

**ZAKON O PRENOSU IN IZVAJANJU NEKATERIH PRAVNIH AKTOV EVROPSKE UNIJE S
PODROČJA MIGRACIJ IN MEDNARODNE ZAŠČITE**

PREDLOG

EVA: 2026-1720-0004

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejetje predloga zakona

1. 1. Uvodna predstavitev ocene stanja in razlogov za sprejetje zakona

Evropska komisija je leta 2020 predstavila predlog reforme evropske migracijske in azilne politike – Pakt o migracijah in azilu (v nadaljnjem besedilu: Pakt), ki je reformo razdelil v več zakonodajnih aktov in jo usmeril v bolj pragmatičen kompromis med solidarnostjo in fleksibilnostjo. Po večletnih pogajanjih v Svetu Evropske unije in Evropskem parlamentu, kjer so bila ključna predvsem vprašanja obvezne solidarnosti, upravljanja zunanjih meja in hitrih azilnih postopkov, je bil leta 2023 dosežen politični dogovor med Svetom Evropske unije in Evropskim parlamentom o celotnem paketu reform. Nato je 14. maja 2024 sledilo formalno sprejetje zakonodajnega paketa, s čimer je bil Pakt dokončno potrjen. Pakt tako ni en sam zakonodajni akt, temveč paket 10 medsebojno povezanih zakonodajnih aktov, ki skupaj vzpostavljajo nov skupni sistem Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) za azil in migracije.

Za namen implementacije Pakta je bila ustanovljena Delovna skupina vlade za koordinacijo, usmerjanje in izvajanje aktivnosti za implementacijo Pakta, katere delo je bilo razdeljeno v številne podskupine, med drugim tudi v podskupino za zakonodajo. Ta je pripravila nov zakonodajni akt, ki zajema tako prenos direktive kot tudi ureditev izvajanja uredb Pakta:

– **Direktiva (EU) 2024/1346** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (UL L št. 2024/1346 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2024/1346/EU) poleg standardov za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito v državah članicah določa tudi možnosti pridržanja in omejitve gibanja prosilcev. V direktivi je posebna pozornost namenjena osebam s posebnimi potrebami in njihovem sprejemu, zanje se predvidevajo določena posebna jamstva in garancije, poleg tega so posebej izpostavljeni mladoletniki in mladoletniki brez spremstva. Poleg navedenega direktiva določa tudi obveznost priprave kontingentnega načrta.

– **Uredba (EU) 2024/1347** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in razveljavitvi Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 2024/1347 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1347/EU) določa standarde za izpolnjevanje pogojev državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, da se jim prizna status upravičencev do mednarodne zaščite; enotni status beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, vključno z odvzemom in prenehanjem; ter vsebino pravic priznane mednarodne zaščite in obveznosti upravičencev do mednarodne zaščite.

– **Uredba (EU) 2024/1348** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v EU in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU (UL L št. 2024/1348 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1348/EU) podrobneje določa skupni postopek za priznanje in odvzem mednarodne zaščite, vključno z mejnim postopkom in postopki, ki se nanašajo na ponovne prošnje. Poleg tega ureja zahteve in pogoje glede izvajanja osebnih razgovorov, zagotavljanje pravnega svetovanja ter pravne pomoči in zastopanja, posebna jamstva ter zdravniški pregled in ugotavljanje starosti. Pomembna je določba, ki se nanaša na zadostne zmogljivosti na ravni EU in države članice, vključno z ukrepi, ki se uporabijo, kadar so zadostne zmogljivosti države članice zapolnjene, ter tudi določbe, ki se nanašajo na koncepte varnih držav.

– **Uredba (EU) 2024/1349** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi postopka vračanja na meji in spremembi Uredbe (EU) 2021/1148 (UL L št. 2024/1349 z dne 22. 5. 2024) določa postopek vračanja Evropske unije na zunanji meji EU, ki se uporablja za državljane držav zunaj EU in osebe brez državljanstva, katerih prošnje so bile zavrnjene v okviru postopka na meji.

– **Uredba (EU) 2024/1350** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev in humanitarni sprejem ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L št. 2024/1350 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1350/EU) določa okvir Unije za preselitev in humanitarni sprejem državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva na ozemlje držav članic z namenom, da se jim

v skladu s to uredbo prizna mednarodna zaščita ali humanitarni status na podlagi nacionalnega prava, ki podeljuje pravice in obveznosti, enakovredne tistim iz členov 20 do 26 ter 28 do 35 Uredbe 2024/1347/EU za upravičence do subsidiarne zaščite. Poleg tega določa pravila za sprejem v okviru preselitve ali humanitarnega sprejema državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva na ozemlje držav članic z namenom izvajanja te uredbe.

– **Uredba (EU) 2024/1351** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij, spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013 (UL L št. 2024/1351 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1351/EU) določa skupni okvir za upravljanje azila in migracij v EU ter za delovanje skupnega evropskega azilnega sistema, vzpostavlja mehanizem solidarnosti; ter določa merila in mehanizme za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito.

– **Uredba (EU) 2024/1356** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o uvedbi preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/817 (UL L št. 2024/1356 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1356/EU) vzpostavlja preverjanje na zunanjih mejah držav članic državljanov tretjih držav, ki so, ne da bi izpolnjevali pogoje za vstop iz člena 6 Uredbe (EU) 2016/399, prestopili zunanjo mejo na nedovoljen način, med mejno kontrolo zaprosili za mednarodno zaščito ali so se izkrcali po operaciji iskanja in reševanja, preden se napotijo na ustrezen postopek, ter preverjanje državljanov tretjih držav, ki nezakonito prebivajo na ozemlju držav članic in ni znakov, da je bilo za te državljane tretjih držav že opravljen nadzor na zunanjih mejah, preden se napotijo na ustrezen postopek. Uredba določa tudi neodvisen spremljevalni mehanizem v vsaki državi članici, da se med preverjanjem spremlja skladnost s pravom EU in mednarodnim pravom.

– **Uredba (EU) 2024/1358** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo biometričnih podatkov za učinkovito uporabo uredb (EU) 2024/1351 in (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 2001/55/ES in za ugotavljanje istovetnosti nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, o zahtevah organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj držav članic in Europolu za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, o spremembi uredb (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 603/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 2024/1358 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1358/EU) vzpostavlja sistem pod imenom Eurodac, v katerega se zapisuje z uredbo določene podatke za posamezne kategorije.

– **Uredba (EU) 2024/1359** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o ravnanju v kriznih razmerah in primeru višje sile na področju migracij in azila ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L št. 2024/1359 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1359/EU) podrobneje obravnava izredne krizne razmere, vključno z instrumentalizacijo, in primere višje sile na področju migracij in azila v EU z začasnimi ukrepi. Določa okrepljene solidarnostne in podporne ukrepe, ki nadgrajujejo Uredbo 2024/1351/EU ob zagotavljanju pravične delitve odgovornosti, ter začasna posebna pravila, ki odstopajo od pravil iz Uredbe 2024/1351/EU in Uredbe 2024/1348/EU.

Del Pakta je tudi **Uredba (EU) 2024/1352** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/816 in (EU) 2019/818 za uvedbo preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah (UL L št. 2024/1352 z dne 22. 5. 2024), za katero izvajanja na nacionalni ravni ni treba dodatno urejati, zato ni zajeta v zakonodajnem predlogu.

Do sedaj je bila mednarodna zaščita celovito urejena v Zakonu o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D; v nadaljnjem besedilu: ZMZ-1), ki je v slovenski pravni red prenašal pravo EU in slovensko zakonodajo na področju mednarodne zaščite uskladił z zakonodajo preostalih držav članic EU v smislu vzpostavljanja skupnega evropskega azilnega sistema.

1. 2. Statistični podatki

V zadnjih letih se s povečevanjem nezakonitih prehodov na zahodni balkanski poti v Sloveniji krepi tudi število izraženih namer za mednarodno zaščito, posledično pa tudi prošenj za mednarodno zaščito.

Od leta 1995 do konca julija 2026 je bilo v Republiki Sloveniji vloženih 60.561 prošenj za mednarodno zaščito, od tega je bilo vsebinsko obravnavanih 6.056 primerov, mednarodna zaščita pa je bila priznana 1.596 osebam. Naraščajoči trend samovoljne zapustitve ozemlja Republike Slovenije v času postopka mednarodne zaščite zmanjšuje obseg vsebinskega odločanja in kaže na zlorabo postopka mednarodne zaščite. V letu 2025 je bilo vloženih 4.172 prošenj za mednarodno zaščito, kar je 26 % manj kot leta 2024 in manj kot v kateremkoli letu v obdobju 2021–2024. Največ prosilcev je bilo iz Maroka (60 % vseh prošenj), sledili so državljani Egipta (8 %). V istem letu je bilo priznanih 71 statusov mednarodne zaščite, od tega 36 statusov begunca in 35 statusov subsidiarne zaščite. Največ statusov je bilo priznanih državljanom Ukrajine (34), sledijo državljani Palestine (11) in Burundija (7). V letu 2026 je bilo do julija vloženih 1018 prošenj za mednarodno zaščito. Največ prosilcev je bilo iz Maroka (475), Alžirije (182), Egipta (42), Kitajske (38) in Rusije (27).

Na območju EU+ (države članice Evropske unije ter Švica, Lihtenštajn, Norveška in Islandija) se je po obdobju izrazitega porasta po letu 2021 število prošenj za mednarodno zaščito ustalilo na ravni okoli 1 milijona letno (2022–2024) z vrhuncem leta 2023. Leta 2024 je sledil zmeren padec (okoli –11 %), kar pomeni prvi jasnejši obrat po rasti v obdobju po pandemiji covida-19. V letu 2025 se je trend nadaljeval navzdol, z opaznim padcem v prvi polovici leta. Skupno se tako kaže prehod iz obdobja rasti v obdobje postopnega zmanjševanja ob spremenjenih državah izvora prosilcev. K zmanjšanju prispevajo spremembe v političnih razmerah v ključnih državah izvora (na primer Sirija) in okrepljeno sodelovanje EU s partnerskimi državami (na primer Alžirija) na migracijskih poteh. Kljub temu EU+ ostaja pod pomembnim pritiskom, saj se hkrati še vedno izvaja začasna zaščita za približno 4,5 milijona razseljenih oseb iz Ukrajine, kar dodatno vpliva na obremenitev azilnih sistemov držav članic.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Prenos in izvajanje zakonodaje EU na področju s področja migracij in mednarodne zaščite

Temeljni cilj predloga zakona je vzpostaviti celovit nacionalni pravni in institucionalni okvir za izvajanje novega evropskega zakonodajnega okvira na področju migracij in mednarodne zaščite. Predlog zakona zagotavlja prenos Direktive 2024/1346/EU ter pravne podlage za izvajanje neposredno veljavnih uredb Evropske unije.

Predlog zakona daje normativni poudarek na implementacijo novih oziroma zavezujočih institutov, ki jih Pakt določa. Gre zlasti za institute in postopkovne mehanizme, ki jih dosedanja nacionalna ureditev še ni vsebovala ali jih ni urejala na zavezujoč način, zato jih je treba v pravni red prenesti oziroma urediti celovito in sistematično.

Na drugi strani pa se vsebine, ki so že uveljavljene in se v praksi izkazujejo kot učinkovite, v večji meri ohranjajo nespremenjene ali pa se samo prilagajajo zahtevam novega evropskega okvira. S tem predlog zakona zagotavlja kontinuiteto preverjenih rešitev, hkrati pa omogoča polno usklajitev z novimi obveznostmi, ki izhajajo iz Pakta.

Uresničevanje cilja se bo spremljalo na podlagi popolnosti in pravilnosti prenosa Direktive 2024/1346/EU ter ustreznosti nacionalnih izvedbenih določb za neposredno uporabo navedenih uredb EU. Kazalniki bodo: sprejetje vseh podzakonskih predpisov, potrebnih za izvajanje zakona, vzpostavitev oziroma prilagoditev postopkov in pristojnosti organov ter dejansko izvajanje novih pravil v praksi. Upoštevale se bodo tudi morebitne ugotovitve Evropske komisije oziroma drugih pristojnih institucij EU o nepopolnem ali nepravilnem prenosu oziroma izvajanju pravnega reda EU ter odprava morebitnih ugotovljenih neskladnosti.

2.2 Načela

Zakon sledi načelom Pakta, ki temelji na štirih vsebinskih stebrih:

1. okrepljeno upravljanje zunanjih meja, ki zajema sistematičen pregled oseb ob vstopu, enotno uporabo informacijskih sistemov ter uvedbo mejnih in pospešenih postopkov, s katerimi se zagotavlja usmerjanje v ustrezne postopke, učinkovito upravljanje vstopov na zunanjih mejah ter vračanje;
2. hitri in učinkoviti postopki, ki temeljijo na usklajenih pravilih obravnave prošenj, krajših in procesno standardiziranih rokih ter zagotavljanju temeljnih procesnih jamstev, hkrati pa omogočajo učinkovito zagotavljanje zaščite tistim, ki jo potrebujejo ter preprečevanje zlorab postopkov in zmanjševanje sekundarnih gibanj znotraj EU;
3. sistem solidarnosti in odgovornosti, ki določa jasna pravila za določitev odgovorne države članice za obravnavo prošnje ter vzpostavlja trajen in fleksibilen okvir solidarnostnih prispevkov, s katerim se zagotavlja razbremenitev držav pod migracijskim pritiskom;
4. nadgrajen in prilagojen sistem sprejema prosilcev, ki omogoča drugačno obravnavo tistih oseb, ki niso v odgovorni državi članici, hkrati pa krepi zaščitne standarde za ranljive kategorije, predvsem s sistemom zgodnje prepoznave in ocene njihovih potreb.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlog zakona vzpostavlja celovit pravni okvir za izvajanje reforme skupne evropske politike na področju migracij in mednarodne zaščite, kot izhaja iz Pakta, sprejetega 14. maja 2024. Namen predloga zakona je zagotoviti učinkovit prenos Direktive 2024/1346/EU in vzpostavitev pravne podlage za neposredno izvajanje osmih uredb (Uredba 2024/1352/EU ni zajeta v zakonodajnem predlogu, saj se jo neposredno uporablja).

Zakon prinaša prenovo nacionalne azilne zakonodaje. Pri tem se določa naloge in vloge posameznih organov v postopkih obravnave oseb, ki prihajajo v državo in zaprosijo za mednarodno zaščito.

Različni postopki (od preverjanja ob vstopu na ozemlje EU do obravnave prošnje in morebitne odločitve o vrnitvi) so preglednejši, racionalnejši in medsebojno usklajeni.

Ključne poglavitne rešitve predloga zakona so:

1. Enoten in celovit zakonodajni okvir

Zaradi obsežnosti sprememb in uvedbe več neposredno veljavnih uredb EU se predlog zakona sprejema kot samostojen zakon, ki nadomešča dosedANJI ZMZ-1. S tem se na sistemski ravni vzpostavlja zakon, ki vsebuje vsebinske, postopkovne in organizacijske rešitve za izvajanje novega svežnja pravil na področju azila in migracij.

Predlog zakona ureja prenos Direktive 2024/1346/EU in izvajanje naslednjih uredb:

- Uredba 2024/1347/EU,
- Uredba 2024/1348/EU,
- Uredba 2024/1349/EU,
- Uredba 2024/1350/EU,
- Uredba 2024/1351/EU,
- Uredba 2024/1356/EU,
- Uredba 2024/1358/EU,
- Uredba 2024/1359/EU.

2. Postopki

Predlog zakona za izvajanje Uredbe 2024/1348/EU določa nacionalne pristojnosti in postopkovna pravila za izvajanje postopkov mednarodne zaščite, kot jih določa navedena uredba.

Zakon ureja pristojnosti in način izvajanja nalog pri preverjanju, podaji, registraciji in vložitvi prošnje in postopkih na meji. Zakon prav tako zagotavlja sodno varstvo v upravnem sporu pred Upravnim sodiščem Republike Slovenije, vključno s postopki glede pravice ostati na ozemlju Republike Slovenije.

Poenostavitev postopka predstavlja neposreden prenos podatkov od preverjanja in podaje prošnje pri policiji do registracije in vložitve pri ministrstvu, pri čemer je prednost tudi v tem, da registracijo in vložitev vodi isti organ. Poenostavitev predstavlja tudi avtomatizirana izdaja sklepov o ustavitvi postopka, ko so za to izpolnjeni pogoji.

Hkrati se zaradi jasne razmejitve ureja razmerje do predpisov, ki urejajo vstop, zapustitev in prebivanje tujcev v Republiki Sloveniji s čimer se preprečujejo dvojni statusi, ter določa subsidiarna uporaba zakona, ki ureja splošni upravni postopek v postopkih mednarodne zaščite.

Zakon vzpostavlja tudi pravno podlago za nacionalno določitev varne tretje države in varne izvorne države.

3. Preverjanje

Predlog zakona določa pristojnosti za izvedbo preverjanja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU ter za izvajanje predhodnih zdravstvenih pregledov in ocene ranljivosti v okviru preverjanja.

V skladu z Uredbo 2024/1356/EU, ki zahteva zagotovitev prisotnosti prosilca med preverjanjem, predlog zakona ureja postopek zadržanja osebe za čas izvedbe preverjanja. Za zagotovitev učinkovitega izvajanja preverjanja se omogoča dostop do nacionalnih podatkovnih baz za potrebe preverjanja identitete osebe, ki ga opravi policija.

Za namen vzpostavitve neodvisnega nadzornega mehanizma predlog zakona posega v Zakon o varuhu človekovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17 – uradno prečiščeno besedilo in 57/25 – ZF) in v njem določa pravno podlago za izvajanje navedenega mehanizma.

4. Postopek na meji in postopek vračanja na meji

Predlog zakona določa pristojnost za izvajanje obveznega postopka na meji za določene kategorije prosilcev, kot je določen z Uredbo 2024/1348/EU. Ob tem v skladu z navedeno uredbo določa način določanja obveznosti prebivanja na določeni lokaciji in način pridržanja v postopku vračanja na meji.

5. Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito

Zakon v skladu z Direktivo 2024/1346/EU celovito ureja sprejem prosilcev za mednarodno zaščito. Prosilcem se, kot to zahteva Direktivo 2024/1346/EU, zagotavljajo pravice do prebivanja, materialne oskrbe, zdravstvenega varstva, izobraževanja, dostopa do trga dela, poklicnega usposabljanja in vključevanja v okolje.

Pravice se uresničujejo v državi članici, ki je odgovorna za obravnavo prošnje po Uredbi 2024/1351/EU. Prosilcem, ki so v postopku predaje drugi državi članici, se obseg pravic omeji (brez dostopa do trga dela, usposabljanja in integracijskih ukrepov, z omejeno zdravstveno oskrbo ter zgolj osnovno materialno oskrbo). Ne glede na to mora država vedno zagotavljati minimalni življenjski standard v skladu s pravom EU, Listino Evropske unije o temeljnih pravicah in mednarodnimi obveznostmi.

Dostop do trga dela se praviloma omogoči po treh mesecih od registracije prošnje, če ni odločeno drugače in zamuda ni na strani prosilca. Izjema velja za prosilce v pospešenem postopku, kjer dostopa do trga dela ni oziroma mu ta preneha, če jo je že imel.

6. Zaščitni ukrepi za prosilce za mednarodno zaščito

Na podlagi Uredbe 2024/1348/EU in Uredbe 2024/1356/EU ter zaradi prenosa Direktive 2024/1346/EU predlog zakona določa pristojnosti za zgodnje prepoznavanje in ocenjevanje ranljivosti s ciljem zagotavljanja pravočasne in ustrezne podpore v vseh fazah postopka ter v sistemu sprejema.

Predlog zakona nadalje določa vzpostavitev multidisciplinarnega postopka za oceno starosti, ki temelji na smernicah Evropske unije in zagotavlja okrepljeno varstvo mladoletnikov brez spremstva.

Nadgrajujejo se tudi dodatna procesna jamstva, zlasti individualizirano informiranje prosilcev o pravicah in obveznostih, s posebnim poudarkom na ranljivih skupinah, ter ustrezne prilagoditve za osebe z omejitvami pri razumevanju in sodelovanju v postopkih.

7. Krepitev varstva ranljivih oseb in jamstev v postopkih

V predlogu zakona so določene posebne varovalke za mladoletnike brez spremstva, žrtve nasilja, trgovine z ljudmi, mučenja ter druge ranljive osebe.

Ker je v praksi težava z zagotavljanjem zadostnega števila zakonitih zastopnikov, predlog zakona širi možnosti zakonitega zastopanja mladoletnikov tudi na pravne osebe (na primer NVO) ali centre za socialno delo. Urejajo se tudi brezplačno pravno svetovanje v upravnem postopku in brezplačno pravno zastopanje v sodnih postopkih ter postopkovne prilagoditve za osebe, ki težje sodelujejo v postopku.

8. Preselitev

Predlog zakona za izvajanje Uredbe 2024/1350/EU določa nacionalni postopek za izvedbo preselitve oseb iz tretjih držav, ki izpolnjujejo pogoje za mednarodno zaščito. Kvoto oseb, ki se jim lahko prizna status mednarodne zaščite, določi Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva, pri čemer ministrstvo upošteva svetovne migracijske trende, krizna žarišča v svetu, integracijske zmogljivosti Republike Slovenije in druge pomembne okoliščine.

9. Določitev odgovorne države članice za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito

Uredba 2024/1351/EU uvaja posodobljen postopek za določitev odgovorne države članice za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito. Vpeljujejo se poenostavljen postopek obveščanja ter razumnejši roki za dostop do postopka prosilcev in za obravnavo prošnje. Na novo se urejajo tudi strožja pravila, ki preprečujejo zlorabe sistema in sekundarna gibanja (predvsem preko obveznosti zaprositi v prvi državi članici vstopa na ozemlje EU in omejitev sprejemnih pogojev v primeru, ko prosilec ne izpolnjuje svojih obveznosti in se ne nahaja v državi članici, v kateri se mora nahajati). V delu postopka za določitev odgovorne države članice predlog zakona smiselno sledi predhodni ureditvi v Zakonu o mednarodni zaščiti, saj se lahko večina določb uporablja neposredno na podlagi uredbe.

10. Solidarnostni mehanizem

Uredba 2024/1351/EU določa tudi okvir solidarnostnega mehanizma, ki je obvezen za vse države članice in temelji na oceni Evropske komisije, da je določena država članica pod migracijskim pritiskom ali ji grozi migracijski pritisk ali se sooča z resnimi migracijskimi razmerami. Kot obvezni solidarnostni ukrepi so predvidene premestitve in finančni prispevki držav članic, dodatno pa se lahko države članice zavežejo tudi za alternativne solidarnostne ukrepe. Poleg navedenih ukrepov je mogoča na zaprosilo države članice prejemnice tudi poravnava obveznosti, kar pomeni, da prispevajoče države članice prevzamejo odgovornost za obravnavo prošenj za mednarodno zaščito, za katere je bila država članica prejemnica določena kot odgovorna, namesto za premestitve.

V skladu z navedenim predlog zakona predvideva izvedbene določbe v povezavi z izvajanjem solidarnostnega mehanizma, predvsem pristojnost Vlade Republike Slovenije, ki na predlog ministrstva določi obliko in število solidarnostnih ukrepov oziroma kombinacijo teh ukrepov.

11. Ravnanje v kriznih razmerah in v primeru višje sile

Predlog zakona za izvajanje Uredbe 2024/1359/EU predvideva posebne ukrepe v kriznih razmerah, in sicer razširjene solidarnostne obveznosti, hitrejše postopke in začasno odstopanje od pravil azilnega pravnega reda.

Pomembno je, da države članice redno spremljajo razmere na področju migracij, in sprožijo ustrezne postopke obveščanja Evropske komisije v primeru, ko menijo, da se soočajo z razmerami, ki ustrezajo definiciji kriznih razmer in višje sile ali definiciji resnih migracijskih razmer in migracijskega pritiska.

Za ta namen je v Republiki Sloveniji predvideno redno spremljanje prek Vlade Republike Slovenije. Ta odloči o ugotovitvi takšnih razmer, ministrstvo pa na tej podlagi sproži postopke obveščanja Evropske komisije.

12. Sistem Eurodac in vodenje evidenc

Predlog zakona v skladu z Uredbo 2024/1358/EU vzpostavlja pravno podlago za uporabo sistema Eurodac, ki omogoča odvzem, shranjevanje in primerjavo biometričnih podatkov državljanov tretjih držav za namene identifikacije in določanja odgovornosti za obravnavo prošelj za mednarodno zaščito, pa tudi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj.

Sistem Eurodac je eden izmed ključnih informacijskih sistemov, ki sestavljajo širši okvir interoperabilnosti na ravni EU. Cilj sistema interoperabilnosti je izboljšanje pogojev za učinkovit pretok informacij med državami članicami in povečanje nadzora meja, upravljanja migracij, obravnave prošelj za mednarodno zaščito ter zagotavljanje večje podpore državam članicam pri preprečevanju in preiskovanju kriminala ter terorizma.

Predlog zakona hkrati določa podlago za vzpostavitev in povezovanje nacionalnih evidenc, kar omogoča učinkovito izvajanje postopkov.

13. Omejitev svobode gibanja in alternative pridržanju

S predlogom zakona se prenašajo določbe Direktive 2024/1346/EU, ki se nanašajo na omejitev svobode gibanja in alternative pridržanju. Ukinja se omejitev gibanja prosilcev znotraj občine. Uvaja se možnost omejitve gibanja na določen naslov ali obveznost javljanja, kadar je to potrebno za preprečevanje pobega (če je oseba v postopku v skladu z Uredbo 2024/1351/EU ali v postopku na meji).

Predlog zakona določa dve mogoči alternativni pridržanju, in sicer začasni zaseg dokumentov in obvezno javljanje. V skladu z Direktivo 2024/1346/EU se navedeni alternativni pridržanju uporabita pred pridržanjem, ki je dopustno le kot skrajni ukrep. Pridržanje se lahko odredi le, če milejši ukrepi niso učinkoviti ali so bili kršeni. Prosilec se sme pridržati izključno na podlagi enega ali več zakonsko določenih razlogov, ki jih za namen prenosa Direktive 2024/1346/EU določa predlog zakona.

3. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

- **Predpis ima učinek na blagajne javnega financiranja (državni proračun, občinski proračuni ter pokojninska in zdravstvena blagajna) oziroma drugih subjektov javnega sektorja.**

Aktivnosti, predvidene s predlaganim zakonom, se bodo financirale iz Sklada za azil, migracije in vključevanje (AMIF) ter Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko. Za aktivnosti, ki se že izvajajo na podlagi trenutno veljavne zakonodaje na področju mednarodne zaščite, so sredstva že zagotovljena v proračunih za obdobje 2026–2028. Pravice porabe se bodo zagotavljale iz navedenih virov financiranja, pristojni resorji pa jih bodo zagotovili v okviru svojih finančnih načrtov.

Finančne posledice predlagane ureditve se bodo v delu, kjer so sredstva že zagotovljena, pokrivala v okviru razpoložljivih sredstev veljavnih proračunov Republike Slovenije za leti 2026 in 2027. Aktivnosti se bodo financirale iz Sklada za azil, migracije in vključevanje ter Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko. Natančne višine finančnih posledic za posamezne aktivnosti ni mogoče določiti, saj je njihova višina odvisna od obsega aktivnosti, števila nezakonitih prehodov meje, prosilcev za mednarodno zaščito oziroma oseb z mednarodno zaščito ter strukture migracijskih tokov. Za aktivnosti, za

katere so sredstva že zagotovljena, dodatne pravice porabe iz državnega proračuna niso potrebne.

Na področju vzgoje in izobraževanja so finančne posledice vključevanja prosilcev za mednarodno zaščito oziroma oseb z mednarodno zaščito prav tako zagotovljene v okviru veljavnih proračunov za leti 2026 in 2027, njihova višina pa je odvisna od dejanskega obsega vključevanja.

Dodatne finančne posledice bodo nastale za izvajanje stalne pripravljenosti za opravljanje nalog zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva. V letu 2027 je treba zagotoviti 30.600 EUR, sredstva pa so načrtovana v okviru priprave spremembe proračuna za leto 2027 in proračuna za leto 2028. V letu 2026 finančnih posledic ni.

Dodatne finančne posledice bodo nastale zaradi izvajanja predhodnih zdravstvenih pregledov prosilcev za mednarodno zaščito. Za leti 2027 in 2028 je treba zagotoviti sredstva v skupni višini 4.800.000 EUR, in sicer 2.400.000 EUR v posameznem letu. Sredstva so predvidena v okviru Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko, vendar pravice porabe v državnem proračunu še niso zagotovljene.

Sredstva za izvajanje mehanizma za spremljanje spoštovanja temeljnih pravic so zagotovljena v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje, vendar pravice porabe v državnem proračunu še niso zagotovljene. Ob pripravi veljavnega državnega proračuna namreč še ni bilo mogoče predvideti, da bo navedene naloge izvajal Varuh človekovih pravic. Pravice porabe bodo zato zagotovljene v okviru priprave oziroma spremembe državnega proračuna za obdobje, v katerem bo nastala finančna obveznost.

Predlagana ureditev ne bo imela neposrednih finančnih posledic na prihodke državnega proračuna. Finančne posledice, za katere so pravice porabe že zagotovljene, se bodo pokrivalo iz razpoložljivih proračunskih in programskih sredstev, manjkajoče pravice porabe pa se bodo zagotovile v okviru priprave in sprememb proračunov za posamezna prihodnja obdobja.

Predpis ne predvideva prihrankov v državnem proračunu in nima posledic za druga javna finančna sredstva.

- **Predpis ima negativen učinek na potrebna dodatna sredstva ali zmanjšanje teh sredstev, na stroške dela (dodatne zaposlitve ali zmanjšanje), druge operative stroške (nakup pisarniške opreme, stroški prevoza, (najem/nakup) stroške nepremičnin, na uvajanje novih digitalnih storitev (stroški nakupa/najema strojne opreme, stroški vzpostavitve/nadgradnje informacijskih sistemov in vzpostavitve povezljivosti evidenc vključevanja zunanjih izvajalcev oziroma storitev, itd..**

Izvajanje novega zakona bo zahtevalo dodatna sredstva zaradi novih obveznosti, ki izhajajo iz Pakta o migracijah in azilu. Potrebne bodo dodatne zaposlitve ter oprema za izvajanje novih nalog, vključno s preverjanjem, postopki na meji in nacionalnim preventivnim mehanizmom. Dodatni stroški bodo nastali tudi zaradi zagotavljanja oziroma prilagoditve ustreznih prostorov ter vzpostavitve oziroma nadgradnje informacijskih sistemov in njihove interoperabilnosti ter povezljivosti evidenc. Navedeni stroški so nujni za učinkovito izvajanje novih zakonskih obveznosti.

- **Predpis ima negativen učinek na zvišanje posrednih stroškov glede javnih financ pri njegovem izvajanju (zaposlovanje in stroški, povezani s tem, stroški zunanjih izvajalcev itd.).**

Predpis bo povzročil povečanje posrednih stroškov javnih financ, predvsem zaradi dodatnega zaposlovanja, usposabljanja in drugih stroškov, povezanih z zagotavljanjem kadrovskih zmogljivosti.

4. Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena, če predlog zakona predvideva porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet

Za aktivnosti, za katere so sredstva že zagotovljena, so pravice porabe zagotovljene v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje ter Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko, na ukrepih in proračunskih postavkah, določenih v veljavnih finančnih načrtih pristojnih proračunskih uporabnikov za leti 2026 in 2027.

Za zagotavljanje sredstev za stalno pripravljenost za opravljanje nalog zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva je za leto 2027 predvidena vključitev sredstev v spremembo državnega proračuna, za leto 2028 pa v proračun Republike Slovenije.

Sredstva za izvajanje predhodnih zdravstvenih pregledov prosilcev za mednarodno zaščito za leti 2027 in 2028 bodo zagotovljena iz ustreznega vira financiranja, predvidoma v okviru Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko. Ker pravice porabe za ta namen v veljavnem državnem proračunu še niso zagotovljene, bodo te ustrezno zagotovljene znotraj finančnega načrta pristojnega resorja, v okviru priprave oziroma spremembe državnega proračuna za obdobje, v katerem bodo nastale finančne obveznosti.

Sredstva za izvajanje mehanizma za spremljanje spoštovanja temeljnih pravic so zagotovljena v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje. Ker ob pripravi veljavnega državnega proračuna še ni bilo mogoče predvideti izvajanja teh nalog s strani Varuha človekovih pravic, pravice porabe za ta namen v veljavnem državnem proračunu niso zagotovljene. Te bodo ustrezno zagotovljene znotraj finančnega načrta pristojnega resorja, v okviru priprave oziroma spremembe državnega proračuna za obdobje, v katerem bodo nastale finančne obveznosti.

V tej fazi konkretne prerazporeditve med posameznimi proračunskimi postavkami niso določene. Način zagotovitve manjkajočih pravic porabe bo opredeljen v okviru priprave sprememb in proračunov za posamezna leta.

5. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

5.1 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Drugi pravni sistemi niso bili predmet proučevanja. Ureditve v drugih pravnih sistemih ni mogoče smiselno primerjati, saj gre za poseben pravni red EU.

5.2 Prikaz ureditve v pravnem redu Evropske unije

Predlog je predmet usklajevanja s pravnim redom EU.

IZJAVA O SKLADNOSTI S PRAVNIM REDOM EU

NASLOV PREDPISA RS

Zakon o prenosu in izvajanju nekaterih pravnih aktov Evropske unije s področja migracij in mednarodne zaščite

EVA

2026-1720-0004

AKTI EU, KATERIH PRENOS ALI IZVAJANJE SE ZAGOTAVLJA S PREDPISOM RS

Št.	CELEX	Naslov	Zadnjič spremenjen z (CELEX)
1	32024R1347	Uredba (EU) 2024/1347 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in razveljavitvi Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta	
2	32024R1348	Uredba (EU) 2024/1348 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU	
3	32024R1359	Uredba (EU) 2024/1359 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o ravnanju v kriznih razmerah in primeru višje sile na področju migracij in azila ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147	
4	32024R1358	Uredba (EU) 2024/1358 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo biometričnih podatkov za učinkovito uporabo uredb (EU) 2024/1351 in (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 2001/55/ES in za ugotavljanje istovetnosti nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, o zahtevah organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj držav članic in Europolu za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, o spremembi uredb (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 603/2013 Evropskega parlamenta in Sveta	
5	32021R2303	Uredba (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2021 o Agenciji Evropske unije za azil in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 439/2010	
6	32024R1356	Uredba (EU) 2024/1356 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o uvedbi preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/817	
7	32024R1349	Uredba (EU) 2024/1349 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi postopka vračanja na meji in spremembi Uredbe (EU) 2021/1148	
8	32024R1350	Uredba (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev in humanitarni sprejem ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147	
9	32019R0816	Uredba (EU) 2019/816 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o vzpostavitvi	

Št.	CELEX	Naslov				Zadnjič spremenjen z (CELEX)			
		centraliziranega sistema za določitev držav članic, ki imajo informacije o obsodbah državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva (sistem ECRIS-TCN) z namenom dopolnitve evropskega informacijskega sistema kazenskih evidenc ter o spremembi Uredbe (EU) 2018/1726							
10	32008L0115	Direktiva 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav							
11	32024L1346	Direktiva (EU) 2024/1346 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito							
12	32024R1351	Uredba (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij, spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013							
Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa		Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea	
1				Ni predmet usklajevanja s pravom EU					
2				Ni predmet usklajevanja s pravom EU					
3									
3	1	4		32024L1346	2	1			
3	1	5		32024L1346	2	2			
3	1	6		32024L1346	2	14			
3	1	7		32024L1346	2	4			
3	1	8		32024L1346	2	5			
3	1	9		32024L1346	2	3			

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
3	1	11		32024L1346	2	10		
3	1	13		32024L1346	2	12		
3	3			32024R1347	12	2	b	
3	4			32024R1347	17	1	b	
3	5			32024R1347	14	1	e	
4				32024L1346	32			
4	1			32024R1351	7			
4	3			32024R1351	7	3		
5								
5	1			32021R2303	16			
5	1			32021R2303	18			
6								
6	1			32024R1359	1	4		
6	1			32024R1351	2	24		
6	2			32024R1359	2			
6	3			32024R1351	11			
6	3			32024R1351	58			
6	3			32024R1351	61			
6	3			32024R1351	62			
7				32024R1351	56			
8				32024R1351	56			
8	2			32024R1351	56			
8	2			32024R1351	64			
9				32024R1359	9			

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
9				32024R1351	63			
10				32024R1350	9			
11				32024R1350	9			
12				32024R1350	9			
13				32024R1350	9			
14				32024R1356	11	3		
14				32024R1356	13	3		
15				32024R1348	8	3		
15				32024R1348	13	5		
15	2			32024R1348	34	4		
16				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
17				32024R1348	4	8		
17				32024L1346	20	8		
17				32024L1346	25	2		
17				32024L1346	28	2		
17				32024L1346	33			

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
17				32024R1348	34	3		
18				32024R1348	16			
18				32024R1351	21			
18				32024L1346	29			
19				32024R1348	17			
19				32024L1346	19			
19	1			32024L1346	11	6		
20				32024R1348	17			
21				32024R1348	17			
22				32024R1356	12			
23				32024R1348	20			
24				32024L1346	25			
24	1			32024L1346	25	1		
24	2			32024L1346	7	3		
24	2			32024L1346	24			
24	2			32024L1346	25	1		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
24	3			32024L1346	25	1		
24	4			32024L1346	7	3		
24	4			32024L1346	25	1		
24	5			32024L1346	25	1		
24	7			32024L1346	25	2		
24	8			32024L1346	25	5		
25								
25	1			32024L1346	28	1		
26								
26	1			32024L1346	26	1		
26	2			32024L1346	26	2		
26	3			32024L1346	26	3		
26	4			32024L1346	26	4		
26	5			32024L1346	26	5		
27								
27	1			32024L1346	27	1		
27	1			32024L1346	27	2		
27	1		1	32024L1346	27	10		
27	1		4	32024L1346	27	5	a	
27	3			32024L1346	27	1		
27	3			32024L1346	27	4		
27	4			32024L1346	27	5	c	

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
27	5			32024L1346	5	2		
27	7			32024L1346	27	5	a	
27	8			32024L1346	27	9		
27	11			32024L1346	27	1		
28				32024R1348	25			
29				32024L1346	2	13		
29	1			32024L1346	27	6		
29	2			32024L1346	26	6		
29	2			32024L1346	27	6		
29	6			32024L1346	27	5	b	
29	7			32024L1346	27	3		
29	8			32024L1346	27	3		
29	11			32024L1346	27	1		
29	12			32024L1346	27	6		
29	12			32024L1346	27	8		
29	14			32024L1346	26	6		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
30				32024R1348	21			
31				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
32				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
33								
33	2			32024R1348	10			
33	2			32024R1348	68	3		
33	3			32024R1348	56		b	
33	3			32024R1348	68	6		
33	5			32024R1348	56		b	
33	6			32024R1348	68	6		
34				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
35								
35	1			32024R1348	10	1		
35	2			32024R1348	10	4		
36				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
37				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
38								
38	1			32024R1356	1			
38	2			32024R1356	11	2		
38	2			32024R1358	42	1		
38	3			32024R1356	17			
39				32024R1356	12			

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
40								
40	1			32024R1358	22	1		
40	1			32024R1358	23	1		
40	1			32024R1358	24	1		
40	2			32024R1358	18	1		
40	2			32024R1358	20	1		
40	5			32024R1358	15	1		
40	7			32024R1358	26	1		
40	8			32024R1358	42			
41				32024R1348	27			
41	3			32024R1348	29	1		
41	4			32024R1348	8	2		
41	4			32024R1348	8	5		
41	4			32024R1351	19			
41	5			32024R1348	28	3		
42				32024R1348	28			
42	10			32024R1348	14			
43								
43	2			32024R1348	13	14		
43	4			32024R1351	22	5		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
43	5			32024R1351	67			
43	7			32024R1351	14	1		
44				32024R1348	42	1		
45								
45	1			32024R1348	30	3		
45	2			32024R1348	30	3		
45	3			32024R1356	8	6		
45	4			32024R1349	6	3		
46								
46	1			32024R1347	14	2		
46	2			32024R1347	17	3		
47								
47	1	1		32024R1347	13			
47	1	2		32024R1347	18			
47	1	3		32024R1348	39	3		
47	1	4		32024R1347	12	1		
47	1	4		32024R1347	17	1		
47	1	5		32024R1347	39	4		
47	1	6		32024R1347	12	1	a	
47	2			32024R1351	67			
47	3			32024R1348	42			
47	5			32024R1348	40			

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
47	6			32024R1348	41	1	a	
47	8			32024R1348	38			
48								
48	1			32008L0115	7	1		
48	1			32008L0115	7	2		
48	1			32024R1348	37			
49								
49	1			32024R1348	41	1	a	
49	2			32024R1348	41	1	d	
50				32024R1348	59			
50				32024R1348	61	4		
51								
51	1			32024R1348	43	1		
51	1			32024R1348	54	1		
51	2			32024R1348	44	1		
51	2			32024R1348	51	2		
51	3			32024R1348	4	5		
52				32024R1349	1			
53				32024R1349	4	2		
53				32024R1349	5			
54				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
55				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
56								
56	1			32024R1348	65			
56	1			32024R1348	66	3		
56	2			32024R1348	66	6	a	
56	3			32024R1348	66	6	b	
56	4			32024R1348	66	6	c	
57								
57	2			32024R1348	67	7	b	

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
57	3			32024R1351	43			
57	3			32024R1348	67	7	a	
57	4			32024R1348	68	3		
57	5			32024R1348	68	3		
58								
58	4			32024R1348	68	6		
58	5			32024R1348	51	2		
59				32024L1346	2	6		
59				32024L1346	3	1		
59				32024L1346	19	2		
59	4			32024L1346	21			
60				32024L1346	2	7		
60				32024L1346	29	1		
60	1			32024L1346	7	4		
60	1			32024L1346	9	1		
60	1			32024L1346	19	1		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
60	2	5		32024L1346	2	8		
60	3			32024L1346	7	3		
60	3			32024L1346	20	3		
60	3			32024L1346	20	5		
60	5			32024L1346	19	3		
60	6			32024L1346	19	4		
60	10			32024L1346	19	3		
60	11			32024L1346	19	6		
60	14			32024L1346	19	5		
60	15			32024L1346	19	5		
61				32024L1346	20	1		
61	1			32024L1346	7	2		
62								
62	1			32024L1346	15			
62	3			32024L1346	14			
62	3			32024L1346	20	2		
62	3			32024L1346	20	6		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
62	4			32024L1346	20	7		
63				32024L1346	5	1		
63	2			32024L1346	5	2		
63	3			32024L1346	5	2		
63	4			32024L1346	5	2		
64								
64	3			32024L1346	20	4		
64	9			32024L1346	7	5		
65				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
66				32024L1346	29	1		
67								
67	5			32024L1346	7	5		
68				32024L1346	23	1		
68				32024L1346	29	1		
68	1		1	32024L1346	23	2	c	
68	1		2	32024L1346	19	3		
68	2		1	32024L1346	23	2	b	

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
68	2		2	32024L1346	23	2	e	
68	5			32024L1346	23	4		
68	5			32024L1346	23	5		
69				32024L1346	19	2		
69				32024L1346	22			
70				32024L1346	70			
70	6			32024L1346	18			
71				32024L1346	16			
72				32024L1346	18			
73								
73	1	4		32024L1346	7	6		
73	1	8		32024L1346	15			
74				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
75				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
76				32024R1356	6			
76				32024R1356	7	1		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
77				32024L1346	29	1		
77	1			32024L1346	9	1		
77	2			32024L1346	9	2		
77	6			32024L1346	9	3		
77	7			32024L1346	9	3		
78				32024L1346	10	5		
79				32024L1346	2	9		
79				32024L1346	12			
79				32024L1346	29	1		
79	1			32024L1346	10	2		
79	1			32024L1346	13	2		
79	2			32024L1346	10	4		
79	5			32024L1346	11	2		
79	5			32024L1346	11	4		
79	6			32024L1346	11	1		
80				32024L1346	11	5		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
81				32024L1346	9	5		
81				32024L1346	29	1		
81	2			32024L1346	11	3		
82								
82	1			32024L1346	10	3		
82	1			32024L1346	13	1		
82	2			32024L1346	13	2		
82	2			32024L1346	13	4		
83				32024L1346	2	11		
84				32024R1347	20			
85								
85	1			32024R1347	24			
85	2			32024R1347	24			
85	3			32024R1347	23			
85	4			32024R1347	23			
86				32024R1347	32			
87				32024R1347	29			
88				32024R1347	35			
89				32024R1347	35			
90				32024R1347	34			
91				32024R1347	34			
92				32024R1347	34			
93				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
94				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
95				32024R1347	31			
96				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
97				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
98				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
99				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
100				32024R1347	35			
101				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
102				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
103				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
104				32024R1347	33			
105				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
106				32024R1347	36			
107				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
108				32024L1346	6	1		
108				32024R1348	29	4		
109				32024L1346	6	3		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
110				32024R1347	24			
111				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
112				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
113				32024R1347	25	1		
114				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
115				32024R1347	25	2		
116				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
117				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
118				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
119				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
120				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
121				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
122				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
123								
123	5			32024R1358	50			
123	6			32024R1358	37	2		
124								

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
124	4			32024R1358	15			
124	4			32024R1358	37			
124	4			32024R1351	51			
124	7			32019R0816	7	1		
124	7			32024R1347	12			
124	7			32024R1347	17			
125								
125	1			32024L1346	20	8		
126				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
127				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
128				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
129				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
130				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
131				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
132				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
133				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
134				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
135				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
136				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
137				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				

5.3 Prikaz ureditve v posameznih državah članicah Evropske unije

Nemčija

Nemčija je v okviru implementacije Pakta izbrala pristop sprememb in dopolnitev že obstoječe zakonodaje. V zvezi s postopkom preverjanja je Nemčija določila, da je za izvajanje pristojen organ, ki opravlja policijsko kontrolo čezmejnega prometa. Nemčija je v svoji zakonodaji predvidela tudi določitev lokacije, kjer se bo postopek preverjanja izvajal, in sicer na mejnem prehodu, kjer je zadevni državljani tretje države prestopil mejo (ko gre za preverjanje na zunanji meji) z možno izjemo tudi na drugih mejnih prehodih.

Nemčija je za zagotovitev izvedbe preverjanja uredila možnost pridržanja do pregleda s sodnim sklepom in predvidela izpodbojno domnevo nevarnosti pobega. Tujec se nemudoma privede pred sodnika, ki odloči o odreditvi pridržanja do preverjanja. Nemčija je za določene utemeljene razloge predvidela tudi možnost pridržanja brez predhodne sodne odredbe in začasno pridržanje, in sicer zaradi obstoja utemeljenega suma nevarnosti pobega, če sodne odločbe o odreditvi o pridržanju do pregleda ni mogoče pridobiti vnaprej in če obstaja utemeljeni sum, da se tujec namerava izogniti odreditvi o pridržanju do pregleda s sodnim sklepom. Prav tako je Nemčija predvidela možnost prenehanja pridržanja; v določenih primerih, ko je preverjena oziroma ugotovljena identiteta, zabeleženi biometrični podatki, zaključeno varnostno preverjanje, ta ukrep ni več potreben za zaščito javne varnosti, se po končanem preverjanju ne izvedeta niti vračanje v skladu z Direktivo 2008/115/ES niti premestitev v skladu z Uredbo 2024/1351/EU. Se pa lahko v teh primerih omejitev prebivanja državljanov tretje države nadaljuje, če preverjanje še ni končano, in sicer na ozemlje določene občine.

Glede spremljevalnega mehanizma Nemčija posebnega neodvisnega organa v zakonski ureditvi ni predvidela, temveč bo ta mehanizem uredila v skladu z EU zakonodajo z odloki, navodili in sporazumi zvezne vlade in dežel.

Na področju brezplačnega pravnega svetovanja je Nemčija v svoji nacionalni ureditvi predvidela ožjo implementacijo in določila le pristojnost, tako da je pristojnost za pravno svetovanje v upravnem postopku podelila Zveznemu uradu za migracije in begunce v skladu z Uredbo 2024/1348/EU in Uredbo 2024/1351/EU.

Pri azilnem mejnem postopku je Nemčija določila, da mora zvezni urad v skladu z drugim pododstavkom drugega odstavka 51. člena Uredbe 2024/1348/EU odločiti v osmih tednih od registracije prošnje, lahko pa se ta rok podaljša na dvanajst tednov, če so izpolnjeni pogoji iz tretjega pododstavka drugega odstavka 51. člena Uredbe 2024/1348/EU. Poseben rok je določen za primere prošenj mladoletnikov brez spremstva, in sicer šest tednov od registracije prošnje, pri čemer določa le desetdnevni rok za odločitev sodišča. Rok za odločitev sodišča je sicer določen na štiri tedne, pri čemer je poleg že omenjene izjeme za mladoletnike brez spremstva določena tudi izjema v primeru, ko je prošnja za mednarodno zaščito zavrnjena v skladu s

členom 38(1)(b) ali (c) Uredbe (EU) 2024/1348, in sicer je rok za odločitev sodišča v teh primerih določen na dva tedna.

Tudi glede rokov za uveljavljanje pravnega sredstva Nemčija določa razmeroma kratek rok, in sicer 14 dni za vložitev, kar jo umešča med države z bolj restriktivnimi roki v primerjavi z nekaterimi drugimi članicami EU.

Češka

Češka je implementacijo Pakta izvedla z obsežnim izvedbenim zakonom, ki ureja predvsem organizacijska in procesna vprašanja ter na ta način spreminja oziroma posega v druge zakone, ki urejajo področje azila, prebivanje tujcev, delovanje policije in varuha pravic, zdravstveno zavarovanje ter druga vprašanja, povezana z izvajanjem Pakta. Češki zakon se z materialnopravnega vidika neposredno sklicuje na določbe uredb Pakta, v nacionalni pravni red pa se z zakonom prenaša Direktiva 2024/1346/EU.

Zakon je torej primarno procesne narave, saj določa pristojne organe, zagotavlja procesna pravila tam, kjer uredbe Pakta omogočajo nacionalno diskrecijo, odpravlja neskladja med obstoječim nacionalnim pravom in uredbami EU, zagotavlja sodno in upravno izvedljivost novih postopkov ter zagotavlja institucionalne mehanizme, kjer uredbe to zahtevajo.

V povezavi s preverjanjem je Češka za pristojni organ določila policijo, preverjanje pa se bo izvajalo na policijskih postajah. V skladu z določbami Uredbe 2024/1356/EU se lahko državljana tretje države med preverjanjem tudi pridrži, če ni mogoče učinkovito uporabiti manj prisilnega ukrepa, kar je Češka operacionalizirala s spremembo pravil pri omejitvi osebne svobode oziroma povezala z obstoječim policijskim sistemom. V skladu z Uredbo 2024/1356/EU mora država članica zagotoviti tudi neodvisen spremljevalni mehanizem za spremljanje skladnosti s pravom EU, mednarodnim pravom in temeljnimi pravicami med postopkom preverjanja. Češka je za ta namen razširila pristojnosti varuha človekovih pravic, ki varuhu omogoča opravljanje kontrol na kraju samem in navzočnost v vseh fazah preverjanja tujca. Po opravljenih kontrolah varuh pripravi poročilo o ugotovitvah, ki lahko vsebuje priporočila ali predloge ukrepov za odpravo nepravilnosti, ter organe, pristojne za izvedbo postopka preverjanja, pozove k odzivu.

V zvezi z brezplačnim pravnim svetovanjem češki zakon določa, da ministrstvo na zahtevo prosilca za mednarodno zaščito zagotovi brezplačno zagotavljanje pravnih informacij v skladu z Uredbo 2024/1348/EU o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito. Ministrstvo določi osebe, pooblaščene za zagotavljanje pravnih informacij, kar pa ne vključuje pomoči pri opravljanju procesnih dejanj, za katera je potrebno pooblastilo.

Glede azilnih postopkov na meji češki zakon določa, da policija prosilca za mednarodno zaščito, ki je prošnjo vložil v tranzitnem prostoru mednarodnega letališča in ne izpolnjuje pogojev za vstop na ozemlje, preda v sprejemni center na mednarodnem letališču ali v drug objekt, ki ga določi ministrstvo. Češki zakon določa, da je v azilnem postopku na meji potrebna odločitev v štirih tednih od registracije prošnje oziroma v šestih tednih od registracije prošnje, če so izpolnjeni pogoji za uporabo določb Uredbe 2024/1359/EU o obravnavanju kriznih razmer in višje sile na področju migracij in azila, kar omogoča več časa za morebitne nadaljnje postopkovne korake znotraj 12-tedenskega okvira iz 51. člena Uredbe 2024/1348/EU o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito. Češka je določila tudi poseben rok za sodno odločanje, ki omogoča sodišču, da o tožbi zoper odločbo ministrstva, izdano v azilnem postopku na meji, odloči v petih tednih.

Rok za uveljavljanje pravnega sredstva je skladen z zgornjo mejo, ki jo določa Uredba 20124/1348/EU, in sicer 10 dni od vročitve v primerih odločb o nedopustnosti, implicitnem umiku, neutemeljenosti ali očitni neutemeljenosti ali v primerih azilnega mejnega postopka. Za druge primere češki zakon določa 15-dnevni rok za vložitev, kar je blizu spodnje meje dolžine roka, ki jo določa Uredba 2024/1348/EU o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v EU.

Hrvaška

Hrvaška je nacionalni pravni red Paktu prilagodila s spremembami in dopolnitvami Zakona o mednarodni in začasni zaščiti ter spremembami in dopolnitvami Zakona o tujcih.

Določbe Pakta, povezane s postopkom preverjanja in spremljevalnim mehanizmom, so umeščene v Zakon o tujcih, določbe, povezane s postopki mednarodne zaščite, mejnega postopka in sprejemnih pogojev, pa v Zakon o mednarodni in začasni zaščiti.

V sklopu preverjanja so v hrvaškem Zakonu o tujcih pristojnosti v postopku preverjanja podrobneje razdeljene, kot pristojni organi pa so določeni naslednji akterji: ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, policijska uprava, policijska postaja, organ, pristojen za socialno varstvo, v delu, ki se nanaša na predhodni pregled ranljivosti in zaščito mladoletnikov brez spremstva, ter ministrstvo, pristojno za zdravstvo, v delu, ki se nanaša na predhodni zdravstveni pregled. Hrvaška je določila tudi posebne objekte ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, kjer se bo izvajal postopek preverjanja. Za potrebe izpolnjevanja obveznosti spremljevalnega mehanizma je Hrvaška določila Urad za človekove pravice in pravice narodnih manjšin, ki lahko za namen izvajanja mehanizma sklepa sporazume tudi z drugimi državnimi organi, mednarodnimi organizacijami in organizacijami civilne družbe, Vlada Republike Hrvaške pa z uredbo podrobneje uredi sestavo in način dela mehanizma.

Na področju brezplačnega pravnega svetovanja je hrvaška novela Zakona o mednarodni in začasni zaščiti za potrebe postopkovne uskladitve z novo Uredbo 2024/1348/EU bistveno skrajšala rok za začetno pisno obveščanje prosilca, in sicer z roka 15 dni na najpozneje v treh dneh od izražene namere. Novela dodatno spremembo uvaja v povezavi z izvajalci brezplačne pravne pomoči, saj takšno storitev po novem lahko nudijo le še odvetniki, ne pa več tudi pravniki iz društev, registriranih za nudenje pravne pomoči.

Izvajanje postopka na meji je Hrvaška uredila kot hiter postopek, ki sledi postopku preverjanja. Zoper odločbe ministrstva v postopkih na meji Hrvaška ne predvideva pritožbe, dovoljen pa je upravni spor, ki ga je treba vložiti v roku petih delovnih dni od vročitve odločbe. Ministrstvo mora spis predložiti najpozneje v petih delovnih dneh od prejema sodnega poziva, upravno sodišče pa mora odločiti v osmih dneh od dostave spisa oziroma v 15 dneh, če je potrebna obravnava.

6. Presoja posledic

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) Predpis ima učinek na uvajanje nove obveznosti, spreminjanje ali ukinjanje obstoječe obveznosti.

- Predpis ima negativen učinek na število trenutno veljavnih obveznosti.**

Predpis predpisuje izvedbe določbe za izvajanje obveznih postopkov preverjanja na meji, povezovanje informacijskih sistemov ter dodatne varnostne, zdravstvene in postopkovne preglede. Hkrati določa način izvajanja za obveznega pravnega svetovanja v upravnem postopku mednarodne zaščite ter določa kratke roke in procesne zahteve, zlasti za mejne postopke.

Predpis dodatno krepi obveznosti države glede spremljanja spoštovanja človekovih pravic oseb v postopkih, obenem pa uvaja tudi dodatne nadzorne in poročevalske obveznosti, kar skupno povečuje število trenutno veljavnih obveznosti.

- Predpis ima negativen učinek na aktivnosti zaposlenih v organih državne uprave, pravosodnih organih in nosilce javnih pooblastil.**

Predpis uvaja dodatne naloge za zaposlene v državnih upravnih in pravosodnih organih ter pri nosilcih javnih pooblastil, zlasti na področju preverjanja in postopka na meji (vključno s spremljanjem spoštovanja človekovih pravic) ter obveznega pravnega svetovanja. To pomeni povečano administrativno in operativno obremenitev ter potrebo po dodatnem kadru in organizacijskih prilagoditvah.

- Predpis ima negativen učinek na organe državne uprave, pravosodne organe in nosilce javnih pooblastil.**

Predpis povečuje obseg nalog organov državne uprave, pravosodnih organov, Varuha človekovih pravic in nosilcev javnih pooblastil, kar zahteva dodatne kadrovske okrepitve ter povečuje organizacijsko in administrativno obremenitev pri izvajanju novih postopkov.

- **Predpis ima pozitiven učinek na spremembo organizacije organov državne uprave, pravosodnih organov in nosilcev javnih pooblastil.**

Predpis predvideva dodatne naloge, zato se pričakuje tudi dodatno zaposlovanje ter organizacijske prilagoditve in prerazporeditve kadrov znotraj organov državne uprave, pravosodnih organov in nosilcev javnih pooblastil.

- **Predpis ima pozitiven učinek na pridobitev podatkov iz uradnih evidenc.**

Ministrstvo bo lahko iz policijskih evidenc prevzelo podatke, ki jih je prosilec že navedel v okviru predhodnega postopka, in jih vneslo v vlogo za priznanje statusa mednarodne zaščite, ki jo bo prosilec dopolnil s preostalimi podatki, potrebnimi za odločitev o statusu mednarodne zaščite. Navedeni podatki se tako zberejo le enkrat, uporabijo pa se tako za registracijski postopek kot za vložitev vloge za priznanje statusa mednarodne zaščite.

b) Predpis ima učinek na uvajanje nove digitalne storitve, spreminjanje ali ukinjanje obstoječe digitalne storitve.

- **Predpis ima pozitiven učinek na digitalne storitve v javni upravi.**

Določbe predpisa predvidevajo samodejno izdelavo sklepov o ustavitvi in učinkovitejšo izmenjavo podatkov v sklopu postopka za mednarodno zaščito med ključnimi nacionalnimi deležniki (policija, Urad za oskrbo in integracijo migrantov in ministrstvo). V okviru tega določbe predvidevajo večji učinek digitalizacije postopka mednarodne zaščite.

- **Predpis ima pozitiven učinek na digitalizacijo poslovne učinkovitosti.**

Predvideno je, da se bo z večjo digitalizacijo postopka mednarodne zaščite zmanjšalo administrativno breme. To naj bi se izrazilo zmanjšalo s prenosom in posledično s ponovno uporabo podatkov, pridobljenih med registracijskim postopkom na policiji.

- **Predpis ima pozitiven učinek na uporabo obstoječih digitalnih storitev oziroma na njihovo združevanje.**

Predpis ima pozitiven učinek, saj omogoča in spodbuja interoperabilnost med obstoječimi informacijskimi sistemi brez potrebe po njihovem vsebinskem nadgrajevanju ali vzpostavljanju povsem novih rešitev. S tem se zagotavljajo učinkovitejša izmenjava podatkov, večja preglednost nad obdelavo informacij in bolj usklajeno delovanje pristojnih organov. Predpis omogoča povezovanje med evidencami različnih upravljavcev, zlasti policije, ministrstva in urada, obenem pa vzpostavlja ustrezno pravno in tehnično podlago za implementacijo posodobljenega sistema Eurodac v okviru Pakta.

- **Predpis ima pozitiven učinek na uporabo obstoječih uradnih evidenc oziroma zbirk podatkov oziroma na njihovo združevanje.**

Predpis omogoča uporabo obstoječih uradnih evidenc oziroma zbirk podatkov ter njihovo povezovanje brez potrebe po njihovem združevanju ali podvajanju podatkovnih virov.

- **Predpis ima pozitiven učinek na optimizacijo postopkov, podatkov in vlog uporabnikov storitve.**

Predpis omogoča digitalizacijo in avtomatizacijo posameznih korakov ter s tem zmanjšuje potrebo po fizičnih oziroma ročnih aktivnostih med organi. Posledično se skrajšujejo postopkovni časi, zmanjšuje se administrativno breme in izboljšuje pretočnost izmenjave podatkov med pristojnimi organi.

- **Predpis ima pozitiven učinek na časovno vzpostavitev nove digitalne storitve.**

Ker so ključne evidence že vzpostavljene v okviru obstoječih sistemov, bistvenih sistemskih zamud ali kompleksnih nadgradenj ni pričakovati. Posebnost predstavlja le prenos oziroma določitev novega upravljavca dela evidenc, kjer bo pristojni urad prevzel vlogo upravljanja, kar bo zahtevalo organizacijsko in tehnično prilagoditev.

c) Predpis ima učinek, s katerim se posega v osebne podatke (določa obdelava novih ali spremenjenih osebnih podatkov).

- **Predpis ima pozitiven učinek glede posega v osebne podatke – utemeljenost posega.**

Predpis ima pozitiven učinek, saj je obdelava osebnih podatkov potrebna za vodenje postopkov odločanja o mednarodni zaščiti in za vodenje evidenc oseb v teh postopkih. Poseg je utemeljen z javnim interesom zagotavljanja javne varnosti ter zakonitega in učinkovitega azilnega sistema, pri čemer se obdelujejo le nujni podatki v okviru že obstoječih evidenc in informacijskih sistemov pristojnih organov.

č) Predpis ima učinek na temeljna načela varstva osebnih podatkov.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načela zakonitosti, poštenosti in preglednosti obdelave.**

Predpis določa pravno podlago za obdelavo osebnih podatkov (vodenje azilnih postopkov in evidenc oseb), s tem pa zagotavlja zakonitost obdelave. Hkrati preprečuje podvajanje odvzetih podatkov in natančneje opredeljuje namene obdelave, vrste podatkov, upravljavce ter uporabo obstoječih evidenc in sistemov, kar prispeva k preglednejši obdelavi osebnih podatkov.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načel določenosti, izrecnosti in zakonitosti namenov.**

Predpis ima pozitiven učinek, saj jasno določa zakonite in izrecne namene obdelave osebnih podatkov v postopkih mednarodne zaščite ter pri vodenju evidenc. Nameni so omejeni na izvajanje zakonskih nalog, obdelava pa je vezana na nujne podatke in pristojne organe, kar zmanjšuje tveganje njihove uporabe za druge namene.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načela, da naj bo obdelava osebnih podatkov ustrezna in omejena na to, kar je potrebno za namene, za katere se obdelujejo ti podatki.**

Predpis ima pozitiven učinek, saj jasno določa zakonite in izrecne namene obdelave osebnih podatkov v postopkih mednarodne zaščite ter pri vodenju evidenc. Obdelava je vezana na nujne podatke in pristojne organe, kar zmanjšuje tveganje njihove uporabe za druge namene.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načel točnosti in posodobljenosti.**

Z vzpostavitvijo interoperabilnosti in povezovanjem nacionalnih evidenc se zmanjšuje potreba po večkratnem ročnem vnosu in prepisovanju podatkov, s tem pa tudi tveganje napak. Neposredna izmenjava podatkov med povezanimi evidencami omogoča njihovo učinkovitejše preverjanje in posodabljanje ter prispeva k večji kakovosti podatkov.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načela omejitve hrambe – določenost rokov hrambe.**

Glede rokov hrambe se uporabljajo neposredno uporabljive uredbe EU.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načel celovitosti, zaupnosti in razpoložljivosti podatkov.**

Predpis zagotavlja, da se obdelava osebnih podatkov izvaja v obstoječih informacijskih sistemih pristojnih organov ob upoštevanju ustreznih tehničnih in organizacijskih ukrepov za varnost.

d) Predpis ima učinek na uresničevanje pravic posameznika.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje dolžnosti informiranja posameznika o obdelavi podatkov.**

Predpis ima pozitiven učinek, saj poudarja dolžnost informiranja posameznikov o obdelavi osebnih podatkov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predlog nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog nima posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje

a) Predpis ima učinek na sodno varstvo.

- **Predpis ima pozitiven učinek na učinkovito sodno varstvo (navedite sodišče in postopek ter pravna sredstva in roke).**

Predpis zagotavlja učinkovito sodno varstvo v postopkih mednarodne zaščite, na področju sprejema in ob preverjanju. Pakt zahteva zagotovitev najmanj ene stopnje sodnega varstva, predpis pa to zagotavlja z možnostjo vložitve tožbe zoper odločitev pristojnega organa na Upravno sodišče Republike Slovenije. Roki za vložitev tožbe so zaradi narave in nujnosti postopkov krajši (15 oziroma osem dni), kar omogoča hitro sodno presojo. Predpis upošteva tudi kratke roke za postopke na meji, ki jih določa Uredba 2024/1348/EU.

b) Predpis določa kaznivost za prekrške za fizične in pravne osebe ali druge subjekte.

- **Predpis ima pozitiven učinek na določanje kaznivosti in torej tudi na globe za prekrške (navedite opredelitev predlagane rešitve glede določitve kaznivosti v zvezi z načelom zakonitosti iz 28. člena Ustave Republike Slovenije in povezanimi vrednotami ter glede določitve globe za fizične in pravne osebe ter druge subjekte zlasti glede na načelo sorazmernosti iz 2. člena v zvezi s tretjim odstavkom 15. člena Ustave Republike Slovenije).**

Predpis določa uporabo že veljavnih kazenskih določb zakona, ki ureja vstop, zapustitev in prebivanje tujcev, tudi za prosilce za mednarodno zaščito in osebe s priznano mednarodno zaščito, če mednarodna pogodba ne določa drugače.

c) Predpis ima učinek na migracije in integracije.

- **Predpis ima pozitiven učinek na priseljevanje tujcev v Slovenijo ter na položaj in integracijo tujcev v Sloveniji.**

Predpis prispeva k zmanjšanju nenadzorovanih migracij ter k bolj urejenemu in predvidljivemu upravljanju migracijskih tokov. Hkrati izboljšuje pravno varnost in položaj tujcev z jasnejšimi postopki, okrepljenim varstvom pravic in posebnim poudarkom na ranljivih skupinah. Ustvarja tudi pogoje za boljšo integracijo in socialno vključevanje oseb s priznano mednarodno zaščito.

č) Predpis ima še druge učinke na socialnem področju, ki ni zajet v odgovorih na predhodna vprašanja.

- **Predpis ima pozitiven učinek na socialno področje, ki morda ni zajet v odgovorih na predhodna vprašanja.**

Predlog zakona spreminja zagotavljanje zakonitega zastopanja, saj bo po novem predlogu v primeru, da ne bo mogoče imenovati zakonitega zastopnika s seznama zakonitih zastopnikov, mladoletniku brez spremstva za zakonitega zastopnika lahko imenovana pravna oseba (nevladna organizacija z ustreznim izkušnjami) ali center za socialno delo.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

Sprejeti zakon bo objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije in na spletnih straneh predlagatelja (to je Ministrstva za notranje zadeve in javno upravo). Predlagatelj bo zakon predstavljal v okviru obstoječih orodij.

Za izvajanje predloga zakona bodo pristojni Ministrstvo za notranje zadeve in javno upravo, Policija ter Urad Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov, ki bodo izvajanje zakona redno spremljali v okviru rednega dela z osebami v postopkih mednarodne zaščite, prosilci za mednarodno zaščito in osebami s priznano mednarodno zaščito. Za izvajanje posameznih določb tega zakona bodo pristojni tudi Ministrstvo za demografijo, družino in socialne zadeve, Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za vzgojo, izobraževanje in mladino.

7. Prikaz sodelovanja javnosti

Gradivo je bilo predmet sodelovanja z javnostjo.

Datum objave na portalu eDemokracija:
11. 5. 2026

Na gradivo so bila podana mnenja, predlogi in pripombe.

V razpravo vključeni subjekti:

Skupnost občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije, Združenje občin Slovenije

Obrazložitev upoštevanja mnenj, predlogov in pripomb v razpravo vključenih subjektov:

V okviru javne obravnave pri pripravi predloga zakona je bil prejet en komentar. Pripombe so se nanašale zlasti na prožnejšo ureditev solidarnostnih ukrepov, ureditev plačila pravnim zastopnikom, zagotovitev sodnega varstva v zvezi z zdravstvenim pregledom in oceno starosti, domnevo glede zapustitve države, ureditev nastanitve in materialne oskrbe, opredelitev alternativ pridržanju ter na terminološke in druge redakcijske popravke prehodnih določb. Pripombe so bile delno upoštevane. Upoštevani so bili redakcijski in nomotehnični predlogi, ki prispevajo k večji jasnosti, določnosti in notranji skladnosti besedila, ter vsebinski predlogi v delu, v katerem niso v neskladju z neposredno veljavnimi uredbami Evropske unije. Na podlagi pripomb je bila med drugim dopolnjena ureditev pravnega svetovanja tako, da je bila dodana možnost, da pravni zastopniki opravljajo pravno svetovanje tudi v upravnem delu postopka. Pripomba glede izrecne določitve posebnega sodnega varstva zoper napotitev na zdravstveni pregled brez soglasja prosilca ni bila upoštevana. Predlagana zakonska ureditev v tem delu sledi ureditvi, določeni z neposredno veljavno uredbo Evropske unije, zato dodatno oziroma drugačno urejanje tega vprašanja v nacionalnem zakonu ni bilo predvideno. Preostale vsebinske pripombe so bile preučene in upoštevane v obsegu, v katerem je to dopustno glede na neposredno veljavne uredbe Evropske unije in namen predlagane zakonske ureditve.

Vsebina gradiva ima vpliv na financiranje občin in je bila s Skupnostjo občin Slovenije, Združenjem občin Slovenije in Združenjem mestnih občin Slovenije v celoti usklajena.

75. člen predloga zakona določa, da so občine, v katerih nastanitvene kapacitete za prosilce za mednarodno zaščito vsaj tri mesece v koledarskem letu presegajo 50-odstotno zasedenost, na svojo zahtevo upravičene do finančnega nadomestila zaradi obremenitve občinske infrastrukture. Višina nadomestila se določi glede na število nastanjenih prosilcev in prebivalcev občine ter razpoložljiva proračunska sredstva, pri čemer metodologijo določi Vlada Republike Slovenije, ki tudi odloči o upravičenih občinah in višini nadomestila, sredstva pa iz državnega proračuna izplača urad.

Gradivo je bilo v okviru usklajevanja posredovano tudi Visokemu komisarju Združenih narodov za begunce ter Centru za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij. Vse prejete pripombe so bile preučene. Upoštevana je bila pripomba glede možnosti vložitve ugovora zoper delo centra za socialno delo, ki je bila vključena v predlog zakona. Upoštevana je bila tudi pripomba glede podaljšanja zakonitega zastopanja mladoletnika brez spremstva po pravnomočni odločitvi o mednarodni zaščiti do zagotovitve skrbnika, pri čemer je bila ureditev v tem delu ustrezno dopolnjena. Črtana je bila zahteva po nesporno ugotovljeni istovetnosti prosilca, s čimer se upošteva položaj prosilcev, ki iz objektivnih razlogov pogosto ne razpolagajo z izvirnimi osebnimi dokumenti. Preostale vsebinske pripombe so bile upoštevane v obsegu, v katerem je to dopustno glede na neposredno veljavne uredbe Evropske unije in namen predlagane zakonske ureditve.

Poročilo o sodelovanju z javnostjo:

Prejete pripombe so bile preučene in so vplivale na posamezne rešitve v predlogu zakona. Na njihovi podlagi je bila dopolnjena ureditev pravnega svetovanja v upravnem delu postopka in spremenjena ureditev plačila pravnim zastopnikom, izvedeni pa so bili tudi posamezni redakcijski in nomotehnični popravki. Sodelovanje javnosti je tako prispevalo k dopolnitvi posameznih vsebinskih rešitev ter k večji jasnosti, določnosti in notranji skladnosti predloga zakona.

8. Zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona

Pri pripravi predpisa ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- Franci Matoz, minister za notranje zadeve in javno upravo,
- Franc Kangler, državni sekretar na Ministrstvu za notranje zadeve in javno upravo,

- Nataša Potočnik, v. d. generalne direktorice Direktorata za migracije in upravne notranje zadeve na Ministrstvu za notranje zadeve in javno upravo,
- Danijel Lorbek, v. d. generalnega direktorja policije,
- mag. Katarina Štrukelj, direktorica Urada Vlade Republike Slovenije za oskrbo in integracijo migrantov.

II. BESEDILO ČLENOV

Zakon o prenosu in izvajanju nekaterih pravnih aktov Evropske unije s področja migracij in mednarodne zaščite

I. POGLAVJE SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

Ta zakon ureja prenos in izvajanje pravnih aktov Evropske unije s področja migracij in mednarodne zaščite iz 2. člena tega zakona.

2. člen (prenos in izvajanje pravnih aktov Evropske unije)

(1) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašata Direktiva 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L št. 348 z dne 24. 12. 2008, str. 98) in Direktiva (EU) 2024/1346 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (prenovitev) (UL L št. 2024/1346 z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljena s Popravkom (UL L 2025/90931 z dne 25. 11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2024/1346/EU).

(2) S tem zakonom se ureja izvajanje:

1. Uredbe (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2021 o Agenciji Evropske unije za azil in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 439/2010 (UL L št. 468 z dne 30. 12. 2021, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2021/2303/EU);

2. Uredbe (EU) 2024/1347 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in razveljavitvi Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, št. 2024/1347, z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljene s Popravkom (UL L, št. 2025/90926, z dne 25. 11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1347/EU);

3. Uredbe (EU) 2024/1348 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU (UL L št. 2024/1348 z dne 22. 5. 2024), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2026/463 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o spremembi Uredbe (EU) 2024/1348 glede uporabe koncepta varne tretje države (UL L št. 2026/463 z dne 26. 2. 2026) in z Uredbo (EU) 2026/464 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o spremembi Uredbe (EU) 2024/1348 glede vzpostavitve seznama varnih izvornih držav na ravni Unije (UL L št. 2026/464 z dne 26. 2. 2026), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1348/EU);

4. Uredbe (EU) 2024/1349 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi postopka vračanja na meji in spremembi Uredbe (EU) 2021/1148 (UL L št. 2024/1349 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1349/EU);

5. Uredbe (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev in humanitarni sprejem ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L št. 2024/1350 z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljene s Popravkom (UL L št. 2025/90930 z dne 25. 11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1350/EU);

6. Uredbe (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij, spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013 (UL L št. 2024/1351, z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljene s Popravkom (UL L št. 2025/90929 z dne 25.11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1351/EU);

7. Uredbe (EU) 2024/1356 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o uvedbi preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/817 (UL L št. 2024/1356 z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljene s Popravkom (UL L št. 2025/90927 z dne 25.11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1356/EU);

8. Uredbe (EU) 2024/1358 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo biometričnih podatkov za učinkovito uporabo uredb (EU) 2024/1351 in (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 2001/55/ES in za ugotavljanje istovetnosti nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, o zahtevah organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj držav članic in Europolu za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, o spremembi uredb (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 603/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 2024/1358 z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljene s Popravkom (UL L št. 2025/90925 z dne 25. 11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1358/EU);

9. Uredbe (EU) 2024/1359 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o ravnanju v kriznih razmerah in primeru višje sile na področju migracij in azila ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L št. 2024/1359 z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljene s Popravkom (UL L št. 2025/90921 z dne 25.11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1359/EU).

3. člen **(pomen izrazov)**

(1) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu pomenijo:

1. »oseba« je stranka v postopkih v skladu z uredbami iz drugega odstavka prejšnjega člena in tem zakonom;

2. »ministrstvo« je ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, in je organ za presojo v skladu z Uredbo 2024/1348/EU;

3. »urad« je urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo in integracijo migrantov;

4. »prošnja« je prošnja za mednarodno zaščito, s katero državljan tretje države ali oseba brez državljanstva zaprosi za zaščito v skladu s 26. členom Uredbe 2024/1348/EU;

5. »prosilec ali prosilka« (v nadaljnjem besedilu: prosilec) je prosilec za mednarodno zaščito, ki je državljan tretje države ali oseba brez državljanstva in ki je v Republiki Sloveniji podal prošnjo za mednarodno zaščito, v zvezi s katero izvršljiva odločitev še ni bila sprejeta;

6. »prosilec s posebnimi potrebami glede sprejema« je tisti prosilec, ki potrebuje posebne pogoje ali jamstva za uveljavljanje pravic in izpolnjevanje obveznosti glede sprejema v skladu s tem zakonom;

7. »mladoletnik ali mladoletnica« (v nadaljnjem besedilu: mladoletnik) je državljan tretje države ali oseba brez državljanstva, mlajša od 18 let;

8. »mladoletnik brez spremstva« je mladoletnik, ki je na ozemlju Republike Slovenije brez staršev ali zakonitih zastopnikov;

9. »družinski član prosilca« je državljan tretje države ali oseba brez državljanstva, ki je skupaj s prosilcem v Republiki Sloveniji in je član družine, ki je obstajala že pred prihodom v Republiko Slovenijo. To je:

- zakonec prosilca, registrirani partner ali partner, s katerim prosilec živi v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, pri čemer se v poligamni zvezi za družinskega člana šteje le ena oseba, in sicer tista, ki jo določi prosilec,

- mladoletni ali odrasli vzdrževani otroci prosilca ali osebe iz prejšnje alineje, če so neporočeni, ne glede na to, ali so bili rojeni v zakonski ali zunajzakonski skupnosti ali posvojeni; šteje se, da je mladoletnik

neporočen, kadar na podlagi posameznega primera zakonska zveza mladoletnika ni v skladu z zakonom, ki ureja zakonsko zvezo,

– oče, mati ali druga odrasla oseba, ki je za prosilca odgovorna, vključno z odraslim bratom in sestro, če je prosilec mladoleten in neporočen; šteje se, da je mladoletnik neporočen, kadar na podlagi posameznega primera zakonska zveza mladoletnika ni v skladu z zakonom, ki ureja zakonsko zvezo;

10. »tujec ali tujka« (v nadaljnjem besedilu: tujec) je oseba, ki nima državljanstva Republike Slovenije, razen državljanov Evropske unije, prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito;

11. »azilni dom« je objekt, namenjen skupinski nastanitvi in oskrbi prosilcev;

12. »integracijska hiša« je objekt, namenjen nastanitvi oseb s priznano mednarodno zaščito;

13. »pobeg« pomeni dejanje, s katerim prosilec preneha biti na voljo pristojnim upravnim ali sodnim organom;

14. »Ženevska konvencija« je Konvencija o statusu beguncev, podpisana v Ženevi 28. julija 1951, in Protokol o statusu beguncev, podpisan v New Yorku 31. januarja 1967 (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 9/92).

(2) Drugi izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo enako kot izrazi, opredeljeni v uredbah iz drugega odstavka prejšnjega člena tega zakona.

(3) Za hudo nepolitično kaznivo dejanje iz točke b) drugega odstavka 12. člena Uredbe 2024/1347/EU se šteje kaznivo dejanje, ki ni politično in za katero je v Republiki Sloveniji predpisana kazen zaporaj najmanj treh let.

(4) Za hudo kaznivo dejanje iz točke b) prvega odstavka 17. člena Uredbe 2024/1347/EU se šteje kaznivo dejanje, za katero je v Republiki Sloveniji predpisana kazen zaporaj najmanj treh let.

(5) Za izredno hudo kaznivo dejanje iz točke e) prvega odstavka 14. člena Uredbe 2024/1347/EU se šteje kaznivo dejanje, za katero je v Republiki Sloveniji predpisana kazen zaporaj najmanj osmih let.

II. POGLAVJE

UPRAVLJANJE MIGRACIJ IN UKREPI V POSEBNIH RAZMERAH

1. oddelek

STRATEŠKO UPRAVLJANJE MIGRACIJ

4. člen

(strateško upravljanje migracij)

(1) Vlada Republike Slovenije z namenom strateškega upravljanja migracij na predlog ministrstva sprejme Strategijo za upravljanje azila in migracij v skladu s 7. členom Uredbe 2024/1351/EU (v nadaljnjem besedilu: strategija) in kontingentni načrt v skladu z 32. členom Direktive 2024/1346/EU (v nadaljnjem besedilu: kontingentni načrt).

(2) V kontingentnem načrtu iz prejšnjega odstavka se določijo ukrepi, ki jih je treba sprejeti za zagotovitev ustreznega sprejema prosilcev v skladu z Direktivo 2024/1346/EU v primerih nesorazmernega števila prosilcev, vključno s prosilci, ki so mladoletniki brez spremstva, in ukrepi za čimprejšnje obravnavanje prošelj za mednarodno zaščito, ko so običajno razpoložljive nastanitvene kapacitete začasno polne ali pa niso na voljo zaradi nesorazmernega števila oseb, ki jih je treba nastaniti, nesreč, ki jih je povzročil človek, ali naravnih nesreč. Prav tako se v kontingentnem načrtu določijo ukrepi za imenovanje zakonitih zastopnikov kadar je podanih nesorazmerno veliko število prošelj mladoletnikov brez spremstva.

(3) Vlada Republike Slovenije vsakih pet let v skladu z rokom iz tretjega odstavka 7. člena Uredbe 2024/1351/EU sprejme novo strategijo. Ministrstvo v primeru spremenjenih okoliščin in vsaka tri leta pregleda kontingentni načrt in, kadar je to potrebno, Vladi Republike Slovenije predlaga njegovo posodobitev. V primeru posodobitve kontingentnega načrta, ministrstvo o tem obvesti Agencijo Evropske unije za azil.

(4) Ministrstvo se pri pripravi strategije iz prvega odstavka tega člena po potrebi posvetuje z Evropsko komisijo ter agencijami, uradi in organi Evropske unije.

(5) V primeru uporabe kontingentnega načrta iz drugega odstavka tega člena ministrstvo o tem obvesti Evropsko komisijo in Agencijo Evropske unije za azil.

5. člen

(podpora Agencije Evropske unije za azil)

V primeru sklenitve dogovora iz 18. člena Uredbe 2021/2303/EU lahko Vlada Republike Slovenije na Agencijo Evropske unije za azil prenese izvajanje posameznih nalog iz pristojnosti ministrstva, urada in policije v skladu s 16. členom Uredbe 2021/2303/EU.

2. oddelek

KRIZNE RAZMERE, VIŠJA SILA, RESNE MIGRACIJSKE RAZMERE IN MIGRACIJSKI PRITISK

6. člen

(aktivacija)

(1) Če ministrstvo oceni, da razmere v Republiki Sloveniji ustrezajo opredelitvi kriznih razmer in višje sile v skladu z Uredbo 2024/1359/EU ali opredelitvi resnih migracijskih razmer, tveganju migracijskega pritiska in migracijskega pritiska v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, Vladi Republike Slovenije predlaga, da ugotovi obstoj teh razmer.

(2) Na podlagi odločitve iz prejšnjega odstavka ministrstvo pripravi obrazloženo prošnjo v skladu z Uredbo 2024/1359/EU ali Uredbo 2024/1351/EU in jo posreduje Evropski komisiji ter v primeru prošnje v skladu z Uredbo 2024/1351/EU obvesti tudi Svet Evropske unije.

(3) Če je Republika Slovenija na podlagi sklepa iz 11. člena Uredbe 2024/1351/EU opredeljena kot država članica, ki je pod migracijskim pritiskom, ministrstvo obvesti Evropsko komisijo o nameri uporabe letnega solidarnostnega fonda v skladu z 58. členom Uredbe 2024/1351/EU ali pa zahteva odbitek solidarnostnih prispevkov v skladu z 61. členom Uredbe 2024/1351/EU. Če je Republika Slovenija na podlagi sklepa iz 11. člena Uredbe 2024/1351/EU opredeljena kot država članica, ki se sooča z resnimi migracijskimi razmerami, lahko ministrstvo zahteva odbitek solidarnostnih prispevkov v skladu z 62. členom Uredbe 2024/1351/EU. Ministrstvo o obvestilu o nameri uporabe letnega solidarnostnega fonda ali o zahtevi za odbitek solidarnostnih prispevkov v skladu s tem členom obvesti tudi Svet Evropske unije.

3. oddelek

IZVAJANJE SOLIDARNOSTNEGA MEHANIZMA

7. člen

(solidarnost in delitev odgovornosti med državami članicami Evropske unije)

(1) V skladu z načelom solidarnosti in pravične delitve odgovornosti med državami članicami Evropske unije Republika Slovenija zagotavlja solidarnostne zaveze za oblikovanje letnega solidarnostnega fonda, določenega v Uredbi 2024/1351/EU.

(2) Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva določi obliko in število solidarnostnih ukrepov oziroma kombinacijo teh ukrepov v skladu z Uredbo 2024/1351/EU ter opredeli naloge posameznih ministrstev, organov v sestavi in vladnih služb pri izvedbi podanih zavez.

(3) Če opredeljene zaveze v letnem solidarnostnem fondu iz prvega odstavka tega člena ne zadovoljujejo potreb države članice, ki se sooča s kriznimi razmerami ali višjo silo v skladu z Uredbo 2024/1359/EU, Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva določi dodatne solidarnostne ukrepe iz prejšnjega odstavka.

8. člen

(solidarnostni ukrepi)

(1) Če ministristvo v predlogu iz drugega odstavka prejšnjega člena kot solidarnostni ukrep predlaga premestitev, v predlogu opredeli tudi preference v povezavi s kandidati za premestitev.

(2) Ministristvo lahko v predlogu iz drugega odstavka prejšnjega člena predlaga skupno višino finančnih prispevkov v skladu s 56. in 64. členom Uredbe 2024/1351/EU.

(3) Če so v skladu z Uredbo 2024/1351/EU v predlogu Evropske komisije za izvedbeni sklep Sveta o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda opredeljeni tudi alternativni solidarnostni ukrepi, lahko ministristvo v predlogu iz drugega odstavka prejšnjega člena predvidi alternativne solidarnostne ukrepe, pri čemer navede njihovo finančno vrednost. Ministristvo lahko v predlogu iz drugega odstavka prejšnjega člena predvidi alternativne solidarnostne ukrepe, tudi če ti niso opredeljeni v predlogu Evropske komisije za izvedbeni sklep Sveta o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda.

(4) Sredstva za solidarnostne ukrepe zagotovi ministristvo.

9. člen

(poravnava obveznosti)

Če je na podlagi pogojev, določenih v Uredbi 2024/1351/EU in Uredbi 2024/1359/EU, mogoč ali obvezen prevzem odgovornosti za obravnavanje prošenj za mednarodno zaščito, lahko ministristvo Vladi Republike Slovenije predlaga, da poravna obveznosti iz 8. člena tega zakona tako, da prevzame odgovornost za obravnavanje prošenj za mednarodno zaščito, ob upoštevanju omejitev v 63. členu Uredbe 2024/1351/EU.

4. oddelek

IZVAJANJE PRESELITEV

10. člen

(opredelitev kvote)

(1) Status mednarodne zaščite se lahko prizna tudi državljanom tretjih držav in osebam brez državljanstva, ki so v Republiko Slovenijo sprejeti na podlagi Uredbe 2024/1350/EU.

(2) Kvoto oseb, ki se jim na podlagi prejšnjega odstavka lahko prizna status mednarodne zaščite, ter naloge posameznih ministrstev, vladnih služb in drugih državnih organov pri nastanitvi in vključevanju teh oseb v slovensko družbo določi Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva.

(3) Pri pripravi predloga iz prejšnjega odstavka ministrstvo upošteva svetovne migracijske trende, krizna žarišča v svetu, integracijske zmožljivosti Republike Slovenije in druge pomembne okoliščine.

(4) Kvoto oseb iz drugega odstavka tega člena določi Vlada Republike Slovenije s sklepom, v katerem določi tudi državo ali del države, iz katere bodo osebe iz tega poglavja sprejete v Republiko Slovenijo, in kategorijo sprejetih oseb. Vlada Republike Slovenije s sklepom imenuje tudi delovno skupino za koordinacijo izvedbe preselitve, razen če oceni, da to zaradi manjšega števila sprejetih oseb ali drugih okoliščin ni potrebno.

(5) Za izvajanje sklepa iz prejšnjega odstavka lahko Vlada Republike Slovenije sklene dogovor o oblikah in načinih sodelovanja z drugimi državami članicami Evropske unije, institucijami Evropske unije ali mednarodnimi organizacijami, ki delujejo na področju mednarodne zaščite in migracij.

11. člen **(način izvedbe preselitve oseb)**

(1) V primerih preselitve oseb iz prejšnjega člena se prošnja iz 42. člena tega zakona registrira na ozemlju tretje države, v kateri se oseba nahaja.

(2) Ministrstvo mladoletniku brez spremstva na ozemlju tretje države med postopki v okviru preselitev zagotovi ustrezno zastopanje. V ta namen center za socialno delo, ki je pristojen za območje, na katerem se nahaja sedež ministrstva, kot začasnega zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva imenuje uradno osebo, ki je zaposlena na ministrstvu (v nadaljnjem besedilu: uradna oseba ministrstva) in je usposobljena za varovanje koristi ter splošne dobrobiti mladoletnika.

12. člen **(napotitev)**

(1) Z namenom izvedbe postopkov v skladu z Uredbo 2024/1350/EU lahko ministrstvo, urad in policija napotijo uradne osebe ministrstva, osebe, ki so zaposlene na uradu (v nadaljnjem besedilu: uradna oseba urada), in uradne osebe, ki so zaposlene na policiji (v nadaljnjem besedilu: uradna oseba policije), v države, iz katerih bodo osebe iz tega oddelka sprejete v Republiko Slovenijo.

(2) Napotitev iz prejšnjega odstavka se lahko organizira v sodelovanju z drugimi državami in institucijami Evropske unije ter mednarodnimi organizacijami, ki delujejo na področju mednarodne zaščite in migracij.

(3) Sredstva za izvedbo napotitev iz tega člena zagotovi organ, ki napoti uradne osebe.

13. člen **(prihod v Republiko Slovenijo)**

(1) Prihod oseb iz tega oddelka v Republiko Slovenijo organizira ministrstvo v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za zunanje zadeve, uradom in policijo. Tem osebam se pred prihodom v Republiko Slovenijo izda potni list za tujca v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Oseba je v postopku izdaje potnega lista oproščena plačila upravne takse. Stroške tiskovine krije ministrstvo.

(2) Pred vstopom v Republiko Slovenijo se osebe iz prejšnjega odstavka zdravstveno pregledajo. Zdravstveni pregled obsega vsaj splošni zdravniški fizični pregled, v okviru katerega se ugotovijo posebna zdravstvena stanja z namenom preprečitve širjenja nalezljivih bolezni in oceni zmožnost za potovanje.

III. POGLAVJE PROCESNA JAMSTVA IN USPOSABLJANJE

1. oddelek TOLMAČENJE

14. člen **(tolmačenje ob preverjanju in pri predhodnem postopku)**

Pri tolmačenju ob preverjanju v skladu z Uredbo 2024/1356/EU in pri predhodnem postopku iz drugega odstavka 41. člena tega zakona se uporabljajo določbe zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije, ki določajo sporazumevanje pri opravljanju policijskih nalog.

15. člen **(tolmačenje in prevajanje v postopku za priznanje mednarodne zaščite po predhodnem postopku)**

(1) Če oseba ne razume uradnega jezika, se ji v postopku mednarodne zaščite po predhodnem postopku iz drugega odstavka 41. člena tega zakona v skladu s tretjim odstavkom 8. člena Uredbe 2024/1348/EU zagotovi tolmač za jezik, ki ga razume.

(2) Za izvajanje četrtega odstavka 34. člena Uredbe 2024/1348/EU lahko ministrstvo osebo pozove, naj v določenem roku v predloženi dokumentaciji označi dele za prevod, ki so po njenem mnenju najbolj bistveni. Če oseba ne ravna v skladu s pozivom ministrstva, ministrstvu listin ni treba upoštevati pri ugotavljanju dejanskega stanja.

(3) Oseba je v jeziku, ki ga razume, seznanjena z vsebino pisne odločitve. V ta jezik se prevedejo izrek, bistveni razlogi za odločitev in pravni pouk.

(4) Za tolmača je lahko izbran, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

1. je vreden zaupanja,
2. je poslovno sposoben in ima splošno zdravstveno zmožnost,
3. poda dokazila o znanju jezika,
4. se z izjavo zaveže, da ne bo sodeloval z diplomatsko-konzularnim predstavništvom države, katere jezik tolmači, ali drugače sodeloval z oblastmi te države na način, ki vzbuja sum v nepristranskost in spoštovanje zaupnosti v postopkih,

5. ni pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, storjeno pri opravljanju svoje funkcije, ali za drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zapora pet let ali več,

6. ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, storjeno pri opravljanju svoje funkcije, ali za drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zapora pet let ali več.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek je za tolmača lahko izbran tudi sodni tolmač, imenovan v skladu z zakonom, ki ureja sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače.

(6) Za opravljanje nalog tolmača ni vreden zaupanja tisti, za katerega je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali vedenja utemeljeno sklepati, da tolmačenja ne bo opravljal strokovno, pošteno ali vestno ali da kot tolmač ne bo varoval ugleda instituta tolmačenja in nepristranskosti ali da bo kršil pravila kodeksa iz osmega odstavka tega člena.

(7) Tolmač ministrstvo takoj obvesti o obstoju možnosti konflikta interesov, kadar opravlja storitev tolmačenja za druge naročnike na ozemlju Republike Slovenije ali zunaj njega, zlasti kadar bi to povzročilo kršitev varovanja osebnih podatkov prosilca pred organi njegove izvorne države.

(8) Tolmač je pri svojem delu zavezan upoštevati pravila Kodeksa ravnanja tolmačev in prevajalcev v postopkih za priznanje mednarodne zaščite, ki ga sprejme minister, pristojen za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: minister).

(9) Če tolmač ne izpolnjuje več pogojev iz tega člena, ne more več opravljati dela tolmača.

(10) Ministrstvo izvede usposabljanje, v okviru katerega seznani tolmače s pravili in posebnostmi tolmačenja v postopkih za priznanje mednarodne zaščite in z njihovo vlogo v teh postopkih.

(11) Ministrstvo lahko za pomoč pri tolmačenju v jezik, za katerega v Republiki Sloveniji ni mogoče zagotoviti tolmača, zaprosi drugo državo članico Evropske unije, institucijo Evropske unije ali drugo mednarodno organizacijo.

(12) Če ni mogoče drugače zagotoviti tolmačenja, se to lahko izvaja tudi preko videokonference, če je zagotovljen varen prenos podatkov.

(13) Tolmačenje v skladu s tem členom je osebi zagotovljeno tudi v postopkih omejitve svobode gibanja, alternativ pridržanju in pridržanja v skladu s tem zakonom, v postopku iz 66. člena Uredbe 2024/1348/EU ter v postopku iz četrtega odstavka 57. člena tega zakona.

(14) Sredstva za izvajanje tolmačenja in prevajanja v postopkih pred ministrstvom zagotavlja ministrstvo.

16. člen

(tolmačenje in prevajanje na področju sprejema)

(1) Če prosilec ne razume uradnega jezika, se mu za izvrševanje pravic na področju sprejema v skladu s tem zakonom v utemeljenih primerih po odločitvi urada zagotovi tolmač za jezik, ki ga razume.

(2) Kadar je v utemeljenih primerih po odločitvi urada to potrebno za izvrševanje pravic na področju sprejema, se prosilcu, ki mu pripada žepnina iz 60. člena tega zakona, zagotovi tudi prevod listinske dokumentacije ali dela listinske dokumentacije. Če prosilec uradu predloži obsežno listinsko dokumentacijo,

lahko urad pozove prosilca, naj v določenem roku v predloženi dokumentaciji označi dele za prevod, ki so po njegovem mnenju najbolj bistveni. Če prosilec ne ravna v skladu s pozivom urada, uradu listin ni treba upoštevati pri ugotavljanju dejanskega stanja.

(3) Za tolmača iz prvega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo četrti, peti, šesti, sedmi, osmi, enajsti in dvanajsti odstavek prejšnjega člena.

(4) Če tolmač ne izpolnjuje več pogojev iz tega člena, ne more več opravljati dela tolmača.

(5) Urad izvede usposabljanje, v okviru katerega seznanijo tolmače s pravili in posebnostmi tolmačenja za izvrševanje pravic na področju sprejema in z njihovo vlogo pri tem.

(6) Sredstva za izvajanje tolmačenja in prevajanja v skladu s tem členom zagotavlja urad.

(7) Če prosilec ne razume uradnega jezika, se za pomoč pri vsakodnevem sporazumevanju s prosilcem lahko uporabi strojno prevajanje ustne komunikacije, pri čemer se zagotovi varovanje osebnih podatkov v skladu z določbami tega zakona in predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

2. oddelek USPOSABLJANJE

17. člen (usposabljanje)

(1) Uradne osebe ministrstva, uradne osebe policije in uradne osebe urada v okviru usposabljanj iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena pridobijo ustrezno znanje glede relevantnih standardov, ki se uporabljajo na področju azilnega in begunskega prava v skladu s tretjim odstavkom 34. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(2) Ministrstvo zagotavlja, da so uradne osebe ministrstva, ki vodijo postopke v skladu z Uredbo 2024/1348/EU in tem zakonom, ustrezno usposobljene v skladu z osmim odstavkom 4. člena Uredbe 2024/1348/EU ter tretjim odstavkom 34. člena Uredbe 2024/1348/EU, policija pa zagotavlja, da so uradne osebe policije, ki vodijo postopke v skladu z Uredbo 2024/1348/EU in tem zakonom, ustrezno usposobljene v skladu z osmim odstavkom 4. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(3) Uradne osebe urada, ki vodijo postopke v skladu s tem zakonom, zagotavljajo materialne pogoje za sprejem in opravljajo druge naloge za izvajanje tega zakona, morajo biti ustrezno usposobljene v skladu s tem zakonom. Usposabljanja so za uradne osebe urada obvezna. Vsebino in obseg usposabljanja določi urad, ki zagotovi tudi sredstva za izvedbo usposabljanja. Usposabljanja izvajajo institucije, ki delujejo na področju socialnega varstva, ki v ta namen izdajo potrdila o usposobljenosti.

(4) Uradnim osebam iz drugega in tretjega odstavka tega člena se zagotavljajo tudi usposabljanja glede ravnanja v kriznih razmerah in preprečevanja stresnih situacij ter obvladovanje konfliktov.

(5) Z namenom zagotovitve potrebne ravni usposobljenosti se lahko usposabljanja iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena zagotovijo tudi drugim državnim organom in drugim osebam, kadar je to zaradi njihovega dela potrebno.

(6) Za organiziranje in izvedbo usposabljanj iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena skrbijo ministrstvo, urad in policija. Drugi državni organi pri organizaciji in izvedbi usposabljanj zagotavljajo podporo in strokovno znanje.

(7) Urad najmanj enkrat letno v sodelovanju z varnostno družbo, ki opravlja naloge v azilnem domu ali drugih nastanitvenih kapacitetah iz 61. člena tega zakona, za varnostnike organizira obvezno interno usposabljanje o posebnostih dela s prosilci.

3. oddelek PRAVNO SVETOVANJE IN PRAVNO ZASTOPANJE

18. člen (brezplačno pravno svetovanje v upravnem delu postopka mednarodne zaščite)

(1) Brezplačno pravno svetovanje (v nadaljnjem besedilu: pravno svetovanje) v upravnem delu postopka mednarodne zaščite v skladu s 16. členom Uredbe 2024/1348/EU in 21. členom Uredbe 2024/1351/EU zagotavlja pravni svetovalec v skladu s tem členom.

(2) Pravno svetovanje se lahko zagotavlja kadarkoli med upravnim delom postopka mednarodne zaščite. Pred vložitvijo prošnje se pravno svetovanje zagotovi največ v trajanju ene ure, v utemeljenih primerih pa največ v trajanju dveh ur.

(3) Pravno svetovanje ne vključuje zastopanja prosilca v postopku mednarodne zaščite.

(4) Pravno svetovanje izvaja uradna oseba ministrstva, ki ima vsaj tri leta izkušenj na področju mednarodne zaščite in ne vodi postopka zadevnega prosilca oziroma ne odloča v tem postopku.

(5) Za pravnega svetovalca v upravnem delu postopka mednarodne zaščite je lahko na podlagi javnega razpisa, ki ga izvede ministrstvo, izbrana tudi fizična ali pravna oseba, pri čemer mora fizična oseba, ki opravlja naloge pravnega svetovanja bodisi samostojno bodisi v okviru pravne osebe izpolnjevati naslednje pogoje:

1. je državljan Republike Slovenije ali druge države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora;
2. je poslovno sposobna in ima splošno zdravstveno zmožnost;
3. ima v Republiki Sloveniji zaključeno izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 8. raven slovenskega ogrodja kvalifikacij, pravne ali upravne smeri, ali je zaključil primerljivo tuje izobraževanje pravne ali upravne smeri;
4. aktivno obvlada slovenski jezik;
5. je vredna zaupanja za opravljanje dela pravnega svetovalca;
6. ni pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje, storjeno pri opravljanju nalog pravnega svetovalca, ali za drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zavora pet let ali več;
7. ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, storjeno pri opravljanju nalog pravnega svetovalca, ali za drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zavora pet let ali več.

(6) Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka osebe iz prejšnjega odstavka v prijavi na razpis navedejo tudi osebno ime, naslov prebivališča in kontaktne podatke (telefonska številka in naslov elektronske pošte).

(7) Za opravljanje nalog pravnega svetovalca ni vredna zaupanja oseba iz petega odstavka tega člena, za katero je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali vedenja utemeljeno sklepati, da svojih nalog ne bo opravljala strokovno, pošteno ali vestno ali da ne bo varovala ugleda instituta pravnega svetovanja ter nepristranskosti.

(8) Oseba iz petega odstavka tega člena mora pred začetkom izvajanja pravnega svetovanja opraviti usposabljanje, ki vključuje področje prava človekovih pravic, vključno z načelom nevračanja, pravno ureditev mednarodne zaščite, postopek mednarodne zaščite, posebnosti v zvezi z ranljivimi kategorijami prosilcev in posebne postopke s področja mednarodne zaščite. Izvedbo usposabljanja zagotovi ministrstvo.

(9) Pravni svetovalec je lahko tudi pravni zastopnik iz 19. člena tega zakona, ki mu ni treba dokazovati izpolnjevanja pogojev iz petega odstavka tega člena.

(10) Prosilci v primerih iz tretjega odstavka 16. člena Uredbe 2024/1348/EU nimajo pravice do pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite.

(11) Ministrstvo najmanj enkrat letno preveri, ali pravni svetovalci še izpolnjujejo pogoje iz tega člena. Pravni svetovalec ne sme več opravljati pravnega svetovanja, če:

1. ne izpolnjuje več pogojev iz tega člena,
2. je pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, storjeno pri opravljanju svojih nalog, ali za drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zapora pet let ali več,
3. ne opravi usposabljanja iz osmega odstavka tega člena,
4. ne opravlja nalog pravnega svetovalca.

(12) Šteje se, da pravni svetovalec ne opravlja nalog pravnega svetovalca, če v treh zadevah v enem letu odkloni svetovanje.

(13) Sredstva za zagotavljanje pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite zagotavlja ministrstvo.

(14) Način dostopa osebe do pravnega svetovalca ter višino, pogoje in način izplačevanja sredstev iz prejšnjega odstavka določi minister.

19. člen

(brezplačno pravno zastopanje v postopkih pred sodišči)

(1) Brezplačno pravno zastopanje (v nadaljnjem besedilu: pravno zastopanje) v postopku mednarodne zaščite na Upravnem sodišču Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: upravno sodišče), v postopkih sodnega varstva v zvezi z zagotovitvijo, odvzemom ali omejitvijo pravic v skladu s tem zakonom, v postopkih sodnega varstva zoper ukrepe v postopkih omejitve svobode gibanja, alternativ pridržanju in pridržanja iz 81. člena tega zakona ter v postopku iz četrtega odstavka 57. člena tega zakona zagotavlja pravni zastopnik v skladu s 17. členom Uredbe 2024/1348/EU.

(2) Razpis za pravne zastopnike objavi ministrstvo, pristojno za pravosodje, na enotnem državnem portalu e-uprava. Prijava na razpis se vloži v elektronski obliki v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek. Odločba o imenovanju pravnega zastopnika je dokončna.

(3) Minister, pristojen za pravosodje, po opravljenem razpisu imenuje pravne zastopnike za petletno obdobje. Za postopek imenovanja se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

(4) Za pravnega zastopnika je lahko imenovan, kdor:

1. je državljan Republike Slovenije ali druge države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora;
2. je poslovno sposoben in ima splošno zdravstveno zmožnost;
3. je opravil pravniški državni izpit ali ima v Republiki Sloveniji zaključeno izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu druge stopnje, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 8. raven slovenskega ogrodja kvalifikacij, pravne smeri, ali je zaključil primerljivo tuje izobraževanje pravne smeri, in ima opravljeno preverjanje znanja iz splošnega upravnega postopka, upravnega spora, prava človekovih pravic in prava mednarodne zaščite;
4. aktivno obvlada slovenski jezik;
5. je vreden zaupanja za opravljanje dela pravnega zastopnika;
6. ni pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, storjeno pri opravljanju svoje funkcije, ali za drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zapora pet let ali več;
7. ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, storjeno pri opravljanju svoje funkcije, ali za drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zapora pet let ali več;
8. ni v delovnem ali službenem razmerju z Republiko Slovenijo na področju mednarodne zaščite;
9. ima odprt varen elektronski predal.

(5) Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka kandidati za pravne zastopnike v prijavi na razpis navedejo tudi osebno ime, naslov prebivališča in kontaktne podatke (telefonska številka in naslov elektronske pošte).

(6) Odvetnikom, vpisanim v imenik odvetnikov po zakonu, ki ureja odvetništvo, ni treba dokazovati pogojev, navedenih od 1. do 4. točke četrtega odstavka tega člena.

(7) Za opravljanje funkcije pravnega zastopnika ni vreden zaupanja tisti, za katerega je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali vedenja utemeljeno sklepati, da svoje funkcije ne bo opravljal strokovno, pošteno ali vestno ali da kot pravni zastopnik ne bo varoval ugleda instituta svetovanja ter nepristranskosti.

(8) Pravnega zastopnika minister, pristojen za pravosodje, razreši:

1. če ne izpolnjuje več pogojev iz tega člena, razen pogoja iz 6. točke četrtega odstavka tega člena, ko funkcija pravnemu zastopniku preneha po samem zakonu,
2. če je pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, storjeno pri opravljanju svoje funkcije ali za drugo kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, na kazen zapora pet let ali več,
3. na željo pravnega zastopnika,
4. če ne opravi usposabljanja iz prvega odstavka 20. člena tega zakona,
5. če ne opravlja funkcije pravnega zastopnika ali če je ne opravlja redno ali vestno,
6. če se ugotovi, da mu je znana prava identiteta prosilca, razpolaga s prosilčevimi identifikacijskimi dokumenti, mu je znana dejanska prosilčeva starost, ko ta zatrjuje, da je mladoletna oseba, ali so mu znana dejstva, na podlagi katerih prosilec ni upravičen do statusa begunca ali subsidiarne zaščite, a o tem ne obvesti pristojnega organa.

(9) Šteje se, da pravni zastopnik ne opravlja svoje funkcije, če v treh zadevah v enem letu odkloni pravno zastopanje ali če ne obvešča osebe, ki jo zastopa, oziroma njenega zakonitega zastopnika o postopku. O dostopanju oseb do pravnih zastopnikov ministrstvo, pristojno za pravosodje, upravlja evidenco, v kateri zaradi izvajanja določb prejšnjega odstavka in prejšnjega stavka poleg osebnih podatkov pravnega zastopnika iz petega odstavka tega člena obdeluje tudi podatke o zavrnitvi pravnega zastopanja ali nerednem ali nevestnem delu, o katerih ga obvesti ministrstvo ali upravno sodišče.

(10) Ministrstvo, pristojno za pravosodje, lahko na podlagi obrazložene zahteve pridobi potrebne podatke ali informacije o razlogih za razrešitev pravnega zastopnika od vseh upravljavcev osebnih podatkov, razen tistih podatkov, glede katerih zakon določa, da so del zaupnega razmerja ali del poklicne skrivnosti oziroma da se podatki lahko pridobijo na podlagi odločbe sodišča samo za uporabo v drugih sodnih postopkih ali za potrebe predkazenskega postopka.

20. člen

(usposabljanje in preverjanje znanja pravnih zastopnikov)

(1) Pravni zastopniki morajo najpozneje v šestih mesecih od imenovanja opraviti usposabljanje na področju prava mednarodne zaščite, ki ga izvaja Center za izobraževanje v pravosodju ali drug državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje. Pravni zastopniki ne smejo zagotavljati pravnega zastopanja kot pravni zastopniki v skladu s tem zakonom, dokler ne opravijo usposabljanja. Usposabljanje je brezplačno. Sredstva za izvedbo usposabljanja zagotavlja ministrstvo, pristojno za pravosodje.

(2) Obveznost usposabljanja in preverjanja znanj ne velja za pravne zastopnike, če imajo najmanj eno leto praktičnih izkušenj s področja mednarodne zaščite, zlasti če so že delali kot pravni zastopniki ali če so kot odvetniki opravljali pravno zastopanje oseb v postopkih mednarodne zaščite v vsaj treh zadevah pred sodišči.

(3) Če se kandidat za pravnega zastopnika usposabljanja ne udeleži v roku iz prvega odstavka tega člena zaradi opravičenih razlogov, se mu rok lahko ustrezno podaljša, vendar največ enkrat in ne več kot za eno leto.

(4) Kandidat za pravnega zastopnika opravlja preverjanje znanja iz 3. točke četrtega odstavka prejšnjega člena v okviru Centra za izobraževanje v pravosodju pred komisijo, ki jo imenuje minister, pristojen za pravosodje.

(5) Komisija iz prejšnjega odstavka ima za svoje delo pravico do nagrade in povračila potnih stroškov, ki jih krije ministrstvo.

(6) Kandidat za pravnega zastopnika, ki preverjanja znanja ni opravil uspešno, lahko preverjanje znanja ponavlja največ dvakrat, in sicer v roku, ki ga določi direktor Centra za izobraževanje v pravosodju.

(7) Vsebino, način in obseg usposabljanja iz prvega odstavka tega člena ter preverjanja znanja iz 3. točke četrtega odstavka prejšnjega člena v okviru Centra za izobraževanje v pravosodju določi minister, pristojen za pravosodje.

21. člen

(plačilo za pravno zastopanje v postopkih pred sodišči)

(1) Pravni zastopniki imajo pravico do plačila za opravljeno pravno zastopanje in do povračila stroškov za opravljeno pravno zastopanje na upravnem sodišču, vključno s stroški storitev tolmača v obsegu največ dveh ur oziroma štirih prevajalskih strani v okviru priprave tožbe. Sredstva za plačilo in povračilo stroškov pravnim zastopnikom zagotavlja ministrstvo, pristojno za pravosodje.

(2) Pravica do plačila za opravljeno pravno zastopanje in povračilo stroškov pravnemu zastopniku ne pripada, če:

- oseba prekliče pooblastilo pravnemu zastopniku, preden je vložena tožba pred upravnim sodiščem,
- tožbe ne vloži pravočasno,
- je pred njim tožbo vložil že drug pravni zastopnik in pravni zastopnik ve ali bi moral vedeti za to dejstvo.

(3) Pravni zastopnik upravnemu sodišču predloži stroškovnik o opravljenem delu z dokazili o opravljenem delu in nastalih stroških v treh mesecih po pravnomočnosti odločitve upravnega sodišča, sicer izgubi pravico do plačila in povračila stroškov iz prvega odstavka tega člena.

(4) Upravno sodišče od osebe, ki ima zadostna lastna sredstva za preživljanje, zahteva povrnitev sredstev oziroma sorazmernega dela sredstev iz prvega odstavka tega člena, ki jih je upravno sodišče že izplačalo.

(5) Način dostopa osebe do pravnega zastopnika, merila za določitev plačila za opravljeno pravno zastopanje in povračila stroškov iz prvega odstavka tega člena ter merila za izračun povrnitve sredstev iz prejšnjega odstavka določi minister, pristojen za pravosodje, v soglasju z ministrom.

4. oddelek

IDENTIFIKACIJA IN OBRAVNAVA RANLJIVIH OSEB, PROSILCEV, KI POTREBUJEJO POSEBNA PROCESNA JAMSTVA, IN PROSILCEV S POSEBNIMI POTREBAMI GLEDE SPREJEMA

22. člen

(predhodni pregled ranljivosti)

(1) Za predhodni pregled ranljivosti iz 12. člena Uredbe 2024/1356/EU, ki se opravi na ozemlju Republike Slovenije, je pristojna policija, ki podatke o tem pregledu hrani v evidenci nedovoljenih vstopov, ki jo vodi v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(2) Kadar oseba med preverjanjem iz Uredbe 2024/1356/EU zaprosi za mednarodno zaščito, policija ugotovitve predhodnega pregleda ranljivosti iz prejšnjega odstavka posreduje uradu in ministrstvu.

23. člen

(ocena potrebe po posebnih procesnih jamstvih)

(1) Za oceno, ali prosilec potrebuje posebna procesna jamstva v skladu z 20. členom Uredbe 2024/1348/EU, je pristojno ministrstvo. Pri tem uporabi obrazec, ki ga določi Vlada Republike Slovenije.

(2) Pri oceni iz prejšnjega odstavka ministrstvo upošteva tudi ugotovitve iz prejšnjega člena in podatke o posebnih potrebah prosilca glede sprejema iz 24. člena tega zakona, ki lahko vplivajo na pravice prosilca v postopku mednarodne zaščite.

(3) Ministrstvo uradu posreduje podatke o posebnih procesnih jamstvih iz tega člena, ki lahko vplivajo na pravice prosilca glede sprejema.

24. člen

(ocena posebnih potreb glede sprejema)

(1) Urad v 30 dneh po podaji prošnje opravi oceno posebnih potreb prosilca glede sprejema in jo navede na obrazcu, ki ga določi Vlada Republike Slovenije.

(2) Urad na obrazcu iz prejšnjega odstavka navede vse ugotovitve, ki kažejo oziroma bi lahko kazale, da ima prosilec posebne potrebe glede sprejema. Pri tem upošteva, da ima posebne potrebe glede sprejema zlasti prosilec, ki je mladoletnik, mladoletnik brez spremstva, invalidna oseba, starejša oseba, nosečnica, pripadnik skupnosti LGBTIQ+, starš samohranilec z mladoletnim otrokom, žrtev trgovanja z ljudmi, hudo bolna oseba, oseba z motnjami v duševnem razvoju, oseba z duševno motnjo in žrtev posilstva, mučenja ali drugih težjih oblik psihičnega, fizičnega ali spolnega nasilja. Pri oceni posebnih potreb glede sprejema urad upošteva fizične znake, izjave ali vedenje prosilca ter po potrebi izjave njegovih staršev ali zakonitega zastopnika, ugotovitve iz 22. člena tega zakona ter podatke iz tretjega odstavka prejšnjega člena.

(3) Ocena posebnih potreb glede sprejema poleg informacij iz prejšnjega odstavka vsebuje ukrepe, določene za upoštevanje ugotovljenih posebnih potreb glede sprejema in ustrezno odzivanje nanje, ter navedbo organov, odgovornih za upoštevanje teh potreb in ustrezno odzivanje nanje.

(4) Prosilcem z ugotovljenimi posebnimi potrebami glede sprejema se za čas trajanja posebnih potreb glede sprejema zagotovijo upoštevanje ugotovljenih posebnih potreb in ustrezno odzivanje nanje ter ustrezno spremljanje njihovega položaja. Urad prosilcem z ugotovljenimi posebnimi potrebami glede sprejema zagotavlja posebno nego, skrb in obravnavo, pri čemer se obravnava prilagodi individualnim okoliščinam prosilca.

(5) Če se posebne potrebe glede sprejema v postopku mednarodne zaščite pokažejo po roku iz prvega odstavka tega člena, se te prav tako ocenijo, prosilcem z ugotovljenimi posebnimi potrebami glede sprejema pa se zagotovijo upoštevanje ugotovljenih posebnih potreb in ustrezno odzivanje nanje ter ustrezno spremljanje njihovega položaja.

(6) Urad ministrstvu posreduje podatke o posebnih potrebah glede sprejema iz tega člena, ki lahko vplivajo na pravice prosilca v postopku mednarodne zaščite.

(7) Če obstajajo znaki, da bi lahko prosilčevo duševno ali telesno zdravje vplivalo na njegove posebne potrebe glede sprejema, urad prosilca, pod pogojem, da ta v to privoli, napoti k ustreznemu zdravstvenemu delavcu ali strokovnjaku na nadaljnji pregled. Da bi se prosilec lahko sporazumeval z zdravstvenim osebjem, se po potrebi zagotovi tolmač. Če tolmača ni mogoče zagotoviti in bi to odložilo zdravljenje, lahko tolmačenje ob privolitvi prosilca opravljajo drugi odrasli posamezniki, ki podpišejo izjavo o zaupnosti. Urad pri določanju ukrepov za obravnavo posebnih potreb glede sprejema, ki jo zagotovi prosilcu, upošteva ugotovitve pregleda iz tega odstavka.

(8) Ugotovljene posebne potrebe glede sprejema same po sebi ne pomenijo, da je oseba upravičena do mednarodne zaščite na podlagi Uredbe 2024/1347/EU.

25. člen

(žrtve mučenja in nasilja)

(1) Prosilcem, ki so bili prepoznani kot žrtve trgovine z ljudmi, so bili mučeni, posiljeni ali podvrženi drugim hudim oblikam psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja, vključno z nasiljem zaradi spolne usmerjenosti ali spola ali iz rasističnih ali verskih razlogov, se čim prej po ugotovitvi njihovih posebnih potreb glede sprejema zagotovijo potrebna zdravstvena oskrba, nega in psihosocialna podpora, če je to potrebno, pa tudi storitve rehabilitacije in svetovanje za škodo, ki so jo povzročila ta dejanja. Če je to potrebno, se tem prosilcem zagotovi tolmačenje v skladu s sedmim odstavkom prejšnjega člena.

(2) Policija, ministrstvo in urad se pri zagotavljanju podpore prosilcem iz prejšnjega odstavka uskladijo z organi, institucijami oziroma organizacijami, pristojnimi za obravnavo in podporo žrtvam trgovine z ljudmi.

26. člen

(načelo otrokove največje koristi pri mladoletnih prosilcih)

(1) Največja korist otroka je primarna skrb pri obravnavi mladoletnih prosilcev. Mladoletnim prosilcem je treba zagotoviti življenjski standard, ki je primeren njihovemu psihičnemu, duševnemu, duhovnemu, moralnemu in družbenemu razvoju.

(2) Pri ocenjevanju otrokove največje koristi se ustrezno upoštevajo zlasti naslednji dejavniki:

- možnost ponovne združitve z družino,
- dobro počutje in družbeni razvoj mladoletnika, zlasti ob upoštevanju okolja, iz katerega mladoletnik izhaja, in potrebe po stabilnosti in neprekinjenosti varstva,
- vprašanja glede varnosti in zaščite, zlasti kadar obstaja tveganje, da mladoletnik postane žrtev kakršne koli oblike nasilja ali izkoriščanja, vključno s trgovino z ljudmi,
- mnenje mladoletnika v skladu z njegovo starostjo in zrelostjo.

(3) Mladoletnim prosilcem se zagotovi dostop do prostočasnih dejavnosti, vključno z igro in rekreativnimi dejavnostmi, ki so primerne njihovi starosti, in do dejavnosti na prostem. Po potrebi se jim zagotovi tudi dostop do šolskega gradiva.

(4) Mladoletnim prosilcem, ki so bili žrtve kakršnihkoli zlorab, zanemarjanja, izkoriščanja, mučenja ali krutega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja ali so trpeli zaradi oboroženih spopadov, se omogoči dostop do rehabilitacije ter se zagotovita, če je to potrebno, ustrezno psihološko zdravljenje in strokovno svetovanje.

(5) Mladoletnim prosilcem se zagotovi, da so nastanjeni s svojimi starši, svojimi neporočenimi mladoletnimi brati ali sestrami ali z drugo odraslo osebo, ki je zanje odgovorna, če je to v njihovo največjo korist.

27. člen

(prosilec, ki je mladoletnik brez spremstva)

(1) V postopkih, v katerih je prosilec mladoletnik brez spremstva, se:

- čim prej ugotovi njegova istovetnost in začne postopek iskanja njegovih družinskih članov;
- mu v najkrajšem mogočem času pred registracijo prošnje postavi zakoniti zastopnik v skladu z 29. členom tega zakona;
- za izpolnitev obrazca pred policijo v skladu z drugim odstavkom 41. člena tega zakona, kadar mu še ni bil postavljen zakoniti zastopnik iz prejšnje alineje, pravice in koristi tega mladoletnika varujejo v okviru postopka s tujcem, ki je mladoletnik brez spremstva, v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji;
- ga takoj obvesti o postavitvi zakonitega zastopnika v skladu z drugo alinejo tega odstavka.

(2) Mladoletnik brez spremstva v postopku mednarodne zaščite sodeluje na način, ki je primeren in prilagojen njegovi starosti in stopnji duševnega razvoja.

(3) Zakoniti zastopnik iz prvega odstavka tega člena zastopa mladoletnika brez spremstva v postopkih mednarodne zaščite v skladu s 23. členom Uredbe 2024/1348/EU in 23. členom Uredbe 2024/1351/EU ter na področjih varovanja zdravja, izobraževanja, varovanja premoženjskih pravic in koristi ter v zvezi z uresničevanjem pravic na področju sprejema. Pri zastopanju upošteva stališče, ki ga mladoletnik brez spremstva izrazi o svojih željah in potrebah, kolikor je to v skladu z njegovo največjo koristjo.

(4) Vlada Republike Slovenije predpiše podrobnejši način izvajanja pooblastila zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva, način medsebojnega sodelovanja zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva, urada, ministrstva, krajevno pristojnega centra za socialno delo in ustanove, v kateri je mladoletnik brez spremstva nastanjen, pri izvajanju skrbi za osebnost, pravice in koristi mladoletnika brez spremstva ter način oblikovanja in vodenja seznama iz tretjega in sedmega odstavka 29. člena tega zakona. Vlada Republike Slovenije določi tudi podrobnejši način zagotavljanja ustrezne nastanitve iz osmega in devetega odstavka tega člena, oskrbe in obravnave mladoletnika brez spremstva ter priprave individualnega načrta oskrbe in obravnave.

(5) Pred registracijo prošnje je treba mladoletnika brez spremstva ob prisotnosti njegovega zakonitega zastopnika seznaniti s pravicami in dolžnostmi prosilcev, vključno z načinom, kako lahko proti svojemu imenovanemu zakonitemu zastopniku ali proti centru za socialno delo zaupno in varno vloži ugovor zoper delo zakonitega zastopnika ali centra za socialno delo, pri čemer je treba način pojasnjevanja prilagoditi njegovi starosti in stopnji duševnega razvoja.

(6) Mladoletnik brez spremstva je skupaj s svojim zakonitim zastopnikom navzoč pri vseh dejanjih v postopkih mednarodne zaščite.

(7) Mladoletnik brez spremstva, njegovi sorodniki, pristojni organi in strokovne institucije lahko vložijo ugovor zoper delo zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva in zoper delo centra za socialno delo na področju skrbništva. Ugovora se obravnavata ob smiselni uporabi določb zakona, ki ureja družinska razmerja, ki se nanašajo na ugovor zoper delo skrbnika in centra za socialno delo na področju skrbništva.

(8) Urad nastani mladoletnika brez spremstva v nastanitev, ki je zanj primerna, kjer sta mu zagotovljeni ustrezna obravnava in oskrba, po predhodno pridobljenem mnenju centra za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva, glede ustreznosti nastanitve. Pri izvajanju nastanitve in oskrbe urad sodeluje z zakonitim zastopnikom mladoletnika brez spremstva.

(9) Osebi, ki je bila kot mladoletnik brez spremstva nastanjena v skladu s prejšnjim odstavkom, se lahko po dopolnjenem 18. letu na podlagi mnenja pristojnega centra za socialno delo iz prejšnjega odstavka podaljša ta nastanitev, vendar ne dlje kot do dopolnjenega 21. leta. Urad o podaljšanju nastanitve odloči z odločbo.

(10) Določbe tega zakona glede postavitve zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva se ne uporabljajo za mladoletnika brez spremstva, starega 15 let ali več, ki je sklenil zakonsko zvezo, in za mladoletnika brez spremstva, ki je postal roditelj in mu je sodišče priznalo popolno poslovno sposobnost.

(11) Ne glede na prvi odstavek tega člena ni treba postaviti zakonitega zastopnika prosilcu, ki trdi, da je mladoletnik brez spremstva, kadar so na voljo listinski dokazi, da je brez vsakršnega dvoma starejši od 18 let. Ministrstvo o takšnih listinskih dokazih obvesti urad in pristojni center za socialno delo.

28. člen

(ocena starosti mladoletnika brez spremstva)

(1) Če uradne osebe ministrstva, uradne osebe urada oziroma druge osebe, ki so vključene v delo z mladoletnikom brez spremstva, ugotovijo obstoj dvoma v skladu s prvim odstavkom 25. člena Uredbe 2024/1348/EU o tem, ali je prosilec mladoletna oseba, lahko ministrstvo sproži postopek ocene starosti iz prvega odstavka 25. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(2) Oceno starosti iz prejšnjega odstavka v najkrajšem mogočem času opravijo ustrezno usposobljene uradne osebe ministrstva in urada. Pri tem uradne osebe ministrstva opravijo razgovor s prosilcem, uradne osebe urada pa po potrebi pripravijo psihosocialno oceno prosilca. Ministrstvo po opravljenih ocenah iz tega odstavka izda oceno starosti.

(3) Po potrebi pri razgovoru iz prejšnjega odstavka sodelujejo tudi drugi strokovnjaki. Ti strokovnjaki imajo za svoje sodelovanje pravico do plačila in povračila stroškov, ki jih krije ministrstvo. Podrobnejši način sodelovanja z drugimi strokovnjaki ter plačila in povračila stroškov določi minister.

(4) Stroške zdravniškega pregleda iz drugega odstavka 25. člena Uredbe 2024/1348/EU krije ministrstvo.

(5) Kadar uradna oseba ministrstva na podlagi fizičnih znakov prosilca, njegovih izjav ali vedenja objektivno oceni, da je prosilec mladoletnik brez spremstva, čeprav trdi, da je polnoleten, ga ministrstvo obravnava kot mladoletnika brez spremstva v skladu s prejšnjim členom, urad pa ga nastani v nastanitev iz osmega odstavka prejšnjega člena do zaključene ocene starosti.

(6) Kadar uradna oseba urada pri prosilcu, ki trdi, da je mladoletnik brez spremstva, na podlagi njegovih fizičnih znakov, izjav ali vedenja oceni, da prosilec očitno ni mladoletnik brez spremstva, ga urad do zaključene ocene starosti nastani v nastanitev, ki je lahko ločena od drugih mladoletnikov brez spremstva.

29. člen

(zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva)

(1) Za zakonitega zastopnika iz 27. člena tega zakona se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja družinska razmerja, o skrbništvu, če ni s tem zakonom določeno drugače.

(2) Zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva je lahko kdor:

- izpolnjuje pogoje za skrbnika, določene z zakonom, ki ureja družinska razmerja,
- se je udeležil začetnega usposabljanja,
- ni bil obsojen za kaznivo dejanje zoper življenje in telo, kaznivo dejanje trgovine z ljudmi, kaznivo dejanje z elementi nasilja, kaznivo dejanje zoper zakonsko zvezo, družino in otroke in za kaznivo dejanje zoper spolno nedotakljivost ter zoper njega ni bil uveden kazenski postopek zaradi navedenih kaznivih dejanj,
- ni bil pravnomočno spoznan za odgovornega za prekršek z elementi nasilja, nasilja v družini ali ponavljajoča se dejanja zoper javni red in mir.

(3) Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, vodi seznam zakonitih zastopnikov mladoletnikov brez spremstva, na katerega uvrsti tiste, ki izpolnjujejo pogoje iz prejšnjega odstavka. Na seznamu se vodijo naslednji podatki zakonitih zastopnikov: osebno ime, datum rojstva, naslov, telefonska številka in elektronski naslov.

(4) Zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva se vsako leto udeleži obdobjnega usposabljanja.

(5) Usposabljanje iz druge alineje drugega odstavka in četrtega odstavka tega člena izvaja urad, ki za izvedbo usposabljanj zagotovi tudi sredstva. Urad o usposobljenosti izdaja potrdila. Usposabljanje obsega znanje iz družinskega prava, socialnega dela, psihologije, varstva otrokovih pravic in dolžnosti, varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter azilnega prava. Podrobnejšo vsebino, način izvedbe, obrazce potrdil, trajanje usposabljanja in način povrnitve stroškov začetnega ali obdobjnega usposabljanja predpiše Vlada Republike Slovenije. Če zakoniti zastopnik dvakrat neupravičeno zavrne zastopanje, urad od njega terjaja povrnitev stroškov usposabljanja.

(6) Odločbo o imenovanju zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva izda center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva. Za zakonitega zastopnika izbere osebo s seznama iz tretjega odstavka tega člena ali pravno osebo iz sedmega odstavka tega člena ali center za socialno delo iz osmega odstavka tega člena. Odločbo o imenovanju zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva center za socialno delo pošlje ministrstvu in uradu.

(7) Mladoletniku brez spremstva se za zakonitega zastopnika lahko imenuje pravna oseba, ki ima v ustanovitvenem aktu ali drugem temeljnem aktu določeno neprofitno delovanje in je registrirana za opravljanje socialnega varstva, najmanj pet let deluje na področju socialnega varstva ter ima izkušnje na področju dela z otroki in mladostniki in ima uslužbenca, ki izpolnjujejo pogoje iz drugega in četrtega odstavka tega člena. Izpolnjevanje pogojev pravne osebe preveri ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, ki vodi seznam pravnih oseb, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva. Na seznamu pravnih oseb se vodijo naslednji podatki: ime pravne osebe, sedež, telefonska številka, elektronski naslov. Pravna oseba s seznama pripravi in posodablja seznam uslužbencev, ki bodo opravljali zakonito zastopanje mladoletnika brez spremstva v njenem imenu, ter posreduje ta seznam ministrstvu, pristojnemu za družino in socialne zadeve. Seznam uslužbencev vsebuje podatek o osebnem imenu in datumu rojstva. Kadar se imenuje zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva v skladu s tem odstavkom, center za socialno delo s seznama pravnih oseb izbere in kontaktira pravno osebo, ki določi uslužbenca, ki bo opravljal zakonito zastopanje mladoletnika brez spremstva v konkretnem primeru.

(8) Mladoletniku brez spremstva se za zakonitega zastopnika lahko imenuje tudi center za socialno delo. Kadar je za zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva imenovan center za socialno delo, se ne uporabljata zadnji stavek petega odstavka tega člena in deseti odstavek tega člena. Za delavce, ki bodo kot odgovorne osebe pooblaščenici za izvajanje zakonitega zastopanja, veljajo pravila usposabljanja iz drugega in četrtega odstavka tega člena.

(9) Zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva o svojem delu poroča centru za socialno delo v 30 dneh po izvršljivosti odločbe v postopku priznanja mednarodne zaščite in na zahtevo centra za socialno delo. Ne glede na prejšnji stavek zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva ne poroča o svojem delu centru za socialno delo, kadar do dejanskega zastopanja po imenovanju zakonitega zastopnika ni prišlo, ker je mladoletnik brez spremstva samovoljno zapustil Republiko Slovenijo. Center za socialno delo pregleda poročilo in po potrebi ukrene vse potrebno, da se zavarujejo koristi mladoletnika brez spremstva.

(10) Zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva lahko uveljavlja povrnitev potrebnih stroškov in nagrado za opravljeno delo, in sicer do desetega dne v mesecu za vsa opravljena zastopanja v preteklem mesecu, sicer izgubi pravico do nagrade in povračila stroškov. Merila za izračun višine nagrade in stroškov ter postopek izplačila predpiše minister, sredstva za izplačilo pa zagotovi ministrstvo.

(11) Zakonito zastopanje poleg razlogov za prenehanje skrbništva iz zakona, ki ureja družinska razmerja, preneha tudi z izvršljivostjo odločitve ministrstva v postopku priznanja mednarodne zaščite, v primerih, ko se mladoletnik postavi pod skrbništvo v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja, pa z dnem postavitve mladoletnika brez spremstva pod skrbništvo. Zakonito zastopanje preneha tudi, če se ugotovi, da je zakonitemu zastopniku mladoletnika brez spremstva znana dejanska prosilčeva polnoletnost,

kadar ta zatrjuje, da je mladoletna oseba, a o tem ne obvesti ministrstva. V primeru iz prejšnjega stavka center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva, izda odločbo o prenehanju zakonitega zastopanja.

(12) Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, najmanj enkrat letno preveri, ali zakoniti zastopniki mladoletnikov brez spremstva oziroma uslužbenci pravnih oseb iz sedmega odstavka tega člena še izpolnjujejo pogoje drugega, četrtega oziroma sedmega odstavka tega člena. Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, izbriše s seznama zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva oziroma odloči, da zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva ne opravlja več tisti uslužbenec pravne osebe, ki:

1. ne izpolnjuje več pogojev iz prve, tretje ali četrte alineje drugega odstavka tega člena;
2. je pri opravljanju zakonitega zastopanja malomaren, zlorablja svoje pravice ali s svojim delom ogroža pravice in koristi varovanja;
3. kljub večkratnim opozorilom uradnih oseb krši pravila kodeksa, ki ureja ravnanja uslužbencev urada ali ministrstva ter vseh ostalih oseb, ki delujejo pri mednarodni zaščiti, do prosilcev za mednarodno zaščito in oseb s priznano mednarodno zaščito, ter ovira delo urada, ministrstva ali centra za socialno delo;
4. ne obvesti ministrstva v skladu z drugim stavkom prejšnjega odstavka;
5. enkrat neupravičeno ali dvakrat upravičeno ne opravi obdobjnega usposabljanja iz četrtega odstavka tega člena;
6. dvakrat neupravičeno zavrne zastopanje;
7. ne poroča centru za socialno delo o svojem delu v skladu z devetim odstavkom tega člena;
8. sam tako želi, vendar pod pogojem, da je po uvrstitvi na seznam že opravljal naloge zakonitega zastopanja vsaj 12 mesecev oziroma da v 12 mesecih po uvrstitvi na seznam še ni bil pozvan k zastopanju.

(13) Če ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, ugotovi, da pravna oseba iz sedmega odstavka tega člena ne izpolnjuje več pogojev za zakonito zastopanje, ta pravna oseba ne izvaja več zakonitega zastopanja in se črta s seznama.

(14) Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, pogoj iz tretje in četrte alineje drugega odstavka tega člena in 1. točke dvanajstega odstavka tega člena ugotavlja po uradni dolžnosti tudi na podlagi podatkov iz kazenske evidence, evidence pravnomočnih sodb oziroma sklepov o prekrških, ki jo v Republiki Sloveniji vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje, evidenc o pravnomočnih odločbah o prekrških, ki jih vodijo prekrškovni organi, ter podatkov o vloženih pravnomočnih obtožnicah in izdanih nepravnomočnih sodbah, ki jih vodi pristojno sodišče.

30. člen

(oseba, ki ne more samostojno sodelovati v postopku)

(1) Osebi, ki zaradi začasne ali trajne duševne motnje ali bolezni ali zaradi drugih razlogov ni sposobna razumeti pomena postopka mednarodne zaščite, center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je oseba nastanjena, za ta postopek nemudoma imenuje skrbnika za posebni primer v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja. Če je to potrebno za zaščito pravic in koristi te osebe, center za socialno delo pred pristojnim sodiščem predlaga postavitev pod skrbništvo.

(2) Pristojni center za socialno delo oziroma sodišče ministrstvu in uradu pošlje odločbo o imenovanju skrbnika v skladu s prejšnjim odstavkom.

IV. POGLAVJE POSTOPKI

1. oddelek
SKUPNE DOLOČBE

31. člen
(uporaba zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

V postopkih mednarodne zaščite in drugih postopkih v skladu s tem zakonom se uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, če z uredbami iz drugega odstavka 2. člena tega zakona ali s tem zakonom ni določeno drugače.

32. člen
(stroški postopka)

V odločitvah na podlagi uredb iz drugega odstavka 2. člena tega zakona in tega zakona se ne odloča o stroških postopka, ampak stroški na podlagi posameznih določb tega zakona bremenijo proračun.

33. člen
(razmerje do postopkov po predpisih, ki urejajo področje tujcev)

(1) Prosilec do pravnomočne odločitve o prošnji ne more zaprositi za dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, razen, če je z zakonom drugače določeno.

(2) V skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, se obravnava oseba, ki v skladu z drugim odstavkom 35. člena tega zakona ali tretjim odstavkom 68. člena Uredbe 2024/1348/EU nima pravice ostati, razen če Uredba 2024/1348/EU ali ta zakon določata drugače.

(3) V primeru podaje druge ali vsake nadaljnje naknadne prošnje v skladu s točko b) 56. člena Uredbe 2024/1348/EU ali v primeru vložitve tožbe v skladu s šestim odstavkom 68. člena Uredbe 2024/1348/EU se oseba obravnava v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(4) Pri ugotavljanju istovetnosti osebe se glede izkazovanja istovetnosti smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(5) V primeru podaje druge ali vsake nadaljnje naknadne prošnje v skladu s točko b) 56. člena Uredbe 2024/1348/EU ministrstvo o tem čimprej obvesti policijo.

(6) V primeru vložitve tožbe v skladu s šestim odstavkom 68. člena Uredbe 2024/1348/EU upravno sodišče o tem čimprej obvesti policijo.

34. člen
(vstop v Republiko Slovenijo)

Oseba, ki želi podati prošnjo in je v Republiko Slovenijo vstopila nezakonito ali je nezakonito podaljšala svoje prebivanje, mora to storiti v najkrajšem mogočem času. V tem primeru se ne obravnava za nezakonit prehod državne meje.

35. člen
(pravica ostati na ozemlju Republike Slovenije med upravnim delom postopka mednarodne
zaščite)

(1) Prosilec med upravnim delom postopka mednarodne zaščite ne sme biti odstranjen iz Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, dokler ima pravico ostati na njenem ozemlju v skladu s prvim odstavkom 10. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(2) V primerih iz četrtega odstavka 10. člena Uredbe 2024/1348/EU prosilec med upravnim delom postopka mednarodne zaščite nima pravice ostati na ozemlju Republike Slovenije in se ga obravnava v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

36. člen
(postavitev izvedenca)

(1) Če je za ugotovitev ali presojo kakšnega dejstva, ki je pomembno za odločitev v postopku v skladu z Uredbo 2024/1348/EU, Uredbo 2024/1351/EU ali tem zakonom, potrebno strokovno znanje, ki ga uradna oseba ministrstva nima, je treba pridobiti ustrezno izvedensko mnenje.

(2) Če izvedenec izvedenskega mnenja ne more podati zaradi razlogov, nastalih na strani prosilca, to ni razlog, da ministrstvo ne sprejme odločitve v postopku v skladu z Uredbo 2024/1348/EU, Uredbo 2024/1351/EU ali tem zakonom.

(3) Mnenje iz prvega odstavka tega člena se izda v pisni obliki. Kadar iz utemeljenih razlogov predložitev pisnega mnenja ni mogoča ali smiselna, se mnenje poda ustno.

(4) Z mnenjem iz prvega odstavka tega člena ministrstvo prosilca seznani pisno, ustno pa le izjemoma, če se zaradi razlogov na strani ministrstva ali prosilca to izkaže za utemeljeno.

(5) Sredstva za izvedeniška mnenja zagotavlja ministrstvo.

(6) Ministrstvo obvesti prosilca o možnosti, da lahko na svojo pobudo in na svoje stroške pridobi izvedeniško mnenje v postopku v skladu z Uredbo 2024/1348/EU, Uredbo 2024/1351/EU ali tem zakonom.

37. člen
(obveščanje policije po končanih postopkih)

(1) O izvršljivosti odločitev, katerih posledica je obravnava osebe v skladu s predpisi, ki urejajo vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ministrstvo takoj obvesti policijo.

(2) Ministrstvo izdano odločbo ali izdani sklep iz prvega do petega odstavka 48. člena tega zakona in iz drugega odstavka 51. člena tega zakona nemudoma po vročitvi pošlje policiji.

(3) Ministrstvo in urad v primeru postopka odstranitve oseb iz Republike Slovenije, ki so bile obravnavane v postopkih mednarodne zaščite, policiji na njihovo zahtevo posredujeta podatke iz 23. in 24. člena tega zakona, za katere ocenjujeta, da so pomembni za postopek odstranitve.

(4) Policija ministrstvo in urad obvešča o odstranitvi oseb iz Republike Slovenije, ki so bile obravnavane v postopkih mednarodne zaščite.

2. oddelek
PREVERJANJE IN PREDHODNI POSTOPEK

38. člen
(preverjanje)

- (1) Za preverjanje v skladu z Uredbo 2024/1356/EU je pristojna policija.
- (2) Osebam, ki se obravnavajo v skladu z Uredbo 2024/1356/EU, informacije iz prvega in drugega odstavka 11. člena Uredbe 2024/1356/EU in prvega odstavka 42. člena Uredbe 2024/1358/EU pred začetkom preverjanja zagotovi policija.
- (3) Policija v okviru preverjanja iz prvega odstavka tega člena izpolni obrazec za preverjanje, ki ga predpiše minister v skladu s 17. členom Uredbe 2024/1356/EU. Oseba, ki se jo preverja, s podpisom potrdi, da se strinja z vsebino obrazca za preverjanje.
- (4) Policija podatke iz prejšnjega odstavka hrani v evidenci o nedovoljenih vstopih, ki jo vodi v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

39. člen
(predhodni zdravstveni pregled)

- (1) Predhodni zdravstveni pregled v skladu z Uredbo 2024/1356/EU opravi kvalificirano zdravstveno osebje. Izvedbo pregleda zagotovi ministrstvo, pristojno za zdravje, pri čemer lahko pri zagotavljanju izvedbe pregleda sodelujeta urad in policija.
- (2) Pred začetkom predhodnega zdravstvenega pregleda policija kvalificiranemu zdravstvenemu osebju posreduje obrazec, ki ga predpiše minister in v katerega vpiše osebne podatke osebe, obravnavane v predhodnem zdravstvenem pregledu, in sicer njeno osebno ime, datum rojstva in državo zadnjega prebivališča. Kvalificirano zdravstveno osebje po opravljenem pregledu v obrazec vpiše ugotovitve predhodnega zdravstvenega pregleda ter obrazec vrne policiji.
- (3) Obrazec iz prejšnjega odstavka policija priloži k obrazcu za preverjanje iz tretjega odstavka prejšnjega člena in ga v primeru podane prošnje posreduje uradu.
- (4) Če so podane okoliščine, ki jih zakon, ki ureja nalezljive bolezni, določa kot razlog za odreditev karantene ali osamitev, se oseba napoti v karanteno ali osamitev.
- (5) Če je osebi odrejena karantena ali osamitev, se preverjanje nadaljuje in se zaključi v roku iz tretjega in četrtega odstavka 8. člena Uredbe 2024/1356/EU.
- (6) Sredstva za predhodni zdravstveni pregled zagotavlja ministrstvo, pristojno za zdravje.

40. člen
(obdelava osebnih podatkov in obveščanje v skladu z Uredbo 2024/1358/EU)

- (1) Biometrične podatke osebam iz prvega odstavka 22. člena, prvega odstavka 23. člena in prvega odstavka 24. člena Uredbe 2024/1358/EU odvzame policija.

(2) Biometrične podatke oseb iz prvega odstavka 18. člena in prvega odstavka 20. člena Uredbe 2024/1358/EU odvzame ministrstvo.

(3) Biometrične podatke iz prvega odstavka tega člena skupaj z drugimi podatki iz drugega in tretjega odstavka 22. člena, drugega in tretjega odstavka 23. člena ter drugega in tretjega odstavka 24. člena Uredbe 2024/1358/EU policija obdeluje v evidenci o nedovoljenih vstopih tujcev v državo, ki jo vodi v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Če oseba iz prvega odstavka tega člena ni vpisana v evidenco iz prejšnjega stavka in ji je bila izdana odločba o vrnitvi, policija navedene podatke obdeluje v evidenci o izdanih odločbah o vrnitvi, ki jo vodi v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Policija biometrične podatke skupaj z drugimi osebnimi podatki oseb iz tega odstavka posreduje v sistem Eurodac.

(4) Biometrične podatke iz drugega odstavka tega člena skupaj z drugimi podatki iz prvega odstavka 19. člena in prvega odstavka 21. člena Uredbe 2024/1358/EU ministrstvo obdeluje v evidenci o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito. Ministrstvo biometrične podatke skupaj z drugimi osebnimi podatki iz tega odstavka posreduje v sistem Eurodac.

(5) Za osebe iz prvega odstavka 15. člena Uredbe 2024/1358/EU ministrstvo ob izvedbi registracije prošnje, določene v tretjem odstavku 41. člena tega zakona, s povezovanjem evidenc v skladu s prvim odstavkom 118. člena pridobi biometrične podatke, ki jih je policija pridobila od prosilcev v skladu s prvim odstavkom tega člena, ter jih skupaj s podatki iz prvega in drugega odstavka 17. člena Uredbe 2024/1358/EU posreduje v sistem Eurodac.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek ministrstvo biometrične podatke oseb iz prvega odstavka 15. člena Uredbe 2024/1358/EU, ki ob podaji prošnje v Republiki Sloveniji prebivajo zakonito, odvzame in vnese v evidenco o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito. Ministrstvo te podatke skupaj z drugimi podatki iz prvega in drugega odstavka 17. člena Uredbe 2024/1358/EU posreduje v sistem Eurodac.

(7) Pristojni organ v skladu z zakonom, ki ureja začasno zaščito razseljenih oseb, ob izdaji izkaznice osebe z začasno zaščito odvzame biometrične podatke osebam iz prvega odstavka 26. člena Uredbe 2024/1358/EU in jih poleg drugih osebnih podatkov iz drugega odstavka 26. člena Uredbe 2024/1358/EU hrani v evidenci o osebah z začasno zaščito do posredovanja v sistem Eurodac, nato pa jih izbriše.

(8) Obveščanje v skladu z 42. členom Uredbe 2024/1358/EU pred odvzemom biometričnih podatkov iz drugega in šestega odstavka tega člena zagotovi ministrstvo, za osebe iz prejšnjega odstavka tega člena pa pristojni organ v skladu z zakonom, ki ureja začasno zaščito razseljenih oseb.

41. člen **(predhodni postopek in registracija)**

(1) Prosilec poda prošnjo osebno na policiji. Če je prošnja podana pri drugem državnem organu ali samoupravnih lokalnih skupnostih v Republiki Sloveniji, ta o tem obvesti policijo.

(2) Policija po opravljenem preverjanju iz 38. člena tega zakona oziroma takoj po podani prošnji, če preverjanja ni treba opraviti, poleg podatkov iz obrazca za preverjanje iz tretjega odstavka 38. člena tega zakona, zbere podatke o prosilcu iz prvega odstavka 27. člena Uredbe 2024/1348/EU in o tem izpolni obrazec, ki ga predpiše minister. Policija podatke iz prvega odstavka 27. člena Uredbe 2024/1348/EU, ki jih zbere o prosilcu, vnese v evidenco o dogodkih, ki jo vodi v skladu z zakonom, ki ureja naloge in pooblastila policije. Policija prosilcu izda kopijo obrazca in ga v njemu razumljivem jeziku seznani, da se mora zglašiti pri ministrstvu za izvedbo registracije iz tretjega odstavka tega člena v roku iz prvega odstavka 27. člena Uredbe 2024/1348/EU, kar prosilec potrdi s podpisom.

(3) Za registracijo prošnje v skladu s 27. členom Uredbe 2024/1348/EU je pristojno ministrstvo. O registraciji prošnje ministrstvo prosilcu izda dokument v skladu s prvim odstavkom 29. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(4) Ob registraciji prošnje v skladu s 27. členom Uredbe 2024/1348/EU ministrstvo proslcem zagotovi informacije iz drugega in petega odstavka 8. člena Uredbe 2024/1348/EU oziroma 19. člena Uredbe 2024/1351/EU. Prosilec s podpisom potrdi, da razume prejete informacije.

(5) Ob registraciji iz tretjega odstavka tega člena ministrstvo v skladu s tretjim odstavkom 28. člena Uredbe 2024/1348/EU prosilcu določi datum, uro in kraj vložitve prošnje in ga seznani s posledicami v skladu s točko a) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU, kar prosilec potrdi s podpisom.

3. oddelek POSTOPEK ZA PRIZNANJE MEDNARODNE ZAŠČITE

42. člen **(način vložitve prošnje)**

(1) Prošnja osebe, ki se nahaja v Republiki Sloveniji, se vloži pri ministrstvu v skladu s petim odstavkom prejšnjega člena. Ministrstvo lahko vodi postopek za priznanje mednarodne zaščite tudi zunaj svojega sedeža.

(2) Prošnjo vloži vsaka polnoletna oseba osebno v svojem imenu, in sicer ustno na zapisnik ali pisno v fizični ali v elektronski obliki ob prisotnosti uradne osebe ministrstva.

(3) Prošnjo za mladoletnika, mlajšega od 15 let, ob njegovi prisotnosti vloži njegov zakoniti zastopnik. Mladoletnik, star 15 let ali več, vloži prošnjo osebno ob prisotnosti zakonitega zastopnika.

(4) Prošnjo za osebo iz 30. člena tega zakona vloži njen skrbnik za posebni primer. Sodelovanje osebe v postopku je odvisno od njene sposobnosti razumeti pomen postopka.

(5) Če prosilec po izdaji odločitve o njegovi prošnji, ki pa še ni pravnomočna, vloži prošnjo kot zakoniti zastopnik za svojega otroka, rojenega v Republiki Sloveniji, se takšna prošnja nemudoma odstopi pristojnemu sodišču, ki združi postopka.

(6) Uradna oseba ministrstva lahko datum osebnega razgovora določi v okviru postopka vložitve prošnje v skladu z 28. členom Uredbe 2024/1348/EU.

(7) Za izvajanje Uredbe 2024/1347/EU prošnja vsebuje naslednje podatke:

1. osebno ime,
2. druga imena ali vzdevke,
3. datum rojstva (dan, mesec, leto),
4. kraj rojstva (država, mesto, kraj),
5. spol,
6. državljanstvo,
7. potovalne in druge dokumente za ugotavljanje istovetnosti (vrsta dokumenta, številka ter datum in kraj izdaje),
8. datum odhoda iz izvorne države (dan, mesec, leto),
9. države, v katerih je prebival po tem, ko je zapustil izvorno državo,

10. predhodne prošnje za mednarodno zaščito prosilca (kdaj in v kateri državi so bile vložene, odločitev) in postopke za preselitev ali humanitarni sprejem v skladu z Uredbo 2024/1350/EU,

11. datum vstopa v Republiko Slovenijo (dan, mesec, leto) ter kraj in način vstopa,

12. narodnost,

13. etnično ali plemensko pripadnost,

14. veroizpoved, če se prosilec strinja,

15. pripadnost politični stranki ali organizaciji, če se prosilec strinja,

16. materni jezik in jezike, ki jih prosilec razume,

17. izobrazbo in poklic, če se prosilec strinja,

18. vojaški rok,

19. predkaznovanost,

20. zakonski stan,

21. podatke o osebnem imenu, državljanstvu in državi bivanja ožjih družinskih članov,

22. izjavo prosilca o razlogih za iskanje mednarodne zaščite,

23. fotografijo prosilca,

24. identifikacijsko številko prosilca (v nadaljnjem besedilu: CR številka), ki jo v okviru postopka iz drugega odstavka 41. člena tega zakona določi policija, in EMŠO, ki se določi v skladu z devetim odstavkom tega člena.

(8) Podatki iz 1., 3., 4., 5., 6., 20. in 22. točke prejšnjega odstavka se za namen vložitve prošnje povzamejo iz obrazca iz drugega odstavka prejšnjega člena.

(9) Ministrstvo prosilcu za mednarodno zaščito ob vložitvi prošnje po uradni dolžnosti določi EMŠO in mu izda izkaznico prosilca iz 108. člena tega zakona, na katero na predlog urada izpiše naslov začasnega prebivanja, ki velja kot naslov za vročanje.

(10) Ob vložitvi prošnje ustno na zapisnik se smiselno uporablja 14. člen Uredbe 2024/1348/EU.

(11) Ob vložitvi prošnje v skladu s tem členom ministrstvo prosilca seznani z možnostjo elektronskega vročanja ter s fikcijo vročitve, ki velja pri elektronskem vročanju. Če se prosilec strinja z elektronskim vročanjem, se navede tudi elektronski naslov za vročanje.

(12) Podrobnejši način izvedbe postopkov do vložitve prošnje in vložitev prošnje predpiše minister.

43. člen

(pravila osebnega razgovora)

(1) Na predlog uradne osebe ministrstva, ki vodi postopek, se za zakonitega zastopnika mladoletnika s spremstvom v primeru navzkrižja interesov lahko imenuje kolizijski skrbnik. Kolizijskega skrbnika imenuje center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik.

(2) Za zadostna prizadevanja, da bi se prosilcu zagotovila možnost osebnega razgovora iz štirinajstega odstavka 13. člena Uredbe 2024/1348/EU, se šteje, da je bilo vabilo na osebni razgovor vročeno.

(3) Prosilcu in drugim, prisotnim na osebnem razgovoru, snemanje ali fotografiranje na osebnem razgovoru ni dovoljeno. Ta prepoved ne velja za uradne osebe ministrstva, ki izvajajo osebni razgovor in ravna v skladu s 14. členom Uredbe 2024/1348/EU ali 22. členom Uredbe 2024/1351/EU.

(4) V utemeljenih primerih ministrstvo v skladu s petim odstavkom 22. člena Uredbe 2024/1351/EU z namenom določitve odgovorne države članice osebni razgovor s prosilcem opravi prek videokonference, če je zagotovljen varen prenos podatkov.

(5) Pred postopkom premestitve iz 67. člena Uredbe 2024/1351/EU lahko policija in ministrstvo izvedeta osebni razgovor z osebo v postopku premestitve, pri čemer upoštevata roke in postopke, določene v Uredbi 2024/1351/EU. V utemeljenih primerih ministrstvo v skladu z osim odstavkom 67. člena Uredbe 2024/1351/EU z osebo v postopku premestitve opravi osebni razgovor prek videokonference, če je zagotovljen varen prenos podatkov.

(6) Z namenom izvedbe osebnega razgovora v skladu s prejšnjim odstavkom, policija in ministrstvo napotita uradne osebe v državo članico, ki je država članica prejemnica v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, ali se osebni razgovor opravi prek videokonference, kot to določa četrti odstavek tega člena.

(7) Če Evropska komisija sprejme priporočilo iz prvega odstavka 14. člena Uredbe 2024/1359/EU in obstaja verjetnost, da je prošnja utemeljena, se osebni razgovor lahko opusti.

(8) V primerih iz 41. člena Uredbe 2024/1351/EU se osebni razgovor ne opravi.

44. člen **(obvestilo o pospešenem postopku obravnave)**

Ministrstvo o pospešitvi obravnave utemeljenosti prošnje za mednarodno zaščito v skladu s prvim odstavkom 42. člena Uredbe 2024/1348/EU obvesti prosilca.

45. člen **(dostop do oseb v pridržanju, v preverjanju in v postopku vračanja na meji)**

(1) Dostop organizacij in oseb, ki zagotavljajo svetovanje, do oseb iz prvega odstavka 30. člena Uredbe 2024/1348/EU je mogoč po predhodnem dogovoru s policijo.

(2) Dostop iz prejšnjega odstavka se v skladu s tretjim odstavkom 30. člena Uredbe 2024/1348/EU omeji zaradi varnosti, javnega reda ali upravnega vodenja mejnega prehoda ali Centra za tujce.

(3) Dostop organizacij in oseb iz prvega odstavka tega člena do državljanov tretjih držav, ki so obravnavani v okviru preverjanja na meji iz 5. člena Uredbe 2024/1356/EU, se omeji v skladu s hišnim redom mejnega prehoda ali Centra za tujce, če so omejitve potrebne v skladu s šestim odstavkom 8. člena Uredbe 2024/1356/EU.

(4) Dostop oseb iz prvega odstavka tega člena do državljanov tretjih držav, ki so v postopku vračanja na meji, se omeji v skladu s hišnim redom Centra za tujce, če so omejitve potrebne v skladu s tretjim odstavkom 6. člena Uredbe 2024/1349/EU.

46. člen **(nep priznanje mednarodne zaščite)**

(1) V primeru iz drugega odstavka 14. člena Uredbe 2024/1347/EU se lahko ministrstvo na podlagi individualne presoje okoliščin konkretnega primera odloči, da prosilcu statusa begunca ne prizna.

(2) V primeru iz tretjega odstavka 17. člena Uredbe 2024/1347/EU se prosilcu subsidiarna zaščita ne prizna.

47. člen (odločitev ministrstva)

(1) Ministrstvo z odločbo:

1. prošnji ugoti, če ugotovi, da prosilec izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa begunca v skladu s 13. členom Uredbe 2024/1347/EU;

2. prošnji ugoti, če ugotovi, da prosilec izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa subsidiarne zaščite v skladu z 18. členom Uredbe 2024/1347/EU;

3. prošnjo zavrne kot neutemeljeno v skladu s tretjim odstavkom 39. člena Uredbe 2024/1348/EU, če ob upoštevanju dejstev in okoliščin iz 4. člena Uredbe 2024/1347/EU ugotovi, da prosilec ne izpolnjuje pogojev za priznanje mednarodne zaščite ali v primeru iz drugega odstavka 5. člena Uredbe 2024/1347/EU;

4. prošnjo zavrne kot neutemeljeno, če je podan kateri od izključitvenih razlogov, določenih v prvem odstavku 12. člena Uredbe 2024/1347/EU in prvem odstavku 17. člena Uredbe 2024/1347/EU, ali kateri od razlogov za ne priznanje mednarodne zaščite iz prejšnjega člena;

5. prošnjo zavrne kot očitno neutemeljeno v skladu s četrtnim odstavkom 39. člena Uredbe 2024/1348/EU;

6. prošnji ugoti, če ugotovi, da prosilec izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa begunca, ker ne more več uživati zaščite organov in agencij Združenih narodov, z izjemo Visokega komisariata Združenih narodov za begunce, zaradi okoliščin, na katere ni mogel vplivati.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito v drugi državi članici Evropske unije, ki je bila v Republiki Slovenijo premeščena v skladu s 67. členom Uredbe 2024/1351/EU, ima z dnem premestitve v Republiko Slovenijo priznan status mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji.

(3) Ne glede na 5. točko prvega odstavka tega člena lahko ministrstvo prošnjo mladoletnika brez spremstva zavrne kot očitno neutemeljeno le v primeru iz točke a) in b) tretjega odstavka 42. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(4) V odločbi iz 2. točke prvega odstavka tega člena ministrstvo določi trajanje statusa subsidiarne zaščite, ki ne sme biti krajše od enega leta. Pri določitvi trajanja subsidiarne zaščite ministrstvo upošteva razmere v izvorni državi, razloge za mednarodno zaščito in osebne okoliščine prosilca.

(5) Ministrstvo postopek s sklepom ustavi, če prosilec v skladu s 40. členom Uredbe 2024/1348/EU umakne prošnjo.

(6) Ministrstvo postopek s sklepom ustavi, če se prošnja šteje za implicitno umaknjeno v skladu z 41. členom Uredbe 2024/1348/EU. V primeru iz točke a) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU se sklep in odločba o vrnitvi lahko izdelata samodejno z uporabo informacijskega sistema na podlagi obdelave osebnih podatkov iz prvega in drugega odstavka 118. člena tega zakona. Sklep in odločba o vrnitvi iz prejšnjega stavka vsebujeta obrazložitev ter imata namesto podpisa faksimile.

(7) Če prosilec izrecno umakne svojo prošnjo, medtem ko je v postopku obravnave v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, umik prošnje iz prvega odstavka 40. člena Uredbe 2024/1348/EU ne vpliva na izvršitev sklepa o predaji prosilca odgovorni državi članici, razen v primeru zahteve za sprejem, če druga država članica Evropske unije ali pristopnica k Uredbi 2024/1351/EU še ni sprejela odgovornosti za sprejem prošnje.

(8) Ministrstvo prošnjo s sklepom zavrže kot nedopustno, če so podani razlogi iz 38. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(9) Ministrstvo prošnjo s sklepom zavrže kot nedopustno, če se na podlagi meril, določenih v Uredbi 2024/1351/EU, ugotovi, da je za obravnavo prošnje odgovorna druga država članica Evropske unije ali pristopnica k Uredbi 2024/1351/EU.

48. člen **(odločba o vrnitvi)**

(1) Ministrstvo v primerih iz 37. člena Uredbe 2024/1348/EU določi tudi od sedem do tridesetdnevni rok za prostovoljni odhod, prilagojen specifičnim okoliščinam in potrebam posameznika za njegovo vrnitev, v katerem mora oseba zapustiti območje Republike Slovenije, območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se rok za prostovoljni odhod ne določi osebi v primeru odločitve iz 4. točke prvega odstavka prejšnjega člena, v primeru, če ji je bil status mednarodne zaščite odvzet na podlagi točk d) in e) 14. člena Uredbe 2024/1347/EU oziroma točke b) 19. člena Uredbe 2024/1347/EU, v primeru iz drugega odstavka 46. člena tega zakona, in v primeru, ko ji je bila izrečena stranska kazen ali stranska sankcija izгона tujca iz države. V primerih iz tega odstavka se tujcu odločba o vrnitvi v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ne izda.

(3) Rok za prostovoljni odhod iz prvega odstavka tega člena začne teči z dnem izvršljivosti odločbe ali sklepa o mednarodni zaščiti, ki nastopi z dnem, ko oseba nima več pravice ostati na ozemlju Republike Slovenije v skladu z 68. členom Uredbe 2024/1348/EU. Če je oseba v času izvršljivosti odločbe o mednarodni zaščiti v zaporu, priporu ali drugi instituciji, ki je ne more prostovoljno zapustiti, začne rok za prostovoljni odhod teči z dnem, ko je oseba odpuščena iz takšne institucije, razen če ji je sodišče izreklo stransko sankcijo izгона iz države v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ko se rok za prostovoljni odhod ne upošteva. Če je rok za prostovoljni odhod določen po tem, ko je odločba o mednarodni zaščiti že izvršljiva, začne rok za prostovoljni odhod teči z izvršljivostjo odločbe, v kateri je ta rok določen. Vložitev prve naknadne prošnje prekine tek že določenega roka za prostovoljni odhod do izvršljive odločitve o dopustnosti te prošnje v skladu s tretjim odstavkom 55. člena Uredbe 2024/1348/EU. Če ministrstvo ugotovi, da so se pojavili ali bili s strani prosilca predstavljeni novi elementi iz tretjega odstavka 55. člena Uredbe 2024/1348/EU, odpravi že izrečeni rok za prostovoljni odhod.

(4) Če obstajajo okoliščine, ki jih zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, določa za podaljšanje roka, lahko ministrstvo na prošnjo osebe, ki jo mora vložiti pred potekom roka za prostovoljni odhod, ob upoštevanju okoliščin posameznega primera rok za prostovoljni odhod z odločbo podaljša za čas trajanja okoliščin, zaradi katerih je določitev daljšega roka za prostovoljni odhod osebe upravičena.

(5) Ministrstvo v odločitvi iz prvega odstavka tega člena osebi določi tudi ukrep odstranitve tujca in ukrep prepovedi vstopa, razen ko oseba v Republiki Sloveniji zakonito prebiva na podlagi drugega pravnega naslova. Pri določitvi in izvajanju ukrepa odstranitve tujca in ukrepa prepovedi vstopa se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ki urejajo ukrep odstranitve tujca in ukrep prepovedi vstopa v primeru izdaje odločbe o vrnitvi. Če ministrstvo ugotovi, da so se pojavili ali bili s strani prosilca predstavljeni novi elementi iz tretjega odstavka 55. člena Uredbe 2024/1348/EU, odpravi že izrečeni ukrep odstranitve tujca in ukrep prepovedi vstopa.

(6) Ministrstvo lahko po uradni dolžnosti ali na prošnjo osebe z odločbo prekliče, skrajša ali začasno odloži prepoved vstopa iz razlogov, ki jih za preklic, skrajšanje ali začasno odložitve prepovedi vstopa določa zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

49. člen **(domneve glede prošnje)**

(1) Šteje se, da je imel prosilec dejansko možnost za vložitev prošnje v skladu s točko a) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU, če je bil obveščen o datumu, uri in kraju vložitve prošnje, kot je določeno v petem odstavku 41. člena tega zakona.

(2) Za izvajanje točke d) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU se šteje, da je imel prosilec dejansko možnost za udeležbo na osebem razgovoru, če je bil o datumu, uri in kraju osebnega razgovora obveščen.

50. člen **(nacionalna določitev varne tretje države in varne izvorne države)**

Varno tretjo državo na podlagi meril iz 59. člena Uredbe 2024/1348/EU in varno izvorno državo na podlagi meril iz četrtega odstavka 61. člena Uredbe 2024/1348/EU razglasi Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva, ki redno spremlja razmere v državi na podlagi informacij drugih držav članic Evropske unije in drugih institucij Evropske unije ter ustreznih mednarodnih organizacij.

4. oddelek **POSTOPEK NA MEJI**

51. člen **(postopek na meji)**

(1) Prosilcu, čigar prošnja za mednarodno zaščito se obravnava v okviru postopka na meji v skladu s prvim odstavkom 43. člena Uredbe 2024/1348/EU, ministrstvo v skladu s prvim odstavkom 54. člena Uredbe 2024/1348/EU izreče omejitev gibanja na kapaciteto, namenjeno nastanitvi prosilcev v postopku na meji, v skladu s 77. členom tega zakona, in o tem obvesti organ, ki upravlja to kapaciteto.

(2) Ministrstvo v postopku na meji izda odločbo oziroma sklep iz prvega odstavka 44. člena Uredbe 2024/1348/EU v šestih tednih od datuma registracije prošnje.

(3) Ministrstvo pred izdajo odločbe iz prejšnjega odstavka, s katero prošnjo za mednarodno zaščito zavrne kot neutemeljeno, ali pred izdajo sklepa iz prejšnjega odstavka, s katerim prošnjo zavrže kot nedopustno, prosilca seznani z možnostjo, da v treh dneh od te seznaitve zahteva odobritev roka za prostovoljni odhod v skladu s petim odstavkom 4. člena Uredbe 2024/1349/EU. Če prosilec v tem roku zaprosi za odobritev roka za prostovoljni odhod, ministrstvo v odločbi oziroma sklepu iz prejšnjega stavka določi rok za prostovoljni odhod v skladu s petim odstavkom 4. člena Uredbe 2024/1349/EU, v katerem mora oseba zapustiti območje Republike Slovenije, območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985.

(4) Rok za prostovoljni odhod iz prejšnjega odstavka začne teči z dnem, ko odločba iz prejšnjega odstavka postane izvršljiva.

(5) Pri presoji, ali obstaja nevarnost pobega, zaradi katere se prosilcu ne določi rok za prostovoljni odhod v skladu s petim odstavkom 4. člena Uredbe 2024/1349/EU, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ki določajo okoliščine, ki kažejo na nevarnost pobega tujca.

(6) Ministrstvo lahko po uradni dolžnosti ali na prošnjo osebe z odločbo prekliče, skrajša ali začasno odloži prepoved vstopa iz razlogov, ki jih za preklic, skrajšanje ali začasno odložitev prepovedi vstopa določa zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

52. člen

(postopek vračanja na meji)

Za izvedbo postopka vračanja na meji v skladu z Uredbo 2024/1349/EU je pristojna policija.

53. člen

(obveznost prebivanja na določeni lokaciji in pridržanje v postopku vračanja na meji)

(1) Obveznost prebivanja na določeni lokaciji v skladu z drugim odstavkom 4. člena in pridržanje v skladu s 5. členom Uredbe 2024/1349/EU z odločbo določi policija.

(2) Pridržanje se izvaja v Centru za tujce.

(3) Pridržanje izvaja policija v skladu z določbami zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ki urejajo omejitve gibanja.

54. člen

(sodno varstvo v postopku vračanja na meji)

(1) Zoper odločbo o obveznosti prebivanja na določeni lokaciji in zoper odločbo o pridržanju iz prvega odstavka prejšnjega člena pritožba ni dovoljena. Zoper ti odločbi je mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče v osmih dneh po vročitvi.

(2) Tožba ne zadrži izvršitve odločb iz prejšnjega odstavka.

(3) O tožbi mora upravno sodišče odločiti v šestih dneh.

5. oddelek

PODALJŠANJE SUBSIDIARNE ZAŠČITE

55. člen

(postopek podaljšanja subsidiarne zaščite)

(1) Pri postopku podaljšanja subsidiarne zaščite se uporabljajo določbe Uredbe 2024/1347/EU, Uredbe 2024/1348/EU in tega zakona, ki urejajo priznanje subsidiarne zaščite.

(2) Ministrstvo osebi s priznano subsidiarno zaščito 60 dni pred potekom statusa pošlje pisno obvestilo o pogojih za podaljšanje subsidiarne zaščite, posledicah, če podaljšanja ne uveljavlja, in možnosti vložitve naknadne prošnje. Obvestilo vključuje tudi obrazec, s katerim lahko oseba s priznano subsidiarno zaščito uveljavlja podaljšanje subsidiarne zaščite v Republiki Sloveniji.

(3) Oseba s priznanim statusom subsidiarne zaščite lahko po prejemu obvestila iz prejšnjega odstavka pred potekom statusa vloži naknadno prošnjo v skladu s 55. členom Uredbe 2024/1348/EU, vendar le, če ne uveljavlja podaljšanja subsidiarne zaščite.

(4) Obrazec iz drugega stavka drugega odstavka tega člena predpiše Vlada Republike Slovenije.

(5) Izpolnjeni obrazec iz drugega odstavka tega člena, ki velja kot prošnja za podaljšanje subsidiarne zaščite, oseba vrne ministrstvu najpozneje 30 dni pred potekom statusa.

(6) Po prejemu obrazca iz prejšnjega odstavka ministrstvo izda sklep, s katerim ugotovi, da je oseba iz drugega odstavka tega člena v postopku podaljšanja subsidiarne zaščite.

(7) Ministrstvo z osebo iz prejšnjega odstavka opravi osebni razgovor v skladu z 12. členom Uredbe 2024/1348/EU in preveri obstoj razlogov za podaljšanje subsidiarne zaščite.

(8) Če oseba še vedno izpolnjuje pogoje za priznanje subsidiarne zaščite, ministrstvo izda odločbo, s katero subsidiarno zaščito podaljša za najmanj dve leti in največ pet let. Pri določitvi trajanja podaljšanja subsidiarne zaščite ministrstvo upošteva razmere v izvorni državi, razloge za subsidiarno zaščito in osebne okoliščine vlagatelja.

(9) Če oseba ne izpolnjuje pogojev za priznanje subsidiarne zaščite, ministrstvo izda odločbo, s katero zavrne prošnjo za podaljšanje subsidiarne zaščite.

(10) Če oseba pred sprejetjem odločitve o prošnji za podaljšanje subsidiarne zaščite svojo prošnjo izrecno umakne, se brez opravičljivega razloga ne odzove vabilu na osebni razgovor, v sodnem postopku pridobi status begunca ali je sprejeta v državljanstvo Republike Slovenije ali pridobi državljanstvo druge države, ministrstvo postopek s sklepom ustavi.

6. oddelek

PRENEHANJE IN ODVZEM STATUSA MEDNARODNE ZAŠČITE

56. člen

(prenehanje in odvzem statusa mednarodne zaščite)

(1) Ministrstvo v postopku odvzema statusa mednarodne zaščite v skladu s 65. členom in tretjim odstavkom 66. člena Uredbe 2024/1348/EU izda odločbo.

(2) V primeru iz točke a) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU status mednarodne zaščite preneha, in sicer z dnem pravnomočnosti odločbe o prenehanju statusa.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena v primeru iz točke b) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU status mednarodne zaščite po samem zakonu preneha z dnem, ko oseba pridobi državljanstvo Republike Slovenije.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena v primeru iz točke c) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU status mednarodne zaščite po samem zakonu preneha z dnem, ko oseba pridobi status mednarodne zaščite v drugi državi članici Evropske unije.

(5) V primerih iz tretjega in četrtega odstavka tega člena ministrstvo v spis upravne zadeve vloži izpis o prenehanju statusa iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito.

V. POGLAVJE SODNO VARSTVO

57. člen (sodno varstvo)

(1) Sodno varstvo v skladu s tem zakonom se šteje za učinkovito pravno sredstvo pred sodiščem iz V. poglavja Uredbe 2024/1348/EU.

(2) Zoper odločbo oziroma sklep ministrstva, s katerim je postopek mednarodne zaščite končan, je mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče v 15 dneh od njune vročitve.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek je v primerih iz točke a) sedmega odstavka 67. člena Uredbe 2024/1348/EU in 43. člena Uredbe 2024/1351/EU mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče v osmih dneh od vročitve.

(4) V primeru iz tretjega odstavka 68. člena Uredbe 2024/1348/EU, ko oseba nima pravice ostati na ozemlju Republike Slovenije, lahko oseba v osmih dneh od vročitve odločitve ministrstva iz tretjega odstavka 68. člena Uredbe 2024/1348/EU pred upravnim sodiščem vloži zahtevo, da se ji dovoli ostati na ozemlju Republike Slovenije do izdaje sodbe upravnega sodišča o tožbi zoper odločbo oziroma sklep ministrstva iz tretjega odstavka 68. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek upravno sodišče po uradni dolžnosti osebi dovoli, da ostane na ozemlju Republike Slovenije do izdaje sodbe o tožbi zoper odločbo oziroma sklep ministrstva iz tretjega odstavka 68. člena Uredbe 2024/1348/EU, če po preučitvi dejstev in pravnih vprašanj v okviru odločanja o tej tožbi ugotovi, da so za to izpolnjeni pogoji.

(6) Če tožba zoper odločitev iz tretjega odstavka 68. člena Uredbe 2024/1348/EU ni vložena v predpisanem roku, upravno sodišče zahtevo iz četrtega odstavka tega člena s sklepom zavrže.

(7) V postopku sodnega varstva v skladu s tem zakonom se uporablja zakon, ki ureja upravni spor, če z Uredbo 2024/1348/EU, Uredbo 2024/1351/EU ali s tem zakonom ni drugače določeno.

(8) V postopkih sodnega varstva v skladu s tem zakonom lahko ministrstvo oziroma urad poleg oseb, ki so pooblašene za zastopanje v skladu z zakonom, ki ureja upravni spor, in zakonom, ki ureja državno odvetništvo, zastopa tudi minister ali predstojnik urada ali javni uslužbenec, ki nima opravljenega pravniškega državnega izpita, pod pogojem, da ima vsaj pet let delovnih izkušenj na področju mednarodne zaščite. Uslužbenca ministrstva za zastopanje pooblasti minister, uslužbenca urada pa predstojnik urada.

58. člen (roki za odločanje)

(1) Upravno sodišče o tožbah zoper odločbe, izdane na podlagi Uredbe 2024/1348/EU ali tega zakona, odloči v 30 dneh, če ta zakon ne določa drugače. O tožbi zoper odločbo o zavrnitvi prošnje v pospešenem postopku iz 5. točke prvega odstavka 47. člena tega zakona, upravno sodišče odloči v sedmih dneh od prejema tožbe.

(2) Upravno sodišče o tožbi zoper sklep, izdan na podlagi Uredbe 2024/1348/EU ali tega zakona, odloči v sedmih dneh od prejema tožbe, razen če ni s tem zakonom drugače določeno.

(3) Upravno sodišče o zahtevi iz četrtega odstavka prejšnjega člena odloči s sklepom v sedmih dneh od prejema zahteve.

(4) Za izvajanje šestega odstavka 68. člena Uredbe 2024/1348/EU upravno sodišče o pravici osebe ostati na ozemlju Republike Slovenije odloči v 72 urah od prejema tožbe.

(5) Upravno sodišče o tožbi zoper odločbo oziroma sklep ministrstva, izdan v postopku na meji v skladu z drugim odstavkom 51. člena tega zakona, odloči čim prej, najpozneje pa v šestih tednih od prejema tožbe.

VI. POGLAVJE PRAVICE IN DOLŽNOSTI PROSILCEV PRI SPREJEMU

59. člen (pravice prosilcev)

(1) Prosilec, ki ima pravico ostati na ozemlju Republike Slovenije v skladu s 35. členom tega zakona, ima na področju sprejema pravico do:

1. prebivanja v Republiki Sloveniji,
2. materialne oskrbe,
3. zdravstvenega varstva,
4. izobraževanja,
5. dostopa na trg dela,
6. poklicnega usposabljanja,
7. pomoči pri vključevanju v okolje.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek prosilec, katerega prošnja se obravnava v okviru postopka na meji, nima pravice do prebivanja v Republiki Sloveniji, poklicnega usposabljanja in pomoči pri vključevanju v okolje.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena imajo pravice iz prvega odstavka tega člena tudi osebe, ki jim je bil v skladu s tem zakonom določen rok za prostovoljno vrnitev, in sicer za čas trajanja tega roka. Enake pravice imajo tudi osebe za čas trajanja roka za vložitev predloga za izdajo odredbe o pravici ostati na ozemlju.

(4) Ne glede na prvi, drugi in tretji odstavek tega člena prosilec od trenutka, ko mu je bil vročen sklep o njegovi predaji odgovorni državi članici v skladu z Uredbo 2024/1351/EU in se ne nahaja v državi članici, v kateri mora biti prisoten v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, do izvedbe predaje nima pravic iz 5., 6. in 7. točke prvega odstavka tega člena in pravice do dodatnega obsega zdravstvenih storitev iz drugega odstavka 69. člena tega zakona. Ne glede na 60. člen tega zakona ima prosilec iz tega odstavka pravico do nastanitve, prehrane in higienskih potrebščin, v nujnih primerih pa tudi do obleke in obutve ter do

psihosocialne oskrbe. O omejitvi pravic v skladu s tem odstavkom odloči ministrstvo v sklepu iz devetega odstavka 47. člena tega zakona in o tem obvesti urad.

(5) Vlada Republike Slovenije podrobneje določi pogoje in načine za zagotavljanje pravic iz prvega odstavka tega člena ob upoštevanju posebnih potreb prosilcev glede sprejema v skladu s tem zakonom.

(6) Prosilec uveljavlja pravice iz tega zakona z veljavno izkaznico prosilca iz 108. člena tega zakona, do njene izdaje pa z dokumentom iz tretjega odstavka 41. člena tega zakona.

60. člen

(materialna oskrba)

(1) Materialna oskrba pripada prosilcu, ki je nastanjen v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona in v njej tudi dejansko biva. Zgolj javljanje v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona se ne šteje kot dejansko bivanje.

(2) Materialna oskrba obsega:

1. nastanitev,
2. prehrano,
3. obleko in obutev,
4. higienske potrebščine,
5. žepnino.

(3) Obleka, obutev in higienske potrebščine pripadajo tistemu prosilcu, ki jih potrebuje. Pri zagotavljanju materialne oskrbe iz 1. do 4. točke prejšnjega odstavka se upoštevajo spol, starost in posebne potrebe prosilca.

(4) Stroške materialne oskrbe v primerih iz prvega odstavka tega člena krije urad.

(5) Prehrana, obleka in obutev ter higienske potrebščine ne pripadajo prosilcu, ki ima zadostna lastna sredstva za preživljanje najmanj v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji, kot je določen s predpisi s področja socialnega varstva (v nadaljnjem besedilu: osnovni znesek minimalnega dohodka).

(6) Prosilec, ki je zaposlen v skladu s 70. členom tega zakona ter prejema dohodke najmanj v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka ali ki ima zadostna lastna sredstva za preživljanje najmanj v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka, se mora v dveh mesecih od pridobitve dohodkov iz zaposlitve oziroma pridobitve zadostnih lastnih sredstev za preživljanje izseliti iz azilnega doma oziroma nastanitvene kapacitete iz 61. člena tega zakona. Če se prosilec v tem roku ne izseli, uradu mesečno plačuje stroške nastanitve, in sicer v višini, ki mu jo z odločbo določi pooblaščen uradna oseba urada. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

(7) Peti in šesti odstavek tega člena se ne uporabljata za mladoletnike.

(8) Ne glede na šesti odstavek tega člena se osebi iz devetega odstavka 27. člena tega zakona, ki ima odločbo o podaljšanju nastanitve in je zaposlena v skladu s 70. členom tega zakona ter prejema dohodke najmanj v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka ali ki ima zadostna lastna sredstva za preživljanje najmanj v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka, ni treba izseliti, uradu pa mora plačati samo stroške prehrane, o čemer urad odloči z odločbo.

(9) Stroški nastanitve iz šestega odstavka tega člena so stroški najema prostorov, ogrevanja, vodarine, električne energije ter komunalnih in telekomunikacijskih storitev. Upoštevajo se le stroški nastanitvenega dela azilnega doma ali nastanitvene kapacitete iz 61. člena tega zakona. Urad na oglasni deski azilnega doma ali nastanitvene kapacitete iz 61. člena tega zakona objavi višino stroška nastanitve za pretekli mesec, ki se izračuna tako, da se seštejejo vsi mesečni stroški nastanitve ter se delijo s številom bivalnih dni vseh nastanjenih oseb za tisti mesec.

(10) Prosilcu, ki je nastanjen v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona, kamor ga v skladu s tem zakonom razporedi urad, in izjavi, da je brez dohodkov, prejemkov in premoženja oziroma mu preživljanja ne zagotavljajo zavezanci, ki so ga v skladu s predpisi Republike Slovenije dolžni in zmožni preživljati (v nadaljnjem besedilu: zavezanci), urad dodeli žepnino.

(11) Dohodki in prejemki prosilca, družinskih članov prosilca in zavezancev v skladu s tem zakonom so tisti, ki se v skladu s predpisi s področja socialnega varstva upoštevajo pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči. Za premoženje iz tega zakona se upošteva premoženje, kot ga določa zakon, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, na način, kot je upoštevan pri dodelitvi denarne socialne pomoči. Ne glede na prejšnji stavek se kot premoženje ne upošteva nepremično premoženje, ki ga ima prosilec v izvorni državi.

(12) Višino mesečne žepnine in način izplačevanja žepnine določi Vlada Republike Slovenije, prosilcu pa jo mesečno za pretekli mesec izplačuje urad.

(13) Kadar prosilec sporoči spremembo ali urad po uradni dolžnosti ugotovi spremembo glede dohodkov, prejemkov, premoženja ali zavezancev prosilca, se sprememba upošteva v mesecu, ki sledi mesecu nastanka spremembe. Prosilcu, ki prejema žepnino in za katerega se ugotovi, da ne izpolnjuje pogojev iz osmega odstavka tega člena, urad ustavi izplačevanje žepnine. O ustavitvi izplačevanja žepnine odloči pooblaščen uradna oseba urada, ki v odločbi navede razloge za neizpolnjevanje pogojev iz desetega odstavka tega člena. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

(14) Če se ugotovi, da je prosilec neupravičeno prejemal žepnino, urad izda odločbo o vračilu neupravičeno prejete žepnine. Prosilec mora neupravičeno prejeto žepnino vrniti v 30 dneh od vročitve odločbe. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

(15) Če se ugotovi, da je prosilec neupravičeno brezplačno bival v azilnem domu ali nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona, ker je prejemal dohodke najmanj v višini zneska osnovnega minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji ali ker je imel zadostna lastna sredstva za preživljanje najmanj v višini zneska osnovnega minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji, urad izda odločbo o plačilu stroškov nastanitve v skladu s šestim in sedmim odstavkom tega člena. Prosilec mora uradu v 30 dneh od vročitve odločbe poravnati stroške nastanitve. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

61. člen

(nastanitvene kapacitete)

(1) Prosilcu urad zagotovi nastanitev v azilnem domu, če s tem zakonom ni določeno drugače. Prosilec se lahko v skladu z 67. členom odloči tudi za zasebno nastanitev.

(2) Azilni dom iz prejšnjega odstavka je objekt, katerega upravljavec je urad, ali objekt, katerega uporabnik je urad na podlagi pogodb, sklenjenih z osebami zasebnega prava, namenjen skupinski nastanitvi in oskrbi prosilcev. Urad organizira delovanje in bivanje v njem.

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena lahko urad v primerih povečanega števila prosilcev, ki bi lahko presegli nastanitvene zmogljivosti azilnih domov, prosilca namesto v azilni dom nastani tudi v drugo nastanitveno kapaciteto, zlasti v:

- nastanitvene kapacitete urada iz 90. člena tega zakona, če so te proste;
- objekte v državni lasti pod pogojem, da nastanitev ne posega v opravljanje nalog ali dejavnosti državnih organov in oseb javnega prava;
- objekte, katerih uporabnik je urad na podlagi pogodb, sklenjenih z osebami zasebnega prava.

62. člen

(nastanitev in bivanje)

(1) Prosilec pred prvo nastanitvijo v azilni dom ali drugo nastanitveno kapaciteto iz prejšnjega člena opravi sanitarno-dezinfekcijski in preventivni zdravstveni pregled v ambulanti azilnega doma, razen če je bil zdravstveni pregled opravljen v skladu s prvim odstavkom 39. člena tega zakona.

(2) Urad prosilcu ob nastanitvi v azilni dom po uradni dolžnosti izda nastanitveno izkaznico prosilca iz 107. člena tega zakona.

(3) Urad pri nastanitvi prosilca v azilni dom ali nastanitveno kapaciteto iz prejšnjega člena upošteva načelo ohranjanja enotnosti družine in prosilcu zagotovi zaščito njegovega družinskega življenja ter možnost komuniciranja s sorodniki, zastopniki, pravnimi svetovalci, pravnimi zastopniki, predstavniki nevladnih organizacij in Visokega komisariata Združenih narodov za begunce.

(4) Prosilec se lahko premesti iz enega azilnega doma ali nastanitvene kapacitete iz prejšnjega člena v drug azilni dom oziroma drugo nastanitveno kapaciteto iz prejšnjega člena, če je to potrebno zaradi organizacije bivanja.

63. člen

(informiranje)

(1) Urad prosilcu ob nastanitvi zagotovi informacije o njegovih pravicah in dolžnostih na področju sprejema, mogočih posledicah neupoštevanja dolžnosti in nesodelovanja z ministrstvom in uradom, informacije o pravnem svetovanju, pravni pomoči in zastopanju ter informacije o organizacijah, ki delujejo na področju mednarodne zaščite.

(2) Informacije iz prejšnjega odstavka se prosilcu zagotovijo v pisni obliki na jedmat, pregleden, razumljiv in lahko dostopen način z uporabo predlogov za informiranje, ki jih pripravi Agencija Evropske unije za azil, v jeziku, ki ga prosilec razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se prosilcu informacije iz prvega odstavka tega člena zagotovijo z ustnim prevodom ali z uporabo videa oziroma slikovnih prikazov, če urad teh informacij ne more zagotoviti v pisni obliki, ker je jezik, ki ga prosilec razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume, redek jezik. Urad prosilcu takoj, ko je to mogoče, zagotovi tudi pisni prevod teh informacij, razen če je očitno, da to glede na okoliščine primera ni več potrebno.

(4) Prosilec s podpisom potrdi, da razume predložene informacije iz prvega odstavka tega člena.

64. člen **(pravila bivanja in zagotavljanje varnosti)**

(1) Prosilci, ki bivajo v azilnem domu in drugih nastanitvenih kapacitetah iz 61. člena tega zakona, morajo spoštovati pravila bivanja, ki jih sprejme urad.

(2) Za spremljanje spoštovanja pravil bivanja in ugotavljanje njihovih kršitev sta pristojna urad in gospodarski subjekt, ki opravlja zasebno varovanje v skladu s predpisi, ki urejajo zasebno varovanje, in s katerim ima urad sklenjeno pogodbo o izvajanju storitev varovanja ljudi in premoženja, ki jih ne zagotavlja država (v nadaljnjem besedilu: zasebna varnostna družba), za odločanje o ukrepih zaradi kršitev pa urad.

(3) Urad zagotovi, da se v azilnem domu in drugih nastanitvenih kapacitetah iz 61. člena tega zakona izvajajo ustrezni organizacijski, kadrovski, tehnični in drugi ukrepi za čim boljše preprečevanje napadov in nasilja, vključno z nasiljem zaradi spolne usmerjenosti, spolne identitete ali spola ter iz rasističnih ali verskih razlogov, in ukrepi za varovanje premoženja.

(4) Urad lahko izvajanje ukrepov iz prejšnjega odstavka zagotavlja tudi z zasebnim varovanjem. Za izvajanje zasebnega varovanja lahko sklene pisno pogodbo o varovanju z imetnikom ustrezne licence po zakonu, ki ureja zasebno varovanje. Zasebna varnostna družba, ki izvaja zasebno varovanje v azilnem domu in drugih nastanitvenih kapacitetah iz 61. člena tega zakona, mora poskrbeti, da imajo varnostniki, ki izvajajo zasebno varovanje, pred opravljanjem svojega dela opravljeno obvezno usposabljanje in preizkus strokovne usposobljenosti iz vsebin varovanja v azilnem domu in drugih nastanitvenih kapacitetah iz 61. člena tega zakona, ki obsega zlasti pravni položaj in pravice prosilcev, prepoznavanje njihovih posebnih potreb, medkulturno komunikacijo, preprečevanje diskriminacije in nasilja, preprečevanje in umirjanje konfliktov, varstvo osebnih podatkov in postopke sodelovanja z uradom, policijo in drugimi pristojnimi organi in službami. Usposabljanja in preizkuse strokovne usposobljenosti iz prejšnjega stavka izvajajo organizatorji strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja, ki udeležencem usposabljanja izdajo potrdilo o udeležbi v programu usposabljanja in potrdilo o opravljenem preizkusu strokovne usposobljenosti.

(5) Zasebno varovanje se izvaja v skladu z zakonom, ki ureja zasebno varovanje, tem zakonom, pogodbo o varovanju in načrtom varovanja. V pogodbi o varovanju se glede na oceno stopnje tveganja določijo zlasti oblika in obseg varovanja, varovano območje, konkretne naloge, potrebne vrste in število varnostnega osebja, organizacija dela, način dokumentiranja, obveščanja in poročanja ter način sodelovanja z uradom, policijo in drugimi pristojnimi organi in službami.

(6) Naloge zasebne varnostne družbe so:

1. varovanje ljudi in premoženja na območju azilnega doma in drugih nastanitvenih kapacitet iz 61. člena tega zakona;
2. nadziranje, evidentiranje in ugotavljanje upravičenosti vstopanja v območje azilnega doma in drugih nastanitvenih kapacitet iz 61. člena tega zakona ter izstopanja iz njih;
3. v skladu z zakonskimi pooblastili površinsko pregledovanje vrhnjih oblačil in prtljage ter ob morebitnem sumu kršitev pravil bivanja pregled sob;
4. nadziranje in varovanje na območju azilnega doma in drugih nastanitvenih kapacitet iz 61. člena tega zakona s pomočjo tehničnih sredstev in z obhodi;
5. ukrepanje v skladu z zakonskimi pooblastili v primeru ogroženosti oseb, ki so na območju azilnega doma in drugih nastanitvenih kapacitet iz 61. člena tega zakona;
6. izvajanje ukrepov za varstvo pred požarom, ki so določeni s požarnim redom;
7. izvajanje zaščitnih in evakuacijskih ukrepov;
8. izvajanje ukrepov za preprečevanje kršitev pravil bivanja ali javnega reda na območju azilnega doma in drugih nastanitvenih kapacitet iz 61. člena tega zakona;
9. vodenje seznama dnevne prisotnosti nastanjenih oseb in vodenje drugih seznamov na podlagi tega zakona, ki služijo preverjanju porabe proračunskih sredstev.

(7) Če varnostnik pri opravljanju zasebnega varovanja zazna ravnanje, ki bi lahko pomenilo kršitev pravil bivanja iz 65. člena tega zakona, prosilca opozori na obveznost spoštovanja pravil bivanja, dogodek dokumentira in o njem obvesti urad. Drug ukrep lahko uporabi le, če so izpolnjeni pogoji, določeni z zakonom, ki ureja zasebno varovanje, ali s tem zakonom. Obstoj in vrsto kršitve ter ukrep iz 66. člena tega zakona ugotovi oziroma določi pooblaščen uradna oseba urada.

(8) Varnostnik sme brez soglasja prosilca vstopiti v sobo, kadar je to nujno potrebno zaradi neposredne nevarnosti za življenje ali zdravje ljudi, požara, eksplozije, evakuacije ali druge neposredne nevarnosti za ljudi ali premoženje. Vstop je dovoljen le v obsegu in za čas, ki sta nujno potrebna za odvrnitev nevarnosti, in ne vključuje preiskave prostora ali osebnih predmetov. Varnostnik o vstopu nemudoma obvesti urad in sestavi poročilo.

(9) Urad vodi evidenco dnevne prisotnosti prosilcev z namenom zagotavljanja materialnih pogojev za sprejem in preverjanja namenske porabe proračunskih sredstev. Na podlagi pisnega navodila urada lahko varnostnik preverja dnevno prisotnost prosilcev z ugotavljanjem istovetnosti pod pogoji, določenimi z zakonom, ki ureja zasebno varovanje, ter v evidenco vnese podatek o času preveritve in prisotnosti oziroma odsotnosti prosilca. Če prosilca ni mogoče najti ali če prosilec preveritve ne omogoči, varnostnik to zabeleži in nemudoma obvesti urad.

(10) Osebni podatki za izvajanje nadzora vstopov in izstopov, preverjanje dnevne prisotnosti ter dokumentiranje dogodkov se obdelujejo v skladu z določbami tega zakona, ki urejajo evidence in varstvo osebnih podatkov. Upravitelj podatkov je urad, imetnik licence pa jih obdeluje le v obsegu in za namene, določene s tem zakonom, ter po dokumentiranih navodilih urada.

(11) Urad lahko prosilcu omogoči, da v azilnem domu ali drugih nastanitvenih kapacitetah iz 61. člena tega zakona sodeluje pri delih, povezanih z vzdrževanjem in nastanitvijo, lahko pa pomaga tudi pri vsakodnevnem sporazumevanju uradnih oseb z drugimi prosilci. Za ustrezno opravljeno delo prejme nagrado v skladu s sprejetim stroškovnikom urada.

65. člen

(kršitve pravil bivanja)

(1) Kršitve pravil bivanja iz prvega odstavka prejšnjega člena so lažje in težje.

(2) Lažje kršitve pravil bivanja so:

1. spreminjanje razporeda opreme po sobah in premeščanje inventarja iz enega v drug prostor,
2. pisanje in lepljenje po stenah, vratih in oknih,
3. vnos, nameščanje in uporaba lastnih električnih aparatov brez dovoljenja,
4. kajenje v skupnih prostorih ali prostorih, kjer se nahaja več oseb,
5. hranjenje koles in drugih prevoznih sredstev v prostorih, ki temu niso namenjeni,
6. pomanjkanje higiene ali skrbi za bivalne prostore,
7. nošenje hrane in jedilnega pribora iz jedilnice brez dovoljenja,
8. neskrbno ravnanje z nastanitveno izkaznico prosilca,
9. druge lažje kršitve, ki jih določajo pravila bivanja iz prvega odstavka prejšnjega člena.

(3) Težje kršitve pravil bivanja so:

1. izražanje rasne, verske, nacionalne, spolne, politične ali druge nestrpnosti v kakršnikoli obliki,
2. žaljiv ali nasilen odnos do sostanovalcev, uradnih oseb urada, varnostnikov in obiskovalcev,
3. vnos in uživanje alkoholnih pijač ter drugih opojnih snovi, vključno z zdravili z zasvojitvenim potencialom, ki jih prosilcu ne predpiše ali katerih uporabe ne potrdi zdravnik v Republiki Sloveniji,

4. vnos nevarnih predmetov ter lahko vnetljivih snovi,
5. neizpolnitev ukaza uradnih oseb, ki bi povzročila hujše motnje v delovanju azilnega doma ali nastanitvene kapacitete iz 61. člena tega zakona,
6. izdelovanje ali vnašanje predmetov, primernih za napad, pobeg ali za storitev kaznivega dejanja,
7. namerna kršitev predpisov o varstvu pred požarom, eksplozijo ali drugimi naravnimi nesrečami,
8. namerna povzročitev materialne škode,
9. oviranje postopka nastanitve osebe v sobo,
10. opravljanje pridobitvene dejavnosti v prostorih azilnega doma ali nastanitvene kapacitete iz 61. člena tega zakona,
11. snemanje ali fotografiranje na celotnem območju urada in v prostorih azilnega doma ali nastanitvenih kapacitet iz 61. člena tega zakona,
12. zloraba nastanitvene izkaznice prosilca.

(4) Med električne aparate iz 3. točke drugega odstavka tega člena ne spadajo mobilni telefon, prenosni računalnik in tablični računalnik ter naprave, namenjene osebni higieni.

66. člen **(ukrepi ob kršitvah pravil bivanja)**

(1) Za lažje kršitve pravil bivanja pooblaščen uradna oseba urada prosilcu izreče ustno opozorilo, ki se evidentira v obliki uradnega zaznamka.

(2) V primeru težjih kršitev iz 3. in 9. točke tretjega odstavka prejšnjega člena lahko urad do prenehanja razlogov, vendar za največ 24 ur, prosilca začasno nastani v sprejemne prostore.

(3) Za težje kršitve iz 1., 2., 4., 5., 6., 7., 10., 11. in 12. točke tretjega odstavka prejšnjega člena urad lahko izreče ukrep preselitve v drugo nastanitveno kapaciteto, razen če tega ukrepa ni mogoče izvesti ali ne bi dosegel svojega namena.

(4) Ukrep iz drugega in tretjega odstavka tega člena ustno odredi pooblaščen uradna oseba urada, v 24 urah od ustne odločitve pa se osebi izda pisna odločba. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

(5) Za težjo kršitev iz tretjega odstavka tega člena se izreče ukrep neizplačila žepnine za en mesec v skladu z 68. členom tega zakona. Poleg tega za težjo kršitev iz 8. točke tretjega odstavka prejšnjega člena urad z odločbo izreče ukrep povrnitve škode. V odločbi se odmeri višina škode in določi način povračila škode. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve. Če oseba nima zadostnih lastnih sredstev za preživljanje, se višina škode lahko povrne tudi z neizplačevanjem žepnine v višini nastale škode. Če oseba ne prejema žepnine in ne povrne škode, urad terjatev v izterjavo odstopi pristojni instituciji.

(6) Če prosilec trikrat krši pravila bivanja iz drugega odstavka prejšnjega člena, se to šteje za težjo kršitev pravil bivanja, za katero se izreče ukrep neizplačila žepnine za en mesec v skladu z 68. členom tega zakona. Enako velja za vsake nadaljnje tri kršitve pravil bivanja iz drugega odstavka prejšnjega člena.

67. člen **(razselitev izven azilnega doma)**

(1) Prosilcu, ki ima zadostna lastna sredstva za preživljanje najmanj v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka ali mu je preživljanje zagotovljeno kako drugače, lahko urad na podlagi njegove vloge

odobri razselitev na zasebni naslov. Ne glede na prejšnji stavek se prosilcu, ki mu je omejeno gibanje na naslov v skladu z 77. členom tega zakona, ne odobri razselitev na zasebni naslov. Če je prosilec že nastanjen na zasebnem naslovu in mu je naknadno omejeno gibanje na naslov v skladu s 77. členom tega zakona, se odločitev o razselitvi na zasebni naslov razveljavi, prosilec pa se nastani na naslovu, določenem v ukrepu omejitve gibanja.

(2) Urad v primeru izjemnih osebnih okoliščin izvede vse potrebne aktivnosti za nastanitev prosilca v drugo primerno institucijo, če mu ne more zagotoviti ustrezne nastanitve v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona.

(3) Prosilcu, ki mu je odobrena razselitev na podlagi prejšnjega odstavka, je brez dohodkov, prejemkov in premoženja oziroma mu preživljanja ne zagotavljajo zavezanci ter nima zagotovljene brezplačne nastanitve ali mu na podlagi drugega predpisa ni določen drug zavezanec za plačilo, stroške nastanitve in prehrane v drugi primerni instituciji krije urad. Če prosilec, ki ima dohodke, prejemke ali premoženje oziroma mu preživljanje zagotavljajo zavezanci ali mu je na podlagi drugega predpisa določen drug zavezanec za plačilo, ne more sam v celoti kriti stroškov nastanitve in prehrane v drugi primerni instituciji oziroma jih ne more v celoti kriti njegov zavezanec, razliko v višini do plačila celotnih stroškov nastanitve in prehrane krije urad.

(4) O obstoju izjemnih osebnih okoliščin iz drugega odstavka tega člena poda mnenje multidisciplinarni tim, ki ga sestavljajo socialni delavec in drugi ustrezni subjekti, ki so vključeni v obravnavo prosilčevega primera. O razselitvi odloči pooblaščen uradna oseba urada.

(5) Če prosilec samovoljno zapusti bivališče na zasebnem naslovu ali drugo institucijo, v kateri je nastanjen, stanodajalec oziroma predstojnik institucije o tem nemudoma obvesti urad. Prisotnost prosilca na zasebnem naslovu ali drugi instituciji lahko kadarkoli preveri tudi urad.

(6) Prosilcu, ki je imel ob podaji prošnje urejen status prebivanja v Republiki Sloveniji, ne pripadajo pravice iz drugega in tretjega odstavka tega člena za trajanje veljavnosti prebivanja v Republiki Sloveniji na podlagi druge zakonodaje. Za tega prosilca se šteje, da je razseljen v skladu s prvim odstavkom tega člena.

68. člen

(omejitev in ukinitve materialne oskrbe)

(1) Žepnina ne pripada prosilcu, ki:

- je vložil naknadno prošnjo v skladu z Uredbo 2024/1348/EU, ko je bil njegov postopek za mednarodno zaščito enkrat že pravnomočno končan,
- je nastanjen v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona, kamor ga v skladu s tem zakonom razporedi urad, in ima dohodke, prejemke in premoženje oziroma mu preživljanje zagotavljajo zavezanci,
- prestaja kazen zapora.

(2) Žepnina se za en mesec ne izplača prosilcu, če:

- ne izpolnjuje obveznosti glede obveščanja ministrstva in urada v skladu s 4. točko 73. člena tega zakona ali udeležbe pri osebnem razgovoru v zvezi s postopkom mednarodne zaščite, kot je določeno v 12. členu Uredbe 2024/1348/EU,
- stori težjo kršitev iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona ali v primeru iz šestega odstavka 66. člena tega zakona,
- je uporabljal javni prevoz brez ustreznega plačila.

(3) Žepnina se za čas pridržanja iz 6. točke drugega odstavka 79. člena tega zakona prosilcu ne izplača.

(4) Prosilcu, ki več kot dvakrat težje krši pravila bivanja v azilnem domu in drugih nastanitvenih kapacitetah iz 61. člena tega zakona v skladu s tretjim odstavkom 65. člena tega zakona, se materialna oskrba zagotovi v skladu s četrtem odstavkom 59. člena tega zakona.

(5) O ukrepih iz prvega do četrtega odstavka tega člena odloči pooblaščen uradna oseba urada, ki v odločbi navede razloge za takšno odločitev. Ukrep začne veljati z vročitvijo odločbe. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

(6) Ministrstvo obvešča urad o neizpolnjevanju obveznosti iz prve alineje drugega odstavka tega člena.

69. člen

(zdravstveno varstvo)

(1) Prosilec ima pravico do nujnega zdravljenja, ki obsega:

1. nujno medicinsko pomoč in nujni reševalni prevoz ter pravico do nujne zobozdravstvene pomoči;
2. nujno zdravljenje in neodložljive zdravstvene storitve po odločitvi lečečega zdravnika, ki obsega:
 - a) takojšnje zdravljenje po nujenju nujne medicinske pomoči, če je to potrebno;
 - b) zdravljenje močnejših krvavitev in oskrbo ran;
 - c) preprečitev nenadnih in usodnih poslabšanj zdravstvenega stanja, ki bi lahko povzročila trajne okvare posameznih organov ali njihovih funkcij;
 - č) storitve pri kroničnih boleznih in stanjih, katerih opustitev bi neposredno in v krajšem času povzročila invalidnost, druge trajne okvare zdravja ali smrt;
 - d) zdravljenje zvinov in zlomov ter poškodb, ki zahtevajo specialistično obravnavo;
 - e) zdravljenje oziroma preprečevanje zastrupitev;
 - f) storitve za preprečevanje širjenja infekcij, ki bi utegnile povzročiti septično stanje;
 - g) zdravljenje bolezni, za katere je z zakonom predpisano obvezno zdravljenje, ali storitve, ki so z zakonom opredeljene kot obvezne;
 - h) oskrbo poškodb zob in ustne votline ter vnetnih stanj v ustni votlini, če ta stanja lahko ogrozijo življenje ali pa opustitev njihove oskrbe lahko bistveno poslabša izid zdravljenja;
 - i) oskrbo hude stalne bolečine v ustni votlini, neodzivne na analgetike;
3. zdravila, predpisana na recept s pozitivne liste, in pripomočke, kot jih določajo pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja, potrebne za zdravljenje stanj iz prejšnje točke, ter nujni prevoz z reševalnimi in drugimi vozili v primerih iz prejšnje točke;
4. cepljenje, ki je obvezno po programu cepljenja, in zaščito z zdravili, ki določa obvezna in priporočljiva cepljenja za različne skupine prebivalcev;
5. zdravstveno varstvo žensk, ki obsega:
 - a) kontracepcijska sredstva;
 - b) prekinitev nosečnosti;
 - c) zdravstveno oskrbo v nosečnosti in ob porodu;
6. obvezne zdravstvene preglede pred vključitvijo v izobraževanje in v času izobraževanja v osnovni oziroma srednji šoli, enako, kot to velja za državljane Republike Slovenije.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se prosilcu zgolj izjemoma zagotovi večji obseg zdravstvenega varstva, ki obsega zgolj nujno potrebne zdravstvene storitve, zdravila in medicinsko-tehnične pripomočke, če so te storitve, zdravila in medicinsko-tehnični pripomočki glede na njegovo zdravstveno stanje nujno potrebni za preprečitev poslabšanja zdravstvenega stanja, ki bi lahko neposredno in v krajšem času

povzročilo nastanek trajne okvare zdravja ali invalidnosti. Potrebo po takšnem zdravstvenem varstvu ugotovi in njegovo nujnost strokovno utemelji zdravnik, ki prosilca obravnava pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe. Stroški zdravstvenega varstva iz tega odstavka se krijejo samo za zdravstvene storitve, zdravila in medicinsko-tehnične pripomočke, ki so pravica iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

(3) Mladoletni prosilci so upravičeni do zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot otroci, ki so obvezno zdravstveno zavarovani kot družinski člani. V enakem obsegu so do zdravstvenega varstva upravičeni tudi šolajoči se otroci po 18. letu starosti, in sicer do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti. Mladoletnim prosilcem se zagotovi nadaljevanje specifičnega zdravljenja brez prekinitve ali odložitve tudi po tem, ko postanejo polnoletni, če je to potrebno iz zdravstvenih razlogov.

(4) Stroške zdravstvenega varstva iz tega člena krije ministrstvo, pristojno za zdravje. Ministrstvo, pristojno za zdravje, ne krije stroškov zdravstvenih storitev, vključno z zdravili in medicinsko-tehničnimi pripomočki, iz drugega odstavka tega člena, če so bile zdravstvene storitve opravljene v samoplačniški ambulanti.

70. člen

(dostop na trg dela in do poklicnega usposabljanja)

(1) Prosilec ima pravico do dostopa na trg dela v skladu z zakonom, ki ureja zaposlovanje, samozaposlovanje in delo tujcev v Republiki Sloveniji.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek ima prosilec, čigar prošnja je v postopku določitve odgovorne države članice v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, pravico do dostopa na trg dela šest mesecev od datuma registracije prošnje, če mu v tem času ni bila vročena odločitev o predaji odgovorni državi članici v skladu z Uredbo 2024/1351/EU.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena prosilec v primeru pospešene vsebinske obravnave prošnje za mednarodno zaščito v skladu s točkami a) do f) prvega odstavka 42. člena Uredbe 2024/1348/EU nima pravice do dostopa na trg dela.

(4) Prosilcu v trenutku, ko mu je vročen sklep o njegovi predaji odgovorni državi članici v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, in prosilcu iz prejšnjega odstavka tega člena v trenutku seznaitve z uvedbo pospešenega postopka, pravica do dostopa na trg dela preneha, če sta jo že imela, prenehajo pa jima tudi pogodba o zaposlitvi in druge pravice iz naslova pravice do dostopa na trg dela.

(5) Če prosilec potrebuje potrdilo za dostop na trg dela, zanj zaprosi pri ministrstvu. Ministrstvo izda potrdilo prosilcu le, če izpolnjuje pogoje za dostop na trg dela v skladu s tem členom. Če prosilec pogojev za dostop na trg dela v skladu s tem členom ne izpolnjuje, ga ministrstvo o tem obvesti.

(6) Prosilcu se po poteku treh mesecev po registraciji prošnje omogoči dostop do tečajev poklicnega usposabljanja. Ne glede na prejšnji stavek se prosilcu, čigar prošnja je v postopku določitve odgovorne države članice v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, omogoči dostop do tečajev poklicnega usposabljanja šest mesecev po registraciji prošnje.

71. člen

(predšolska vzgoja in izobraževanje)

(1) Prosilec je upravičen do vključitve v predšolsko vzgojo v skladu s predpisi, ki urejajo predšolsko vzgojo, razen pravice do subvencioniranja vključitve v predšolsko vzgojo iz javnih sredstev.

(2) Prosilcu se v dveh mesecih od dneva registracije prošnje zagotovi pravica do osnovnošolskega izobraževanja v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno osnovnošolsko izobraževanje.

(3) Prosilcu se omogoči dostop do izobraževanja na poklicnih in srednjih šolah pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije.

(4) Prosilcu se omogoči dostop do višješolskega in visokošolskega izobraževanja ter izobraževanja odraslih pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije.

(5) Po potrebi se mladoletnemu prosilcu zagotovi pripravljalna učna pomoč z namenom olajšanja dostopa do izobraževalnega sistema. Sredstva za organizacijo učne pomoči iz prejšnjega stavka zagotavlja urad.

(6) Prosilec, ki je dijak ali študent, je upravičen do nastanitve v dijaških in študentskih domovih pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

(7) Sredstva za zagotavljanje pravic do osnovnošolskega, poklicnega, srednješolskega, višješolskega in visokošolskega izobraževanja ter izobraževanja odraslih zagotavlja ministrstvo, pristojno za izobraževanje, v skladu s predpisi, ki urejajo področje vzgoje in izobraževanja.

(8) Dodatna materialna sredstva za kritje stroškov za nakup učnih pripomočkov in del drugih stroškov za izvedbo izobraževanja iz drugega in tretjega odstavka tega člena (zlasti delovni zvezki in učbeniki, če jih ne zagotavlja izobraževalni sistem, zvezki, copati, barvice, risalni pribor ter ekskurzije, kulturni, naravoslovni, športni in tehnični dnevi, ki sodijo v obvezne izobraževalne vsebine), ki jih ne zagotavlja ministrstvo, pristojno za izobraževanje, ali samoupravna lokalna skupnost, zagotavlja urad pod pogojem, da prosilec nima lastnih sredstev za preživljanje.

(9) Prosilcu, ki je vključen v redni izobraževalni sistem v skladu z drugim, tretjim ali četrtnim odstavkom tega člena in se izobraževanja redno udeležuje, stroške javnega prevoza do izobraževalnih institucij in nazaj krije urad. Za področje srednješolskega izobraževanja redna prisotnost pomeni, da prosilec ni neopravičeno odsoten od pouka več kot 35 ur v celotnem šolskem letu. Prosilec, ki obiskuje višješolsko ali visokošolsko izobraževanje, ob koncu šolskega leta uradu predloži izjavo višješolskega ali visokošolskega zavoda o sodelovanju in napredovanju študenta oziroma študentke v študijskem procesu. Za prosilca, ki je udeleženec izobraževanja odraslih, redna prisotnost pomeni mesečna 80-odstotna udeležba na izobraževanju.

(10) Prosilec mora uradu povrniti celotne stroške prevoza, če na izobraževanju ni prisoten v skladu s prejšnjim odstavkom. Način povrnitve stroškov prevoza določi Vlada Republike Slovenije.

(11) Ob vpisu prosilca, ki formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti, v programe obveznega osnovnošolskega izobraževanja vzgojno-izobraževalni zavod odloči o razredu vključitve ob upoštevanju smernic, ki urejajo vključevanje otrok, učencev in dijakov iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem. O vpisu prosilca, ki formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti, v programe nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega izobraževanja in splošnega izobraževanja odloča izbrani vzgojno-izobraževalni zavod ob upoštevanju smernic, ki urejajo vključevanje otrok, učencev in dijakov iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem. O vpisu prosilca, ki formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti, v programe višjega strokovnega izobraževanja in visokega šolstva odloča zavod, ki izvaja študijski program.

(12) Smernice iz prejšnjega odstavka sprejme pristojni zavod iz 28. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – Zvaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – Zdoh-2AA, 71/23, 22/25 – ZZZRO-1 in 48/25). V smernicah iz prejšnjega odstavka se določijo predvsem elementi začetnega razgovora, ki se opravi na vzgojno-izobraževalnem zavodu, možni načini ugotavljanja predznanja in usmeritve za izdelavo osebnega individualnega načrta v skladu s predpisi s področja izobraževanja.

(13) Zaradi vpisa prosilcev, ki kandidirajo za vpis v programe z omejitvijo vpisa, se lahko razpišejo dodatna mesta. K spremembi obsega razpisanih mest vzgojno-izobraževalni zavod pridobi soglasje ministra, pristojnega za izobraževanje.

(14) Prosilec se lahko vpiše v izobraževalne programe tudi med šolskim letom, če ima vzgojno-izobraževalni zavod razpoložljiva mesta.

(15) V strokovne centre za otroke in mladostnike s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami se prosilce namešča pod enakimi pogoji in po enakih postopkih kot državljane Republike Slovenije v skladu z družinskim in kazenskim zakonikom ter zakonom, ki ureja obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami v vzgoji in izobraževanju.

(16) Vlada Republike Slovenije določi postopek in merila za priznavanje izobraževanja in poklicnih kvalifikacij, kadar prosilec ne more predložiti pisnih dokazil o svoji izobrazbi ali kvalifikacijah.

(17) Stroške dokazovanja izobrazbe, pridobljene v drugi državi, nosi prosilec.

72. člen

(pomoč pri vključevanju v okolje)

(1) Prosilec ima pravico do pomoči pri vključevanju v okolje, ki vključuje tečaj slovenskega jezika in informiranje za lažje vključevanje v slovensko družbo. Vsebino in obseg tečaja določi Vlada Republike Slovenije.

(2) Prosilcu, ki nima lastnih sredstev za preživljanje najmanj v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka ali mu preživljanja ne zagotavljajo zavezanci ali mu preživljanje ni zagotovljeno kako drugače, v primeru vsaj 80-odstotne udeležbe na tečaju slovenskega jezika ali vsaj 80-odstotne udeležbe na informiranju za lažje vključevanje v slovensko družbo v preteklem mesecu stroške javnega prevoza do izvajalca aktivnosti in nazaj, če potekajo izven nastanitvenih kapacitet iz 61. člena tega zakona, kjer je nastanjen prosilec, krije urad.

73. člen

(dolžnosti prosilca)

Prosilec mora:

1. spoštovati pravni red Republike Slovenije,
2. spoštovati integriteto uradnih oseb,
3. biti vedno dosegljiv ministrstvu in uradu, se odzivati na njuna vabila in se podrejati njunim ukrepom,
4. ministrstvo in urad nemudoma obvestiti o spremembi naslova prebivališča, telefonski številki, na kateri je dosegljiv, in naslova elektronske pošte, če ga uporablja,

5. uradni osebi ministrstva nemudoma predložiti vse dokumente, ki so pomembni za obravnavanje njegove prošnje,
6. sodelovati pri ugotavljanju istovetnosti,
7. pooblaščenim osebam omogočiti, da pregleda njega in predmete, ki jih ima pri sebi, pri vstopu v azilni dom ter sobo, v kateri je nastanjen, pri čemer osebni pregled opravi oseba enakega spola, upoštevajoč osebno dostojanstvo ter fizično in psihično integriteto prosilca,
8. na zahtevo urada opraviti zdravniški pregled iz razlogov javnega zdravja,
9. dovoliti, da ga uradna oseba ministrstva fotografira, mu odvzame prstne odtise v skladu z Uredbo 2024/1358/EU in po predhodnem obvestilu posname njegove ustne izjave, podane v postopku,
10. v najkrajšem mogočem času utemeljiti svojo prošnjo ter po resnici predstaviti okoliščine in dejstva, potrebna za utemeljitev prošnje,
11. prepričljivo in verodostojno obrazložiti razloge, s katerimi utemeljuje svojo prošnjo, še zlasti če ni drugih razpoložljivih dokazov,
12. spoštovati pravila, ki določajo hišni in požarni red azilnega doma in nastanitvenih kapacitet iz 61. člena tega zakona,
13. uradu posredovati podatke in dokumentacijo, ki vplivajo na uresničevanje pravic na področju sprejema.

74. člen **(uporaba kazenskih določb)**

(1) Če mednarodna pogodba, ki zavezuje Republiko Slovenijo, ne določa drugače, se kazenske določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, uporabljajo tudi za osebe s priznano mednarodno zaščito, in sicer če oseba s priznano mednarodno zaščito:

1. ne naznani pogojitve dovoljenja za prebivanje;
2. uporablja osebno ime v nasprotju z zakonom;
3. ne prijavi izgube, tatvine ali druge odtujitve potne oziroma druge listine;
4. posodi svojo potno oziroma drugo listino drugi osebi ali uporabi tuje listine kot svoje;
5. na zahtevo policista ne pokaže dovoljenja, s katerim dokazuje zakonitost bivanja v državi in vstopa v državo;
6. pomaga pri nezakonitem vstopu, bivanju ali tranzitu.

(2) Če mednarodna pogodba, ki zavezuje Republiko Slovenijo, ne določa drugače, se kazenske določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, uporabljajo tudi za prosilce za mednarodno zaščito, in sicer če prosilec :

1. uporablja osebno ime v nasprotju z zakonom;
2. ne prijavi izgube, tatvine ali druge odtujitve potne oziroma druge listine;
3. posodi svojo potno oziroma drugo listino drugi osebi ali uporabi tuje listine kot svoje;
4. na zahtevo policista ne pokaže dovoljenja, s katerim dokazuje zakonitost bivanja v državi in vstopa v državo;
5. pomaga pri nezakonitem vstopu, bivanju ali tranzitu.

75. člen **(finančno nadomestilo občinam zaradi nastanitve prosilcev)**

(1) Občinam, v katerih so vzpostavljene nastanitvene kapacitete za prosilce in v katerih število nastanjenih prosilcev v obdobju vsaj treh mesecev v koledarskem letu presega 50-odstotno zapolnitev nastanitvenih kapacitet, se na njihovo zahtevo izplača finančno nadomestilo za obremenitev občinske infrastrukture.

(2) Pri izračunu višine finančnega nadomestila se upoštevata število nastanjenih prosilcev v občini in število prebivalcev občine.

(3) Vlada Republike Slovenije podrobneje določi metodologijo za izračun najvišje višine finančnega nadomestila.

(4) Na predlog urada Vlada Republike Slovenije do konca februarja tekočega koledarskega leta s sklepom ugotovi, katere občine so za preteklo koledarsko leto lahko upravičene do finančnega nadomestila zaradi nastanitve prosilcev, in glede na višino zagotovljenih sredstev v državnem proračunu odloči o višini finančnega nadomestila, ki pripada posamezni občini.

(5) Finančno nadomestilo občini izplača urad na podlagi sklepa Vlade Republike Slovenije iz prejšnjega odstavka.

(6) Sredstva za izplačilo finančnega nadomestila se zagotovijo v proračunu Republike Slovenije v okviru finančnega načrta urada.

VII. POGLAVJE

UKREPI ZA PREPREČEVANJE VSTOPA NA OZEMLJE, POBEGOV IN VAROVANJE JAVNEGA REDA

76. člen

(zadržanje osebe zaradi preverjanja)

(1) Če je za državljana tretje države ali osebo brez državljanstva treba izvesti preverjanje iz 5. člena Uredbe 2024/1356/EU, se tej osebi ne dovoli vstop na ozemlje Republike Slovenije ter se jo zadrži za nujno potreben čas, vendar za največ 168 ur, da se prepreči vsaka nevarnost pobega, morebitne grožnje notranji varnosti, ki so posledica takega pobega, ali morebitne grožnje javnemu zdravju, ki so posledica takega pobega.

(2) Če je za državljana tretje države ali osebo brez državljanstva treba izvesti preverjanje iz 7. člena Uredbe 2024/1356/EU, se to osebo zadrži za nujno potreben čas, vendar za največ 72 ur, da se prepreči vsaka nevarnost pobega in morebitne grožnje notranji varnosti, ki so posledica takega pobega.

(3) Zadržana oseba ima smiselno enake pravice pridržanih oseb, določene v zakonu, ki ureja naloge in pooblastila policije.

(4) Policija v šestih urah od odreditve zadržanja iz prvega ali drugega odstavka tega člena izda in vroči pisno odločbo o zadržanju, ki vsebuje tudi razloge za zadržanje.

(5) Zoper odločbo iz prejšnjega odstavka ni dovoljena pritožba, je pa mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče dokler traja zadržanje in še dva dneva potem, ko je bilo zadržanje zaključeno. Upravno sodišče o tožbi odloči v 48 urah od prejema tožbe. Tožba ne zadrži izvršitve odločbe.

(6) V postopkih pred upravnim sodiščem iz prejšnjega odstavka je zadržana oseba upravičena do brezplačne pravne pomoči pod pogoji, ki jih določa zakon, ki ureja brezplačno pravno pomoč, ne glede na pogoj vzajemnosti .

77. člen

(omejevanje svobode gibanja)

(1) Prosilcu, ki bi moral biti prisoten v drugi državi članici v skladu s četrtem odstavkom 17. člena Uredbe 2024/1351/EU ali je bil predan v Republiko Slovenijo, potem ko je pobegnil v drugo državo članico, in kadar obstaja nevarnost njegovega pobega, ministrstvo lahko izreče omejitev gibanja na naslov, na katerem je prosilec nastanjen. Ta ukrep traja do prenehanja razlogov, vendar največ šest mesecev. Če razlogi prenehajo, ministrstvo ukrep odpravi.

(2) Na podlagi preučitve individualnih okoliščin, zaradi katerih je mogoče pričakovati, da bo namen ukrepa dosežen, lahko ministrstvo za preprečitev pobega namesto ukrepa iz prejšnjega odstavka prosilcu izreče ukrep obveznega javljanja, kot je določen v drugi alineji prvega odstavka 78. člena tega zakona.

(3) Ukrepa iz prvega in drugega odstavka tega člena ministrstvo izreče ustno na zapisnik, ki vsebuje razloge za izrečeni ukrep, način izvrševanja ukrepa in seznanitev, da se lahko prosilcu v primeru neupoštevanja izrečenega ukrepa ob izpolnjenih zakonskih pogojih odredi strožji ukrep v skladu z drugim odstavkom 79. člena tega zakona. Zapisnik se prosilcu prebere v jeziku, ki ga razume. Ministrstvo prosilcu v treh delovnih dneh od izreka ukrepa izda odločbo.

(4) Ministrstvo in urad se sproti obveščata o izrečenih ukrepih in izvajanju ukrepov iz tega člena.

(5) Če je prosilcu izrečen ukrep iz prvega odstavka tega člena, sme naslov, na katerega mu je omejeno gibanje, zapustiti le v okviru dovoljenega časa, kot ga določajo pravila bivanja. Prosilec mora o vsaki posamezni zapustitvi naslova in razlogih zanjo obvestiti urad.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek lahko prosilec v primeru utemeljenih razlogov na urad vloži prošnjo za izdajo dovolilnice za začasno zapustitev naslova, na katerega mu je omejeno gibanje. Dovolilnica ni potrebna za obisk državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilcev javnih pooblastil, ki zahteva prosilčevo prisotnost.

(7) O izdaji dovolilnice iz prejšnjega odstavka odloči pooblaščen uradna oseba urada. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločitev ne zadrži njene izvršitve.

(8) Kadar varovanje nastanitvene kapacitete, v kateri je nastanjen prosilec, izvaja zasebna varnostna družba, urad varnostniku zagotovi dostop do ažurnih podatkov, ki so nujno potrebni za ugotavljanje istovetnosti prosilca, preverjanje veljavnosti ukrepa iz prvega odstavka tega člena in preverjanje, ali je posamezna zapustitev naslova dovoljena.

(9) Varnostnik pri izstopu in vstopu ugotovi istovetnost prosilca ter evidentira čas in razlog izstopa ter čas vrnitve. Če iz podatkov urada izhaja, da nameravani izstop ni v skladu z izrečenim ukrepom ali izdano dovolilnico, varnostnik prosilca opozori na obveznost spoštovanja ukrepa in na posledice njegove kršitve. Kadar posamezna zapustitev naslova ni dovoljena in prosilec kljub opozorilu zapusti naslov oziroma kadar se prosilec po zapustitvi naslova ne vrne, varnostnik dogodek evidentira ter o njem nemudoma obvesti urad in policijo.

(10) Varnostnik samo zaradi kršitve ukrepa iz tega člena prosilcu ne sme preprečiti izstopa, ga zadržati ali zoper njega uporabiti fizične sile ali sredstev za vklepanje ali vezanje.

78. člen

(alternative pridržanju)

(1) Prosilcu, pri katerem obstajajo razlogi iz drugega odstavka 79. člena tega zakona, lahko ministrstvo do prenehanja razlogov, vendar najdlje za štiri mesece, odredi enega ali več od naslednjih ukrepov:

- začasni zaseg osebne izkaznice, potnega lista ali uradnega identifikacijskega dokumenta drugih držav ali mednarodnih organizacij,
- obvezno javljanje pri uradu dvakrat na dan.

(2) Ukrepe iz prejšnjega odstavka ministrstvo izreče ustno na zapisnik, ki vsebuje razloge za izrečeni ukrep in način izvrševanja ukrepa. Zapisnik se prosilcu prebere v jeziku, ki ga razume. Ministrstvo prosilcu v treh delovnih dneh od izreka ukrepa izda odločbo.

79. člen (pridrzanje)

(1) Če ministrstvo ugotovi, da v posameznem primeru ni mogoče učinkovito izvesti ukrepov iz prejšnjega člena, ali če prosilec izrečene ukrepe iz prejšnjega člena krši, lahko prosilcu, ki ni mladoletnik, odredi ukrep pridržanja na Center za tujce.

(2) Ministrstvo lahko prosilcu odredi pridržanje iz naslednjih razlogov:

1. da se preveri ali ugotovi njegova istovetnost ali državljanstvo, še zlasti če iz okoliščin konkretnega primera izhaja, da bi prosilec v izvorni državi lahko pridobil identifikacijske dokumente, vendar je zapustil izvorno državo brez dokumentov, ali je v postopku dajal napačne informacije, predložil ponarejene dokumente ali zmolčal pomembne informacije ali dokumente o svoji identiteti ali državljanstvu, ali če je verjetno, da je zlonamerno uničil ali odsvojil osebni dokument ali potno listino oziroma drug dokument, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotoviti njegovo istovetnost ali državljanstvo;

2. da se ugotovijo določena dejstva, na katerih temelji prošnja za mednarodno zaščito, ki jih brez izrečenega ukrepa ne bi bilo mogoče ugotoviti, zlasti če obstaja nevarnost pobega;

3. kadar mu je bilo pred vložitvijo prošnje omejeno gibanje zaradi postopka vračanja v skladu z zakonom, ki ureja vstop; zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, da bi se izvedel in izvršil postopek vrnitve ali postopek odstranitve ter je mogoče utemeljeno domnevati, da je prošnjo podal samo zato, da bi zadržal ali oviral izvedbo odstranitve, pri čemer je imel možnost zaprositi za mednarodno zaščito;

4. da se zagotovi izpolnjevanje pravnih obveznosti, ki so prosilcu naložene z ukrepom iz 77. člena tega zakona, v primerih ko prosilec ni izpolnil takšnih obveznosti in še vedno obstaja nevarnost pobega;

5. da se ga obravnava v mejnem postopku v skladu s 43. členom Uredbe 2024/1348/EU;

6. kadar se preprečuje ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali je to nujno potrebno zaradi osebne varnosti, varnosti uradnih oseb urada, uradnih oseb ministrstva ali varnostnikov, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda. Za ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije se šteje ogrožanje notranje ali zunanje varnosti države, to je ogrožanje delovanja institucij in temeljnih javnih služb ter preživetja prebivalstva, tveganje resnih motenj v mednarodnih odnosih ali mirnem sožitju med narodi in ogrožanje obrambnih interesov države. Drugi primerljivi razlogi javnega reda so tisti, ki pomenijo resnično, sedanjo in dovolj resno grožnjo temeljnemu interesu države;

7. v skladu s 44. členom Uredbe 2024/1351/EU.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se lahko ukrep pridržanja v skladu s 5. točko prejšnjega odstavka odredi družini z mladoletniki. Pri tem se vsakemu družinskemu članu izda individualna odločba.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko v primeru razlogov iz 6. točke drugega odstavka tega člena ukrep iz prejšnjega člena in ukrep pridržanja iz tega člena prosilcu odredi tudi urad.

(5) Prosilcu se ukrep iz prvega odstavka tega člena izreče ustno. Prosilec o izrečenem ukrepu nemudoma prejme zapisnik, ki vsebuje razloge za izrek ukrepa in tudi razloge, zakaj ni mogoče učinkovito izvesti ukrepov iz prvega odstavka prejšnjega člena. Zapisnik se prosilcu prebere v njemu razumljivem jeziku. Odločbo ministrstvo ali urad izda najpozneje v treh delovnih dneh od ustnega izreka ukrepa.

(6) Ukrep iz prvega odstavka tega člena, razen v primerih iz 7. točke drugega odstavka tega člena, lahko traja do prenehanja razlogov, vendar največ tri mesece. Če razlogi po tem času še obstajajo, se ukrep z odločbo lahko enkrat podaljša še za en mesec.

(7) Za osebe, ki se jim odredi ukrep iz prvega odstavka tega člena, se v primeru kršitev pravil bivanja v Centru za tujce uporabljajo zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, in predpisi, izdani na podlagi zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ki določajo ukrepe ob kršitvah pravil bivanja v Centru za tujce.

80. člen

(sodni nadzor nad izvajanjem ukrepov)

Predsednik upravnega sodišča lahko po uradni dolžnosti odloči, da je treba opraviti neposredni nadzor nad izvajanjem ukrepov iz 78. in 79. člena tega zakona, in določi sodnika ali sodnike upravnega sodišča, da ga opravijo v roku in na kraju, ki ju določi, ali da je treba opraviti nadzor glede določenih prosilcev, ter da mu o tem poročajo. Sodnik ali sodniki odpravijo ukrepe iz 78. in 79. člena, če ugotovijo, da niso izpolnjeni pogoji zanje.

81. člen

(sodno varstvo zoper ukrepe v postopkih omejitve svobode gibanja, alternativ pridržanju ter pridržanja)

(1) Zoper odločbo o izreku ukrepa iz 77. in 78. člena tega zakona lahko prosilec v osmih dneh po njeni vročitvi vloži tožbo na upravno sodišče. Upravno sodišče o tožbi odloči v 30 dneh.

(2) Zoper odločbo o izreku ukrepa iz prvega odstavka 79. člena tega zakona lahko prosilec v osmih dneh po njeni vročitvi vloži tožbo na upravno sodišče. Sodišče po ustnem zaslišanju prosilca o tožbi odloči v osmih dneh od prejema tožbe, v izjemnih primerih pa v 21 dneh od prejema tožbe. Če sodišče ne odloči v 21 dneh od prejema tožbe, se ukrep nemudoma odpravi, prosilec pa se nemudoma izpusti.

82. člen

(jamstva za prosilce s posebnimi potrebami glede sprejema)

(1) V primeru omejitve gibanja na naslov ali pridržanja prosilca s posebnimi potrebami glede sprejema urad oziroma policija prednostno poskrbita za varovanje njegovega zdravja, vključno z duševnim zdravjem, ter zagotovita redno spremljanje in ustrezno pomoč, pri čemer se upošteva prosilčev posebni položaj. Kadar ocena iz 24. člena tega zakona še ni zaključena, se izvede brez odlašanja, njeni rezultati pa se upoštevajo pri izvajanju omejitve gibanja na določen naslov ali pridržanja. Kadar bi omejitev gibanja na določen naslov ali pridržanje prosilca s posebnimi potrebami resno ogrozilo njegovo telesno in duševno zdravje, se takšnemu prosilcu gibanje ne omeji oziroma se prosilca ne pridrži ali pa se pridržanje prekine.

(2) Družinam z mladoletniki iz tretjega odstavka 79. člena tega zakona urad zagotovi ločeno nastanitev, ki družini zagotavlja ustrezno zasebnost in je prilagojena potrebam mladoletnikov.

83. člen **(nevarnost pobega)**

V posameznem primeru je nevarnost pobega izkazana, kadar pri osebi obstaja eden od naslednjih razlogov oziroma okoliščin:

1. je njena prošnja že registrirana v drugi državi članici in je pobegnila v Republiko Slovenijo ali je bila predana v Republiko Slovenijo, potem ko je pobegnila v drugo državo članico;
2. se izogiba predaji v drugo državo članico v skladu z Uredbo 2024/1351/EU;
3. se izogiba izvršitvam odločitev ministrstva, zlasti če zapusti nastanitveno kapaciteto ob uri, ki je bila določena za izvedbo predaje odgovorni državi članici, ali ne izvršuje obveznosti, ki so ji naložene v skladu s postopkom mednarodne zaščite, zlasti če ni dosegljiva na predvidenem naslovu in o tem ne obvesti ministrstva ali urada;
4. je prošnjo oziroma novo prošnjo za mednarodno zaščito vložila v času, ko zoper njo teče izročitveni postopek, oziroma je oseba v postopku vračanja;
5. je predhodno že poskušala Republiko Slovenijo zapustiti oziroma jo je zapustila;
6. kljub predhodno izdani odločitvi na podlagi osmega ali devetega odstavka 47. člena tega zakona ni počakala na njeno izvršitev;
7. je navajala lažne podatke v postopku ali ni sodelovala v postopku in je tudi zavrnila odvzem biometričnih podatkov;
8. je uporabljala lažne ali ponarejene osebne dokumente;
9. je vstopila v Republiko Slovenijo v času veljavne prepovedi vstopa;
10. ji je bila v zadnjih treh letih pravnomočno izrečena sankcija za prekršek zaradi nezakonitega prebivanja;
11. ni upoštevala odločbe o vrnitvi, ki ji jo je izdala druga država članica Evropske unije;
12. je bila v zadnjih dveh letih v Republiki Sloveniji pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti.

VIII. POGLAVJE **PRAVICE IN DOLŽNOSTI OSEB S PRIZNANO MEDNARODNO ZAŠČITO**

84. člen **(prave osebe s priznano mednarodno zaščito)**

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito ima pravice iz III. oddelka VII. poglavja Uredbe 2024/1347/EU in iz tega zakona.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito pridobi pravice iz prejšnjega odstavka z dnem vročitve odločbe o priznanju mednarodne zaščite. Ne glede na prejšnji stavek oseba s priznano mednarodno zaščito iz 10. člena tega zakona in drugega odstavka 47. člena tega zakona pridobi pravice iz prejšnjega odstavka z dnem prihoda v Republiko Slovenijo, oseba s priznano mednarodno zaščito, ki ji je s pravnomočnostjo odločbe o priznanju mednarodne zaščite prenehal status začasne zaščite v skladu z zakonom, ki ureja začasno zaščito, pa pravice iz prejšnjega odstavka pridobi z dnem pravnomočnosti odločbe o priznanju mednarodne zaščite.

(3) Osebi iz šestega odstavka 55. člena tega zakona in osebi, ki pred potekom subsidiarne zaščite vloži naknadno prošnjo, ne prenehajo pravice iz prvega odstavka tega člena do pravnomočne odločitve v postopku podaljšanja subsidiarne zaščite oziroma do pravnomočne odločitve v zvezi z naknadno prošnjo.

(4) Oseba, ki ji je subsidiarna zaščita podaljšana ali ji je subsidiarna zaščita prenehala, ker v predpisanem roku ni vložila prošnje za podaljšanje, in ji je bila mednarodna zaščita znova priznana na

podlagi naknadne prošnje, ali je status znova pridobila po sodni razveljavitvi prvotne odločbe o priznani mednarodni zaščiti, pravic iz prvega odstavka 88. člena ter 91. in 95. člena tega zakona ne more uveljavljati, če jih je enkrat že izkoristila v polnem obsegu.

(5) Pravice iz prvega odstavka tega člena osebi prenehajo s prenehanjem ali odvzemom mednarodne zaščite, razen pravic po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, ki prenehajo v skladu z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev. Pravice iz prvega odstavka 88. člena ter 91. in 95. člena tega zakona prenehajo tudi, če je bila oseba s priznano mednarodno zaščito pravnomočno obsojena zaradi naklepnega kaznivega dejanja, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, ali če je bila pravnomočno obsojena na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot šest mesecev. Pristojno sodišče urad nemudoma obvesti o pravnomočni obsodbi iz prejšnjega stavka.

(6) Oseba s priznano mednarodno zaščito svoje pravice uveljavlja z izkaznico dovoljenja za prebivanje iz 110. člena tega zakona. Do njene izdaje oseba s priznano mednarodno zaščito uveljavlja pravice z odločbo o priznanju mednarodne zaščite. Oseba s priznano subsidiarno zaščito, ki je v postopku podaljšanja subsidiarne zaščite, svoje pravice uveljavlja s sklepom iz šestega odstavka 55. člena tega zakona.

(7) Osebe iz prvega odstavka 23. člena Uredbe 2024/1347/EU imajo pravice v skladu s šestim odstavkom 23. člena Uredbe 2024/1347/EU in pravice iz 86. do 106. člena tega zakona.

85. člen

(prebivanje v Republiki Sloveniji)

(1) Osebi, ki ji je v Republiki Sloveniji priznan status begunca, ministrstvo izda dovoljenje za stalno prebivanje v obliki izkaznice dovoljenja za prebivanje iz 110. člena tega zakona. Do izdaje izkaznice odločba o priznanju mednarodne zaščite z dnem vročitve velja kot dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji.

(2) Osebi, ki ji je v Republiki Sloveniji priznana subsidiarna zaščita, ministrstvo za obdobje trajanja subsidiarne zaščite izda dovoljenje za začasno prebivanje v obliki izkaznice dovoljenja za prebivanje iz 110. člena tega zakona. Do izdaje izkaznice odločba o priznanju ali podaljšanju statusa z dnem vročitve velja kot dovoljenje za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji.

(3) Družinskemu članu osebe z mednarodno zaščito iz 9. točke 3. člena in sedmega odstavka 23. člena Uredbe 2024/1347/EU, ki samostojno ne izpolnjujejo pogojev za mednarodno zaščito, ministrstvo izda dovoljenje za prebivanje v skladu s 23. členom Uredbe 2024/1347/EU.

(4) Izkaznica dovoljenja za prebivanje iz prejšnjega odstavka se izda v obliki in na način, kot to določa zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, pri čemer se v opombi izkaznice dovoljenja za prebivanje navede: »Družinski član, 23. člen Uredbe 2024/1347/EU«. Oseba v postopku izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje priloži fotografijo predpisane velikosti v fizični ali digitalni obliki, ki kaže njeno pravo podobo, ter da dva prstna odtisa in lastnoročni podpis za digitalni zajem v skladu s predpisi, izdanimi na podlagi zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Glede plačila tiskovine in upravne takse pri izdaji izkaznice dovoljenja za prebivanje se smiselno uporablja enajsti odstavek 110. člena tega zakona. Za pogrešitev, izgubo, tatvino ali poškodbo izkaznice dovoljenja za prebivanje se smiselno uporablja 112. člena tega zakona. V postopku izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje se pri uporabi podatkov za njeno izdelavo in shranjevanju podatkov smiselno uporablja 111. člen tega zakona.

86. člen
(zdravstveno varstvo oseb s priznano mednarodno zaščito)

(1) Za izvajanje 32. člena Uredbe 2024/1347/EU se oseba s priznano mednarodno zaščito, ki ni obvezno zdravstveno zavarovana na drugi podlagi, obvezno zdravstveno zavaruje iz tega naslova do ureditve zavarovanja na drugi podlagi. Sredstva za plačilo prispevkov zagotavlja ministrstvo, pristojno za zdravje.

(2) Otroci s priznano mednarodno zaščito so upravičeni do zdravstvenih storitev v enakem obsegu in pod enakimi pogoji kot otroci, ki so obvezno zdravstveno zavarovani kot družinski člani. V enakem obsegu so do zdravstvenega varstva upravičeni tudi šolajoči se otroci po 18. letu starosti, in sicer do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti.

87. člen
(predšolska vzgoja in izobraževanje oseb z mednarodno zaščito)

(1) Za izvajanje 29. člena Uredbe 2024/1347/EU je oseba s priznano mednarodno zaščito pri uveljavljanju pravic na področjih predšolske vzgoje, osnovnošolskega, srednješolskega, višješolskega in visokošolskega izobraževanja ter izobraževanja odraslih in izobraževanja v glasbeni šoli izenačena z državljani Republike Slovenije.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je dijak ali študent, je upravičena do državne štipendije in nastanitve v dijaških in študentskih domovih pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije.

(3) Stroške izobraževanja osebe iz prvega odstavka tega člena, razen stroškov vključitve v predšolsko vzgojo, krijeta ministrstvo, pristojno za izobraževanje, oziroma ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, v enakem obsegu in pod enakimi pogoji, kot to velja za državljane Republike Slovenije.

(4) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je učenec, ima pravico do brezplačnega prevoza v skladu z zakonom, ki ureja osnovno šolo. Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, občini povrne tudi stroške prevoza za osebo s priznano mednarodno zaščito, ki je učenec, za relacije, ki niso vključene v redne šolske prevoze, ki jih občina organizira in financira za učence osnovne šole. Način zagotavljanja sredstev za prevoze iz tega odstavka podrobneje določi Vlada Republike Slovenije.

(5) Individualne stroške, povezane z izobraževanjem za posamezno osebo iz prvega odstavka tega člena, ki ne spadajo v okvir sistemskega financiranja iz tretjega odstavka tega člena, si oseba s priznano mednarodno zaščito zagotavlja sama. Ministrstvo, pristojno za izobraževanje, zagotavlja dodatna sredstva za financiranje učbenikov in drugega učnega gradiva, ki ga osnovna šola izposoja ali daje v uporabo iz učbeniškega sklada učencem, ki so osebe s priznano mednarodno zaščito, glede na njihovo število pod enakimi pogoji, ki veljajo za vse učence. Če ima srednja šola učbeniški sklad, zagotavlja ministrstvo, pristojno za izobraževanje, tudi sredstva, ki bi jih šola zaračunala kot izposojevalnino za učbenike osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je dijak, pod enakimi pogoji, kot veljajo za vse dijake.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je upravičena do denarne socialne pomoči, dve leti od priznanja statusa mednarodne zaščite stroške, ki so povezani s športnimi, kulturnimi in naravoslovnimi dnevi, šolo v naravi, strokovnimi ekskurzijami v okviru obveznega programa, delovno opremo in pripomočki za izvedbo praktičnega usposabljanja, krije urad. Med stroške se ne štejejo stroški nakupa mesečnih vozovnic za mestni ali medkrajevni promet. Ne glede na prejšnji stavek je oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je mladoletnik brez spremstva in je vključena v redni program izobraževanja ali osnovno šolo za odrasle, upravičena do mesečne vozovnice za mestni ali medkrajevni promet.

(7) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je učenec, in je vpisana v osnovno šolo ter se redno izobražuje in je prijavljena na malico oziroma kosilo, ima pravico do subvencije malice oziroma kosila v skladu z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev, in zakonom, ki ureja šolsko prehrano. Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je dijak in je vpisana v srednjo šolo ter se redno izobražuje in je prijavljena na malico, ima pravico do subvencije malice v skladu z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

(8) Ob vpisu osebe s priznano mednarodno zaščito, ki formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti, v programe obveznega osnovnošolskega izobraževanja vzgojno-izobraževalni zavod odloči o razredu vključitve ob upoštevanju smernic, ki urejajo vključevanje otrok, učencev in dijakov iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem. O vpisu osebe s priznano mednarodno zaščito, ki formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti, v programe nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, srednjega strokovnega izobraževanja in splošnega izobraževanja odloča izbrani vzgojno-izobraževalni zavod ob upoštevanju smernic, ki urejajo vključevanje otrok, učencev in dijakov iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem. O vpisu osebe s priznano mednarodno zaščito, ki formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti, v programe višjega strokovnega izobraževanja in visokega šolstva odloča zavod, ki izvaja študijski program.

(9) Smernice iz prejšnjega odstavka sprejme pristojni zavod iz 28. člena Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – Zvaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 – ZZNŠPP, 141/22, 158/22 – Zdoh-2AA, 71/23, 22/25 – ZZZRO-1 in 48/25). V smernicah iz prejšnjega odstavka se določijo predvsem elementi začetnega razgovora, ki se opravi v vzgojno-izobraževalnem zavodu, mogoči načini ugotavljanja predznanja in usmeritve za izdelavo osebnega individualnega načrta v skladu s predpisi s področja izobraževanja.

(10) Zaradi vpisa oseb s priznano mednarodno zaščito, ki kandidirajo za vpis v programe z omejitvijo vpisa, se lahko razpišejo dodatna mesta. K spremembi obsega razpisanih mest vzgojno-izobraževalni zavod pridobi soglasje ministra, pristojnega za izobraževanje.

(11) Oseba s priznano mednarodno zaščito se lahko vpiše v izobraževalne programe tudi med šolskim letom, če ima vzgojno-izobraževalni zavod razpoložljiva mesta.

(12) V strokovne centre za otroke in mladostnike s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami se osebe s priznano mednarodno zaščito nameščajo pod enakimi pogoji in po enakih postopkih kot državljani Republike Slovenije v skladu z družinskim in kazenskim zakonikom ter zakonom, ki ureja obravnavo otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi težavami ter motnjami v vzgoji in izobraževanju.

(13) Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je upravičena do denarne socialne pomoči, eno leto od priznanja mednarodne zaščite stroške prevodov dokazil o pridobljenih poklicnih kvalifikacijah, tujih diplom, spričeval in drugih dokazil o formalni izobrazbi, potrebnih za postopke priznavanja in vrednotenja izobraževanja ter poklicnega usposabljanja, ter stroške priznavanja in vrednotenja izobraževanja, ko formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti, krije urad.

(14) Vlada Republike Slovenije določi postopek in merila za priznavanje izobraževanja in poklicnih kvalifikacij, kadar oseba s priznano mednarodno zaščito ne more predložiti pisnih dokazil o svoji izobrazbi ali kvalifikacijah.

88. člen

(ukrepi vključevanja v okolje)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito ima za izvajanje 35. člena Uredbe 2024/1347/EU pravico do:

- pomoči pri vključevanju v okolje,
- tečaja spoznavanja slovenske družbe,
- tečaja slovenskega jezika,
- enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika,
- vključevanje v programe poklicnega usposabljanja.

(2) Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki v prvih šestih mesecih po priznanju mednarodne zaščite iz neupravičenih razlogov ni začela z obiskovanjem tečaja spoznavanja slovenske družbe in tečaja slovenskega jezika, na katera ju je napotil urad, prenehajo pravice iz četrte alineje prejšnjega odstavka ter 91. in 95. člena tega zakona.

(3) Vlada Republike Slovenije podrobneje določi način in pogoje za zagotavljanje pravic iz prvega odstavka tega člena.

89. člen (pomoč pri vključevanju v okolje)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito ima pravico do pomoči pri vključevanju v okolje, ki vključuje dodelitev svetovalca za integracijo in različne aktivnosti za lažje vključevanje v slovensko družbo. Svetovalec za integracijo je oseba, zaposlena na uradu.

(2) Svetovalec za integracijo osebi s priznano mednarodno zaščito in njenim družinskim članom svetuje, jih usmerja, jim nudi pomoč pri vključevanju v okolje in jih informira v skladu z 22. členom Uredbe 2024/1347/EU v njim razumljivem jeziku. Za največ 24 mesecev od pridobitve pravice iz tega člena na podlagi prve odločbe o priznanju mednarodne zaščite se za namen komunikacije osebi s priznano mednarodno zaščito z uradno osebo urada lahko uporabi strojno prevajanje ustne komunikacije, pri čemer se zagotovi varovanje osebnih podatkov v skladu z določbami tega zakona in predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. V utemeljenih primerih po odločitvi urada pa se osebi s priznano mednarodno zaščito zagotovi tolmač za jezik, ki ga razume, v skladu s 16. členom tega zakona.

(3) Svetovalec za integracijo v sodelovanju z osebo s priznano mednarodno zaščito, ki potrebuje dodatno pomoč pri vključevanju v družbo, pripravi osebni integracijski načrt na podlagi njenih potreb, znanja, zmožnosti in sposobnosti ter vanj vključi načrt aktivnosti, namenjenih lažjemu vključevanju v okolje.

(4) Urad za pripravo in spremljanje osebnega integracijskega načrta lahko skliče multidisciplinarni tim, ki ga sestavljajo predstavniki pristojnih institucij in organizacij.

90. člen (bivanje in prehrana v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki ob pridobitvi mednarodne zaščite biva v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti urada iz 61. člena tega zakona, in oseba s priznano mednarodno zaščito, ki ob pridobitvi mednarodne zaščite biva v nastanitvenem centru ali drugi nastanitveni kapaciteti, namenjeni nastanitvi oseb z začasno zaščito v skladu z zakonom, ki ureja začasno zaščito razseljenih oseb, lahko v njej prebivata še največ 30 dni po pridobitvi mednarodne zaščite oziroma do prvega izplačila denarne socialne pomoči, če sta vložili vlogo za njeno pridobitev v skladu s predpisi s področja socialnega varstva,

pri čemer se šteje, da imata ti osebi v tem času zakonsko prebivališče na naslovu azilnega doma oziroma druge nastanitvene kapacitete urada iz 61. člena tega zakona, v kateri bivata. V tem času tema osebam pripada tudi prehrana, če sta to pravico ob pridobitvi mednarodne zaščite imeli kot prosilca. Če je oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je imela predhodno status začasne zaščite, imela dolžnost uradu povrniti stroške prehrane, se ta dolžnost podaljša za čas nastanitve iz tega odstavka.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je kot prosilec v času bivanja v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti urada iz 61. člena tega zakona uradu plačevala stroške nastanitve v skladu s 60. členom tega zakona, te stroške uradu plačuje tudi za čas bivanja iz prejšnjega odstavka.

(3) Oseba s priznano mednarodno zaščito iz tega člena mora spoštovati pravila bivanja v nastanitveni kapaciteti, v kateri je nastanjena.

91. člen **(nastanitev v integracijskih nastanitvenih kapacitetah urada)**

(1) Urad osebi s priznano mednarodno zaščito na podlagi njene vloge, ki jo določi Vlada Republike Slovenije, ob pogojih iz tega člena in do zapolnitve razpoložljivih nastanitvenih zmogljivosti zagotovi nastanitev v integracijski hiši ali drugi nastanitveni zmogljivosti urada, namenjeni nastanitvi oseb s priznano mednarodno zaščito (v nadaljnjem besedilu: integracijska nastanitvena kapaciteta urada), vendar najdlje za 12 mesecev od pridobitve pravice iz tega člena na podlagi prve odločbe o priznanju mednarodne zaščite. Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je imela predhodno priznan status začasne zaščite, se čas začasne zaščite šteje v obdobje upravičenosti do nastanitve iz tega člena. Urad o nastanitvi odloči z odločbo.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je kot mladoletnik brez spremstva bivala v posebni, za mladoletnike brez spremstva primerni nastanitvi in je medtem postala polnoletna, lahko v tej nastanitvi na podlagi mnenja urada ali pristojnega centra za socialno delo ostane ali se nastani v integracijski nastanitveni kapaciteti urada, vendar najdlje do dopolnjenega 21. leta starosti.

(3) Za čas nastanitve osebe s priznano mednarodno zaščito v integracijski nastanitveni kapaciteti urada so do nastanitve upravičeni tudi družinski člani osebe s priznano mednarodno zaščito, ki so na podlagi pravice do združitve družine pridobili dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji na podlagi zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko urad osebi s priznano mednarodno zaščito, ki biva v integracijski nastanitveni kapaciteti urada, pod pogojem, da je bila v zadnjem letu od pridobitve mednarodne zaščite vsaj 80-odstotno udeležena na celotnem obsegu tečaja spoznavanja slovenske družbe in tečaja slovenskega jezika, na podlagi vloge, ki jo oseba s priznano mednarodno zaščito vloži najpozneje 30 dni pred iztekom obdobja upravičenosti do nastanitve, podaljša nastanitev v integracijski nastanitveni kapaciteti urada še za največ šest mesecev. Urad o podaljšanju nastanitve odloči z odločbo.

(5) Če urad osebi s priznano mednarodno zaščito v prvih 12 mesecih po pridobitvi mednarodne zaščite ni zagotovil izvedbe celotnega obsega tečaja spoznavanja slovenske družbe in tečaja slovenskega jezika, se šteje, da je oseba s priznano mednarodno zaščito izpolnila pogoje iz prejšnjega odstavka, razen če je iz podatkov iz 14. točke tretjega odstavka 119. člena tega zakona razvidno, da tudi če bi bil izveden celotni obseg tečaja, kljub nadaljnji 100-odstotni udeležbi ob koncu tečajev ne bi dosegla 80-odstotne udeležbe. Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki predloži dokazilo o uspešno opravljenem preizkusu znanja slovenskega jezika na osnovni ravni, pogoja 80-odstotne udeležbe na tečaju slovenskega jezika ni treba izpolnjevati.

(6) Urad osebi s priznano mednarodno zaščito, pri kateri obstajajo objektivni razlogi, na katere sama ni imela vpliva, v primeru prostih integracijskih nastanitvenih kapacitet urada na podlagi njene vloge odobri nastanitev v integracijski nastanitveni kapaciteti urada tudi po preteku obdobja iz prvega oziroma četrtega odstavka tega člena do prenehanja obstoja objektivnih razlogov oziroma za skupno največ šest mesecev. Urad o nastanitvi v skladu s tem odstavkom odloči z odločbo.

(7) O obstoju razlogov iz prejšnjega odstavka poda mnenje multidisciplinarni tim, ki ga sestavljajo svetovalec za integracijo osebe s priznano mednarodno zaščito in drugi ustrezni subjekti, ki so vključeni v obravnavo njenega primera.

(8) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki ima zadostna lastna sredstva za preživljanje najmanj v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka ali ji preživljanje zagotavljajo zavezanci ali ji je preživljanje zagotovljeno kako drugače, uradu mesečno plačuje stroške nastanitve v integracijski nastanitveni kapaciteti urada, in sicer v višini, ki ji jo z odločbo določi pooblaščen uradna oseba urada. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve. Za osebo s priznano mednarodno zaščito in njene družinske člane so zadostna lastna sredstva za preživljanje sredstva, ki so višja od višine zneska, ki se določi v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka po merilih za določitev višine minimalnega dohodka, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvo, za dodelitev denarne pomoči.

(9) Stroški nastanitve iz prejšnjega odstavka so stroški najema prostorov, ogrevanja, vodarine, električne energije ter komunalnih in telekomunikacijskih storitev. Upoštevajo se le stroški nastanitvenega dela integracijske nastanitvene kapacitete urada. Urad na oglasni deski integracijske nastanitvene kapacitete urada objavi višino stroška nastanitve za pretekli mesec, ki se izračuna tako, da se seštejejo vsi mesečni stroški nastanitve ter se delijo s številom razpoložljivih mest posamezne nastanitve.

92. člen

(bivanje v integracijskih nastanitvenih kapacitetah urada)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito in njeni družinski člani, ki bivajo v integracijski nastanitveni kapaciteti urada iz prejšnjega člena, morajo spoštovati pravila bivanja, ki jih sprejme urad.

(2) Kršitve pravil bivanja so:

1. izražanje kakršne koli oblike rasne, verske, nacionalne, spolne, politične ali druge nestrpnosti,
2. žaljiv ali nasilen odnos do sostanovalcev, zaposlenih in obiskovalcev,
3. posedovanje ali uporaba orožja ali eksplozivnih snovi,
4. odtujevanje predmetov,
5. namerno uničevanje prostorov in opreme,
6. omogočanje bivanja drugim osebam,
7. vnašanje ali uživanje prepovedanih drog, vključno z zdravili z zasvojitvenim potencialom, ki jih nastanjeni osebi ne predpiše zdravnik,
8. namerna kršitev predpisov o varstvu pred požarom, eksplozijo ali naravnimi in drugimi nesrečami,
9. kršenje javnega reda in miru v integracijski nastanitveni kapaciteti urada,
10. druge kršitve, ki jih določajo pravila bivanja.

93. člen

(ukrepi ob kršitvah pravil bivanja)

Za kršitve pravil bivanja iz prejšnjega člena se izrečejo:

- pisni opomin,

- ukrep preselitve v drugo integracijsko nastanitveno kapaciteto urada,
- odpoved nastanitve v integracijski nastanitveni kapaciteti urada,
- povrnitev škode.

94. člen **(postopek izrekanja ukrepov)**

(1) Urad izreka ukrepe zaradi kršitev pravil bivanja z odločbo, razen ukrepa pisnega opomina, ki ga izreče s sklepom.

(2) Za prvo kršitev pravil bivanja urad izreče pisni opomin. Za drugo kršitev pravil bivanja urad izreče ukrep preselitve v drugo integracijsko nastanitveno kapaciteto urada, razen če tega ukrepa ni mogoče izvesti. Za tretjo kršitev pravil bivanja urad izreče ukrep odpovedi nastanitve v integracijski nastanitveni kapaciteti urada. Urad izreče ukrep odpovedi nastanitve v integracijski nastanitveni kapaciteti urada tudi za prvo ali drugo kršitev pravil bivanja, če je to glede na naravo ali težo kršitve nujno zaradi osebne varnosti, premoženjske varnosti ali drugih primerljivih razlogov javnega reda.

(3) Za kršitev iz 5. točke drugega odstavka 92. člena tega zakona urad poleg ukrepov iz prejšnjega odstavka izreče tudi ukrep povrnitve škode. Če oseba s priznano mednarodno zaščito ne povrne škode v 30 dneh, urad terjatev v izterjavo odstopi pristojni instituciji.

(4) Zoper izrečeni ukrep iz prvega odstavka tega člena je mogoč ugovor v treh dneh od vročitve odločbe ali sklepa. Ugovor se vloži pri pooblaščen uradni osebi urada. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo oziroma sklep iz prvega odstavka tega člena ne zadrži izvršitve odločbe oziroma sklepa.

95. člen **(denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu)**

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je nastanjena na zasebnem naslovu ter je upravičena do denarne socialne pomoči ali glede na prihodke in premoženje izpolnjuje pogoje za njeno pridobitev ter ji bivanje ni zagotovljeno kako drugače, je 12 mesecev od pridobitve pravice iz tega člena na podlagi prve odločbe o priznanju mednarodne zaščite upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

(2) Pravica do prejemanja denarnega nadomestila se osebi s priznano mednarodno zaščito podaljša še za 12 mesecev, če je bila vsaj 80-odstotno udeležena na celotnem obsegu tečaja spoznavanja slovenske družbe in tečaja slovenskega jezika. Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki predloži dokazilo o uspešno opravljenem preizkusu znanja slovenskega jezika na osnovni ravni, pogoja 80-odstotne udeležbe na tečaju slovenskega jezika ni treba izpolnjevati. Če urad osebi s priznano mednarodno zaščito v prvih 12 mesecih od pravnomočnosti prve odločbe o priznanju mednarodne zaščite ni zagotovil celotne izvedbe obsega tečaja spoznavanja slovenske družbe in tečaja slovenskega jezika, se šteje, da je oseba izpolnila pogoje iz prvega stavka tega odstavka, razen če je iz podatkov iz 14. točke tretjega odstavka 119. člena tega zakona razvidno, da tudi če bi urad zagotovil izvedbo celotnega obsega tečaja in bi se ga oseba v nadaljevanju 100-odstotno udeležila, ne bi dosegla 80-odstotne udeležbe.

(3) Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je imela predhodno priznan status začasne zaščite v skladu z zakonom, ki ureja začasno zaščito razseljenih oseb, se pravica do prejemanja denarnega nadomestila iz prvega in drugega odstavka tega člena skrajša za čas, ko je imela status začasne zaščite.

(4) Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je bila nastanjena v integracijski nastanitveni kapaciteti urada, se čas te nastanitve všteva v obdobje upravičenosti do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

(5) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je kot mladoletnik brez spremstva bivala v posebni, za mladoletnike brez spremstva primerni nastanitvi, in je medtem postala polnoletna, je do dopolnjenega 21. leta starosti, vendar ne manj kot dve leti od pridobitve mednarodne zaščite, upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, če je upravičena do denarne socialne pomoči ali glede na prihodke in premoženje izpolnjuje pogoje za njeno pridobitev ter ji bivanje ni zagotovljeno kako drugače.

(6) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je na podlagi zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, združila družino, je z dnem prihoda družinskih članov v Republiko Slovenijo upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu tudi za družinske člane, ki bivajo skupaj z njo, in sicer do konca obdobja upravičenosti do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, ki ji pripada na podlagi tega člena. Pri odmeri in višini se upoštevajo samo družinski člani, ki so upravičeni do denarne socialne pomoči ali ki glede na prihodke in premoženje izpolnjujejo pogoje za njeno pridobitev ter jim bivanje ni zagotovljeno kako drugače.

(7) Sredstva za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu zagotavlja urad.

96. člen

(uveljavljanje pravice do dodelitve denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu)

(1) Postopek za dodelitev denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu se začne na zahtevo osebe s priznano mednarodno zaščito, ki pri uradu vloži vlogo za njegovo dodelitev, ki jo določi Vlada Republike Slovenije.

(2) Denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu se osebi s priznano mednarodno zaščito dodeli od dneva vložitve vloge.

(3) Denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu se dodeli za čas trajanja najemne pogodbe, vendar največ za šest mesecev.

97. člen

(višina in odmera denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu)

(1) Višina denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu za osebo s priznano mednarodno zaščito in njenega posameznega družinskega člana se določi glede na število oseb, ki se skupaj zasebno nastanijo. Določi se v odstotku najnižje pokojnine v skladu z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, veljavne na dan vložitve vloge za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu, in sicer:

Tabela 1: Višina denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu

Število družinskih članov	Odstotek najnižje pokojnine
1	100 %

2	130 %
3	160 %
4	190 %
5	210 %
6	230 %
7 ali več	250 %

(2) Če je pogodbeni vsota najemnine in stroškov, povezanih z najemom nepremičnine, nižja od višine denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu iz prejšnjega odstavka, se osebi s priznano mednarodno zaščito odmeri denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu v pogodbeni vsoti najemnine in stroškov.

(3) Če oseba s priznano mednarodno zaščito biva brezplačno na zasebnem naslovu na podlagi dogovora o uporabi nepremičnine, se ji odmeri denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu v višini stroškov, povezanih z uporabo nepremičnine, vendar največ v višini iz prvega odstavka tega člena.

(4) Stroški, povezani z najemom oziroma uporabo nepremičnine, so skupni in individualni obratovalni stroški, ki jih mora oseba s priznano mednarodno zaščito kot najemnik plačevati v skladu z obveznostmi iz najemne pogodbe oziroma dogovora o uporabi nepremičnine, sklenjenima v skladu s stanovanjskimi predpisi.

(5) Višina stroškov iz prejšnjega odstavka se določi na podlagi izkazanih stroškov v zadnjem mesecu pred mesecem vložitve vloge za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu.

(6) Vlagatelj vloge za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu je prva odrasla oseba v družini. Za prvo odraslo osebo se šteje samska oseba oziroma tisti od zakoncev oziroma zunajzakonskih partnerjev ali partnerjev iz druge oblike partnerske zveze v skladu z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev.

(7) Denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu se dodeli kot eno denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu za vso družino.

(8) Sprememba višine najnižje pokojnine v času veljavnosti že izdane odločbe ne vpliva na višino odmere denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

(9) Urad lahko v ugotovitvenem postopku povabi osebo s priznano mednarodno zaščito na razjasnitev dejstev, ki so pomembna za odločitev o vlogi iz prvega odstavka prejšnjega člena tega zakona. Če se oseba s priznano mednarodno zaščito ne odzove vabilu in ne opraviči svoje odsotnosti, se šteje, da umika vlogo iz prvega odstavka prejšnjega člena. Urad v vabilu opozori osebo s priznano mednarodno zaščito na zakonite posledice neopravičenega izostanka.

(10) Odločba, s katero urad odloči o pravici do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, se vroči osebi s priznano mednarodno zaščito osebno pri uradu ali osebno po pošti. Če oseba s priznano mednarodno zaščito v primeru vročanja osebno po pošti pošiljke ne prevzame v osmih dneh od prejema obvestila o dospelih pošiljki, se pošiljka vrne uradu. Urad v tem primeru osebo s priznano mednarodno zaščito povabi na osebno vročitev odločbe pri uradu. Če se vabilu ne odzove in za to nima opravičljivega razloga, se šteje, da je oseba s priznano mednarodno zaščito umaknila vlogo iz prvega odstavka prejšnjega člena, o čemer urad osebo s priznano mednarodno zaščito opozori v vabilu.

(11) Denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu izplačuje urad mesečno na bančni račun osebe s priznano mednarodno zaščito. Če oseba s priznano mednarodno zaščito ne more odpreti bančnega računa, se denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu lahko izplača v gotovini v prostorih, ki jih določi urad.

98. člen

(nova dejstva, okoliščine in spremembe)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki ima veljavno odločbo o dodeljenem denarnem nadomestilu za nastanitev na zasebnem naslovu, mora najpozneje v osmih dneh od dneva, ko je sprememba nastala ali je zanjo izvedela, uradu sporočiti vse spremembe, ki lahko vplivajo na odmero denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, zlasti:

1. pridobitev ali izguba dohodkov, prejemkov in premoženja;
2. sprememba števila družinskih članov;
3. sprememba prebivališča;
4. preselitev zaradi šolanja;
5. zaposlitev ali izguba zaposlitve;
6. odprtje ali sprememba plačilnega računa;
7. sprememba prejemnika nakazila denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu;
8. sklenitev nove najemne pogodbe oziroma dogovora o uporabi nepremičnine;
9. sprememba višine najemnine in stroškov;
10. odsotnost iz Republike Slovenije za več kot 30 dni.

(2) Na podlagi sprememb, ki jih oseba s priznano mednarodno zaščito sporoči na podlagi prejšnjega odstavka ali jih urad ugotovi po uradni dolžnosti in ki vplivajo na upravičenost ali višino denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, urad izda odločbo, s katero razveljavi veljavno odločbo o dodeljenem denarnem nadomestilu za nastanitev na zasebnem naslovu in ugotovi prenehanje upravičenosti ali določi drugo višino ali drugo obdobje prejemanja denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu. Če je oseba s priznano mednarodno zaščito še naprej upravičena do prejemanja denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, urad na podlagi ugotovljene spremembe na novo odloči o pravici do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu za obdobje od prvega dneva meseca, ki sledi mesecu obvestila o spremembi oziroma ugotovitvi spremembe po uradni dolžnosti, do izteka do tedaj veljavne odločbe. Če gre za spremembo, zaradi katere je treba določiti krajše obdobje prejemanja ali nižjo višino sredstev, urad ne glede na prejšnji stavek odloči za obdobje od prvega dneva meseca, ki sledi mesecu nastopa spremembe, do izteka do tedaj veljavne odločbe. Če gre za spremembo, zaradi katere je treba določiti prenehanje upravičenosti, urad o tem odloči s prvim dnevom meseca, ki sledi mesecu nastopa spremembe, razen v primeru smrti ali trajnega odhoda iz Republike Slovenije, ko urad o tem odloči z dnevom nastopa navedenih okoliščin.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek urad v primeru iz 10. točke prvega odstavka tega člena odloči o prenehanju upravičenosti in takoj ustavi izplačilo denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

(4) V skladu s prejšnjim odstavkom ravna urad tudi, kadar se oseba s priznano mednarodno zaščito preseli v integracijske nastanitvene kapacitete urada ali ji je bivanje zagotovljeno drugače.

(5) Zaradi ugotavljanja odsotnosti iz Republike Slovenije iz 10. točke prvega odstavka tega člena lahko urad preverja dejstva in okoliščine, povezane z dejanskim prebivanjem oseb s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, kar vključuje tudi preverjanje, ali te osebe dejansko prebivajo na naslovu začasnega ali stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji.

(6) Urad lahko z namenom preverjanja dejstev iz prvega odstavka tega člena povabi osebo s priznano mednarodno zaščito na razjasnitev dejstev. Če se oseba s priznano mednarodno zaščito ne odzove vabilu in ne opraviči svoje odsotnosti, se šteje, da je odsotna iz Republike Slovenije več kot 30 dni. Urad osebo s priznano mednarodno zaščito v vabilu opozori na zakonite posledice neopravičenega izostanka.

99. člen **(neupravičeno prejeta sredstva)**

(1) Če urad ugotovi, da je oseba s priznano mednarodno zaščito neupravičeno prejela dodeljeno denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu, izda odločbo o vračilu neupravičeno prejetih sredstev.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito mora neupravičeno prejeta denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu vrniti v 30 dneh od vročitve odločbe iz prejšnjega odstavka.

(3) Če je oseba s priznano mednarodno zaščito še naprej upravičena do prejemanja denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, pa neupravičeno prejetih sredstev ne vrne v 30 dneh od vročitve odločbe iz prvega odstavka tega člena, se neupravičeno prejeta sredstva poračunajo z naslednjimi denarnimi nadomestili za nastanitev na zasebnem naslovu.

100. člen **(tečaj spoznavanja slovenske družbe, tečaj slovenskega jezika in enkratni preizkus znanja slovenskega jezika)**

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito je upravičena do tečaja spoznavanja slovenske družbe, tečaja slovenskega jezika in enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je upravičena do denarne socialne pomoči ali glede na prihodke in premoženje izpolnjuje pogoje za njeno pridobitev ter ji preživljanje ni zagotovljeno kako drugače, je za vsaj 80-odstotno udeležbo na tečaju spoznavanja slovenske družbe ali 80-odstotno udeležbo na tečaju slovenskega jezika v preteklem mesecu, na katera jo napoti urad, upravičena do povračila stroškov za udeležbo na tečaju v višini najcenejše vozovnice za javni promet.

(3) Vsebino in trajanje tečajev določi Vlada Republike Slovenije.

(4) Sredstva za pripravo in izvajanje tečaja spoznavanja slovenske družbe, tečaja slovenskega jezika, enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika in povračilo stroškov v višini najcenejše vozovnice za javni promet iz drugega odstavka tega člena zagotavlja urad.

101. člen

(opravičene odsotnosti in prekinitve tečajev)

(1) Če se oseba s priznano mednarodno zaščito tečajev iz prejšnjega člena iz opravičljivih razlogov ne more udeležiti, o tem predhodno obvesti urad in predloži dokazila za svojo odsotnost. V primeru nepredvidenih razlogov oseba s priznano mednarodno zaščito o svoji odsotnosti urad obvesti v osmih dneh po prenehanju razlogov.

(2) Opravičljivi razlogi iz prejšnjega odstavka so:

- zdravstveni razlogi,
- predhodno dogovorjene obveznosti v povezavi z uveljavljanjem pravic pri drugih organih,
- osebni razlogi na podlagi ranljivosti.

(3) Upravičene odsotnosti iz prejšnjega odstavka se pri vodenju podatkov iz 14. točke tretjega odstavka 119. člena tega zakona štejejo za udeležbo na tečajih.

(4) Če se oseba s priznano mednarodno zaščito zaradi udeležbe v programu opismenjevanja, zdravstvenih razlogov ali izjemnih življenjskih okoliščin tečaja iz prejšnjega člena dlje časa ne more udeleževati, lahko v dogovoru z uradom obiskovanje tečaja začasno prekine.

(5) V primeru neizpolnjenih pogojev iz drugega odstavka 95. člena tega zakona mora oseba iz prejšnjega odstavka denarna nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, ki jih je prejela po preteku 12 mesecev od pridobitve statusa mednarodne zaščite, vrniti uradu v skladu z 99. členom tega zakona.

102. člen (prilagojeni tečaji)

(1) Osebam s priznano mednarodno zaščito, ki so nepismene ali nepismene v latinici, urad zagotovi program opismenjevanja. Program opismenjevanja se šteje za del tečaja slovenskega jezika iz 100. člena tega zakona.

(2) Za osebe s priznano mednarodno zaščito, ki se zaradi delovnega razmerja ali osebnih okoliščin ne morejo redno udeleževati tečajev iz 100. člena tega zakona, se lahko del tečajev izvede tudi v drugih oblikah s pomočjo sodobnih tehnologij.

103. člen (nezmožnost obiskovanja tečajev)

(1) Šteje se, da oseba s priznano mednarodno zaščito, ki se zaradi trajnih zdravstvenih razlogov ne more udeležiti tečajev iz 100. člena tega zakona v obsegu, ki je določen kot pogoj za nadaljnje uveljavljanje pravice do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, izpolnjuje navedeni pogoj.

(2) Nezmožnost udeležbe na tečajih oseba s priznano mednarodno zaščito iz prejšnjega odstavka dokaže s potrdilom zdravstvene ustanove.

104. člen (mladoletnik brez spremstva s priznano mednarodno zaščito)

(1) Center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva s priznano mednarodno zaščito, na pristojno sodišče vloži predlog za postavitve

mladoletnika brez spremstva pod skrbništvo v skladu z družinskim zakonikom. Sodišče odločbo o postavitvi pod skrbništvo in imenovanju skrbnika pošlje ministrstvu in uradu.

(2) Vlada Republike Slovenije določi način usposabljanja za skrbnike iz prejšnjega odstavka. Pri tem smiselno upošteva pravila in vsebino usposabljanj iz 29. člena tega zakona.

105. člen **(dolžnosti osebe s priznano mednarodno zaščito)**

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito mora spoštovati ustavno ureditev, predpise in druge splošne akte v Republiki Sloveniji ter ukrepe državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito organe, pristojne za zagotavljanje pravic, obvešča o vseh spremembah, ki vplivajo na uveljavljanje njenih pravic in izvrševanje dolžnosti, zlasti pa o:

1. upravičenosti do denarne socialne pomoči zase, za svoje družinske člane in zavezance,
2. končanih postopkih priznavanja in vrednotenja izobraževanja,
3. opravljanju preizkusov znanja za potrebe dokazovanja formalne izobrazbe,
4. opravljanju preizkusa znanja slovenskega jezika,
5. šolanju na vseh stopnjah izobraževanja,
6. zaposlitvi oziroma prenehanju zaposlitve,
7. spremembi naslova prebivališča,
8. spremembi kontaktnih podatkov,
9. spremembi osebnega imena,
10. spremembi zakonskega stanu,
11. odsotnosti iz Republike Slovenije za več kot 30 dni,
12. sprejemu v novo državljanstvo, razen v državljanstvo Republike Slovenije.

(3) Oseba s priznano mednarodno zaščito nova dejstva in okoliščine ali spremembe iz prejšnjega odstavka sporoči v osmih dneh od dneva, ko so nastale, razen če je z drugim zakonom določeno drugače.

106. člen **(pomoč pri vrnitvi)**

(1) Urad zagotavlja pomoč prosilcem in osebam s priznano mednarodno zaščito, ki se želijo vrniti v izvorno državo oziroma drugo tretjo varno državo izven Evropske unije. V ta namen lahko urad sklene pogodbo o sodelovanju z organizacijo, ki se ukvarja s prostovoljnim vračanjem.

(2) Prosilci in osebe s priznano mednarodno zaščito, ki se odločijo za vrnitev v izvorno državo oziroma drugo tretjo varno državo izven Evropske unije iz prejšnjega odstavka, ohranijo pravice in obveznosti, ki jih določata Uredba 2024/1347/EU in ta zakon, do dneva odhoda iz države.

(3) Če prosilec ali oseba s priznano mednarodno zaščito nima zadostnih lastnih sredstev, stroške vrnitve v izvorno državo oziroma drugo tretjo varno državo izven Evropske unije iz prvega odstavka krije urad.

IX. POGLAVJE **LISTINE**

107. člen
(nastanitvena izkaznica prosilca)

(1) Nastanitvena izkaznica prosilca je dokument, ki omogoča evidentiranje vstopa prosilca v azilni dom ali drugo nastanitveno kapaciteto iz 61. člena tega zakona in izstopa iz nje ter evidentiranje materialne oskrbe v evidenci o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito.

(2) Nastanitvena izkaznica se prosilcu izda najpozneje v 24 urah po prihodu oziroma preselitvi v azilni dom ali drugo nastanitveno kapaciteto iz 61. člena tega zakona.

(3) Nastanitvena izkaznica poleg fotografije prosilca vsebuje še naslednje podatke:

1. osebno ime prosilca,
2. državljanstvo prosilca,
3. datum prve nastanitve prosilca,
4. naslov azilnega doma oziroma druge nastanitvene kapacitete iz 61. člena tega zakona, številko oziroma ime sobe, če je ta določena,
5. številko izkaznice,
6. datum in kraj izdaje,
7. CR številko.

(4) Način izdaje in obliko nastanitvene izkaznice prosilca določi Vlada Republike Slovenije.

108. člen
(izkaznica prosilca)

(1) Izkaznica prosilca je dokument iz četrtega odstavka 29. člena Uredbe 2024/1348/EU, ki potrjuje prosilčev status.

(2) Izkaznico iz prejšnjega odstavka prosilcu izda ministrstvo.

(3) Izkaznica prosilca se izda z veljavnostjo največ 120 dni. Prosilcu se na njegovo zahtevo največ pet dni pred potekom ali kadar koli po poteku veljavnosti izda nova izkaznica.

(4) Poleg podatkov iz četrtega odstavka 29. člena Uredbe 2024/1348/EU izkaznica prosilca vsebuje tudi naslov začasnega prebivanja, EMŠO, številko izkaznice in CR številko.

(5) Izkaznica se prosilcu vroči osebno pri ministrstvu. Če je prosilec nastanjen v nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona zunaj kraja sedeža ministrstva, izkaznico prosilcu lahko vroči uradna oseba urada.

(6) Način izdaje in obliko izkaznice prosilca predpiše minister.

(7) Prosilec do izdaje izkaznice prosilca kot dokument, ki potrjuje njegov status, uporablja kopijo dokumenta iz tretjega odstavka 41. člena tega zakona.

109. člen
(potni list za prosilca)

V primeru resnih humanitarnih ali drugih nujnih razlogov, ki zahtevajo prosilčevo prisotnost v drugi državi, ki ni njegova izvorna država, ministrstvo prosilcu izda potni list za tujca. Potni list se izda za čas

trajanja razlogov za njegovo izdajo. Za obliko, vsebino, način izdaje, vročitev in naznanitev pogrešitve potnega lista za tujca za prosilca se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, in predpisi, izdani na njegovi podlagi, ki določajo obliko, vsebino, način izdaje, vročitev in naznanitev pogrešitve potnega lista za tujca. Prosilec je v postopku izdaje potnega lista oproščen plačila upravne takse. Stroške tiskovine krije ministrstvo. Pri pridobivanju in hrambi podatkov za izdajo potnega lista za prosilca se smiselno uporablja 116. člen tega zakona.

110. člen

(način izdaje, vsebina, razveljavitev in oblika izkaznice dovoljenja za prebivanje)

(1) Izkaznico dovoljenja za prebivanje v skladu s 24. členom Uredbe 2024/1347/EU izda ministrstvo na podlagi odločbe o priznanju mednarodne zaščite. Izkaznica dovoljenja za prebivanje izkazuje istovetnost osebe s priznano mednarodno zaščito in pravico do prebivanja v Republiki Sloveniji.

(2) Beguncu se izkaznica dovoljenja za prebivanje izda z veljavnostjo desetih let.

(3) Osebi, ki ji je priznan status subsidiarne zaščite, se izkaznica dovoljenja za prebivanje izda z veljavnostjo za čas, za katerega ji je priznana ta zaščita.

(4) Na podlagi sklepa iz šestega odstavka 55. člena tega zakona se osebi izkaznica dovoljenja za prebivanje izda z veljavnostjo 12 mesecev. Če se status subsidiarne zaščite osebi podaljša, se ji izda nova izkaznica dovoljenja, ki velja za čas podaljšanja statusa subsidiarne zaščite, v nasprotnem primeru pa mora oseba izkaznico dovoljenja za prebivanje vrniti.

(5) Na podlagi vložene naknadne prošnje iz 55. člena Uredbe 2024/1348/EU se osebi iz tretjega odstavka 55. člena tega zakona izkaznica dovoljenja za prebivanje izda z veljavnostjo šestih mesecev.

(6) Izkaznica dovoljenja za prebivanje vsebuje podatke, ki jih določa Uredba 1030/2002/ES, podatek o mednarodni zaščiti in podatek o dostopu na trg dela v skladu z zakonom, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev.

(7) Izkaznica dovoljenja za prebivanje iz prvega odstavka tega člena ima v opombi vpisan podatek o mednarodni zaščiti »SUBSIDIARNA ZAŠČITA/SUBSIDIARY PROTECTION« oziroma »BEGUNEC/REFUGEE«.

(8) Izkaznica dovoljenja za prebivanje, ki je izdana imetniku, mlajšemu od šest let, ali imetniku, ki iz zdravstvenih razlogov ne more dati nobenega prstnega odtisa, ne vsebuje prstnih odtisov. Izkaznica dovoljenja za prebivanje, izdana imetniku, ki iz zdravstvenih razlogov lahko da samo en prstni odtis, vsebuje en prstni odtis.

(9) Ne glede na drugi odstavek tega člena se lahko osebam iz prejšnjega odstavka izda izkaznica dovoljenja za prebivanje z veljavnostjo, krajšo od desetih let, vendar ne krajšo od treh let.

(10) Če mednarodna zaščita preneha ali se odvzame oziroma se osebi s subsidiarno zaščito ta ne podaljša, izkaznica dovoljenja za prebivanje preneha veljati. Imetnik mora v osmih dneh od prenehanja mednarodne zaščite vrniti izkaznico dovoljenja za prebivanje. Če tega ne stori, mu policija ob preverjanju zakonitosti prebivanja v državi ali vstopa vanjo ali ob preverjanju istovetnosti izkaznico dovoljenja za prebivanje odvzame in jo pošlje ministrstvu.

(11) Oseba s priznano mednarodno zaščito je v postopku izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje oproščena plačila upravne takse, stroške tiskovine pa krije ministrstvo. Prejšnji stavek ne velja za izdajo

nove izkaznice dovoljenja za prebivanje v primeru pogrešitve, izgube, tatvine ali poškodbe izkaznice dovoljenja za prebivanje zaradi malomarnega ravnanja imetnika.

(12) Za obliko, način izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje, način zajema prstnih odtisov in lastnoročnega podpisa ter način in označitev razveljavitve ali prenehanja izkaznice dovoljenja za prebivanje se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ter predpisi, izdani na njegovi podlagi, ki urejajo obliko, način izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje, način zajemanja prstnih odtisov in lastnoročnega podpisa ter način in označitev razveljavitve ali prenehanja dovoljenja za prebivanje.

111. člen

(podatki za izdelavo izkaznice dovoljenja za prebivanje)

(1) V postopku izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje osebi, ki ji je priznana mednarodna zaščita, se uporabijo podatki osebe s priznano mednarodno zaščito iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito o osebnem imenu, datumu in kraju rojstva, EMŠO, spolu in državljanstvu ter podatek o mednarodni zaščiti.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito v postopku izdaje dovoljenja za prebivanje priloži fotografijo predpisane velikosti v fizični ali digitalni obliki, ki kaže njeno pravo podobo, ter da dva prstna odtisa in lastnoročni podpis za digitalni zajem v skladu s predpisi, izdanimi na podlagi zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(3) Osebni podatki iz prvega odstavka tega člena in prstna odtisa oziroma prstni odtis, fotografija ter lastnoročni podpis se hranijo v evidenci o dovoljenjih za začasno prebivanje oziroma evidenci o dovoljenjih za stalno prebivanje v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

112. člen

(pogrešitev izkaznice dovoljenja za prebivanje)

(1) Pogrešitev, izgubo ali tatvino (v nadaljnjem besedilu: pogrešitev) izkaznice dovoljenja za prebivanje v Republiki Sloveniji imetnik takoj, če to ni mogoče, pa najpozneje v osmih dneh, naznani ministrstvu.

(2) Pogrešitev izkaznice dovoljenja za prebivanje v tujini imetnik takoj, če to ni mogoče, pa najpozneje v osmih dneh, naznani ministrstvu ali najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavništvu Republike Slovenije v tujini, to pa o pogrešitvi obvesti ministrstvo.

(3) V naznanitvi pogrešitve izkaznice dovoljenja za prebivanje imetnik navede tudi točne podatke o okoliščinah te pogrešitve.

(4) Ministrstvo osebi s priznano mednarodno zaščito izda novo izkaznico dovoljenja za prebivanje.

(5) Zaradi zagotovitve varnosti pravnega prometa in odkrivanja izgubljenih, ukradenih ali pogrešanih izkaznic dovoljenj za prebivanje se o izgubljenih, ukradenih in pogrešanih izkaznicah dovoljenj za prebivanje podatki o pristojnem organu, ki je izdal izkaznico dovoljenja, datumu izdaje, veljavnosti in serijski številki izkaznice dovoljenja za prebivanje ter datumu prijave pogrešitve izkaznice dovoljenja za prebivanje javno objavijo na enotnem državnem portalu e-uprave.

113. člen **(potni list za begunca)**

(1) Za izvajanje prvega odstavka 25. člena Uredbe 2024/1347/EU se za postopke izdaje, vročitve in naznanitve pogrešitve potnega lista za begunca smiselno uporablja zakon, ki ureja potne listine za državljane Republike Slovenije, razen če Uredba 2024/1347/EU ali ta zakon ne določa drugače.

(2) Ministrstvo je pristojno za izvajanje postopkov izdaje, vročitve in naznanitve pogrešitve potnega lista za begunca.

(3) Potni list za begunca se izda z veljavnostjo desetih let. Za potne liste, izdane z veljavnostjo, krajšo od desetih let, se smiselno uporablja zakon, ki ureja potne listine za državljane Republike Slovenije.

(4) Potni list za begunca vsebuje naslednje podatke:

1. tip potnega lista in kodo države;
2. serijsko številko potnega lista;
3. fotografijo begunca;
4. osebno ime;
5. državljanstvo;
6. rojstni datum;
7. EMŠO;
8. rojstni kraj;
9. spol;
10. stalno prebivališče;
11. datum izdaje in datum veljavnosti potnega lista;
12. pristojni organ;
13. lastnoročni podpis begunca, ki se zna in zmore podpisati;
14. pomnilniški medij, na katerem so podoba obraza in prstna odtisa oziroma prstni odtis begunca shranjeni kot biometrični podatek.

(5) Begunec potni list po prenehanju ali odvzemu statusa begunca v osmih dneh izroči ministrstvu. Če tega ne stori, mu policija ob preverjanju zakonitosti prebivanja v državi ali vstopa vanjo ali ob preverjanju istovetnosti potni list odvzame in ga pošlje ministrstvu.

(6) Begunec, ki nima lastnih sredstev za preživljanje v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka ali mu preživljanje ni zagotovljeno na drug način, je v postopku izdaje prvega potnega lista oproščen plačila upravne takse, stroške tiskovine pa krije ministrstvo. Pri izdaji drugega in nadaljnjih potnih listov se za stroške tiskovine uporabljajo zakon, ki ureja potne listine za državljane Republike Slovenije, in predpisi, izdani na njegovi podlagi, za plačilo upravne takse pa zakon, ki ureja upravne takse.

(7) Minister predpiše ceno obrazca listine, obliko in način izdaje potnega lista za begunca ter način zajemanja prstnih odtisov.

(8) Če begunec ostane brez potnega lista za begunca v tujini, mora takoj, če to ni mogoče, pa najpozneje v osmih dneh, to naznani ministrstvu ali najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavništvu Republike Slovenije v tujini, ki o pogrešitvi obvesti ministrstvo. Ministrstvo begunca v sodelovanju z diplomatskim predstavništvom ali konzulatom Republike Slovenije v tujini izda nov potni list za begunca.

114. člen **(podatki za izdajo potnega lista za begunca)**

(1) Za izdajo potnega lista za begunca se uporabijo podatki osebe s priznano mednarodno zaščito iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito, o osebnem imenu, datumu in kraju rojstva, EMŠO, spolu, državljanstvu in stalnem prebivališču v Republiki Sloveniji ali stalnem naslovu v tujini.

(2) Begunec k vlogi za izdajo potnega lista za begunca priloži fotografijo predpisane velikosti v fizični ali digitalni obliki, ki kaže njegovo pravo podobo, ter da dva prstna odtisa v digitalni obliki in lastnoročni podpis za digitalni zajem, ki ga poda begunec, ki zna in se zmore podpisati ter je dopolnil osem let starosti. Begunec, mlajši od 12 let, ali begunec, ki iz zdravstvenih razlogov ne more dati nobenega prstnega odtisa, ne data prstnih odtisov. Begunec, ki iz zdravstvenih razlogov lahko da samo en prstni odtis, da en prstni odtis.

(3) Prstna odtisa oziroma prstni odtis se hrani do vročitve potnega lista.

(4) Osebni podatki iz prvega odstavka tega člena in prstna odtisa oziroma prstni odtis in fotografija ter lastnoročni podpis se hranijo v evidenci o listinah, izdanih na podlagi tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca izdanih listin).

115. člen **(potni list za osebo s subsidiarno zaščito)**

(1) Za izvajanje drugega odstavka 25. člena Uredbe 2024/1347/EU ministrstvo osebi s subsidiarno zaščito, ki ne more pridobiti ali podaljšati nacionalnega potnega lista, za čas subsidiarne zaščite izda potni list za tujca, razen če obstajajo razlogi za zavrnitev izdaje v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Za obliko, vsebino, način izdaje, vročitev in naznanitev pogrešitve potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji ter določbe predpisov, izdanih na njegovi podlagi, ki urejajo obliko, vsebino, način izdaje, vročitev in naznanitev pogrešitve potnega lista za tujca.

(2) Oseba s subsidiarno zaščito, ki nima lastnih sredstev za preživljanje v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka ali ji preživljanje ni zagotovljeno na drug način, je v postopku izdaje prvega potnega lista oproščena plačila upravne takse, stroške tiskovine pa krije ministrstvo. Pri izdaji drugega in nadaljnjih potnih listov se za stroške tiskovine uporabljajo zakon, ki ureja izdajo potnih listin za državljane Republike Slovenije, in predpisi, izdani na njegovi podlagi, za plačilo upravne takse pa zakon, ki ureja upravne takse.

(3) Ministrstvo je pristojno za izvajanje postopkov izdaje, vročitve in naznanitve pogrešitve potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito.

(4) Oseba s subsidiarno zaščito potni list po prenehanju ali odvzemu statusa subsidiarne zaščite v osmih dneh izroči ministrstvu. Če tega ne stori, mu policija ob preverjanju zakonitosti prebivanja v državi ali vstopa vanjo ali ob preverjanju istovetnosti potni list odvzame in ga pošlje ministrstvu.

(5) Če oseba s subsidiarno zaščito v tujini ostane brez potnega lista za tujca oziroma brez izkaznice dovoljenja za prebivanje v primeru, ko uporablja svoj nacionalni potni list in ne more potovati brez izkaznice dovoljenja za prebivanje, s katero dokazuje priznani status mednarodne zaščite, mora takoj, če to ni mogoče, pa najpozneje v osmih dneh, to naznaniti ministrstvu ali najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavništvu Republike Slovenije v tujini, ki o pogrešitvi obvesti ministrstvo. Ministrstvo osebi s subsidiarno zaščito nato v sodelovanju z diplomatsko-konzularnim predstavništvom Republike Slovenije v tujini izda nov potni list za tujca oziroma novo izkaznico dovoljenja za prebivanje.

116. člen

(podatki za izdajo potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito)

(1) Za izdajo potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito se uporabijo podatki osebe s priznano mednarodno zaščito iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito, o osebnem imenu, datumu in kraju rojstva, EMŠO, spolu, državljanstvu in začasnem prebivališču v Republiki Sloveniji ali začasnem naslovu v tujini.

(2) Oseba s priznano subsidiarno zaščito v postopku izdaje potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito priloži fotografijo predpisane velikosti v fizični ali digitalni obliki, ki kaže njeno pravo podobo, ter da dva prstna odtisa in lastnoročni podpis za digitalni zajem v skladu s predpisi, izdanimi na podlagi zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(3) Prstna odtisa oziroma prstni odtis se hrani do vročitve potnega lista.

(4) Osební podatki iz prvega odstavka tega člena in prstna odtisa oziroma prstni odtis in fotografija ter lastnoročni podpis se hranijo v evidenci izdanih listin.

**X. POGLAVJE
EVIDENCE**

**117. člen
(zbirke osebnih podatkov)**

(1) Na podlagi tega zakona se vodijo:

1. evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito;
2. evidenca o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito;
3. evidenca izdanih listin;
4. evidenca o pravnih svetovalcih;
5. evidenca o pravnih zastopnikih in kandidatih za pravne zastopnike.

(2) Evidenco o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito vodi ministrstvo v Azilnem registru z namenom odločanja o prošnjah prosilcev, zagotavljanja pravic proslcem in izvajanja drugih postopkov v skladu s predpisi iz drugega odstavka 2. člena tega zakona in tem zakonom.

(3) Evidenco o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito vodi urad z namenom odločanja o pravicah in obveznostih prosilcev in zagotavljanja pravic oseb s priznano mednarodno zaščito.

(4) Evidenco izdanih listin vodi ministrstvo z namenom preverjanja istovetnosti, statusa tujca in prehoda državne meje prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito.

(5) Evidenco o pravnih svetovalcih vodi ministrstvo z namenom izvajanja določb tega zakona o pravnih svetovalcih.

(6) Evidenco o pravnih zastopnikih in kandidatih za pravne zastopnike vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje, z namenom izvajanja določb tega zakona o pravnih zastopnikih ter za potrebe izvajanja usposabljanj, preverjanja znanja in spremljanja stanja na področju pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike.

(7) Evidence iz prvega odstavka tega člena se vodijo v elektronski obliki v informacijskih sistemih in zagotavljajo vodenje dnevnika obdelave v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

(8) Ministrstvo z namenom sprejema in zagotavljanja pravic prosilcem v skladu s tem zakonom omogoči uradu dostop in obdelavo podatkov iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito in evidence izdanih listin, razen podatkov, pridobljenih na podlagi 22. člena tega zakona, in biometričnih podatkov, pridobljenih na podlagi 40. člena tega zakona, ki se hranijo v evidenci o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito.

(9) Za izdajo potnega lista v skladu z osmim odstavkom 113. člena tega zakona ter potnega lista oziroma izkaznice dovoljenja za prebivanje v skladu s petim odstavkom 115. člena tega zakona se ministrstvu, pristojnemu za zunanje zadeve, omogoči obdelava podatkov iz 111., 114. in 116. člena tega zakona iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito in evidence izdanih listin.

118. člen

(evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito)

(1) Evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito se po izvedbi postopka iz drugega odstavka 41. člena tega zakona z namenom izvedbe postopka mednarodne zaščite s povezovalnim znakom CR številka poveže z evidenco dogodkov iz zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije, ter evidenco o nedovoljenih vstopih tujcev v državo in evidenco o izdanih odločbah o vrnitvi, ki ju vodi policija v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Iz evidence dogodkov se v evidenco o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito prenesejo osebni podatki prosilca iz drugega odstavka 41. člena tega zakona, iz evidence o nedovoljenih vstopih tujcev v državo in evidence o izdanih odločbah o vrnitvi pa se prenesejo podatki prosilca iz prvega odstavka 22. člena tega zakona, podatki iz tretjega odstavka 38. člena tega zakona in biometrični podatki iz prvega odstavka 40. člena tega zakona.

(2) Evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito poleg podatkov iz prejšnjega odstavka po opravljeni registraciji iz tretjega odstavka 41. člena tega zakona vsebuje tudi:

1. podatke iz prvega in drugega odstavka 17. člena in prvega odstavka 19. člena Uredbe 2024/1358/EU;
2. biometrične podatke iz šestega odstavka 40. člena tega zakona in prvega odstavka 18. člena Uredbe 2024/1358/EU;
3. podatek o nastanitvi prosilca;
4. podatek o dnevni prisotnosti prosilca v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona;
5. podatek o postavitvi zakonitega zastopnika ali skrbnika za mladoletnega prosilca brez spremstva, osebno ime, datum rojstva in stalno prebivališče zakonitega zastopnika oziroma skrbnika;
6. podatek o postavitvi skrbnika za posebni primer, osebno ime, datum rojstva in stalno prebivališče skrbnika za posebni primer;
7. podatke o izdanih odločbah o omejevanju svobode gibanja v skladu z 77. členom tega zakona, vključno z razlogi za odločitve;
8. podatke o izdanih odločbah o alternativah pridržanja v skladu z 78. členom tega zakona, vključno z razlogi za odločitve;
9. podatke o izdanih odločbah o pridržanju v skladu z 79. členom tega zakona, vključno z razlogi za odločitve;
10. podatke o vloženih pravnih sredstvih in odločitvah sodišč zoper akte iz 7. 8. in 9. točke tega odstavka, vključno z razlogi za te odločitve;
11. podatek o datumu, uri in kraju vložitve prošnje, kot je določeno v petem odstavku 41. člena tega zakona;
12. podatke iz 23. člena tega zakona.

(3) Evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito po vloženi prošnji iz prvega odstavka 42. člena tega zakona oziroma po izdaji sklepa iz drugega stavka šestega odstavka ali sklepa iz devetega odstavka 47. člena tega zakona poleg podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena vsebuje tudi naslednje podatke, kadar so ti glede na vrsto postopka dostopni oziroma pridobljeni:

1. podatke iz sedmega odstavka 42. člena tega zakona;
2. naslov začasnega prebivanja iz devetega odstavka 42. člena tega zakona, vključno z datumom začetka in konca nastanitve na tem naslovu ter razlogom za konec nastanitve, kadar je prosilcu izrečen ukrep iz 77. člena tega zakona, pa tudi datum, uro in razlogom za izhod;
3. podatke o izdani izkaznici za prosilca iz 108. člena tega zakona;
4. podatke o postavitvi zakonitega zastopnika ali skrbnika za mladoletnega prosilca brez spremstva, osebno ime, datum rojstva in stalno prebivališče zakonitega zastopnika oziroma skrbnika;
5. podatek o postavitvi skrbnika za posebni primer, osebno ime, datum rojstva in stalno prebivališče skrbnika za posebni primer;
6. podatke o izdanih sklepih iz drugega stavka šestega odstavka 47. člena tega zakona;
7. podatke o izdanih sklepih iz devetega odstavka 47. člena tega zakona;
8. podatke o izdanih odločbah o omejevanju svobode gibanja v skladu z 77. členom tega zakona, vključno z razlogi za odločitve;
9. podatke o izdanih odločbah o alternativah pridržanju v skladu z 78. členom tega zakona, vključno z razlogi za odločitve;
10. podatke o izdanih odločbah o pridržanju v skladu z 79. členom tega zakona, vključno z razlogi za odločitve;
11. podatek o datumu, uri in kraju osebnega razgovora;
12. podatke o vloženi pravnih sredstvih in odločitvah sodišč zoper akte iz 6., 7., 8., 9. in 10. točke tega odstavka, vključno z razlogi za te odločitve;
13. podatke o izdanih potrdilih za dostop na trg dela iz petega odstavka 70. člena tega zakona;
14. podatke o oceni potrebe po posebnih procesnih jamstvih iz 23. člena tega zakona;
15. podatke o oceni posebnih potreb prosilca glede sprejema iz 24. člena tega zakona.

(4) Če se izda odločba iz 1., 2. ali 6. točke prvega odstavka 47. člena tega zakona oziroma se osebi prizna status mednarodne zaščite v skladu z drugim odstavkom 47. člena tega zakona, evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito poleg podatkov iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena vsebuje tudi naslednje podatke, kadar so ti glede na vrsto postopka dostopni oziroma pridobljeni:

1. podatek o izdanih odločbah iz 1., 2. in 6. točke prvega odstavka 47. člena tega zakona, vključno z razlogi za odločitve;
2. podatek o priznanju mednarodne zaščite osebam iz drugega odstavka 47. člena tega zakona;
3. podatke o vloženi pravnih sredstvih in odločitvah sodišč zoper akte iz 2. točke prvega odstavka 47. člena tega zakona;
4. naslov stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji;
5. naslov začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji;
6. podatke o družinskih članih, ki so v Republiko Slovenijo prišli na podlagi postopka združevanja družine;
7. podatke o družinskih članih, ki so pridobili dovoljenje za prebivanje na podlagi tretjega odstavka 85. člena tega zakona;
8. podatke o vlogah za podaljšanje subsidiarne zaščite in njihovih rešitvah;
9. podatke iz prvega odstavka 21. člena Uredbe 2024/1358/EU;
10. biometrične podatke iz prvega odstavka 20. člena Uredbe 2024/1358/EU.

(5) Če se izda odločba iz 3., 4. ali 5. točke prvega odstavka 47. člena ali odločba iz tretjega odstavka 47. člena ali odločba iz drugega odstavka 51. člena tega zakona ali odločba iz prvega odstavka 8. člena Uredbe 2024/1347/EU ali sklep iz petega, šestega, sedmega ali osmega odstavka 47. člena tega zakona, evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito poleg podatkov iz prvega, drugega in tretjega

odstavka tega člena vsebuje tudi naslednje podatke, kadar so ti glede na vrsto postopka dostopni oziroma pridobljeni:

1. podatek o izgonu;
2. podatek o roku za prostovoljni odhod oziroma podatek o podaljšanju roka za prostovoljni odhod;
3. podatek o ukrepu odstranitve tujca;
4. podatek o ukrepu prepovedi vstopa oziroma podatek o njeni začasni odložitvi ali skrajšanju ter v primeru preklica tudi podatek o datumu preklica prepovedi vstopa;
5. podatke o izdanih odločbah iz 3., 4. in 5. točke prvega odstavka 47. člena, tretjega odstavka 47. člena tega zakona ali prvega odstavka 8. člena Uredbe 2024/1347/EU ali drugega odstavka 51. člena tega zakona, vključno z razlogi za odločitve;
6. podatke o izdanih sklepih iz petega, šestega, sedmega in osmega odstavka 47. člena tega zakona;
7. podatek o vloženih pravnih sredstvih in odločitvah sodišča zoper akte iz 1., 2., 3., 5. in 6. točke tega odstavka.

(6) Če se registracija ne izvede v roku iz prvega odstavka 27. člena Uredbe 2024/1348/EU, se preneseni podatki iz prvega odstavka tega člena izbrišejo 30. dan od tega roka. Biometrični podatki, ki so preneseni iz policijskih evidenc iz prvega odstavka tega člena oziroma pridobljeni na podlagi drugega in šestega odstavka 40. člena tega zakona, in podatki iz 22., 23. in 24. člena tega zakona se izbrišejo 30. dan po izdaji pravnomočne odločitve o mednarodni zaščiti. Drugi podatki iz prvega, drugega, tretjega, četrtega, petega, devetega ali enajstega odstavka tega člena se izbrišejo deset let po datumu pravnomočnosti izdane odločitve ali prej, če se pred iztekom tega obdobja ugotovi, da je zadevna oseba pridobila državljanstvo katerekoli države članice Evropske unije. Ne glede na prejšnji stavek se podatki oseb, ki so obravnavane v skladu z Uredbo 2024/1350/EU, hranijo tri oziroma pet let od datuma registracije ali manj, če se pred iztekom tega obdobja ugotovi, da je zadevna oseba pridobila državljanstvo katerekoli države članice Evropske unije. Ne glede na prvi, drugi in tretji stavek tega odstavka se v evidenci o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito po izbrisu ostalih podatkov iz tega odstavka, hranijo podatki o osebnem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, EMŠO, spolu, državljanstvu, vrsti in datumu odločitve o mednarodni zaščiti ter vloženih pravnih sredstvih in odločitvah sodišča.

(7) S pomočjo obdelave podatkov iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena se v evidenci o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito izdela dokument za vložitev prošnje s podatki iz sedmega odstavka 42. člena tega zakona. Na enak način se izdelajo tudi dokument za sklep in odločbo o vrnitvi iz drugega stavka šestega odstavka 47. člena tega zakona, zapisnik osebne razgovora, pripravljen na podlagi 14. člena Uredbe 2024/1348/EU, zapisnik iz tretjega odstavka 77. člena tega zakona, zapisnik iz drugega odstavka 78. člena ter zapisnik iz petega odstavka 79. člena tega zakona, ki vsebujejo naslednje osebne podatke: osebno ime, EMŠO, spol, državljanstvo, kraj rojstva, CR številka, podatke o postavitvi zakonitega zastopnika ali skrbnika za mladoletnega prosilca brez spremstva in podatek o postavitvi skrbnika za posebni primer. Ob podpisu ali v primeru iz drugega stavka šestega odstavka 47. člena tega zakona ob opremi s faksimilo, se dokumenti oziroma zapisniki iz prvega in drugega stavka tega odstavka prenesejo s povezovalnim znakom številka zadeve v sistem dokumentarnega gradiva, ki se na ministrstvu vodi v skladu s predpisi, ki urejajo upravno poslovanje, in se po prenosu izbrišejo iz evidence o prosilcih in osebah z mednarodno zaščito.

(8) Za izvrševanje prvega odstavka 37. člena tega zakona policija lahko pridobiva podatke s povezovanjem evidence o prosilcih in osebah z mednarodno zaščito z evidenco o izdanih odločbah o vrnitvi iz zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito se s povezovalnim znakom EMŠO poveže z evidenco o izdanih odločbah o vrnitvi, kamor se prenesejo naslednji podatki osebe, kateri je bila izdana odločba ali sklep iz prvega do petega odstavka 48. člena tega zakona: osebno ime, spol, datum rojstva, EMŠO, državljanstvo, biometrični podatki, podatek o številki zadeve, datum izdaje in vročitve, podatek o dokončnosti in pravnomočnosti odločbe ali sklepa, podatek o roku za prostovoljni odhod, če je ta določen, in njegovem podaljšanju, datumu

vložitve prošnje za podaljšanje roka za prostovoljni odhod ter podatek o trajanju prepovedi vstopa, če je ta določena, njeni začasni odložitvi ali skrajšanju ter v primeru preklica tudi podatek o datumu preklica prepovedi vstopa.

(9) Za izvajanje četrtega odstavka 37. člena tega zakona se evidenca o prosilcih in osebah s priznано mednarodno zaščito s povezovalnim znakom EMŠO poveže z evidenco o izdanih odločbah o vrnitvi iz zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Iz evidence izdanih odločb o vrnitvi se v evidenco o prosilcih in osebah s priznано mednarodno zaščito prenesejo naslednji podatki o odstranjenih osebah, ki so bile obravnavane v postopkih mednarodne zaščite: ime, spol, datum rojstva, EMŠO, državljanstvo in podatek o odstranitvi.

(10) Iz evidence o prosilcih in osebah s priznано mednarodno zaščito Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije z namenom urejanja obveznih socialnih zavarovanj oseb, obravnavanih v skladu s tem zakonom, pridobivata podatke prosilcev in oseb s priznано mednarodno zaščito o: osebnem imenu, EMŠO, datumu rojstva, kraju rojstva in državljanstvu tujca, podatke o potrdilih za dostop na trg dela ter podatke o pravnomočnosti odločitev o vloženih prošnjah in o prenehanju ali odvzemu mednarodne zaščite, vključno z razlogom oziroma pravno podlago za prenehanje ali odvzem ter podatki o dokončnosti in pravnomočnosti. Z namenom prenosa podatkov se evidenca o prosilcih in osebah s priznано mednarodno zaščito s povezovalnim znakom EMŠO poveže z evidenco o zavarovancih in uživalcih pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

(11) Evidenca o prosilcih in osebah s priznано mednarodno zaščito se s povezovalnim znakom CR številka ali EMŠO poveže z evidenco o pravicah prosilcev in oseb s priznано mednarodno zaščito. Iz evidence o pravicah prosilcev in oseb s priznано mednarodno zaščito se v evidenco o prosilcih in osebah s priznано mednarodno zaščito prenesejo podatki prosilca iz 1., 2. in 23. točke tretjega odstavka 119. člena tega zakona.

119. člen

(evidenca o pravicah prosilcev in oseb s priznано mednarodno zaščito)

(1) Evidenca o pravicah prosilcev in oseb s priznано mednarodno zaščito se po prenosu podatkov iz policijskih evidenc v skladu s prvim odstavkom prejšnjega člena s povezovalnim znakom CR številka poveže z evidenco o prosilcih in osebah s priznано mednarodno zaščito. Iz evidence o prosilcih in osebah s priznано mednarodno zaščito se v evidenco o pravicah prosilcev in oseb s priznано mednarodno zaščito prenesejo podatki prosilca iz prvega odstavka 118. člena tega zakona, in sicer podatki iz prvega odstavka 22. člena, tretjega odstavka 38. člena in drugega odstavka 41. člena tega zakona, ter podatki iz 5. in 6. točke drugega odstavka 118. člena tega zakona.

(2) Iz evidence o prosilcih in osebah s priznано mednarodno zaščito se s povezovanjem evidenc s povezovalnim znakom CR številka ali EMŠO v evidenco o pravicah prosilcev in oseb s priznано mednarodno zaščito prenesejo oziroma posodobijo podatki o številki, datumu izdaje, vročitvi, dokončnosti in pravnomočnosti odločbe ali sklepa, vključno z razlogi za odločitev, podatki o osebnem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, spolu in državljanstvu prosilca oziroma osebe s priznано mednarodno zaščito ter podatki iz 23. člena tega zakona.

(3) Evidenca o pravicah prosilcev in oseb s priznано mednarodno zaščito poleg podatkov iz prvega in drugega odstavka tega člena vsebuje tudi podatke o:

1. nastanitvi prosilca in osebe s priznано mednarodno zaščito;

2. dnevni prisotnosti prosilcev v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona ter času vstopa prosilca v azilni dom ali drugo nastanitveno kapaciteto iz 61. člena tega zakona in izstopa iz nje;

3. kršitvah pravil bivanja v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona in izrečenih ukrepih zoper prosilca ter kršitvah pravil bivanja v integracijski nastanitveni kapaciteti urada iz 91. člena tega zakona in izrečenih ukrepih zoper osebo z mednarodno zaščito;

4. maternem jeziku in jezikih, ki jih prosilec in oseba s priznano mednarodno zaščito razumeta;

5. vključevanju prosilca v sistem šolanja in izobraževanja ter vključevanju osebe s priznano mednarodno zaščito v predšolsko vzgojo in sistem šolanja ter izobraževanja;

6. materialni oskrbi prosilca in zagotovitvi nastanitve in prehrane osebe s priznano mednarodno zaščito;

7. vlogah in odločitvah o denarnem nadomestilu za nastanitev na zasebnem naslovu ter izplačilu denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu osebi s priznano mednarodno zaščito, ki vključuje tudi osebno ime oziroma naziv, naslov oziroma sedež, davčno številko ter bančni račun najemodajalca;

8. izjavah in odločitvah o žepnini za prosilce;

9. vlogah in odločitvah za razselitev izven azilnega doma v skladu s 67. členom tega zakona;

10. vlogah in odločitvah glede prošenj za izdajo dovoljenj za začasno bivanje zunaj naslova, na katerega je prosilcu omejeno gibanje;

11. dohodkih in prejemkih ter premoženju prosilca in osebe s priznano mednarodno zaščito ter njunih zavezancev;

12. zaposlitvi prosilca in osebe s priznano mednarodno zaščito;

13. številki plačilnega računa in davčni številki prosilca in osebe s priznano mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, če mu je ta določena;

14. vključitvi prosilca in osebe s priznano mednarodno zaščito v tečaj slovenskega jezika in tečaj spoznavanja slovenske družbe z navedbo odstotkov udeležbe ter podatke o opravičenih odsotnostih in uspešnosti opravljenega preizkusa znanja;

15. odločitvah iz petega odstavka 68. člena tega zakona;

16. vključitvi prosilca in osebe s priznano mednarodno zaščito v ukrepe prostovoljnega vračanja;

17. telefonski številki in elektronski pošti prosilca in osebe s priznano mednarodno zaščito, če ju ta ima;

18. osebnem integracijskem načrtu iz tretjega odstavka 89. člena tega zakona;

19. vključitvi v sistem socialnega varstva in o prejetih denarnih pomočeh osebe s priznano mednarodno zaščito;

20. vključitvi v sistem zdravstvenega zavarovanja prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito;

21. odločitvah iz drugega in četrtega odstavka 79. člena tega zakona;

22. poročilih o zdravstvenem stanju, če oseba s priznano mednarodno zaščito s tem pisno soglaša;

23. oceni posebnih potreb prosilca glede sprejema iz 24. člena tega zakona;

24. odsotnosti prosilca in osebe s priznano mednarodno zaščito iz Republike Slovenije;

25. nastanitveni izkaznici prosilca iz 107. člena tega zakona;

26. izrečenem ukrepu iz 77. člena tega zakona, njegovem trajanju in dovoljenih izhodih.

(4) Podatki iz 1., 2. in 6. točke prejšnjega odstavka, ki se nanašajo na prosilce, se v evidenci o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito obdelujejo na podlagi uporabe nastanitvene izkaznice prosilca iz 107. člena tega zakona.

(5) Iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito se s povezovanjem evidenc s povezovalnim znakom CR številka ali EMŠO v evidenco o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito po izvedbi prenosa iz policijskih evidenc v skladu z devetim odstavkom 118. člena tega zakona prenesejo podatki o odstranjenih osebah, ki so bile obravnavane v postopkih mednarodne zaščite, in sicer podatki o osebnem imenu, spolu, datumu rojstva, EMŠO, državljanstvu in odstranitvi.

(6) Podatki iz prvega, drugega in četrtega odstavka tega člena se hranijo deset let po izdaji odločitve ali po poteku mednarodne zaščite, nato pa se arhivirajo. Ne glede na prejšnji stavek se podatki iz prvega odstavka 22. člena, podatki iz 23. člena ter podatki iz 4. in 23. točke tretjega odstavka tega člena izbrišejo 30. dan po pravnomočnosti odločitve ministrstva, pri čemer se podatek o pravnomočnosti zagotavlja s prenosom podatkov iz drugega odstavka tega člena.

(7) Varnostnikom, ki opravljajo naloge v azilnem domu ali drugih nastanitvenih kapacitetah v skladu s tem zakonom se omogoči obdelava osebnih podatkov prosilca iz 1., 2., 3., 25. in 26. točke tretjega odstavka tega člena.

120. člen

(evidence izdanih listin)

(1) Evidenco izdanih listin sestavljajo:

- evidenca potnih listov za tujca za prosilca, izdanih na podlagi 109. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca potnih listov za prosilce);
- evidenca potnih listov za begunca, izdanih na podlagi 113. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca potnih listov za begunce);
- evidenca potnih listov za tujca za osebe s subsidiarno zaščito, izdanih na podlagi 115. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca potnih listov za osebe s subsidiarno zaščito).

(2) Evidenca potnih listov za prosilce vsebuje naslednje podatke prosilcev, prevzete iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, naslov začasnega prebivališča, EMŠO, osebno ime, datum in kraj rojstva zakonitega zastopnika ali skrbnika imetnika potnega lista. Evidenca potnih listov za prosilce vsebuje tudi podatke o številki in datumu izdaje odločbe oziroma sklepa, s katerim se zavrne izdaja potnega lista za prosilca, oziroma o zavrženju vloge za izdajo potnega lista za prosilca in ustavitvi postopka izdaje potnega lista za prosilca, podatek o vrsti potnega lista, registrski in serijski številki potnega lista, datumu izdaje in veljavnosti potnega lista ter podatke o ukradenih in pogrešanih potnih listih, izdanih istemu imetniku, ter fotografijo in prstne odtise imetnika potnega lista s podatki o roki in prstu prstnega odtisa.

(3) Evidenca potnih listov za begunce vsebuje naslednje podatke oseb s priznano mednarodno zaščito, prevzete iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, naslov stalnega in začasnega prebivališča, EMŠO, osebno ime, datum in kraj rojstva zakonitega zastopnika oziroma skrbnika imetnika potnega lista. Evidenca potnih listov za begunce vsebuje tudi podatke o številki in datumu izdaje odločbe oziroma sklepa, s katerim se zavrne izdaja potnega lista za begunca, oziroma o zavrženju vloge za izdajo potnega lista za begunca in ustavitvi postopka izdaje potnega lista za begunca oziroma podatek o vrsti potnega lista, registrski in serijski številki potnega lista, datumu izdaje in veljavnosti potnega lista ter podatke o ukradenih in pogrešanih potnih listih, izdanih istemu imetniku, fotografijo in prstne odtise imetnika potnega lista s podatki o roki in prstu prstnega odtisa.

(4) Evidenca potnih listov za osebe s subsidiarno zaščito vsebuje naslednje podatke oseb s priznano mednarodno zaščito, prevzete iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, naslov začasnega prebivališča, EMŠO, osebno ime, datum in kraj rojstva zakonitega zastopnika ali skrbnika imetnika potnega lista. Evidenca potnih listov za osebe s subsidiarno zaščito vsebuje tudi podatke o številki in datumu izdaje odločbe oziroma sklepa, s katerim se zavrne izdaja potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito, oziroma o zavrženju vloge za izdajo potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito in ustavitvi postopka izdaje potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito, številko in datum izdaje odločbe oziroma podatek o vrsti potnega lista, registrski in serijski številki potnega lista, datumu izdaje in veljavnosti potnega lista ter podatke o ukradenih in

pogrešanih potnih listih, izdanih istemu imetniku, fotografijo in prstne odtise imetnika potnega lista s podatki o roki in prstu prstnega odtisa.

(5) Podatki iz evidence listin se hranijo pet let od poteka veljavnosti potnega lista za tujca za prosilca, potnega lista za tujca za osebo s subsidiarno zaščito in potnega lista za begunca. Po poteku tega roka se podatki arhivirajo. Biometrični podatki o podobi obraza in prstnih odtisih se hranijo do vročitve listine, nato pa se izbrišejo.

121. člen **(evidenca o pravnih svetovalcih)**

(1) Evidenca o pravnih svetovalcih vsebuje naslednje podatke:

- za pravno osebo: naziv pravne osebe, sedež in matično številko, kontaktno telefonsko številko in elektronski naslov;
- za fizično osebo: osebno ime, datum in kraj rojstva, EMŠO, stalno ali začasno prebivališče, kontaktno telefonsko številko, elektronski naslov, podatke o zaposlitvi ali drugem statusu, stopnjo izobrazbe, datum imenovanja, datum razrešitve oziroma prenehanja funkcije ter datum opravljenega usposabljanja.

(2) Pravni svetovalec mora z namenom vodenja evidence pravnih svetovalcev pisno sporočiti ministrstvu vsako spremembo podatka o številki mobilnega telefona in elektronskem naslovu ter podatka o zaposlitvi in drugem statusu v treh dneh od njenega nastanka.

(3) Osebni podatki pravnih svetovalcev se hranijo pet let od prenehanja statusa pravnega svetovalca, nato pa se arhivirajo.

122. člen **(evidenca o pravnih zastopnikih in kandidatih za pravne zastopnike)**

(1) Evidenco o pravnih zastopnikih in kandidatih za pravne zastopnike sestavljata:

- imenik pravnih zastopnikov;
- evidenca preverjanja znanja kandidatov za pravne zastopnike.

(2) Imenik pravnih zastopnikov vsebuje naslednje podatke: osebno ime, stalno ali začasno prebivališče, znanstveni ali strokovni naslov, datum imenovanja, poklic, datum in kraj rojstva, EMŠO, poštni naslov, na katerem je pravni zastopnik dosegljiv, kontaktno številko telefona, kontaktni naslov elektronske pošte, podatke o zaposlitvi ali drugem statusu, datum razrešitve oziroma prenehanja funkcije, datum opravljenega usposabljanja in datum objave v imeniku oziroma umika objave iz imenika, za državljane držav članic Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora pa tudi številko potnega lista.

(3) Evidenca preverjanja znanja kandidatov za pravne zastopnike vsebuje naslednje podatke: osebno ime, stalno ali začasno prebivališče, EMŠO, datum opravljenega usposabljanja in datum opravljenega izpita, osebna imena članov komisije za preverjanje znanj in podatek o uspehu kandidata na izpitu.

(4) Imenik pravnih zastopnikov je za pravno varnost, delovanje sodstva in drugih državnih organov v sodnih in drugih postopkih ter informiranje prosilcev javen v delu, ki obsega naslednje podatke: osebno ime pravnega zastopnika, znanstveni ali strokovni naslov ter kontaktno številko telefona in naslov elektronske pošte. Javni del imenika se objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje.

(5) Pravni zastopnik mora z namenom vodenja imenika pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike pisno sporočiti ministrstvu, pristojnemu za pravosodje, vsako spremembo podatka o znanstvenem ali strokovnem naslovu, številki potnega lista, številki mobilnega telefona in elektronskem naslovu ter podatka o zaposlitvi in drugem statusu v treh dneh od njenega nastanka.

(6) Osební podatki pravnih zastopnikov iz imenika pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike se hranijo pet let od prenehanja statusa pravnega zastopnika, nato pa se arhivirajo.

123. člen **(zbiranje, obdelava in posredovanje osebnih podatkov)**

(1) Ministrstvo zbira osebne podatke za vpis v evidenco o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito neposredno od policije s povezovanjem evidenc v skladu s prvim odstavkom 118. člena tega zakona, urada s povezovanjem evidenc o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito oziroma obveščanjem, od posameznikov, na katere se podatki nanašajo, oziroma od njihovih zakonitih zastopnikov, pri čem iz uradnih in drugih zbirk osebnih podatkov. Kadar tako določa ta zakon, ministrstvo po uradni dolžnosti samo generira podatke.

(2) Urad zbira osebne podatke za vpis v evidenco o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito od ministrstva s povezovanjem evidenc v skladu s prvim, drugim in petim odstavkom 119. člena tega zakona, od posameznikov, na katere se podatki nanašajo, oziroma od njihovih zakonitih zastopnikov, pri čem iz uradnih in drugih zbirk osebnih podatkov ter na podlagi izvedenih aktivnosti zagotavljanja pravic in integracijskih ukrepov za osebe s priznano mednarodno zaščito. Kadar tako določa ta zakon, urad po uradni dolžnosti sam generira podatke.

(3) Ministrstvo, pristojno za pravosodje, podatke, ki jih potrebuje za odločanje v postopkih, ki se nanašajo na pravne zastopnike v skladu s tem zakonom, ter za vodenje evidenc o pravnih zastopnikih in kandidatih za pravne zastopnike, zbira neposredno od osebe, razen tistih podatkov, ki jih zbira po uradni dolžnosti iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

- ministrstva – podatke iz centralnega registra prebivalstva: osebno ime, EMŠO, državljanstvo, prebivališča in naslovi v skladu z zakonom, ki ureja prijavo prebivališča, skrbništvo v skladu z zakonom, ki ureja skrbništvo za odrasle osebe, ki potrebujejo posebno varstvo, datum smrti;

- ministrstva, pristojnega za pravosodje – podatek o izrečeni pravnomočni sodbi iz centralne kazenske evidence: naziv in naslov sodišča, vključno z imenom države, če gre za tuje sodišče, številka in datum odločbe sodišča, datum pravnomočnosti; zakonsko ime kaznivega dejanja z navedbo odstavka in člena zakona, ki je bil uporabljen, vrsta kazni z navedbo trajanja izrečene kazenske sankcije, vse spremembe v zvezi z vpisanimi podatki z navedbo organa, ki je izdal odločbo, in podatki o njej.

(4) Ministrstvo osebne podatke iz evidenc o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito ter urad osebne podatke iz evidenc o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito lahko posreduje le na obrazloženo pisno zahtevo uporabnika, ki izkaže pravno podlago za pridobitev osebnih podatkov v zakonu, ali na podlagi izrecne pisne privolitve posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo. Če se osebni podatki posredujejo z namenom preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, mora zahteva iz prejšnjega stavka vsebovati tudi sestavine iz prvega odstavka 69. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov na področju obravnavanja kaznivih dejanj (Uradni list RS, št. 177/20).

(5) Kadar je to potrebno zaradi ugotavljanja istovetnosti ali izdaje identifikacijskega dokumenta oziroma potovalne listine za izvedbo vrnitve ali ponovnega sprejema osebe, kateri je bila izdana odločba ali

sklep iz prvega do petega odstavka 48. člena tega zakona, se lahko pristojnim organom tretje države posredujejo osebni podatki v skladu s 50. členom Uredbe 2024/1358/EU.

(6) Policija, ministrstvo in pristojni organ v skladu z zakonom, ki ureja začasno zaščito razseljenih oseb, biometrične in druge osebne podatke, odvzete za izvajanje Uredbe 2024/1358/EU, posredujejo v sistem Eurodac v skladu z drugim odstavkom 37. člena Uredbe 2024/1358/EU, in sicer:

- z neposrednim vnosom podatkov prek uporabniškega vmesnika, ki ga zagotavlja Agencija Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice, ali

- z avtomatizirano izmenjavo podatkov med evidenco o nedovoljenih vstopih tujcev v državo oziroma evidenco o izdanih odločbah o vrnitvi, ki ju vodi policija v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, evidenco o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito, evidenco o osebah z začasno zaščito iz zakona, ki ureja začasno zaščito razseljenih oseb, ter sistemom Eurodac.

124. člen

(obdelava podatkov iz drugih zbirk)

(1) Za izvajanje 14. člena Uredbe 2024/1356/EU lahko policija dostopa tudi do podatkov iz evidenc iz prve do petnajste in osemnajste alineje prvega odstavka 110. člena Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 46/25 – uradno prečiščeno besedilo) ter evidenc iz 3., 4., 9., 14., 15., 24. in 25. točke drugega odstavka 123. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 22/25 – uradno prečiščeno besedilo).

(2) Za izvajanje 15. člena Uredbe 2024/1356/EU lahko policija dostopa tudi do podatkov iz evidenc iz 1., 2., 6., 7., 10., 19., 20., 22., 23., 27., 29., 30. in 31. točke drugega odstavka 123. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 22/25 – uradno prečiščeno besedilo).

(3) Podatke iz prvega in drugega odstavka tega člena policija pridobiva z alfanumeričnim iskanjem ali z iskanjem s pomočjo biometričnega identifikatorja.

(4) Ministrstvo poleg podatkov iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito pridobiva in posreduje podatke iz sistema Eurodac v skladu z Uredbo 2024/1358/EU, podatke, pridobljene od drugih držav članic Evropske unije v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, podatke drugih državnih organov pa v skladu s tem zakonom.

(5) Za odločanje pri uveljavljanju pravic in za potrebe spremljanja učinkovitosti integracijskih ukrepov v skladu s tem zakonom urad podatke iz tretjega odstavka 119. člena tega zakona pridobiva iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

1. ministrstva, pristojnega za vzgojo in izobraževanje, oziroma izvajalcev vzgojno-izobraževalne ali študijske dejavnosti – podatke o vključenosti oseb v vzgojni oziroma izobraževalni oziroma višješolski zavod (ime vrtca ali osnovne šole ali srednje šole ali višje strokovne šole ter obdobje vključenosti), datum izpisa iz izobraževalnega zavoda, datum zaključka izobraževalnega programa, podatek o letniku izobraževanja, datum prvega vpisa v izobraževalni program, podatek o nazivu izobraževalnega programa in smeri, podatek o statusu (dijak, študent, udeleženec izobraževanja odraslih), podatek o načinu izobraževanja (redno oziroma izredno);

2. ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo, znanost in inovacije – podatke o vključenosti študentov v izobraževalne programe (ime fakultete, obdobje vključenosti), vrsto visokošolskega zavoda, datum prvega vpisa v študijski program, datum izpisa iz študijskega zavoda, datum zaključka študijskega programa, podatke o letniku izobraževanja, podatek o statusu (ima ali nima status študenta), podatek o načinu izobraževanja (redno oziroma izredno);

3. ministrstva, pristojnega za družino in socialne zadeve – podatke o pravicah po zakonu, ki ureja pravice iz javnih sredstev;

4. Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije – podatke o zavarovancih, vključenih v pokojninsko in invalidsko zavarovanje (podlaga za zavarovanje, datum prijave v pokojninsko in invalidsko zavarovanje in odjave iz tega zavarovanja ter podatki o zavarovalnem času);

5. Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije – podatke o zavarovancih, vključenih v obvezno zdravstveno zavarovanje (podlaga za zavarovanje, datum prijave v obvezno zdravstveno zavarovanje in odjave iz tega zavarovanja);

6. Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje – podatke o brezposelnih osebah iz evidence brezposelnih oseb (datum prenehanja delovnega razmerja, datum prijave v evidenco in odjave iz evidence ter razlogi prenehanja vodenja v evidenci, podatki o višini, obdobju upravičenosti, datum izplačila in razlogi prenehanja izplačevanja nadomestil iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti posameznih brezposelnih oseb), podatke o višini, obdobju upravičenosti, datumu izplačila in razlogih prenehanja izplačevanja dodatka za aktivnost, podatke iz evidence oseb, vključenih v ukrepe aktivne politike zaposlovanja in evidence iskalcev zaposlitve (datum prijave in odjave v evidenco ter razlogi prenehanja vodenja v tej evidenci), podatke iz evidence brezposelnih oseb, ki so začasno nezaposljive (podatki o datumu obravnave na komisiji, podatki o mnenju in predlogih ukrepov komisije in predvideno trajanje začasne nezaposljivosti);

7. Finančne uprave Republike Slovenije – v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, podatke o dohodkih v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, ki niso oproščeni plačila dohodnine, podatke o številkah transakcijskega računa oseb v tujini;

8. Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve – podatke o vrednosti lastniških deležev (matična številka zasebnika ali pravne osebe, datum vpisa v Poslovni register Slovenije in izbrisa iz tega registra, pravnoorganizacijska oblika, davčna številka zasebnika ali pravne osebe, znesek osnovnega kapitala, lastniški delež osebe v gospodarski družbi ali zadrugi), podatek o višini dobička zasebnikov in pravnih oseb, podatek o številki transakcijskega računa, podatek o statusu računa (odprt, zaprt), datum zaprtja računa.

(6) Ministrstvo pogoje iz 5. in 6. točke četrtega odstavka 15. člena tega zakona ter 6. in 7. točke petega odstavka 18. člena tega zakona ter ministrstvo, pristojno za pravosodje, pogoje iz 6. in 7. točke 19. člena tega zakona ugotavljata po uradni dolžnosti tudi na podlagi podatkov iz kazenske evidence, evidence pravnomočnih sodb oziroma sklepov o prekrških, ki jo v Republiki Sloveniji vodi ministrstvo, pristojno za pravosodje, evidenc o pravnomočnih odločbah o prekrških, ki jih vodijo prekrškovni organi, ter podatkov o vloženih pravnomočnih obtožnicah in izdanih nepravnomočnih sodbah, ki jih vodi pristojno sodišče.

(7) Obstoj razlogov iz 12. in 17. člena Uredbe 2024/1347/EU se lahko preverja tudi s centraliziranim sistemom za določitev držav članic, ki imajo informacije o obsodbah državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva v skladu s prvim odstavkom 7. člena Uredbe 2019/816/EU.

(8) O pridobivanju podatkov iz tega člena oseb, na katere se podatki nanašajo, ni treba predhodno obvestiti.

125. člen

(varstvo osebnih podatkov)

(1) Uradne osebe ministrstva, urada in policije, varnostno osebje in imetniki licence, ki opravljajo naloge v skladu s tem zakonom, zakoniti zastopniki, pravni svetovalci, pravni zastopniki, tolmači, predstavniki nevladnih organizacij in Visokega komisariata Združenih narodov za begunce so glede vseh podatkov in informacij, pridobljenih od oseb, prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito, zavezani k spoštovanju načela zaupnosti in varovanja osebnih podatkov.

(2) Kadar se ministrstvo, urad, policija in drugi organi pri svojem delu srečujejo z osebnimi podatki, osebne podatke prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito, iz katerih izhaja, da je zadevna oseba vložila prošnjo za mednarodno zaščito, varujejo zlasti pred organi njihove izvirne države in ne pridobivajo nikakršnih informacij od domnevnih subjektov preganjanja ali povzročiteljev resne škode tako, da bi bili ti subjekti neposredno obveščeni, da je zadevni prosilec podal prošnjo.

XI. POGLAVJE PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

126. člen (spremembi Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev)

V Zakonu o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 91/21 – uradno prečiščeno besedilo, 42/23 in 32/25) se:

1. v 3. členu dvanajsta alineja spremeni tako, da se glasi:

»– Direktiva (EU) 2024/1346 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (prenovitev) (UL L št. 2024/1346 z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljena s Popravkom (UL L 2025/90931 z dne 25. 11. 2025);«;

2. v 6. členu v drugem odstavku 8. točka spremeni tako, da se glasi:

»8. tujec, čigar istovetnost je ugotovljena in ima v Republiki Sloveniji status prosilca za mednarodno zaščito, in sicer po treh mesecih od registracije prošnje za mednarodno zaščito, če mu v tem času ni bila vročena odločitev pristojnega organa in te zamude ni mogoče pripisati tujcu. Izpolnjevanje pogojev za dostop na trg dela tujec dokazuje s potrdilom ministrstva, pristojnega za notranje zadeve.«.

127. člen (dopolnitvi Zakona o varuhu človekovih pravic)

V Zakonu o varuhu človekovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17 – uradno prečiščeno besedilo in 57/25 – ZF) se:

1. za 50.b členom doda naslov poglavja »V.B DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM IN MEHANIZEM ZA SPREMLJANJE TEMELJNIH PRAVIC«;

2. za 50.c členom doda nov, 50.č člen, ki se glasi:

»50.č člen

(1) Kot notranja organizacijska enota varuha deluje mehanizem za spremljanje spoštovanja temeljnih pravic v zvezi s preverjanjem državljanov tretjih držav v skladu z Uredbo (EU) 2024/1356 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o uvedbi preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/817 (UL L št. 2024/1356 z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljeno s Popravkom (UL L št. 2025/90927 z dne 25. 11. 2025) in mehanizem za spremljanje spoštovanja temeljnih pravic prosilcev za mednarodno zaščito v zvezi s postopki na meji v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU

(UL L št. 2024/1348 z dne 22. 5. 2024), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2026/463 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o spremembi Uredbe (EU) 2024/1348 glede uporabe koncepta varne tretje države (UL L št. 2026/463 z dne 26. 2. 2026) in z Uredbo (EU) 2026/464 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o spremembi Uredbe (EU) 2024/1348 glede vzpostavitve seznama varnih izvornih držav na ravni Unije (UL L št. 2026/464 z dne 26. 2. 2026).

(2) Za postopek mehanizma za spremljanje temeljnih pravic se smiselno uporablja postopek, ki ga uporablja državni preventivni mehanizem iz prejšnjega člena. Varuh postopek mehanizma za spremljanje temeljnih pravic natančneje uredi s splošnim aktom, pri čemer lahko predvidi tudi sodelovanje s civilnodružbenimi organizacijami in drugimi državnimi organi.«.

128. člen

(prehodna določba glede omejitve gibanja in nastanitve tujcev zaradi varnosti države, javnega reda in osebne varnosti)

Do ureditve v Zakonu o tujcih (Uradni list RS, št. 46/25 – uradno prečiščeno besedilo) lahko policija tujcu, poleg razlogov iz prvega in drugega odstavka 76. člena Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 46/25 – uradno prečiščeno besedilo), odredi omejitev gibanja in nastanitev v Centru za tujce tudi kadar se preprečuje ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali je to nujno potrebno zaradi osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda. Za ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije se šteje ogrožanje notranje ali zunanje varnosti države, to je ogrožanje delovanja institucij in temeljnih javnih služb ter preživetja prebivalstva, tveganje resnih motenj v mednarodnih odnosih ali mirnem sožitju med narodi in ogrožanje obrambnih interesov države. Drugi primerljivi razlogi javnega reda so tisti, ki pomenijo resnično, sedanjo in dovolj resno grožnjo temeljnemu interesu države.

129. člen

(prehodno opravljanje nalog glede plačila za pravno zastopanje)

(1) Ne glede na prvi odstavek 21. člena tega zakona 12 mesecev od uveljavitve tega zakona sredstva za plačilo in povračilo stroškov pravnim zastopnikom zagotavlja ministrstvo.

(2) Ne glede na četrti odstavek 21. člena tega zakona 12 mesecev od uveljavitve tega zakona pravni zastopnik stroškovnik o opravljenem delu z dokazili o opravljenem delu in nastalih stroških predloži ministrstvu.

(3) Ne glede na peti odstavek 21. člena tega zakona 12 mesecev od uveljavitve tega zakona povrnitev sredstev oziroma sorazmernega dela sredstev od osebe, ki ima zadostna lastna sredstva za preživljanje, zahteva ministrstvo.

130. člen

(vzpostavitev informacijskega sistema urada)

Urad do 12. junija 2028 vzpostavi informacijski sistem, v katerem se v skladu s sedmim odstavkom 117. člena tega zakona vodi evidenca o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito. Do vzpostavitve navedenega informacijskega sistema se evidenca o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito vodi v informacijskem sistemu ministrstva.

131. člen
(nadaljevanje z delom)

(1) Svetovalci za begunce, imenovani v skladu z Zakonom o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D), nadaljujejo z opravljanjem nalog v skladu s pravnimi akti iz 2. člena tega zakona in tem zakonom kot pravni zastopniki.

(2) Zakoniti zastopniki, imenovani v skladu z Zakonom o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D), nadaljujejo z opravljanjem nalog v skladu s pravnimi akti iz 2. člena tega zakona in tem zakonom.

132. člen
(izkaznice in potni listi)

Izkaznice prosilca, izkaznice dovoljenja za prebivanje, potni listi za begunca in potni listi za osebo s subsidiarno zaščito, ki so bili izdani na podlagi Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D), ostanejo v veljavi do poteka njihove veljavnosti.

133. člen
(dokončanje postopkov)

(1) Postopki mednarodne zaščite, v katerih je bila prošnja vložena do 11. junija 2026, se končajo v skladu z Zakonom o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D).

(2) Postopki mednarodne zaščite, v katerih je bila prošnja vložena po 11. juniju 2026, se končajo v skladu s pravnimi akti iz 2. člena tega zakona in tem zakonom.

(3) Postopki glede sprejema, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo v skladu s tem zakonom.

(4) Postopki glede priznanja pravic osebam z mednarodno zaščito, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo v skladu z Uredbo 2024/1347/EU in tem zakonom.

134. člen
(izdaja podzakonskih predpisov)

Podzakonski predpisi in drugi akti na podlagi tega zakona se izdajo v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona, razen predpisa iz petega odstavka 21. člena tega zakona, ki se izda v 12 mesecih od uveljavitve tega zakona.

135. člen
(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 22/16, 5/17 – ZTuj-2D, 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D) in Zakon o izvajanju Uredbe (EU) o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo biometričnih podatkov (Uradni list RS, št. 1100/26).

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji predpisi, ki se uporabljajo do uveljavitve predpisov in drugih aktov, izdanih na podlagi tega zakona, kolikor niso v nasprotju s pravnimi akti iz 2. člena tega zakona ali tem zakonom:

1. Uredba o načinu zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnikov brez spremstva (Uradni list RS, št. 106/23 in 8/24);
2. Odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav (Uradni list RS, št. 47/22);
3. Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic prosilcem za mednarodno zaščito (Uradni list RS, št. 173/21);
4. Uredba o hišnem redu azilnega doma (Uradni list RS, št. 173/21);
5. Uredba o hišnem redu integracijske hiše (Uradni list RS, št. 173/21);
6. Pravilnik o postopku s tujcem, ki izrazi namen podati prošnjo za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, ter postopku sprejema prošnje za mednarodno zaščito (Uradni list RS, št. 173/21 in 131/22);
7. Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic osebam s priznano mednarodno zaščito (Uradni list RS, št. 173/21);
8. Pravilnik o nagradi in povračilu stroškov zakonitim zastopnikom mladoletnikov brez spremstva (Uradni list RS, št. 167/21 in 30/25);
9. Uredba o načinu izvajanja zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva ter načinu zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnikov brez spremstva (Uradni list RS, št. 163/21 in 106/23);
10. Pravilnik o načinu dostopa do svetovalcev za begunce, nagrajevanju in povračilu stroškov svetovalcem za begunce ter merilih za izračun povrnitve stroškov od osebe, ki ima zadostna lastna sredstva (Uradni list RS, št. 162/21 in 74/24);
11. Uredba o načinu izvedbe preselitve oseb, ki so v Republiko Slovenijo sprejete na podlagi kvote in delitve bremen med državami članicami Evropske unije (Uradni list RS, št. 24/17 in 167/21);
12. Pravilnik o vsebini, obliki in načinu izdaje potnega lista za begunca (Uradni list RS, št. 79/16 in 643/26);
13. Pravilnik o preverjanju znanj kandidatov za svetovalce za begunce in o usposabljanju svetovalcev za begunce v okviru Centra za izobraževanje v pravosodju (Uradni list RS, št. 73/16).

136. člen **(začetek uporabe)**

Ta zakon se začne uporabljati z dnem uveljavitve, razen peti odstavek 117. člena, šesti, osmi, deveti, deseti in enajsti odstavek 118. člena ter peti odstavek 119. člena, ki se začnejo uporabljati šest mesecev po uveljavitvi tega zakona, ter sedmi odstavek 118. člen, ki se začne uporabljati dvanajst mesecev po uveljavitvi tega zakona.

137. člen **(začetek veljavnosti)**

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Člen določa vsebino tega zakona. Zakon ureja prenos in izvajanje pravnih aktov Evropske unije s področja migracij in mednarodne zaščite iz 2. člena tega zakona.

K 2. členu:

Ta člen določa pravno podlago za prenos določb Direktive (EU) 2024/1346 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (prenovitev) (UL L št. 2024/1346 z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljene s Popravkom (UL L 2025/90931 z dne 25. 11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2024/1346/EU) v pravni red Republike Slovenije ter ureja izvajanje ustreznih uredb Evropske unije, ki sestavljajo nov zakonodajni okvir na področju migracij in mednarodne zaščite.

Poleg tega se prenaša tudi Direktiva Sveta 2008/115/ES z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L št. 348, 24. 12. 2008, str. 98; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2008/115/ES), in sicer v delu, ki ureja rok za prostovoljni odhod.

Prenovljen pravni okvir Evropske unije na področju mednarodne zaščite med drugim sestavljajo Direktiva 2024/1346/EU ter Uredba (EU) 2024/1347 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in razveljavitvi Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, št. 2024/1347, z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljena s Popravkom (UL L, št. 2025/90926, z dne 25. 11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1347/EU), Uredba (EU) 2024/1348 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU (UL L št. 2024/1348 z dne 22. 5. 2024), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2026/463 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o spremembi Uredbe (EU) 2024/1348 glede uporabe koncepta varne tretje države (UL L št. 2026/463 z dne 26. 2. 2026) in z Uredbo (EU) 2026/464 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o spremembi Uredbe (EU) 2024/1348 glede vzpostavitve seznama varnih izvornih držav na ravni Unije (UL L št. 2026/464 z dne 26. 2. 2026), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1348/EU), Uredba (EU) 2024/1349 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi postopka vračanja na meji in spremembi Uredbe (EU) 2021/1148 (UL L št. 2024/1349 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1349/EU), Uredba (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev in humanitarni sprejem ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L št. 2024/1350 z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljena s Popravkom (UL L št. 2025/90930 z dne 25. 11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1350/EU), Uredba (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij, spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013 (UL L št. 2024/1351, z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljena s Popravkom (UL L št. 2025/90929 z dne 25. 11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1351/EU), Uredba (EU) 2024/1356 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o uvedbi preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/817 (UL L št. 2024/1356 z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljena s Popravkom (UL L št. 2025/90927 z dne 25. 11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1356/EU), Uredba (EU) 2024/1358 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo biometričnih podatkov za učinkovito uporabo uredb (EU) 2024/1351 in (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 2001/55/ES in za ugotavljanje istovetnosti nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, o zahtevah organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj držav članic in Europolu za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, o spremembi uredb (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 603/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 2024/1358 z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljena s Popravkom (UL L št. 2025/90925 z dne 25. 11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1358/EU) in Uredba (EU) 2024/1359 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o ravnanju v kriznih razmerah in primeru višje sile na področju migracij in azila ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L št. 2024/1359

z dne 22. 5. 2024), zadnjič popravljena s Popravkom (UL L št. 2025/90921 z dne 25.11. 2025), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1359/EU).

Poleg navedenih uredb je del tega zakonodajnega okvira Evropske unije tudi Uredba 2024/1352/EU, za katero izvajanja v notranji zakonodaji ni treba dodatno urediti. Ti akti sestavljajo celovit skupni evropski azilni sistem, krepijo solidarnost med državami članicami ter zagotavljajo bolj usklajeno in učinkovito upravljanje migracij.

Direktiva 2024/1346/EU določa standarde za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito, vključno z možnostmi omejitve gibanja in pridržanja ter posebnimi jamstvi za ranljive osebe, zlasti mladoletnike in mladoletnice (v nadaljnjem besedilu: mladoletnik). Uredba 2024/1347/EU opredeljuje pogoje za pridobitev statusa mednarodne zaščite, vsebino tega statusa ter pravice in obveznosti upravičencev. Uredba 2024/1348/EU vzpostavlja skupni postopek za priznanje in odvzem zaščite, vključno z mejnimi in ponovnimi postopki, pravno pomočjo ter obravnavo posebnih potreb. Uredba 2024/1349/EU vzpostavlja postopek vračanja na meji za državljane tretjih držav, katerih prošnja je bila zavrnjena v postopku na meji. Uredba 2024/1350/EU določa okvir za preselitev in humanitarni sprejem oseb iz tretjih držav na ozemlje držav članic, medtem ko Uredba 2024/1351/EU določa skupni sistem upravljanja azila in migracij, vključno z mehanizmom solidarnosti in merili za določitev odgovorne države članice. Uredba 2024/1356/EU vzpostavlja obvezno preverjanje oseb, ki nezakonito prečkajo zunanje meje ali zaprosijo za azil ob meji, ter določa neodvisen spremljevalni mehanizem. Uredba 2024/1358/EU reformira sistem Eurodac za beleženje biometričnih podatkov in identifikacijo prosilcev za mednarodno zaščito ter nezakonito prisotnih oseb. Uredba 2024/1359/EU pa določa posebna pravila za primer kriznih razmer ali višje sile na področju migracij in azila, vključno z začasnimi ukrepi, odstopanji od običajnih pravil in okrepljeno solidarnostjo.

S tem zakonom se ureja tudi izvajanje Uredbe (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2021 o Agenciji Evropske unije za azil in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 439/2010 (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2021/2303/EU).

K 3. členu:

S tem členom se določa pomen izrazov, ki se uporabljajo v tem zakonu in niso že opredeljeni v uredbah, katerih izvajanje zakon ureja. Namen določbe je zagotoviti enotno razlago in dosledno uporabo pojmov v nacionalni zakonodaji.

Dodatno se v tretjem, četrtem in petem odstavku določajo definicije treh vrst kaznivih dejanj, ki so omenjena v Uredbi 2024/1347/EU. V slovenskem kazenskopравnem sistemu takšna poimenovanja niso neposredno uporabljena, zato je njihova opredelitev potrebna za enotno razlago in izvajanje določb Uredbe 2024/1347/EU.

Izrazi, opredeljeni v Direktivi 2024/1346/EU, se prenašajo v okviru prenosa vsebine direktive v pravni red, medtem ko pomeni iz uredb veljajo neposredno in jih zakon ne podvaja. Zato ta člen dopolnjuje pravni okvir le tam, kjer je to potrebno za nacionalno izvajanje.

Pri družinskih članih prosilca se uporabi izraz »registrirani partner«, ki ga sicer ni v Družinskem zakoniku, a je dodan z namenom, da se kot družinski člani upoštevajo tudi osebe iz držav, v katerih je zakonodaja drugače urejena kot v Republiki Sloveniji.

11. točka prvega odstavka tega člena – izraz »azilni dom« – prenaša 10. točko 2. člena Direktive 2024/1346/EU – izraz »nastanitveni center«.

Nekateri izrazi iz 2. člena Direktive 2024/1346/EU niso preneseni v ta člen, ker njihov pomen izhaja neposredno iz drugih določb tega zakona. Na ta način so »pogoji za sprejem« opredeljeni v 59.–72. členu, »materialni pogoji za sprejem« v 60. členu, »dodatek za dnevne izdatke« kot žepnina v 60. členu, »pridržanje« v 79. členu, »nevarnost pobega« v 83. členu in »zastopnik« kot zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva ali mladoletnice brez spremstva (v nadaljnjem besedilu: mladoletnik brez spremstva) v 29. členu tega zakona.

K 4. členu:

Prvi odstavek 7. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da morajo države članice oblikovati nacionalne strategije za upravljanje azila in migracij z namenom vzpostavitve strateškega upravljanja azila in migracij na nacionalni ravni; poleg tega pa prvi odstavek 32. člena Direktive 2024/1346/EU določa, da vsaka država članica pripravi kontingentni načrt. Glede na navedeno se s prvim odstavkom ustvarja podlaga za pripravo obeh strateških dokumentov, ki ju je Republika Slovenija zavezana sprejeti.

Oba strateška dokumenta sprejme Vlada Republike Slovenije, in sicer na predlog ministrstva, pristojnega za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), kar sledi tudi določbam Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22; v nadaljnjem besedilu: ZVRS).

Vsebina strategije je že opredeljena v 7. členu Uredbe 2024/1351/EU, morebitne dodatne vsebine, ki bi bile opredeljene na nacionalni ravni, pa v predlogu zakona niso predvidene.

Tudi vsebina kontingentnega načrta sledi vsebini, ki je določena v 32. členu Direktive 2024/1346/EU, pri čemer se v skladu s četrtnim pododstavkom prvega odstavka 27. člena Direktive 2024/1346/EU v kontingentnem načrtu določijo tudi ukrepi za imenovanje zakonitih zastopnikov, kadar je podanih nesorazmerno veliko število prošelj mladoletnikov brez spremstva. Kontingentni načrt se v skladu z drugim odstavkom 32. člena Direktive 2024/1346/EU pripravi na podlagi predloge Agencije Evropske unije za azil.

Tretji odstavek 7. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da morajo države članice posredovati Evropski komisiji svoje nacionalne strategije šest mesecev pred sprejetjem Dolgoročne evropske strategije za upravljanje azila in migracij. Ta se v skladu z drugim odstavkom 8. člena Uredbe 2024/1351/EU sprejme do 12. decembra 2025 in nato vsakih pet let. Glede na navedeno četrti odstavek vsebuje sklic, da se nacionalna strategija posodablja v skladu z rokom, ki je določen v tretjem odstavku 7. člena Uredbe 2024/1351/EU. V povezavi s kontingentnim načrtom pa ureditev v tretjem odstavku, ki določa, da ministrstvo v primeru spremenjenih okoliščin in vsaka tri leta pregleda kontingentni načrt ter vladi, kadar je to potrebno, predlaga njegovo posodobitev, sledi drugemu odstavku 32. člena Direktive 2024/1346/EU, ki določa, da se načrt po potrebi pregleda zaradi spremenjenih okoliščin in vsaj vsaka tri leta. Če se kontingentni načrt posodobi, je o tej posodobitvi v skladu z drugim odstavkom 32. člena Direktive 2024/1346/EU treba obvestiti Agencijo Evropske unije za azil, za kar se predlaga pristojnost ministrstva. Ministrstvo je v skladu z drugim odstavkom 32. člena Direktive 2024/1346/EU pristojno tudi za obveščanje Evropske komisije in Agencije Evropske unije za azil o vsaki uporabi kontingentnega načrta.

Drugi pododstavek prvega odstavka 7. člena Uredbe 2024/1351/EU predvideva možnost, da se države članice pri pripravi nacionalnih strategij posvetujejo z Evropsko komisijo ter ustreznimi organi, uradi in agencijami Evropske unije, zlasti Agencijo Evropske unije za azil, v skladu z navedenim pa se v četrtem odstavku predvideva pristojnost ministrstva za takšno posvetovanje.

K 5. členu:

Sklenitev dogovora iz 18. člena Uredbe 2021/2303/EU omogoča Republiki Sloveniji, da s podpisom operativnega načrta določene naloge iz pristojnosti ministrstva, Urada za oskrbo in integracijo migrantov (v nadaljnjem besedilu: urad) in policije prenese na Agencijo Evropske unije za azil na način, ki je usklajen z evropskimi standardi in zagotavlja učinkovito izvajanje operativne in tehnične pomoči.

Operativni načrt, ki ga pripravita izvršni direktor Agencije Evropske unije za azil in država članica gostiteljica, določa natančne pogoje in način delovanja podpornih skupin za azil. To vključuje tako organizacijske in logistične vidike kot tudi naloge in obveznosti strokovnjakov, vključno z vpogledom v evropske in nacionalne podatkovne zbirke, spoštovanjem temeljnih pravic ter pravnega reda Evropske unije in države članice.

V skladu z 18. členom in v povezavi s 16. členom Uredbe 2021/2303/EU se lahko na Agencijo Evropske unije za azil prenesejo posamezne naloge iz pristojnosti ministrstva, urada in policije, ki so operativne in tehnične narave.

K 6. členu:

Evropska komisija v skladu z 11. členom Uredbe 2024/1351/EU vsako leto do 15. oktobra sprejme Izvedbeni sklep Komisije o določanju držav članic, ki so pod migracijskim pritiskom, za katere obstaja tveganje migracijskega pritiska ali ki se soočajo z resnimi migracijskimi razmerami, v katerem določi ali je posamezna država članica pod migracijskim pritiskom ali ji v prihodnjem letu grozi migracijski pritisk oziroma ali se sooča z resnimi migracijskimi razmerami.

59. člen Uredbe 2024/1351/EU tudi omogoča, da kadar država članica v izvedbenem sklepu iz 11. člena ni opredeljena kot država članica, ki je pod migracijskim pritiskom, vendar meni, da se sooča z migracijskim pritiskom, uradno obvesti Evropsko komisijo o tem, da mora uporabiti letni solidarnostni fond. Podobno tudi 61. člen Uredbe 2024/1351/EU določa, da kadar država članica meni, da je pod migracijskim pritiskom, lahko predloži svojo zahtevo za delni ali celotni odbitek obljubljenih solidarnostnih prispevkov Evropski komisiji. Podobno tudi 62. člen Uredbe 2024/1351/EU določa, da država članica, za katero je v izvedbenem sklepu iz 11. člena Uredbe 2024/1351/EU ugotovljeno, da se sooča z resnimi migracijskimi razmerami, ali ki meni, da se sooča z resnimi migracijskimi razmerami, lahko kadar koli zahteva, da se delno ali v celoti odbijejo njeni obljubljeni prispevki, določeni v Izvedbenem aktu Sveta o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda.

Tudi Uredba 2024/1359/EU v 2. členu predvideva, da kadar država članica meni, da je v kriznih razmerah ali da se sooča s primerom višje sile, lahko glede na te izjemne okoliščine Evropski komisiji predloži obrazloženo prošnjo za koriščenje solidarnostnih ukrepov, ki bi omogočili ustrezno upravljanje teh razmer, in za odobritev morebitnih odstopanj od ustreznih pravil o azilnem postopku.

Uredba 2024/1351/EU v 24. in 25. točki 2. člena podrobneje opredeljuje migracijski pritisk in resne migracijske razmere, medtem ko 1. člen Uredbe 2024/1359/EU pojasnjuje krizne razmere in višjo silo, ki so podlaga, da ministrstvo na podlagi rezultatov spremljanja stanja na področju migracij ugotovi, da razmere v Republiki Sloveniji ustrezajo opredelitvam iz uredb. Opredelitve so tudi pravna podlaga za aktivacijo.

V skladu z navedenim je v prvem odstavku predloga 6. člena tega zakona predvideno, da če ministrstvo oceni, da razmere v Republiki Sloveniji ustrezajo opredelitvi kriznih razmer in višje sile v skladu z Uredbo 2024/1359/EU ali opredelitvi resnih migracijskih razmer, tveganju migracijskega pritiska in migracijskega pritiska v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, Vladi Republike Slovenije predlaga, da ugotovi obstoj teh razmer.

Navedeno še ne pomeni, da bi Republika Slovenija bila upravičena do uporabe letnega solidarnostnega fonda ali do odbitka solidarnostnih prispevkov v skladu z Uredbo 2024/1351/ ali Uredbo 2024/1359/EU. V primeru obvestila v skladu z 59. členom Uredbe 2024/1351/EU Evropska komisija oceni to obvestilo ter sprejme odločitev, ali se naj šteje, da je država članica pod migracijskim pritiskom. Če oceni, da je država članica pod migracijskim pritiskom, ta država članica postane država članica prejemnica, razen če je njen dostop do koriščenja letnega solidarnostnega fonda zavrnjen. V primeru zavrnitve lahko država članica Evropski komisiji in Svetu predloži novo prošnjo z ustreznimi dodatnimi informacijami. V primeru prošnje v skladu z 61. ali 62. členom Uredbe 2024/1351/EU pa Evropska komisija obvesti Svet Evropske unije o svoji oceni zahteve, Svet Evropske unije pa po prejemu te ocene sprejme izvedbeni akt, s katerim določi, ali se državi članici dovoli odstopanje od izvedbenega akta Sveta Evropske unije iz 57. člena Uredbe 2024/1351/EU.

Tudi v primeru prošnje v skladu z Uredbo 2024/1359/EU slednjo najprej oceni Evropska komisija, ki v skladu s 3. členom Uredbe 2024/1359/EU hitro oceni razmere v tesnem sodelovanju z državo članico prosilko in v posvetovanju z ustreznimi agencijami Evropske unije in mednarodnimi organizacijami. Če razmere ustrezajo opredelitvi kriznih razmer ali višje sile, Evropska komisija sprejme izvedbeni sklep, v katerem ugotovi, ali se država članica prosilka sooča s kriznimi razmerami ali s primerom višje sile. Ta sklep posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu Evropske unije ter v skladu s 4. členom Uredbe 2024/1359/EU po potrebi pripravi predlog za izvedbeni sklep Sveta Evropske unije. Svet Evropske unije v dveh tednih predlog oceni in sprejme izvedbeni sklep, s katerim odobri uporabo odstopanj iz 10. do 13. člena Uredbe 2024/1359/EU, ter določi načrt solidarnostnega odziva s solidarnostnimi ukrepi, ki jih lahko država članica izkoristi pri obvladovanju razmer.

Tretji odstavek v skladu z določbami 58. in 61. člena Uredbe 2024/1351/EU ureja obvestilo Evropski komisiji o nameri uporabe letnega solidarnostnega fonda oziroma zahtevka za odbitek solidarnostnih prispevkov, če bi Republika Slovenija že bila opredeljena kot država članica, ki je pod migracijskim pritiskom, v sklepu iz 11. člena Uredbe 2024/1351/EU. Smiselno enako se predvideva tudi za zahtevo za odbitek solidarnostnih prispevkov v skladu z 62. členom Uredbe 2024/1351/EU, če bi Republika Slovenija v sklepu iz 11. člena Uredbe 2024/1351/EU že bila opredeljena kot država članica, ki se sooča z resnimi migracijskimi razmerami. V skladu z navedenimi določbami uporaba solidarnostnega fonda oziroma odbitka solidarnostnih prispevkov ni avtomatična že s samo ugotovitvijo, da je država članica pod migracijskim pritiskom ali da se sooča z resnimi migracijskimi razmerami, temveč mora držav članica o tem posebej obvestiti Evropsko komisijo, v vednost pa tudi Svet Evropske unije.

K 7. členu:

Prvi odstavek 6. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da države članice in Evropska unija pri izvajanju svojih obveznosti na podlagi Uredbe 2024/1351/EU spoštujejo načelo solidarnosti in pravične delitve odgovornosti, kot je določeno tudi v 80. členu Pogodbe o delovanju Evropske unije. To velja tudi za zagotavljanje učinkovite podpore drugim državam članicam v obliki solidarnostnih prispevkov, kot to določa točka e) drugega odstavka 6. člena Uredbe 2024/1351/EU. Prvi odstavek je zato podlaga za določitev solidarnostnih prispevkov na nacionalni ravni.

Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva določi obliko in število solidarnostnih ukrepov oziroma kombinacijo teh ukrepov v skladu z Uredbo 2024/1351/EU. Sprejem odločitve o obliki in številu solidarnostnih ukrepov je potrebno, ker je treba v skladu s tretjim odstavkom 13. člena Uredbe 2024/1351/EU na zasedanju Solidarnostnega foruma Evropske unije na visoki ravni obljubiti solidarnostne prispevke za oblikovanje letnega solidarnostnega fonda. Temu je namenjena določba drugega odstavka. Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva določi tudi sodelovanje drugih ustreznih resorjev pri izvedbi podanih zavez.

K 8. členu:

Uredba 2024/1351/EU v drugem odstavku 56. člena predvideva kot solidarnostne ukrepe premestitve, finančne prispevke in alternativne solidarnostne ukrepe.

Člen določa, da se določi tudi objektivni kriterij za uporabo premestitev, saj je za izvajanje vseh elementov Pakta o migracijah in azilu ključno, da država zagotovi dobro pripravljenost azilnih, sprejemnih in migracijskih sistemov ter da ima vsak del teh sistemov zadostno zmogljivost. Imeti mora potrebne človeške, materialne in finančne vire ter infrastrukturo, da bi se lahko učinkovito izvajale politike upravljanja azila in migracij. S tem namenom je v prvem odstavku predvideno, da lahko Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva iz drugega odstavka 7. člena tega zakona ob določitvi premestitev kot solidarnostnega ukrepa opredeli tudi preference v povezavi s profili razpoložljivih kandidatov za premestitev; to izhaja iz prvega pododstavka četrtega odstavka 60. člena Uredbe 2024/1351/EU, ki določa, da lahko prispevajoče države članice in države članice prejemnice na prvem sestanku foruma na tehnični ravni v letnem ciklu na podlagi ugotovljenih potreb izrazijo razumne preference glede profilov razpoložljivih kandidatov za premestitev in morebitnega načrtovanja izvajanja svojih solidarnostnih prispevkov.

Drugi odstavek je podlaga, da bo lahko v navedenem predlogu oziroma odločitvi določena že skupna višina finančnih prispevkov v skladu s 56. in 64. členom Uredbe 2024/1351/EU, ki jih bo lahko predstavnik Republike Slovenije obljubil na prvem zasedanju Solidarnostnega foruma Evropske unije na visoki ravni v skladu s tretjim odstavkom 13. člena Uredbe 2024/1351/EU.

Kljub temu da prvi pododstavek drugega odstavka 56. člena Uredbe 2024/1351/EU predvideva uporabo alternativnih solidarnostnih ukrepov, ti v skladu s 65. členom Uredbe 2024/1351/EU temeljijo le na posebni zahtevi države članice prejemnice. Ti prispevki se štejejo za finančno solidarnost, njihovo konkretno vrednost pa skupaj in na realističen način določijo zadevne prispevajoče države članice in države članice prejemnice. Zaradi tega tretji odstavek predvideva, da če so v skladu z Uredbo 2024/1351/EU v predlogu Evropske komisije za izvedbeni sklep Sveta o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda iz 12. člena Uredbe 2024/1351/EU opredeljeni tudi alternativni solidarnostni ukrepi, ministrstvo pri pripravi predloga iz drugega odstavka 7. člena predvidi finančno vrednost alternativnih solidarnostnih ukrepov. V skladu s

četrtem odstavkom 57. člena Uredbe 2024/1351/EU se lahko države članice k alternativnim solidarnostnim ukrepom zavežejo tudi, če ti niso opredeljeni v predlogu Evropske komisije iz 12. člena Uredbe 2024/1351/EU, pri čemer se, če države članice prejemnice takih ukrepov v danem letu ne zahtevajo, pretvorijo v finančne prispevke. Glede na navedeno je predvideno, da lahko ministrstvo predlaga alternativne solidarnostne prispevke tudi, če ti niso opredeljeni v predlogu Evropske komisije za izvedbeni sklep Sveta o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda.

Pri pripravi je ključno, da se opredeli tudi finančni vidik solidarnostnih ukrepov oziroma kateri resor, ki bo odgovoren za namenitev proračunskih sredstev za solidarnostne ukrepe. Ker gre za področje migracij in azila, je pristojno ministrstvo, zaradi česar je v četrtem odstavku določeno, da sredstva za solidarnostne ukrepe zagotovi to ministrstvo.

K 9. členu:

63. člen Uredbe 2024/1351/EU in 9. člen Uredbe 2024/1359/EU predvidevata pogoje, kdaj je mogoče ali obvezen prevzem odgovornosti za obravnavanje prošelj za mednarodno zaščito, saj je šele po izpolnjevanju teh pogojev mogoče (in v primeru obveznega prevzema tudi potrebno), da država članica poravna svoje obveznosti na način določen v Uredbi 2024/1351/EU.

Predlog člena določa možnost, da ministrstvo v okviru operacionalizacije solidarnostnega fonda obveznosti, podane z zavezami na solidarnostnem forumu v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, Vladi Republike Slovenije predlaga, da poravna na način, da sprejme odgovornost za obravnavo določenega števila prošelj za mednarodno zaščito, za katere bi sicer bila odgovorna država članica, ki je prejemnica solidarnostnih ukrepov. Na ta način lahko država članica zniža število premeščenih oseb ali finančnih prispevkov.

K 10. členu:

Ta člen predstavlja pravno podlago za preselitev oseb v Republiko Slovenijo iz tretjih držav na podlagi Uredbe 2024/1350/EU. Predlog za preselitev pripravi ministrstvo in pri tem upošteva kriterije iz tretjega odstavka tega člena. O izvedbi preselitve odloči Vlada Republike Slovenije, ki izda sklep, v katerem določi tudi ustrezne deležnike za urejanje nastanitve in vključevanja preseljenih oseb, morebitno delovno skupino za koordinacijo izvedbe preselitve, podrobnosti opredeljene kvote oseb, ki bodo preseljene v Republiko Slovenijo, opredelitev območja, s katerega bodo osebe preseljene, in kategorijo teh oseb.

K 11. členu:

Prvi odstavek tega člena določa, da bodo prošnje oseb, ki bodo predlagane za preselitev, registrirane v državi, kjer se nahajajo.

Drugi odstavek tega člena določa izjemo od imenovanja zakonitega zastopnika mladoletniku brez spremstva po tem zakonu, in sicer da se lahko za izvedbo preselitve mladoletnika brez spremstva kot začasnega zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva imenuje uradna oseba ministrstva, saj bo lahko napotena v državo, v kateri se bo mladoletnik brez spremstva nahajal in ga bo lahko zastopala. Začasnega zakonitega zastopnika v tem primeru imenuje center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, kjer se nahaja ministrstvo. Po izkušnjah v praksi mladoletnika brez spremstva v tretji državi ne more zastopati lokalni zastopnik, ki mu je tam dodeljen, saj nima pristojnosti sodelovati v postopku po slovenski zakonodaji. Poleg tega bi bila napotitev zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva v praksi težko izvedljiva. Imenovanje dodatne uradne osebe ministrstva za napotitev omogoča hitro in objektivno zastopanje mladoletnika, pri čemer je cilj optimalno ščititi interese mladoletnika in hkrati omogočati učinkovito izvajanje postopka. Uradna oseba, ki bo nastopala kot začasni zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva, bo ustrezno usposobljena in bo lahko delovala neodvisno (ne bo odločala o prošnji zastopanega mladoletnika brez spremstva). Takšna rešitev je specifična za postopek preselitve in predlagana z namenom, da se omogoči preseljevanje mladoletnikov brez spremstva. Izhaja iz določb Pakta o migracijah in azilu o začasnem zastopniku mladoletnika brez spremstva (na primer točka a) prvega odstavka 27. člena Direktive 2024/1346/EU), ki omogočajo imenovanje osebe, primerne za začasno zastopanje, vključno z zaposlenim v državnem organu, zavodu za varstvo otrok, centru za socialno delo ali drugi ustrezni organizaciji, določeni za opravljanje nalog zastopnika, dokler ni imenovan zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva. Ob priznanju statusa in prihodu v Republiko Slovenijo, bo mladoletniku brez spremstva v skladu z zakonodajo določen skrbnik.

K 12. členu:

Ta člen določa pravno podlago za napotitev uradnih oseb ministrstva in urada ter uslužbencev policije v državo, iz katere se bo izvajala preselitev oseb, za izvedbo postopka mednarodne zaščite in postopkov v skladu z Uredbo 2024/1350/EU, ki so v pristojnosti urada. Pri organizaciji in izvedbi napotitve lahko po dogovoru pomagajo druge države članice Evropske unije, institucije Evropske unije in ustrezne mednarodne organizacije. Sredstva za napotitve zagotavlja vsak organ za svoje uradne osebe oziroma uslužbenke.

K 13. členu:

Za organizacijo prihoda oseb, ki izpolnjujejo pogoje za preselitev, so odgovorni ministrstvo v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za zunanje zadeve, uradom in policijo. Za potovanje v Republiko Slovenijo se tem osebam izda potni list za tujca ali tujko (v nadaljnjem besedilu: tujec), pri čemer je oseba v postopku izdaje potnega lista oproščena plačila upravne takse. Pred prihodom morajo osebe opraviti tudi splošni zdravstveni fizični pregled.

K 14. členu:

Člen ureja način zagotavljanja tolmačenja v postopkih preverjanja in registracije prošnje za mednarodno zaščito. Določa, da se pri tolmačenju ob preverjanju v skladu z Uredbo 2024/1356/EU ter pri predhodnem postopku uporabljajo določbe zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije, glede sporazumevanja pri opravljanju policijskih nalog.

K 15. členu:

Temeljno postopkovno jamstvo osebe v postopku je tudi pravica spremljati postopek v jeziku, ki ga oseba razume. Po predhodnem postopku, torej od registracije naprej, ima oseba v skladu s tretjim odstavkom 8. člena Uredbe 2024/1348/EU zagotovljenega tolmača.

Drugi odstavek določa izvedbo četrtega odstavka 34. člena Uredbe 2024/1348/EU, ki določa, da se dokumenti, ki jih organ za presojo oceni kot ustrezne za obravnavo prošnje, po potrebi prevedejo. Kadar prosilec ali prosilka (v nadaljnjem besedilu: prosilec) predloži obsežno listinsko dokumentacijo, ministrstvo brez prevoda ne more učinkovito presoditi vsebine vseh predloženih dokumentov oziroma njihovih delov. Zato lahko prosilca pozove, naj označi dele dokumentacije, ki so po njegovem mnenju najbolj bistveni za obravnavo prošnje. Takšna označitev ministrstvu omogoča, da se prevod prednostno zagotovi za tiste dele dokumentacije, ki bi lahko bili pomembni za obravnavo prošnje, in da na tej podlagi presodi njihovo relevantnost. Določba tako omogoča učinkovito izvajanje četrtega odstavka 34. člena Uredbe 2024/1348/EU ter prispeva k ekonomičnosti in učinkovitemu vodenju postopka. Če oseba ne ravna v skladu s pozivom ministrstva, ministrstvu listin ni treba upoštevati pri ugotavljanju dejanskega stanja.

Tretji odstavek določa, da mora biti oseba v jeziku, ki ga razume, seznanjena z vsebino pisne odločitve. Pri odločitvi se v jezik, ki ga razume, prevedejo izrek, bistveni razlogi za odločitev in pravni pouk. Prosilec v tem primeru prejme pisno obvestilo o tem, ali mu je bila priznana mednarodna zaščita, skupaj s splošnimi informacijami o možnosti izpodbijanja odločitve v jeziku, ki ga razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume.

Četrti odstavek določa pogoje, ki jih mora oseba izpolnjevati, da je lahko izbrana kot tolmač. V skladu s 4. točko se tolmač z izjavo zaveže, da ne bo sodeloval z diplomatsko-konzularnim predstavništvom države, katere jezik tolmači, ali kako drugače sodeloval z oblastmi te države na način, ki bi vzbujal sum v nepristranskost in spoštovanje zaupnosti v postopkih. Ministrstvo mora takoj obvestiti o obstoju možnosti navzkrižja interesov, kadar opravlja storitev tolmačenja za druge naročnike na ozemlju Republike Slovenije ali zunaj njega, zlasti kadar bi to povzročilo kršitve določb tega zakona glede posredovanja podatkov.

Peti odstavek določa izjemo od splošnih pogojev za opravljanje tolmačenja. Za tolmača se lahko izbere tudi sodni tolmač, imenovan v skladu z zakonom, ki ureja sodne izvedence, sodne cenilce in sodne tolmače, saj izpolnjuje pogoje za opravljanje tolmačenja v skladu s tem zakonom.

Šesti odstavek določa merila zaupanja vrednosti tolmača. Namen določbe je zagotoviti, da naloge tolmačenja opravljajo le osebe, ki izpolnjujejo visoke strokovne in etične standarde. Pri presoji se upoštevajo dosedanje delo, ravnanje in vedenje posameznika. Če iz teh okoliščin izhaja utemeljen dvom, da tolmač svojih nalog ne bo opravljal strokovno, pošteno, vestno ali nepristransko oziroma da ne bo spoštoval kodeksa poklicne etike, se šteje, da ni vreden zaupanja za opravljanje nalog tolmača.

Sedmi odstavek določa obveznost tolmača, da ministrstvo takoj obvesti o obstoju možnosti konflikta interesov, kadar opravlja storitve tolmačenja tudi za druge naročnike na ozemlju Republike Slovenije ali zunaj nje. Obveznost obveščanja je posebej poudarjena v primerih, ko bi lahko zaradi takšnega opravljanja storitev prišlo do kršitve varovanja osebnih podatkov prosilca pred organi njegove izvirne države.

Tolmač je v skladu z osmim odstavkom pri svojem delu zavezan spoštovati pravila Kodeksa ravnanja tolmačev in prevajalcev v postopkih za priznanje mednarodne zaščite, ministrstvo pa mora tolmače seznaniti s pravili in posebnostmi tolmačenja in z njihovo vlogo v teh postopkih.

Z devetim odstavkom se določa, da če tolmač ne izpolnjuje več pogojev iz tega člena, ne more več opravljati dela tolmača.

Deseti odstavek ureja usposabljanje tolmačev, ki ga izvaja ministrstvo. Namen usposabljanja je seznaniti tolmače s pravili in posebnostmi tolmačenja v postopkih za priznanje mednarodne zaščite ter z njihovo vlogo v teh postopkih. S tem se zagotavlja, da tolmači poznajo ne samo jezik, temveč tudi posebne zahteve, ki veljajo v teh postopkih, in da so usposobljeni za delo v postopkih, ki imajo izrazite posebnosti glede ranljivosti strank, potrebe po natančnosti in nepristranskosti. Ukrep prispeva k višji kakovosti tolmačenja in večji pravni varnosti prosilcev.

Eden od elementov skupnega evropskega azilnega sistema je tudi sodelovanje pristojnih organov držav članic Evropske unije v zvezi z izvajanjem postopkov. K temu spada tudi sodelovanje med državami pri zagotovitvi tolmačev, če gre za tolmačenje v jezik, za katerega ni ustreznega tolmača na ozemlju Republike Slovenije. Za pomoč pri tolmačenju lahko ministrstvo zaprosi tudi institucijo Evropske unije ali drugo mednarodno organizacijo. V tem primeru je treba najti cenovno in časovno najustreznejši način tolmačenja, eden od načinov pa je lahko tudi prek videokonference.

Tolmačenje v skladu s tem členom je osebi zagotovljeno tudi v postopkih omejitve svobode gibanja, alternativ pridržanju in pridržanja v skladu s tem zakonom, v postopku za odvzem mednarodne zaščite ter v postopku zahteve za dovolitev ostati na ozemlju Republike Slovenije do odločitve upravnega sodišča o tožbi zoper odločbo oziroma sklep ministrstva.

Štirinajsti odstavek določa, da sredstva za tolmačenje in prevajanje zagotavlja ministrstvo.

K 16. členu:

Pri zagotavljanju pravic na področju sprejema je pomembno, da oseba lahko komunicira v jeziku, ki ga razume. V ta namen se osebi, kadar je to potrebno, za ustno komunikacijo zagotovi tolmač oziroma za prevode listinske dokumentacije prevajalec. Urad odloči, v katerih primerih je zagotovitev tolmača oziroma prevajalca utemeljena oziroma potrebna, da bi se prosilcu zagotovile posamezne pravice, in zagotavlja sredstva za tolmačenje oziroma prevajanje.

Tretji odstavek določa, da se za tolmačenje in prevajanje na področju sprejema smiselno uporabljajo nekatere določbe, ki veljajo za tolmačenje in prevajanje v postopku za priznanje mednarodne zaščite, in sicer so to določbe, ki urejajo pogoje za izbiro tolmača, njegove strokovne in etične obveznosti, preprečevanje konfliktov interesov, spoštovanje kodeksa ravnanja tolmačev, možnost vključevanja tolmačev iz drugih držav ali institucij ter uporabo videokonference za varno tolmačenje. S tem se zagotavlja enaka ureditev tolmačenja, ne glede na to, ali gre za tolmačenje na področju postopka sprejema ali v drugih postopkih.

Če tolmač ne izpolnjuje več pogojev za tolmača, ne more več opravljati dela tolmača.

Urad je dolžan zagotoviti ustrezno usposabljanje tolmačev. Usposabljanje vključuje seznanjanje tolmačev s pravili in posebnostmi tolmačenja, ki so specifične za izvajanje pravic na področju sprejema. Prav tako se tolmači seznanijo s svojo vlogo, odgovornostjo in etičnimi standardi. S tem se zagotavlja strokovnost tolmačev, povečuje kakovost tolmačenja in zagotavlja, da tolmači razumejo pomen svojega dela.

Šesti odstavek določa, da sredstva za izvajanje tolmačenja in prevajanja zagotavlja urad, ki obenem skrbi za njihovo dejansko izvajanje.

Sedmi odstavek omogoča uporabo strojnega prevajanja ustne komunikacije v primerih, ko prosilec ne razume uradnega jezika, z namenom zagotavljanja učinkovitega, dostopnega in razumljivega sporazumevanja med prosilcem in pristojnimi osebami urada pri vsakodnevem sporazumevanju v okviru sprejema. Namen določbe je olajšati vsakodnevno komunikacijo s prosilcem, zlasti pri podajanju osnovnih informacij, pojasnil, navodil in drugih vsebin, ki so potrebne za nemoteno delo.

K 17. členu:

Člen določa zahteve glede usposobljenosti uradnih oseb, ki vodijo postopke po Uredbi 2024/1348/EU in tem zakonu. Namen določbe je zagotoviti strokovno in učinkovito izvajanje postopkov ter s tem varstvo pravic prosilcev za mednarodno zaščito in drugih oseb, na katere se zakon nanaša, vključno z osebami s priznano mednarodno zaščito. Ministrstvo, urad in policija zagotavljajo usposobljenost v skladu s tem členom, vsak za uradne osebe v svoji pristojnosti.

Osebe, ki obravnava prošnje za mednarodno zaščito in o njih odloča, mora ustrezno poznati relevantne standarde prava mednarodne zaščite. To pomeni, da mora opraviti specializirana usposabljanja, ki temeljijo na evropskem azilnem programu usposabljanja, ki ga oblikuje Evropska agencija za azil v skladu z 8. členom Uredbe 2021/2303/EU.

Kot del evropskega azilnega programa usposabljanja usposabljanje, ki ga zagotovi Agencija Evropske unije za azil, v skladu s četrtnim odstavkom 8. člena Uredbe 2021/2303/EU vključuje zlasti:

1. mednarodne standarde in standarde Evropske unije za temeljne pravice, zlasti določbe Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), pa tudi mednarodno pravo in pravo Evropske unije na področju azila vključno s posebnimi pravnimi primeri in sodno prakso;
2. vprašanja v zvezi z ugotavljanjem, ali prosilec izpolnjuje pogoje za mednarodno zaščito, in pravicami upravičencev do mednarodne zaščite;
3. vprašanja v zvezi z obdelavo prošenj za mednarodno zaščito;
4. tehnike opravljanja razgovorov;
5. oceno dokazov;
6. zadevno sodno prakso nacionalnih sodišč, Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice ter druge pomembne spremembe na področju azilnega prava;
7. vprašanja v zvezi s podatki o prstnih odtisih, vključno z vidiki zaščite podatkov, kakovosti podatkov in varnostnimi zahtevami za podatke;
8. uporabo izvedenskih zdravstvenih in pravnih poročil v postopku za mednarodno zaščito;
9. vprašanja v zvezi s pripravo in uporabo informacij o tretjih državah;
10. pogoje za sprejem;
11. vprašanja v zvezi z mladoletniki, zlasti tistimi brez spremstva, kar zadeva oceno največjih koristi otroka, posebne postopkovne zaščitne ukrepe, kot so spoštovanje pravice otroka, da izrazi svoje mnenje, in drugimi vidiki zaščite otrok, tehnike ugotavljanja starosti in sprejemni pogoji za otroke in družine;
12. vprašanja v zvezi s prosilci, ki potrebujejo posebna postopkovna jamstva, prosilci s posebnimi potrebami glede sprejema in drugimi osebami v ranljivem položaju, pri čemer je poseben poudarek na žrtvah mučenja, na žrtvah trgovine z ljudmi in na vprašanih, povezanih s spolom;
13. vprašanja v zvezi s tolmačenjem in kulturno mediacijo;
14. vprašanja v zvezi s preselitvijo;
15. vprašanja v zvezi z obravnavanjem postopkov premestitve;
16. odpornost in sposobnost premagovanja stresa, zlasti za osebe na vodstvenih položajih.

Uradne osebe urada, ki izvajajo naloge v skladu s tem zakonom, morajo biti ustrezno usposobljene. Obvezna usposabljanja za njih (tudi v okviru petega odstavka tega člena) izvaja institucija, ki deluje na

področju socialnega varstva, ki o opravljenem usposabljanju izdaja tudi potrdila. Vsebino in obseg usposabljanj določi urad, ki zagotovi tudi sredstva za njihovo izvedbo. Namen določbe je zagotoviti strokovno in enotno izvajanje zakona.

V četrtem odstavku so opredeljena dodatna vsebinska področja usposabljanj za ministrstvo, urad in policijo, ki zajemajo specifične vidike postopkov, in sicer glede ravnanja v kriznih razmerah in preprečevanja stresnih situacij ter obvladovanja konfliktov.

Peti odstavek omogoča širšo vključitev v usposabljanje oseb, ki so zaposlene pri drugih državnih organih, in oseb, ki pri svojem delu prihajajo v stik z osebami v okviru mednarodne zaščite, kadar je to zaradi njihovega dela potrebno, da se zagotovi enotna in usklajena obravnava. Lahko gre na primer za usposabljanje uradnih oseb ministrstva za področje sprejema, lahko pa gre tudi za kakšen drug organ, na primer sodišča.

Šesti odstavek določa pristojnosti za organizacijo in izvedbo usposabljanj, pri čemer imajo glavno odgovornost ministrstvo, policija in urad, ki pokrijejo vsak svoje pristojnosti, z možnostjo sodelovanja drugih državnih organov, ki lahko prispevajo strokovno znanje.

Sedmi odstavek določa obvezno letno usposabljanje varnostnikov, namenjeno pridobivanju in nadgrajevanju znanj o posebnostih dela s prosilci ter zagotavljanju ustreznega in strokovnega ravnanja pri opravljanju nalog varovanja v nastanitvenih kapacitetah urada.

K 18. členu:

16. člen Uredbe 2024/1348/EU določa obveznost držav članic, da prosilcem za mednarodno zaščito zagotovijo brezplačno pravno svetovanje (v nadaljnjem besedilu: pravno svetovanje) v upravnem delu postopka za priznanje mednarodne zaščite. Pravno svetovanje zajema navodila in obrazložitve upravnega postopka, vključno s pravicami in obveznostmi prosilca, pomoč pri vložitvi prošnje, vključno z navodili o različnih mogočih postopkih, dopustnosti prošnje in drugih pravnih vprašanjih, ki se pojavijo med postopkom, ter informacije o možnostih izpodbijanja odločb o zavrnitvi ali zavrženju prošnje v skladu s 67., 68. in 69. členom Uredbe 2024/1348/EU. 21. člen Uredbe 2024/1351/EU določa pravico prosilca do pravnega svetovanja v vseh fazah postopka za določitev odgovorne države članice, vključno z možnostjo brezplačnega pravnega svetovanja ter pomoči pri razumevanju postopka, pravic in obveznosti.

Uredba 2024/1348/EU omogoča, da se učinkovit dostop do pravnega svetovanja zagotovi tudi tako, da ena oseba v upravni fazi postopka hkrati svetuje več prosilcem, pri čemer morata biti zagotovljeni ustrezna kakovost in individualna obravnava vsake prošnje.

Drugi odstavek pojasnjuje obseg in časovno omejitev pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite, in sicer določa, da se pravno svetovanje lahko zagotavlja kadarkoli med upravnim postopkom, s čimer sta zagotovljeni fleksibilnost in možnost pravočasnega pravnega svetovanja za prosilca. Hkrati je za fazo pred vložitvijo prošnje določena omejitev na največ eno uro svetovanja, kar omogoča, da prosilec prejme osnovne informacije in pomoč pri pripravi prošnje, hkrati pa omogoča učinkovito upravljanje razpoložljivih virov. V utemeljenih primerih je pred vložitvijo prošnje pravno svetovanje mogoče največ v trajanju dveh ur, predvsem v primeru ranljive osebe oziroma večjih skupin. Določitev takšne časovne omejitve je v skladu s četrnim odstavkom 19. člena Uredbe 2024/1348/EU.

Tretji odstavek določa, da pravno svetovanje ne vključuje zastopanja prosilca v postopku mednarodne zaščite. Namen pravnega svetovanja je proslcu zagotoviti strokovno pomoč pri razumevanju postopka, njegovih pravic in obveznosti ter pri pripravi na procesna dejanja, ne pa prosilca zastopati v postopku.

Četrty odstavek določa, da pravno svetovanje izvaja uradna oseba ministrstva, če izpolnjuje predpisane pogoje, ima najmanj tri leta izkušenj na področju mednarodne zaščite ter ni vključena v vodenje postopka zadevnega prosilca ali odločanje v tem postopku. S tem se omogoča, da izvajajo pravno svetovanje tudi usposobljene uradne osebe ministrstva, hkrati pa se z izključitvijo uradnih oseb, ki vodijo postopek posameznega prosilca ali odločajo v tem postopku, zagotavlja nepristranskost in preprečuje konflikt interesov.

Peti odstavek določa, da je lahko na podlagi javnega razpisa, ki ga izvede ministrstvo za pravnega svetovalca izbrana tudi fizična oseba, ki opravlja naloge pravnega svetovanja, bodisi samostojno bodisi v okviru pravne osebe. Takšna oseba mora izpolnjevati vse navedene pogoje. Zbiranje kontaktnih podatkov teh oseb, in sicer telefonske številke in naslova elektronske pošte, je potrebno zaradi narave nalog pravnih svetovalcev in zagotavljanja njihove pravočasne dosegljivosti. Prosilci za mednarodno zaščito praviloma ne poznajo pravnega reda in postopka ter potrebujejo ustrezno pomoč, posamezna procesna dejanja pa so lahko vezana na kratke roke. Telefonska številka omogoča hiter in neposreden stik v nujnih primerih, elektronski naslov pa zanesljivo posredovanje pisnih obvestil in dokumentacije. Zbiranje obeh kontaktnih podatkov je zato potrebno za učinkovito izvajanje pravnega svetovanja ter predvsem za varstvo pravic in koristi prosilcev za mednarodno zaščito. Sedmi odstavek opredeljuje kriterij vrednosti zaupanja kot pogoj za imenovanje pravnega svetovalca v skladu s petim odstavkom tega člena in s tem zagotavlja, da so pravni svetovalci sposobni vzdrževati visoke strokovne in etične standarde, ki so nujni za kakovostno, nepristransko in zanesljivo izvajanje pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite.

Pred začetkom izvajanja pravnega svetovanja mora pravni svetovalec, izbran v skladu s petim odstavkom tega člena, v skladu z osim odstavkom opraviti usposabljanje, ki ga zagotovi ministrstvo. Ker zakon za pravne svetovalce iz petega odstavka ne zahteva predhodnih izkušenj, usposabljanje zagotavlja pridobitev potrebnega strokovnega znanja za izvajanje pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite.

Deveti odstavek omogoča, da se pravni zastopniki, ki v postopku mednarodne zaščite že opravljajo naloge zastopanja pred sodišči, lahko v upravni fazi postopka vključijo kot pravni svetovalci. Pravnemu zastopniku ni treba dokazovati pogojev iz petega odstavka tega člena.

Deseti odstavek v skladu s tretjim odstavkom 16. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da se pravno svetovanje v upravnem postopku v določenih primerih izključi. Namen je preprečiti zlorabo pravice do pravnega svetovanja, kadar bi bilo to nesorazmerno ali nepotrebno glede na okoliščine primera. Brez poseganja v pravico do pravnega svetovanja se tako svetovanje iz upravnega postopka izključi, kadar je prošnja prva naknadna prošnja, za katero se šteje, da je bila vložena samo zato, da bi odložila ali onemogočila izvršitev odločbe o vrnitvi, na podlagi katere bi bil prosilec neizogibno odstranjen iz države članice. Takšne prošnje so pogosto očitno neutemeljene, saj ne vsebujejo novih dejstev ali dokazov, ki bi lahko vplivali na izid postopka. Pravno svetovanje se izključi tudi, kadar gre za drugo ali poznejšo nakladno prošnjo, saj gre pri večkratnih nakladnih prošnjah pogosto za ponavljanje že obravnavanih razlogov brez novih pomembnih dejstev, zato se šteje, da bi nadaljnje brezplačno pravno svetovanje pomenilo neučinkovito rabo virov. Pravno svetovanje prav tako ni potrebno, če prosilca že zastopa ali mu pomaga pravni svetovalec. Ta določba preprečuje podvajanje pravne pomoči, saj prosilec že prejema ustrezno strokovno podporo. Namen teh omejitev je zagotoviti učinkovito rabo pravnih in finančnih virov ob hkratnem varstvu temeljnih pravic prosilcev.

Ministrstvo v skladu z enajstim odstavkom najmanj enkrat letno preveri, ali pravni svetovalci še izpolnjujejo pogoje iz tega člena. Razlogi, zaradi katerih pravni svetovalec svojih nalog ne more več opravljati, so določeni z namenom zagotavljanja strokovnosti, nepristranskosti in integritete pri izvajanju nalog. Če svetovalec ne izpolnjuje več predpisanih pogojev, izgubi temelj za opravljanje nalog pravnega svetovalca. Enako velja v primeru pravnomočne obsodbe za hujše kaznivo dejanje, saj bi to omajalo zaupanje v njegovo delo. Posebej se poudarja pomen usposabljanja, ki je obvezno za kakovostno izvajanje pravnega svetovanja. Razrešitev je predvidena, tudi, če svetovalec dejansko ne opravlja nalog pravnega svetovalca, saj bi sicer prihajalo do neučinkovite porabe kapacitet in onemogočanja dostopa prosilcev do pomoči.

V skladu z dvanajstim odstavkom se šteje, da pravni svetovalec ne opravlja svojih nalog, če v treh zadevah v enem letu odkloni svetovanje.

Trinajsti odstavek določa, da stroške izvajanja pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite krije ministrstvo.

Štirinajsti odstavek predvideva sprejetje podzakonskega akta, v katerem se določijo način dostopa osebe do pravnega svetovalca ter višina, pogoji in način izplačevanja sredstev.

K 19. členu:

Uredba 2024/1348/EU pravico do brezplačne pravne pomoči in zastopanja pred sodišči ureja v 17. členu, v katerem je določeno, da države članice prosilcem na njihovo zahtevo zagotovijo brezplačno pravno pomoč in zastopanje v pritožbenih postopkih. Uredba 2024/1348/EU organizacijo brezplačne pravne pomoči in zastopanja v pritožbenem postopku prepušča državam članicam, vključevati pa mora vsaj pripravo postopkovnih dokumentov, pripravo pritožbe in v primeru obravnav udeležbo na obravnavi pred sodiščem.

Da se prepreči zamenjava z brezplačno pravno pomočjo v skladu z Zakonom o brezplačni pravni pomoči (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 23/08, 15/14 – odl. US, 19/15 in 93/25 – ZNUZJV), se v tem zakonu za brezplačno pravno pomoč in zastopanje v skladu s 17. členom Uredbe 2024/1348/EU uporablja izraz pravno zastopanje v postopkih pred sodišči.

Za pravno zastopanje prosilcev v postopkih mednarodne zaščite pred Upravnim Sodiščem Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: upravno sodišče), v postopkih sodnega varstva zoper ukrepe v postopkih omejitve svobode gibanja, alternativ pridržanju ter pridržanja ter v postopku zahteve za dovolitev ostati na ozemlju Republike Slovenije do odločitve upravnega sodišča o tožbi zoper odločbo oziroma sklep ministrstva minister, pristojen za pravosodje, imenuje pravne zastopnike. Člen določa pogoje za izbiro in razrešitev pravnega zastopnika. Pravni zastopniki so izbrani na javnem razpisu, če izpolnjujejo pogoje, ki jih določa ta zakon. Prijava na razpis se vložijo v elektronski obliki v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek. Pravni zastopnik, izbran na javnem razpisu, je imenovan z odločbo za petletno obdobje.

Za pravnega zastopnika je lahko imenovan, kdor med drugim izpolnjuje pogoj, da je opravil pravniški državni izpit ali ima v Republiki Sloveniji zaključeno univerzitetno izobrazbo pravne smeri ali je končal enako raven izobraževanja v tujini, priznано v skladu z Zakonom o vrednotenju in priznavanju izobraževanja (Uradni list RS, št. 87/11, 97/11 – popr. in 109/12). Da je pravni zastopnik lahko imenovan, mora imeti opravljeno preverjanje znanja iz splošnega upravnega postopka, upravnega spora, prava človekovih pravic in prava mednarodne zaščite. Pravni zastopnik je lahko imenovan, če ni v delovnem ali službenem razmerju z Republiko Slovenijo na področju mednarodne zaščite. Pogoj, da ima oseba odprt varen elektronski predal, zagotavlja boljše varstvo prosilcev. Eden od pogojev za imenovanje za pravnega zastopnika je tudi, da je vreden zaupanja za opravljanje dela pravnega zastopnika. Zaupanja ni vredna oseba, za katero je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali vedenja utemeljeno sklepati, da svojih nalog ne bo opravljala strokovno, pošteno ali vestno ali da kot pravni zastopnik ne bo varovala ugleda instituta svetovanja in nepristranskosti.

Zbiranje kontaktnih podatkov kandidatov za pravne zastopnike, in sicer telefonske številke in naslova elektronske pošte, je potrebno zaradi narave njihovega dela in zagotavljanja njihove pravočasne dosegljivosti. Pravni zastopniki zastopajo prosilce za mednarodno zaščito v postopkih pred sodišči, v katerih so posamezna procesna dejanja vezana na zakonsko določene, pogosto kratke roke. Telefonska številka omogoča hiter in neposreden stik v nujnih primerih, elektronski naslov pa zanesljivo posredovanje pisnih obvestil, sodnih pisanj in druge dokumentacije. Zbiranje obeh kontaktnih podatkov je zato potrebno za učinkovito in pravočasno zastopanje ter varstvo pravic in pravnih koristi prosilcev za mednarodno zaščito.

Osmi odstavek določa pogoje, pod katerimi lahko minister, pristojen za pravosodje, razreši pravnega zastopnika. Razrešitev se lahko izvede, če zastopnik ne izpolnjuje več zakonskih pogojev, je pravnomočno obsojen za hujše kaznivo dejanje, sam zahteva razrešitev, ne opravi obveznega usposabljanja, ne opravlja svoje funkcije redno in vestno ali če se ugotovi, da mu je znana prava identiteta prosilca, razpolaga s prosilčevimi identifikacijskimi dokumenti, mu je znana dejanska prosilčeva starost, v primeru, ko ta zatrjuje, da je mladoletna oseba, ali so mu znana dejstva, na podlagi katerih prosilec ni upravičen do statusa begunca ali subsidiarne zaščite, a o tem ne obvesti pristojnega organa. Namen je zagotavljanje strokovne ravni pravnega zastopanja ter zaščita prosilcev za mednarodno zaščito pred neustreznim pravnim zastopanjem.

Deveti odstavek opredeljuje merila, kdaj se šteje, da pravni zastopnik ne opravlja svoje funkcije, na primer če trikrat v enem letu zavrne pravno zastopanje ali zaradi neobveščanja strank o postopku. Ministrstvo, pristojno za pravosodje, vodi evidenco, v kateri so poleg osebnih podatkov pravnega zastopnika zabeleženi tudi primeri nerednega ali nevestnega dela, kar omogoča nadzor, preglednost in zaščito pravic prosilcev.

Deseti odstavek pojasnjuje, da lahko ministrstvo, pristojno za pravosodje, pridobi potrebne podatke o razlogih za razrešitev pravnega zastopnika od različnih upravljavcev podatkov. Hkrati zagotavlja varstvo tistih podatkov, glede katerih zakon določa, da so del zaupnega razmerja ali del poklicne skrivnosti, oziroma da se podatki lahko pridobijo na podlagi odločbe sodišča samo za uporabo v drugih sodnih postopkih ali za potrebe predkazenskega postopka.

K 20. členu:

Prvi odstavek podrobneje ureja zahteve glede usposabljanja za pravne zastopnike na področju mednarodne zaščite. Usposabljanje je obvezno in ga mora pravni zastopnik opraviti najpozneje v šestih mesecih od dneva imenovanja, kar zagotavlja, da se čim prej seznani z ustreznimi informacijami. Omejitev opravljanja dela do opravljenega usposabljanja varuje pred neustreznim opravljanjem pravnega zastopanja pred sodišči.

Drugi odstavek uvaja izjemo od obveznosti usposabljanja za pravne zastopnike, ki so že pridobili zadostne praktične izkušnje.

Tretji odstavek določa možnost podaljšanja roka za udeležbo kandidata na usposabljanju če, ko se usposabljanja v roku iz prvega odstavka ne more udeležiti iz opravičenih razlogov. Hkrati je zaradi zagotavljanja pravne varnosti in nemotenega izvajanja sistema pravnega zastopanja določena tudi omejitev, da se rok lahko podaljša največ enkrat in največ za eno leto.

Četrty odstavek ureja postopek preverjanja znanja za kandidate, ki morajo opraviti izpit iz znanja, opredeljen v prejšnjem členu. Preverjanje poteka pred komisijo, ki jo imenuje minister, pristojen za pravosodje.

Peti odstavek določa finančno ureditev za delo komisije, in sicer da nagrade in potne stroške krije ministrstvo.

Šesti odstavek določa, da kandidat za pravnega zastopnika, ki preverjanja znanja ni opravil uspešno, lahko preverjanje znanja ponavlja največ dvakrat v roku, ki ga določi direktor Centra za izobraževanje v pravosodju.

Sedmi odstavek predvideva sprejetje podzakonskega akta, ki bo predpisal vsebino in obseg usposabljanja ter preverjanja znanja. Vsebino podzakonskega akta določi minister, pristojen za pravosodje. Imenovani pravni zastopniki morajo namreč najpozneje v šestih mesecih od imenovanja opraviti usposabljanje na področju prava mednarodne zaščite, ki ga izvaja Center za izobraževanje v pravosodju ali drug državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje. Sredstva za izvedbo usposabljanja zagotavlja ministrstvo, pristojno za pravosodje. Obveznost usposabljanj in preverjanja znanja ne velja za imenovane pravne zastopnike, če imajo najmanj eno leto praktičnih izkušenj s tega področja, če so že delali kot pravni zastopniki oziroma kot odvetniki izvrševali pravno zastopanje prosilcev v skladu z Zakonom o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D; v nadaljnjem besedilu: ZMZ-1) v vsaj treh zadevah pred sodišči.

K 21. členu:

Namen člena je urediti pravico pravnih zastopnikov do plačila za opravljeno pravno zastopanje in povračila stroškov, ki nastanejo pri pravnem zastopanju prosilcev za mednarodno zaščito v postopkih pred sodišči, ob upoštevanju načela racionalne porabe javnih sredstev.

Prvi odstavek določa, da pravnim zastopnikom pripadata plačilo in povračilo stroškov v zvezi s pravnim zastopanjem pred upravnim, vključno s storitvami tolmačenja in prevajanja v omejenem obsegu, kar omogoča uveljavljanje pravic prosilcev brez nesorazmernih finančnih bremen države. Sredstva zagotavlja ministrstvo, pristojno za pravosodje.

Drugi odstavek našteva primere, v katerih pravnemu zastopniku plačilo ne pripada (v primeru preklica pooblastila pred vložitvijo pravnega sredstva, neupoštevanja rokov ali dvojnega vlaganja pravnih sredstev). Gre za zagotovitev odgovornega ravnanja in preprečevanje zlorab sistema.

V tretjem odstavku se določa obveznost pravočasne predložitve stroškovnika upravnemu sodišču kot pogoj za izplačilo.

Četrty odstavek določa možnost upravnega sodišča, da zahteva povrnitev sredstev oziroma sorazmernega dela izplačanih sredstev od oseb, ki imajo zadostna lastna sredstva.

Peti odstavek vsebuje zakonsko pooblastilo ministru, pristojnemu za pravosodje, da v soglasju z ministrom podrobneje uredi način dostopa osebe do pravnega zastopnika, merila za določitev plačila za opravljeno pravno zastopanje in povračila stroškov ter merila za izračun povrnitve sredstev iz prejšnjega odstavka.

K 22. členu:

V okviru izvajanja Pakta o migracijah in azilu morajo države članice zagotoviti ustrezne pogoje določenim kategorijam oseb, ki potrebujejo posebno obravnavo. Uredba 2024/1356/EU za takšno kategorijo oseb uporablja izraza ranljivost in ranljive osebe, medtem ko Uredba 2024/1348/EU uporablja izraz prosilci, ki potrebujejo posebna procesna jamstva, Direktiva 2024/1346/EU pa izraz prosilci s posebnimi potrebami glede sprejema.

Identifikacija ranljivosti v fazi preverjanja je pomembna, saj prispeva k prepoznavanju ranljivih oseb čimprej po vstopu na ozemlje Republike Slovenije, da se tem osebam pravočasno zagotovi pomoč, ki jo potrebujejo, in da se v nadaljnjih postopkih lahko v celoti upoštevajo vse posebne potrebe. Tretji odstavek 12. člena Uredbe 2024/1356/EU določa, da za državljane tretjih držav, ki jih je treba preveriti, specializirano osebje organov preverjanja, usposobljeno za ta namen, izvede predhodni pregled ranljivosti, da se ugotovi, ali bi državljan tretje države lahko bil oseba brez državljanstva, ranljiv ali žrtev mučenja ali drugega nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali imel posebne potrebe v smislu Direktive 2008/115/ES, 25. člena Direktive 2024/1346/EU in 20. člena Uredbe 2024/1348/EU. Četrty odstavek istega člena določa tudi, da kadar obstajajo znaki, da je državljan tretje države ranljiv ali da ima posebne potrebe v zvezi s sprejemom ali postopkovne potrebe, v ustreznih objektih prejme pravočasno in ustrezno podporo glede na svoje telesno in duševno zdravje. Peti odstavek istega člena pa določa, da je lahko predhodni pregled ranljivosti del ocen ranljivosti in posebnih postopkovnih ocen iz navedene uredbe in navedenih direktiv.

Ker se določbe uredb izvajajo neposredno, se v tem členu določa le pristojni organ za izvajanje teh določb – to je policija. Način izvedbe predhodnega pregleda ranljivosti ostaja odprt, da bi se s tem omogočilo policiji fleksibilno izvajanje.

Podatki o ranljivosti, zabeleženi v fazi preverjanja, se prenesejo v evidence ministrstva in urada. To določa 118. člen tega zakona. Ti podatki se uporabljajo v nadaljnjih postopkih ugotavljanja in ocenjevanja posebnih procesnih jamstev ter posebnih potreb glede sprejema.

K 23. členu:

V skladu z Uredbo 2024/1348/EU izraz prosilec, ki potrebuje posebna procesna jamstva, pomeni prosilca, ki zaradi individualnih okoliščin, kot so posebne ranljivosti, ne more v celoti uživati pravic in izpolnjevati obveznosti, določenih v tej uredbi. Določeni prosilci lahko potrebujejo posebna procesna jamstva, med drugim zaradi starosti, spola, spolne usmerjenosti, spolne identitete, invalidnosti, hude fizične ali mentalne bolezni ali motenj, tudi kadar so posledica mučenja, posilstva ali drugih hudih oblik psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja ali nasilja na podlagi spola. 20. člen Uredbe 2024/1348/EU določa, da pristojni organi individualno ocenijo, po potrebi s pomočjo tolmača, ali prosilec potrebuje posebna procesna jamstva. Ta ocena se lahko vključi v obstoječe nacionalne postopke ali v oceno iz 25. člena Direktive 2024/1346/EU ter zanj ni potrebno, da poteka v obliki upravnega postopka. Ocena glede posebnih procesnih jamstev se začne čim prej po podaji prošnje. Začne se z ugotavljanjem, ali prosilec kaže prve znake, da bo morda potreboval posebna procesna jamstva. To ugotavljanje temelji na vidnih znakih, prosilčevih izjavah ali vedenju ali morebitnih ustreznih dokumentih. V primeru mladoletnika se upoštevajo tudi izjave staršev, odrasle osebe, ki je odgovorna zanj v skladu s pravom ali prakso zadevne države članice, ali zastopnika prosilca.

V tem členu se določi pristojni organ za izvajanje ocene potrebe po posebnih procesnih jamstvih v skladu z 20. členom Uredbe 2024/1348/EU, in sicer je to ministrstvo. Pri tem upošteva tudi morebitne ugotovitve policije in urada.

Ministrstvo znake, ki kažejo na potrebo po posebnih procesnih jamstvih, evidentira v obrazec, do katerega ima dostop le ministrstvo. Če so določene ugotovitve lahko pomembne za sprejem, o tem po potrebi obvesti urad.

Druge določbe se uporabljajo neposredno iz omenjene uredbe.

K 24. členu:

V okviru sprejema v skladu s 24. in 25. členom Direktive 2024/1346/EU urad upošteva poseben položaj prosilcev s posebnimi potrebami in v ta namen v vsakem posamičnem primeru oceni, ali ima prosilec posebne potrebe glede sprejema. Ocena posebnih potreb se začne z ugotavljanjem posebnih potreb glede sprejema na podlagi fizičnih znakov ali izjav ali vedenja prosilcev ali po potrebi na podlagi izjav staršev ali zastopnika prosilca.

Da bi se prosilcu zagotovilo izvrševanje pravic na področju sprejema, se v skladu s prvim odstavkom 25. člena Direktive 2024/1346/EU na podlagi prepoznanih znakov in lastnosti prosilca čim prej in najpozneje v 30 dneh od podaje prošnje opravi prva, uradna ocena posebnih potreb glede sprejema. Po opravljeni prvi oceni se pozneje v primeru prepoznanih novih potreb vsakič znova izpolni oziroma dopolni obrazec ter ocenijo in naslovijo nove posebne potrebe glede sprejema. Za oceno posebnih potreb v okviru sprejema je pristojen urad.

Urad vpisuje znake, ki kažejo na posebne potrebe prosilca glede sprejema, v obrazec, do katerega ima dostop le urad. Če pa določene ugotovitve lahko vplivajo na postopek, urad o tem obvesti ministrstvo.

V skladu s točko c) drugega odstavka 25. člena Direktive 2024/1346/EU lahko urad prosilca napoti na ustrezen pregled, kadar se oceni, da prosilec potrebuje dodatno zdravniško pomoč, a le ob predhodnem soglasju tega prosilca. Po potrebi se na takšnem pregledu zagotovi tolmač, a če ta v razumnem času ni na voljo, lahko pri tolmačenju ob privolitvi prosilca pomaga drug odrasel posameznik. Ta mora za zagotovitev varstva osebnih podatkov prosilca podpisati izjavo o zaupnosti. Rezultate takšnega zdravstvenega pregleda urad upošteva pri oceni posebnih potreb glede sprejema.

V skladu s petim odstavkom 25. člena Direktive 2024/1346/EU ocena posebnih potreb v skladu s tem členom ne posega v vsebinsko odločitev o prošnji na podlagi Uredbe 2024/1347/EU. To pomeni, da dejstvo, da ima oseba posebne potrebe glede sprejema, ni samo po sebi razlog za priznanje mednarodne zaščite. O upravičenosti do mednarodne zaščite se odloča na podlagi pogojev, določenih v Uredbi 2024/1347/EU. Se pa posebne potrebe glede sprejema upoštevajo pri obravnavi prošnje, kadar je to relevantno – na primer pri zagotavljanju potrebnih prilagoditev/jamstev pri vložitvi prošnje ali osebnem razgovoru, pri ugotavljanju verodostojnosti navedb osebe s posebnimi potrebami glede sprejema ali pri izkazovanju pripadnosti te osebe določeni skupini, ki je v izvorni državi izpostavljena preganjanju, mučenju ali nečloveškemu ravnanju.

K 25. členu:

Prvi odstavek tega člena prenaša prvi odstavek 28. člena Direktive 2024/1346/EU, ki prepoznava žrtve mučenja in drugih oblik nasilja kot posebej ranljivo skupino oseb s posebnimi potrebami. Zaradi posledic, ki jih je povzročilo nasilje, jim je treba zagotoviti dodatno podporo v obliki zdravstvene oskrbe, nege, psihosocialne podpore, rehabilitacije in svetovanja, ob vsem tem pa zagotoviti tolmačenje, kadar je to potrebno.

Drugi odstavek zagotavlja dodatno zaščito osebam, ki so bile prepoznane kot žrtve trgovine z ljudmi. V ta namen določa obvezno usklajevanje med organi azilnega sistema ter pristojnimi službami za obravnavo in podporo žrtvam trgovine z ljudmi. Takšno usklajevanje sledi določbi prvega odstavka 11.a člena prenovljene Direktive (EU) 2024/1712 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev.

K 26. členu:

Ta člen prenaša 26. člen Direktive 2024/1346/EU. V skladu z uveljavljenimi mednarodno-pravnimi standardi določa, da mora biti pri postopkih in ukrepih po tem zakonu, povezanih z mladoletnimi prosilci, osrednje vodilo otrokova največja korist. Opredeljuje, kaj največja otrokova korist zajema, in pri tem ohranja vsebino, kot jo je določal že ZMZ-1.

K 27. členu:

Mladoletniki brez spremstva predstavljajo eno od najbolj ranljivih skupin med osebami s posebnimi potrebami, zato je pomembno, da se postopek in sprejem prilagodita njihovim posebnim okoliščinam in potrebam, z namenom zagotavljanja njihove varnosti ter ustrezne fizične in čustvene oskrbe.

V skladu z desetim odstavkom 27. člena Direktive 2024/1346/EU je treba čim prej potrditi istovetnost mladoletnika brez spremstva ter poiskati njegove družinske člane. Prav tako mu je v skladu s prvim odstavkom 27. člena Direktive 2024/1346/EU treba v najkrajšem mogočem času postaviti zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva v skladu s tem zakonom. Če zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva še ni imenovan za izvedbo postopka pri policiji (izpolnitev obrazca), se mladoletniku brez spremstva za izvedbo tega postopka zagotovi prisotnost osebe, ki je bila določena za to nalogo v postopku pred policijo v skladu z Zakonom o tujcih (Uradni list RS, št. 46/25 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZTuj-2), (torej preden je ta mladoletnik zaprosil za mednarodno zaščito). Na ta način se zagotovi takojšnje in kontinuirano varovanje pravic in koristi mladoletnika brez spremstva v postopku mednarodne zaščite. V praksi to pomeni, da policija na podlagi *Protokola o sodelovanju med Centri za socialno delo in policijo pri izvajanju pomoči mladoletnim tujcem brez spremstva po Zakonu o tujcih* o prijetju mladoletnega tujca brez spremstva, ki je nezakonito vstopil v državo ali v njej nezakonito prebiva, v poslovnem času center za socialno delo takoj obvesti krajevno pristojni center za socialno delo. Izven poslovnega časa centra za socialno delo pa obvesti Interventno službo centra za socialno delo, ki je pristojna za območje posamezne policijske postaje in zaprosi za sodelovanje strokovnega delavca. Policija center za socialno delo ali interventno službo centra za socialno delo na kratko seznani s preliminarimi ugotovitvami, stanju mladoletnega tujca brez spremstva ter o nameravanih ukrepih. V nadaljevanju center za socialno delo ali pristojna interventna služba zagotovi strokovnega delavca in ga takoj napoti na policijsko postajo, kjer strokovni delavec z mladoletnim tujcem brez spremstva opravi razgovor, mu nudi prvo socialno pomoč ter pridobi njegovo izjavo o postavitvi skrbnika za poseben primer. Strokovni delavec po potrebi spremlja mladoletnega tujca pri prevozu v ustrezno namestitveno ustanovo. Če pri tem mladoletni tujec brez spremstva zaprosi za mednarodno zaščito mu za postopek pri policiji ne more biti imenovan zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva, strokovni delavec sodeluje tudi v postopku policije v okviru mednarodne zaščite.

O postavitvi zakonitega zastopnika je treba mladoletnika brez spremstva takoj informirati (drugi in peti odstavek 27. člena Direktive 2024/1346/EU). Prav tako ga je treba informirati o pravicah in dolžnostih po tem zakonu, vključno z možnostjo ugovora zoper delo imenovanega zakonitega zastopnika ali delo centra za socialno delo (točka a) petega odstavka 27. člena Direktive 2024/1346/EU). V skladu z drugim pododstavkom drugega odstavka 5. člena Direktive 2024/1346/EU se informacije mladoletniku brez spremstva zagotavljajo v prisotnosti njegovega zakonitega zastopnika ter na način, ki ustreza njegovi starosti in stopnji razvoja, da lahko informacije tudi razume.

Naloge zakonitega zastopnika zajemajo zastopanje v postopkih mednarodne zaščite, vključno s postopkom določanja odgovorne države članice za obravnavo prošnje, poleg tega pa na področju varovanja zdravja, izobraževanja ter varovanja premoženjskih pravic in koristi pri uresničevanju pravic na področju sprejema.

Zakoniti zastopnik pri svojem delu in sprejemanju odločitev vedno upošteva stališče oziroma mnenje mladoletnika brez spremstva, dokler je v največjo korist tega mladoletnika, kar tudi pomeni, da mora z njim komunicirati o vseh pomembnih zadevah (prvi odstavek 27. člena Direktive 2024/1346/EU). Iz tega razloga je mladoletnik brez spremstva s svojim zakonitim zastopnikom tudi vedno prisoten pri dejanjih v postopkih po tem zakonu.

Za nastanitev mladoletnika brez spremstva je pristojen urad, pri čemer sodeluje z zakonitim zastopnikom tega mladoletnika, center za socialno delo pa oceni ustreznost nastanitve.

Zakon omogoča podaljšanje nastanitve mladoletnikom brez spremstva, ko postanejo polnoletni, in sicer do dopolnjenega 21. leta starosti. Takšno odločitev lahko predlaga center za socialno delo. Ta določba je sprejeta z namenom zagotavljanja lažjega prehoda mladoletniku oziroma mladi osebi v odraslost.

Podrobnejši način zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva, sodelovanja med ustreznimi institucijami in zakonitimi zastopniki mladoletnikov brez spremstva, vodenja seznama zakonitih zastopnikov mladoletnikov brez spremstva ter zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave določi Vlada Republike Slovenije v podzakonskem aktu.

Zakoniti zastopnik se ne imenuje tistemu mladoletniku brez spremstva, ki je star 15 let ali več in je sklenil zakonsko zvezo, in tistemu mladoletniku brez spremstva, ki je postal roditelj in mu je sodišče priznalo popolno poslovno sposobnost. Prav tako se zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva ne imenuje osebi, ki trdi, da je mladoletnik, a pristojni organi razpolagajo z listinskimi dokazi, ki dokazujejo njegovo polnoletnost - kot so na primer ocena starosti druge države članice, ki je bila opravljena v okviru postopka mednarodne zaščite, rojstni list ali kopija osebnega dokumenta (prvi odstavek 27. člena Direktive 2024/1346/EU).

K 28. členu:

Kadar na podlagi izjav prosilca, razpoložljivih dokumentarnih dokazil ali drugih ustreznih indicev obstajajo razlogi za dvom o tem, ali je prosilec mladoletnik ali ne, ima ministrstvo možnost, da zahteva oceno starosti te osebe. Dvomi glede starosti prosilca se lahko pojavijo, kadar prosilec trdi, da je mladoleten, ali kadar trdi, da je odrasla oseba. Glede na to, da je za mladoletnike brez spremstva zelo verjetno, da ne bodo imeli identifikacijskih ali drugih dokumentov, in da so v še posebej ranljivem položaju, je pomembno, da se zagotovijo ustrezni postopki za ugotavljanje starosti. Pravna podlaga za izvedbo ocene starosti v skladu s tem členom je 25. člen Uredbe 2024/1348/EU.

Ugotavljanje starosti se izvede v dveh korakih. Prvi korak je večdisciplinarna ocena, ki jo opravi urad in ministrstvo. Pri tem ministrstvo v vsakem primeru opravi razgovor s prosilcem. Če razgovor ni dovolj za zaključek ocene, urad pripravi še psihosocialno oceno. Tako ministrstvo kot urad pri svojem delu ocene upoštevata različne dejavnike, kot so fizični, psihološki, razvojni, okoljski in kulturni dejavniki. Ministrstvo je tisto, ki na podlagi zaključenih ocen pripravi oceno starosti.

Ministrstvo lahko za sodelovanje pri razgovoru uporabi tudi druge primerne strokovnjake, na primer psihologa, pediatra, kulturnega mediatorja in podobno. Podrobnejši način sodelovanja s temi strokovnjaki in plačilo tem strokovnjakom predpiše minister.

Če večdisciplinarna ocena za ugotavljanje starosti ni dokončna, lahko sledi drugi korak - zdravniški pregled, ki ga opravi izvedenec medicinske stroke. Tudi ta se opravi tako, da se da manj invazivnim postopkom prednost pred bolj invazivnimi in da se spoštuje posameznikovo dostojanstvo. O zdravniškem pregledu je treba pisno obvestiti mladoletnika brez spremstva in njegovega zakonitega zastopnika.

Kadar se prosilec predstavlja kot odrasla oseba, a uradna oseba ministrstva na podlagi fizičnih lastnosti, izjav ali vedenja lahko objektivno oceni, da gre za mladoletno osebo, ki je brez spremstva, se ga obravnava kot mladoletnika brez spremstva in se mu imenuje zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva. Prav tako se ga nastani v ustrezno nastanitev. S tem se zavaruje največje koristi otroka v okviru postopka in sprejema, saj se v takšnih primerih ocena starosti ne more izvesti (ker ima prosilec pravico zavrniti oceno starosti in se v tem primeru obravnava kot odrasla oseba).

Kadar pa se prosilec predstavlja kot mladoleten, čeprav je očitno oziroma obstajajo znaki, da gre za odraslo osebo, se ga do zaključene ocene starosti preventivno za zaščito drugih mladoletnikov ne nastani v nastanitveno kapaciteto, kjer so nastanjeni drugi mladoletniki brez spremstva. S tem se zaščitijo največje koristi drugih mladoletnikov brez spremstva. Še vedno pa morajo biti do zaključene ocene starosti takemu mladoletniku na voljo vse ustrezne varovalke.

K 29. členu:

V skladu z Direktivo 2024/1346/EU je glavna naloga zakonitega zastopnika, da skrbi za največje koristi otroka ter zastopa mladoletnika brez spremstva, mu pomaga in nastopa v njegovem imenu. Sposoben mora biti pojasniti informacije, ki jih prejme mladoletnik brez spremstva, sodelovati s pristojnimi organi, mladoletniku zagotoviti materialno oskrbo in zdravstveno varstvo ter mu pomagati, da uveljavi druge pravice in izpolni obveznosti.

Za zakonite zastopnike mladoletnikov brez spremstva, ki so prosilci, se smiselno uporabljajo določbe Družinskega zakonika o skrbništvu, pri čemer pa ta zakon zaradi specifičnosti postopka mednarodne zaščite določa dodatna pravila in varovalke, s katerimi se zagotavlja učinkovitejše zakonito zastopanje. Zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva mora izpolnjevati določene pogoje, med drugim se mora udeležiti usposabljanja pred nastopom zastopanja in nato redno vsako leto. Ta usposabljanja zajemajo vsebine, ki jih zakoniti zastopniki potrebujejo za ustrezno zastopanje mladoletnikov brez spremstva. Izvajanje usposabljanj in sredstva zanje zagotavlja urad. Vlada Republike Slovenije v podzakonskem aktu natančneje določi način izvajanja usposabljanj.

Prav tako morajo v skladu s šestim odstavkom 26. člena Direktive 2024/1346/EU zakoniti zastopniki mladoletnikov brez spremstva izpolnjevati pogoj nekaznovanosti v zvezi s kaznivimi dejanji ali prekrški nad otroki ali kaznivimi dejanji ali prekrški, ki vzbujajo resne dvome v njihovo sposobnost za prevzem odgovornosti za mladoletnike.

Odločbo o imenovanju zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva izda krajevno pristojen center za socialno delo za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva. O tem obvesti urad in ministrstvo. Seznam zakonitih zastopnikov vodi ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve. Zaradi pomanjkanja zakonitih zastopnikov mladoletnikov brez spremstva v praksi ta zakon uvaža dve dodatni možnosti. Kot zakoniti zastopnik lahko tako nastopi tudi pravna oseba, ki imenuje ustrezno usposobljeno fizično osebo, ali krajevno pristojen center za socialno delo. V obeh primerih morajo biti fizične osebe, ki bodo zastopale mladoletnike brez spremstva v imenu pravne osebe ali centra za socialno delo, usposobljene na enak način kot zakoniti zastopniki s seznama, torej pred nastopom zakonitega zastopanja in nato redno vsako leto.

Zakoniti zastopnik mora o svojem delu redno poročati centru za socialno delo, in sicer ob izvršljivosti odločbe v postopku priznanja mednarodne zaščite ali na zahtevo centra za socialno delo, kadar ta oceni, da je to potrebno za varovanje koristi posameznega mladoletnika brez spremstva. Da lahko zakoniti zastopnik napiše poročilo o svojem delu, mora dejansko priti do zastopanja, zato zakoniti zastopnik ne pripravi poročila v primeru samovoljnih zapustitev mladoletnikov brez spremstva po imenovanju, kadar zakoniti zastopnik še ni zastopal določenega mladoletnika. Na podlagi prejetih poročil mora center za socialno delo sprejeti ustrezne ukrepe za zaščito koristi mladoletnika brez spremstva, kadar oceni, da je to potrebno.

Zakonitemu zastopniku pripadata povrnitev stroškov in nagrada za opravljeno delo, ki ju lahko uveljavlja do desetega dne v mesecu za opravljena zastopanja v preteklem mesecu. Če tega ne stori v navedenem roku, zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva izgubi pravico do nagrade in povračila stroškov. Ostale podrobnosti določi ministrstvo s podzakonskim aktom.

Zakonito zastopanje mladoletnika brez spremstva preneha iz razlogov, ki jih Družinski zakonik določa za prenehanje skrbništva, kot tudi z izvršljivostjo odločitve v postopku mednarodne zaščite oziroma z dnem imenovanja skrbnika (če dobi status) ali skrbnika za posebni primer (če je odločitev negativna - v skladu z 82. členom ZTuj-2). V navedenih primerih zastopanje preneha po zakonu. Zastopanje preneha tudi, če je zakonitemu zastopniku znano, da je prosilec dejansko že polnoleten, a o tem ne obvesti ministrstva. V tem primeru o prenehanju zastopanja center za socialno delo izda odločbo.

Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, enkrat letno preverja izpolnjevanje pogojev za opravljanje nalog zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva in s seznama izbriše osebe, ki teh pogojev ne izpolnjujejo več, oziroma odloči, da uslužbenci pravne osebe, ki pogojev ne izpolnjujejo več, zakonitega zastopanja več ne opravljajo. Med temi pogoji se na novo določa, da lahko zakoniti zastopnik obdobjno usposabljanje upravičeno izpusti le enkrat, saj bi sicer lahko v praksi prišlo do izkoriščanja tega pogoja.

Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, izpolnjevanje pogoja nekaznovanosti za zakonitega zastopnika ugotavlja po uradni dolžnosti na podlagi podatkov iz kazenske evidence, evidence pravnomočnih sodb oziroma sklepov o prekrških, evidenc o pravnomočnih odločbah o prekrških ter podatkov o vloženih pravnomočnih obtožnicah in izdanih nepravnomočnih sodbah.

Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, redno preverja tudi izpolnjevanje pogojev pravnih oseb iz tega člena in s seznama pravnih oseb izbriše tiste pravne osebe, ki pogojev več ne izpolnjujejo.

Člen določa, da se v okviru seznamov zakonitih zastopnikov mladoletnikov brez spremstva ter pravnih oseb, ki lahko opravljajo zakonito zastopanje, vodijo tudi kontaktni podatki, in sicer telefonska številka in elektronski naslov. Zbiranje navedenih kontaktnih podatkov je nujno zaradi posebne narave nalog zakonitega zastopnika in procesnega položaja mladoletnika brez spremstva. Ti mladoletniki praviloma ne poznajo pravnega reda in postopkov mednarodne zaščite, zato je učinkovito in pravočasno delovanje zakonitega zastopnika ključno za varstvo njihovih pravic in koristi. Postopki pogosto vključujejo kratke procesne roke ter nujna dejanja, ki zahtevajo takojšnjo odzivnost zastopnika.

Telefonska številka omogoča hitro in neposredno komunikacijo v nujnih ali časovno občutljivih situacijah, ko je potrebno zakonitega zastopnika nemudoma priklicati (npr. ob izvedbi procesnih dejanj, razgovorov ali drugih nujnih aktivnosti). Elektronski naslov pa omogoča zanesljivo, sledljivo posredovanje relevantne dokumentacije, ki je ni mogoče učinkovito posredovati zgolj po telefonu.

K 30. členu:

Zakon zaradi specifičnosti postopka za priznanje mednarodne zaščite opredeljuje aktivno vlogo prosilca v postopku mednarodne zaščite. Glede na navedeno osebi, ki zaradi začasne ali trajne duševne motnje, bolezni ali drugih razlogov ni sposobna razumeti pomena postopka, krajevno pristojni center za socialno delo za tak postopek takoj postavi skrbnika za posebni primer v skladu z Družinskim zakonikom. Ker osebe, ki niso sposobne sodelovati v posameznem upravnem postopku, pogosto potrebujejo pomoč v obliki skrbništva tudi na drugih področjih življenja, jim v takšnem primeru pripada tudi skrbnik v skladu z Družinskim zakonikom, ki prosilcu pomaga širše od postopka za mednarodno zaščito. Določitev skrbnika predlaga center za socialno delo pred pristojnim sodiščem. Center za socialno delo (v primeru skrbnika za posebni primer) ali sodišče (v primeru skrbnika) ministrstvu in uradu pošlje odločbo o imenovanju za namen informiranja in vnosa v ustrezno evidenco.

K 31. členu:

Člen določa subsidiarno uporabo Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE, 3/22 – ZDeb in 85/25; v nadaljnjem besedilu: ZUP), in sicer glede vseh določb postopka, ki niso urejena v uredbah iz drugega odstavka 2. člena tega zakona ali v tem zakonu.

K 32. členu:

Člen določa, da se v odločitvah o priznanju in odvzemu statusa ter v odločitvah, ki so z njimi neposredno povezane, ne odloča hkrati o stroških postopka, temveč stroški na podlagi posameznih določb tega zakona bremenijo proračun. Zakon vsebuje posebne določbe o povračilu stroškov, in sicer za zakonite zastopnike, pravne zastopnike in izvedence, medtem ko se v drugih primerih (na primer tolmačenje, ocena starosti) stroški poravnajo neposredno na podlagi izdanih računov.

Takšna ureditev predstavlja izjemo od splošnega pravila ZUP, v skladu s katerim je treba o stroških postopka odločiti v sami odločbi. Glede na naravo postopkov pa odločanje o stroških v odločbi ne bi bilo ustrezno, saj se stroški v teh primerih rešujejo bodisi s posebnimi odločitvami bodisi s plačilom po računu. Ureditev tako hkrati sledi sistemu, ki ga določa zakon, in upošteva, da mora biti vprašanje stroškov postopka normativno urejeno tudi v zvezi z odločitvami, ki se izdajajo na podlagi tega zakona.

K 33. členu:

Prosilec zaradi dejstva, da naj bi v Republiko Slovenijo prišel z namenom poiskati mednarodno zaščito, med postopkom za pridobitev mednarodne zaščite ne more zaprositi za dovoljenje za prebivanje v skladu z ZTuj-2 oziroma lahko zanj zaprosi le v primeru zakonsko določenih izjem (enajsti odstavek 34. člena ZTuj-2).

Drugi odstavek določa, kdaj se oseba obravnava v skladu z ZTuj-2. Oseba se obravnava v skladu z ZTuj-2, če v skladu s tem zakonom nima pravice ostati na ozemlju Republike Slovenije med upravnim delom postopka mednarodne zaščite ali kadar v skladu s tretjim odstavkom 68. člena Uredbe 2024/1348/EU nima pravice ostati.

Tretji odstavek določa, da se v primeru vložitve naknadne prošnje v skladu s točko b) 56. člena Uredbe 2024/1348/EU ali v primeru vložitve tožbe v skladu s šestim odstavkom 68. člena Uredbe 2024/1348/EU oseba obravnava po ZTuj-2. Gre za osebe, ki so vložile drugo oziroma nadaljnjo naknadno prošnjo po tem, ko je bila že sprejeta končna odločitev, s katero je bila predhodna naknadna prošnja zavržena kot nedopustna ali zavržena kot neutemeljena ali očitno neutemeljena. Pravila iz tega odstavka so namenjena preprečevanju zlorabe postopkov naknadnih prošenj za odlašanje izvršitve odločb o odstranitvi iz države članice, pri čemer je ključnega pomena spoštovanje načela nevračanja, ki preprečuje vrnitev prosilca v državo, v kateri mu grozi preganjanje ali resna nevarnost.

Poleg tega se oseba obravnava v skladu z ZTuj-2 tudi v primeru vložitve tožbe v skladu s šestim odstavkom 68. člena Uredbe 2024/1348/EU, torej če se šteje, da je bila tožba vložena samo zato, da bi se zadržala ali onemogočila izvršitev odločbe o vrnitvi, ki bi pomenila neizbežno odstranitev prosilca iz države članice.

Pri ugotavljanju istovetnosti osebe, ki se v skladu s tem členom obravnava v skladu z ZTuj-2, se smiselno uporabljajo določbe ZTuj-2.

Peti odstavek določa obveznost ministrstva, da v primeru podaje druge ali vsake nadaljnje naknadne prošnje v skladu s točko b) 56. člena Uredbe 2024/1348/EU brez odlašanja obvesti policijo. Namen določbe je zagotoviti pravočasno seznanitev policije z okoliščinami, ki lahko vplivajo na nadaljnjo obravnavo tujca po predpisih, ki urejajo vstop, gibanje in prebivanje tujcev, ter na izvajanje morebitnih ukrepov iz pristojnosti policije.

Šesti odstavek določa obveznost Upravnega sodišča Republike Slovenije, da o vložitvi tožbe v skladu s šestim odstavkom 68. člena Uredbe 2024/1348/EU čim prej obvesti policijo. Namen te določbe je omogočiti nemoteno izvajanje postopkov v pristojnosti policije.

K 34. členu:

Oseba, ki želi podati prošnjo za mednarodno zaščito in je v Republiko Slovenijo vstopila nezakonito ali nezakonito podaljšala svoje bivanje, mora to storiti v najkrajšem mogočem času, in sicer takoj, ko pride v stik z organi, pri katerih lahko izrazi namen vložitve prošnje. Tujec se v takšnem primeru ne sme obravnavati zaradi prekrška nezakonitega prehoda državne meje. Navedeno jamstvo določa tudi 31. člen Ženevske konvencije.

K 35. členu:

Člen določa, da se oseba, ki želi vložiti prošnjo za mednarodno zaščito, ne sme odstraniti iz Republike Slovenije v skladu z ZTuj-2, dokler ima pravico ostati na njenem ozemlju v skladu z 10. členom Uredbe 2024/1348/EU. Prvi odstavek 10. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da imajo prosilci pravico ostati na ozemlju države članice, v kateri se morajo nahajati v skladu s četrtem odstavkom 17. člena Uredbe 2024/1351/EU, dokler organ za presojo ne sprejme odločitve o prošnji v upravnem postopku iz poglavja III Uredbe 2024/1348/EU.

Drugi odstavek določa izjemo od prvega odstavka in obvezno uporabo četrtega odstavka 10. člena Uredbe 2024/1348/EU, in sicer določa, da v primerih iz četrtega odstavka 10. člena Uredbe 2024/1348/EU prosilec nima pravice ostati na ozemlju Republike Slovenije. V skladu s četrtem odstavkom 10. člena Uredbe 2024/1348/EU je določeno, da prosilec med upravnim postopkom nima pravice ostati na njenem ozemlju, kadar poda naknadno prošnjo in so izpolnjeni pogoji iz 56. člena Uredbe 2024/1348/EU (oseba nima pravice ostati na ozemlju Republike Slovenije od izvršljivosti odločbe o zavrnitvi ponovne prošnje kot neutemeljene);

je ali bo izročen ali predan drugi državi članici, tretji državi, Mednarodnemu kazenskemu sodišču ali drugemu mednarodnemu sodišču zaradi kazenskega pregona ali za izvršitev prostostne kazni ali ukrepa, vezanega na odvzem prostosti, oziroma bo tja premeščen; je nevaren za javni red ali nacionalno varnost, brez poseganja v 12. in 17. člen Uredbe 2024/1347/EU, pod pogojem, da se zaradi uporabe take izjeme prosilec ne odstrani v tretjo državo, s čimer bi se kršilo načelo nevračanja.

K 36. členu:

Kadar je za ugotovitev in presojo kakšnega dejstva, ki je pomembno za rešitev prošnje v postopku za priznanje mednarodne zaščite, potrebno strokovno znanje, vendar ga uradna oseba ministrstva, ki vodi postopek, nima, je treba pridobiti ustrezno izvedeniško mnenje.

Namen člena je zagotoviti strokovno podprto odločanje v primerih, ko je presoja določenih dejstev povezana s specializiranim znanjem, ki presega usposobljenost uradnih oseb. To se lahko nanaša na področja, kot so medicina, psihologija ali druge strokovne discipline, ki so ključne za pravilno in celovito obravnavo prošnje.

Če izvedenec mnenja ne more podati zaradi ravnanja prosilca, to ne preprečuje izdaje odločitve, kar preprečuje zavlačevanje postopka. Mnenje se poda pisno, izjemoma ustno, če se zaradi razlogov na strani ministrstva ali prosilca to izkaže za utemeljeno, prosilec pa je z njim praviloma seznanjen pisno.

Stroške izvedeniškega mnenja krije ministrstvo, prosilec pa ima možnost, da na svojo pobudo in stroške pridobi izvedeniško mnenje. S tem se zagotavlja pravica prosilca do aktivne udeležbe.

Prvi in šesti odstavek zagotavljata tudi podlago za uporabo Uredbe 2024/1351/EU, ki v točki s) prvega odstavka 19. člena predvideva, da kadar posredni dokazi niso dosledni, preverljivi in dovolj podrobni, da bi se ugotovila odgovornost, se zahteva test DNK ali krvni test, da se dokaže obstoj družinskih vezi, ali oceno starosti prosilca.

K 37. členu:

Člen določa obveznost ministrstva, da policijo nemudoma obvesti o odločitvah, izdanih na podlagi tega zakona, katerih posledica je, da se oseba obravnava po ZTuj-2. Gre zlasti za primere, ko je prošnja za mednarodno zaščito zavrnjena, zavržena ali ko status mednarodne zaščite preneha oziroma je odvzet. S tem se zagotavlja učinkovito izvajanje nadaljnjih postopkov na podlagi ZTuj-2, vključno z vračanjem oseb brez urejenega statusa.

V drugem odstavku je določeno, da ministrstvo policiji nemudoma po vročitvi posreduje izdano odločbo ali sklep, izdan na podlagi prvega do petega odstavka 48. člena tega zakona. Ti odstavki se nanašajo na določitev roka za prostovoljni odhod, začetek teka roka, možnost njegovega podaljšanja, določitev ukrepa odstranitve in prepovedi vstopa ter možnost preklica ali začasne odložitve prepovedi vstopa. S tem se zagotovi pravočasna seznanitev policije z odločitvami, ki zahtevajo nadaljnje izvršilne ukrepe. Ministrstvo policiji prav tako posreduje izdano odločbo ali izdan sklep iz drugega odstavka 51. člena tega zakona. Gre za odločitve, izdane v okviru azilnega postopka na meji.

Tretji odstavek določa, da ministrstvo in urad policiji posredujeta podatke iz 23. in 24. člena tega zakona, za katere ocenjujeta, da so pomembni za postopek odstranitve, kadar policija te podatke zahteva v postopku odstranitve osebe iz Republike Slovenije, ki je bila obravnavana v postopkih mednarodne zaščite. Policija s tem pri izvajanju postopkov vračanja pridobi ustrezne informacije o posebnih procesnih jamstvih in posebnih potrebah posameznika glede sprejema, ki bi lahko vplivale na način in hitrost postopka. S tem se zagotovi, da lahko policija v postopku vračanja, ki se izvaja v skladu z Direktivo 2008/115/ES, ustrezno in pravočasno oceni morebitne ranljivosti prosilca ter izvede postopek na način, ki spoštuje njegove posebne potrebe, hkrati pa omogoča učinkovito in varno izvajanje postopkov.

O odstranitvi oseb z ozemlja Republike Slovenije policija obvesti ministrstvo in urad. S tem se vzpostavlja dvosmerna izmenjava informacij med organi ter zagotavlja učinkovito spremljanje in evidentiranje primerov, v katerih so posamezniki, ki so zaprosili za mednarodno zaščito ali so bili v postopku, odstranjeni iz države.

K 38. členu:

Člen določa pristojni organ za izvajanje preverjanja oseb v skladu z Uredbo 2024/1356/EU ter ureja zagotavljanje informacij osebam, ki so preverjene, dokumentiranje izvedenega preverjanja in hrambo zbranih podatkov.

V prvem odstavku je določeno, da je za izvedbo preverjanja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU pristojna policija.

Policija pred začetkom preverjanja, ki se izvaja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU, osebam zagotovi informacije v skladu s prvim in drugim odstavkom 11. člena Uredbe 2024/1356/EU, ki določa, da morajo biti osebe, ki se jih preverja, obveščene o namenu, trajanju in elementih preverjanja ter načinu, na katerega se izvaja, in njegovih mogočih ugotovitvah; pravici zaprositi za mednarodno zaščito in veljavnih pravilih o podaji prošnje za mednarodno zaščito; pravicah in obveznostih med preverjanjem ter pravicah, ki jih posameznikom, na katere se nanašajo osebni podatki, podeljuje veljavno pravo Unije o varstvu podatkov, zlasti Uredba 2016/679/EU. Po potrebi morajo biti obveščeni tudi o veljavnih pravilih o pogojih za vstop državljanov tretjih držav v skladu z Uredbo 2016/399/EU ter o drugih pogojih zadevne države članice za vstop vanjo ter bivanje in prebivanje v njej, če te informacije še niso bile posredovane; obveznosti vrnitve v skladu z Direktivo 2008/115/ES in možnosti prijave v program, ki zagotavlja logistično, finančno in drugo materialno pomoč ali pomoč v naravi za podporo prostovoljnemu vračanju ter pogojih za premestitev. Policija mora osebo, ki jo preverja ter na katero se nanašata zbiranje in obdelava podatkov v sistemu Eurodac, v pisni in po potrebi ustni obliki, v jeziku, ki ga razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume, obvestiti na jasn, jedrnat in razumljiv način tudi o podatkih iz prvega odstavka 42. člena Uredbe 2024/1358/EU.

Tretji odstavek določa, da policija v postopku preverjanja izpolni obrazec za preverjanje, ki ga predpiše minister in katerega vsebina je v skladu s podatki iz 17. člena Uredbe 2024/1356/EU. Obrazec za preverjanje predstavlja enoten način evidentiranja izvedenega postopka preverjanja in zbranih podatkov. S podpisom obrazca za preverjanje oseba potrdi, da je bila seznanjena z njegovo vsebino in da se z navedbami v obrazcu za preverjanje strinja.

Četrti odstavek ureja hrambo podatkov, pridobljenih v okviru postopka preverjanja. Policija te podatke hrani v evidenci o nedovoljenih vstopih, ki se vodi na podlagi zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. S tem se zagotavljajo sledljivost izvedenih postopkov ter zakonita obdelava in hramba podatkov za potrebe izvajanja nalog policije in drugih pristojnih organov.

K 39. členu:

Prvi odstavek določa, da predhodni zdravstveni pregled v skladu z Uredbo 2024/1356/EU opravi kvalificirano zdravstveno osebje, ki ga zagotovi ministrstvo, pristojno za zdravje tudi v sodelovanju z uradom in policijo.

Drugi odstavek ureja način izmenjave podatkov med policijo in kvalificiranim zdravstvenim osebjem pri izvedbi predhodnega zdravstvenega pregleda. Določa podatke, ki jih policija posreduje zdravstvenemu osebjem, ter način evidentiranja in posredovanja ugotovitev predhodnega zdravstvenega pregleda policiji. Namen določbe je zagotoviti enotno dokumentiranje ugotovitev zdravstvenega pregleda in njihovo vključitev v postopek preverjanja.

Tretji odstavek določa, da policija obrazec iz drugega odstavka v primeru podane prošnje posreduje uradu.

Četrti odstavek določa, da se osebo napoti v karanteno ali osamitev, če so podane okoliščine, ki jih Zakonom o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21, 178/21 – odl. US in 125/22; v nadaljnjem besedilu: ZNB) določa kot razlog za napotitev v karanteno ali osamitev. To so na primer okoliščine konkretnega primera, ki ogrožajo javno zdravje, ali če je razglašena epidemija v Sloveniji ali Evropski uniji, ali če je razglašena pandemija. Namen je zaščititi javno zdravje in preprečiti širjenje nalezljivih bolezni, pri čemer se postopek izvaja v skladu z ZNB, s čimer se zagotovita pravna podlaga in skladnost z veljavnimi zdravstvenimi predpisi. Po ZNB osamitev (izolacija) omeji svobodno gibanje zbolelemu za nalezljivo boleznijo, da se prepreči

prenos na druge, medtem ko karantena začasno omeji gibanje zdravih oseb, za katere obstaja sum stika z nalezljivo boleznijo, pri čemer se določijo čas, način prestajanja in obvezni zdravstveni pregledi.

V skladu z ZNB osamitev (izolacija) lahko traja največ toliko časa, kolikor traja kužnost. Čas trajanja karantene za posamezno nalezljivo bolezen predlaga Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, pri čemer ne sme biti daljši od najdaljše inkubacijske dobe za to nalezljivo bolezen.

V skladu s tretjim odstavkom 8. člena Uredbe 2024/1356/EU se preverjanje iz 5. člena Uredbe 2024/1356/EU zaključi v sedmih dneh od prijeta na območju zunanje meje, izkrcanja na ozemlju zadevne države članice ali prihoda na mejni prehod preverjanje iz 7. člena Uredbe 2024/1356/EU pa se zaključi v treh dneh od prijeta državljanu tretje države. To pomeni, da uredba roke določa fiksno in ne dopušča prekinitve ali podaljšanja. Zato peti odstavek določa, da če je osebi odrejena karantena ali osamitev, se preverjanje nadaljuje in se zaključi v roku, določenem v tretjem in četrtem odstavku 8. člena Uredbe 2024/1356/EU.

Šesti odstavek določa organ, ki zagotavlja sredstva za predhodni zdravstveni pregled, in sicer ministrstvo, pristojno za zdravje.

K 40. členu:

Člen ureja pristojnosti za odvzem, obdelavo in posredovanje biometričnih in drugih osebnih podatkov oseb, ki so zajete v Uredbi 2024/1358/EU. V skladu s 13. členom navedene Uredbe so države članice dolžne odvzeti biometrične podatke (prstne odtise in podobo obraza) osebam, zajetim v različnih postopkih v okviru skupnega evropskega azilnega sistema. V skladu s točko q) prvega odstavka 2. člena Uredbe 2024/1358/EU se podatki o prstnih odtisih nanašajo na prstne odtise, pridobljene s pritiskom in valjanjem vseh desetih prstov.

V skladu z navedenim policija odvzame biometrične podatke vsakemu državljanu tretje države, ki je dopolnil vsaj šest let in je:

- bil prijet pri nezakonitem prehodu zunanje meje (22. člen Uredbe 2024/1358/EU),
- nezakonito prebival v Republiki Sloveniji (23. člen Uredbe 2024/1358/EU),
- bil izkrcan po operaciji iskanja in reševanja (24. člen Uredbe 2024/1358/EU).

Policija odvzete podatke obdeluje v evidencah, vzpostavljenih na podlagi zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. V skladu z roki iz Uredbe 2024/1358/EU policija biometrične podatke, skupaj z drugimi podatki iz drugega in tretjega odstavka 22. člena, drugega in tretjega odstavka 23. člena ter drugega in tretjega odstavka 24. člena Uredbe 2024/1358/EU, posreduje v sistem Eurodac.

Ministrstvo ima na podlagi drugega odstavka pristojnost za odvzem biometričnih podatkov osebam, evidentiranim za namen izvedbe sprejemnega postopka v sklopu okvira Evropske unije za preselitev in humanitarni sprejem (18. člen Uredbe 2024/1358/EU) ter osebam, evidentiranim v okviru nacionalnega programa za preselitev (20. člen Uredbe 2024/1358/EU). Ministrstvo bo biometrične podatke skupaj z drugimi podatki iz prvega odstavka 19. člena in prvega odstavka 21. člena Uredbe 2024/1358/EU obdelovalo v evidenci o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito in jih v skladu z roki iz Uredbe 2024/1358/EU posredovalo v sistem Eurodac.

V skladu s 14. uvodno izjavo Uredbe 2024/1358/EU, ki določa, da naj države članice spodbujajo ponovno uporabo biometričnih podatkov oseb, odvzetih na podlagi te uredbe, peti odstavek člena določa, da se biometrični podatki oseb iz prvega odstavka tega člena prenesejo ministrstvu s povezovanjem policijskih evidenc in evidence ministrstva o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito. Ministrstvo te podatke uporabi za vnos podatkov o osebah iz prvega odstavka 15. člena Uredbe 2024/1358/EU v sistem Eurodac, skupaj z drugimi podatki iz prvega in drugega odstavka 17. člena navedene uredbe.

Šesti odstavek določa, da osebam, ki ob vložitvi prošnje zakonito prebivajo v Republiki Sloveniji in zato ne bodo obravnavane v policijskem postopku iz prvega odstavka, ministrstvo odvzame biometrične podatke in poskrbi za njihov vnos v sistem Eurodac, skupaj z drugimi podatki iz prvega in drugega odstavka 17. člena Uredbe 2024/1358/EU.

Sedmi odstavek opredeljuje nacionalni postopkovni vidik odvzema, hrambe in posredovanja biometričnih podatkov za začasno razseljene osebe v skladu z določbami Uredbe 2024/1358/EU. Določbe Uredbe 2024/1358/EU, ki urejajo zbiranje in posredovanje biometričnih podatkov oseb z začasno zaščito se začnejo uporabljati 12. junija 2029, da se Evropski komisiji zagotovi dovolj časa za oceno delovanja in operativne učinkovitosti vseh informacijskih sistemov, ki se uporabljajo za izmenjavo podatkov oseb z začasno zaščito, ter pričakovanega vpliva takega zbiranja in posredovanja, če se aktivira Direktiva 2001/55/ES. Sedmi določa tudi, da se osebni in biometrični podatki oseb z začasno zaščito po posredovanju v sistem Eurodac izbrišejo.

Osmi odstavek člena določa pristojnost ministrstva in pristojnega organa, v skladu z zakonom, ki ureja začasno zaščito razseljenih oseb, da osebam v postopkih odvzema biometričnih podatkov zagotovijo informacije iz 42. člena Uredbe 2024/1358/EU.

K 41. členu:

Prvi odstavek določa, da prosilec prošnjo poda osebno na policiji in ureja primer, ko je prošnja za mednarodno zaščito podana pri drugem državnem organu ali samoupravni lokalni skupnosti v Republiki Sloveniji. Ta organ mora o podani prošnji obvestiti policijo, saj je ta pristojna za izvedbo predhodnega postopka in zbiranje podatkov, potrebnih za registracijo prošnje.

Drugi odstavek ureja ravnanje policije po podani prošnji za mednarodno zaščito. Če je treba opraviti preverjanje iz 38. člena tega zakona, policija podatke zbere po opravljenem preverjanju, sicer pa takoj po podani prošnji. Poleg podatkov, ki se zbirajo v okviru preverjanja, policija zbere tudi podatke o prosilcu, določene v prvem odstavku 27. člena Uredbe 2024/1348/EU, in izpolni obrazec, ki ga predpiše minister. Podatke iz prvega odstavka 27. člena Uredbe 2024/1348/EU, ki jih policija zbere o prosilcu, vnese v evidenco o dogodkih, ki jo vodi na podlagi zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije. Odstavek določa tudi obveznost policije, da prosilcu izroči kopijo obrazca in ga v jeziku, ki ga prosilec razume, pouči o obveznosti zglasitve pri ministrstvu zaradi izvedbe registracije prošnje v roku iz prvega odstavka 27. člena Uredbe 2024/1348/EU. S podpisom prosilec potrdi, da je bil z navedeno obveznostjo seznanjen.

Tretji odstavek določa, da je za registracijo prošnje pristojno ministrstvo. S tem se jasno določa pristojni organ za registracijo prošnje in zagotavlja izvajanje Uredbe 2024/1348/EU. O registraciji prošnje ministrstvo prosilcu izda dokument v skladu s prvim odstavkom 29. člena Uredbe 2024/1348/EU.

Četrty odstavek določa obveznost ministrstva, da prosilcu zagotovi informacije iz drugega odstavka 8. člena Uredbe 2024/1348/EU, in sicer o pravici do vložitve individualne prošnje; rokih in fazah postopka, ki jih je treba upoštevati; pravicah in obveznostih prosilca med postopkom, tudi tistih na podlagi Uredbe 2024/1351/EU, ter posledicah, če prosilec ne ravna v skladu s temi obveznostmi, zlasti glede eksplicitnega ali implicitnega umika prošnje; pravici do brezplačnega pravnega svetovanja pri vložitvi individualne prošnje ter do pravne pomoči in zastopanja; sredstvih, s katerimi lahko prosilec izpolni obveznost predložitve elementov, pomembnih za odločanje o njegovi prošnji ter odločitvi ministrstva. Ministrstvo mora osebi v skladu z 19. členom Uredbe 2024/1351/EU zagotoviti tudi informacije v postopku določanja odgovorne države članice, vključno z namenom uredbe, potekom postopka, merili za določitev odgovorne države, pravicami do pravnega sredstva in pomoči, obdelavo osebnih podatkov, družinskimi povezavami, sodelovanjem z organi ter posledicami nesodelovanja ali pobega.

Peti odstavek določa, da ministrstvo po registraciji prosilcu določi datum, uro in kraj vložitve prošnje za mednarodno zaščito ter ga seznani s posledicami v skladu s točko a) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU (implicitni umik), kar prosilec potrdi s podpisom. Določba sledi določbi tretjega odstavka 28. člena Uredbe 2024/1348/EU.

K 42. členu:

Postopek za priznanje mednarodne zaščite se začne z vložitvijo prošnje za mednarodno zaščito, ki se vloži pri ministrstvu. Določba, da lahko ministrstvo vodi postopek tudi zunaj svojega sedeža, omogoča prilagodljivost in dostopnost postopka, zlasti kadar je to potrebno zaradi posebnih okoliščin ali večjega števila prosilcev, kar prispeva k učinkovitejši izvedbi postopka.

Drugi odstavek določa, da mora vsaka polnoletna oseba prošnjo vložiti osebno v svojem imenu. Prošnja se lahko vloži ustno na zapisnik ali pisno, bodisi v fizični bodisi v elektronski obliki, pri čemer mora biti vedno prisotna uradna oseba ministrstva.

Tretji odstavek ureja način vložitve prošnje za mednarodno zaščito za mladoletnike glede na njihovo starost in procesno sposobnost. Za mladoletnika, mlajšega od 15 let, prošnjo ob njegovi prisotnosti vloži zakoniti zastopnik. Mladoletnik, ki je dopolnil 15 let, pa prošnjo vloži osebno ob prisotnosti zakonitega zastopnika. Določba sledi načelu največje koristi otroka in upošteva njegovo poslovno sposobnost.

Za prosilce iz 30. člena tega zakona, ki ne morejo samostojno sodelovati v postopku, prošnjo vloži njihov skrbnik za posebni primer. Sodelovanje osebe v postopku je odvisno od njene sposobnosti razumeti pomen postopka.

Peti odstavek ureja tudi primer, ko zakoniti zastopnik po izdaji odločitve ministrstva v njegovem primeru, ki še ni pravomočna, vloži prošnjo za svojega otroka, rojenega v Republiki Sloveniji. V tem primeru ministrstvo v skladu z ZUP ne more več združiti postopka. Zaradi spoštovanja 8. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah ministrstvo prošnjo otroka sprejme in jo nemudoma pošlje sodišču, ki obravnava zadevo njegovega zakonitega zastopnika. Sodišče mora v skladu s tem zakonom postopka združiti. S tem se zagotovi, da se postopki vseh družinskih članov vodijo skupaj in se posledično tudi skupaj končajo.

Šesti odstavek omogoča, da uradna oseba ministrstva določi datum osebnega razgovora že v okviru vložitve prošnje.

Prvi odstavek 4. člena Uredbe 2024/1347/EU določa, da morajo prosilci predložiti vse elemente, ki so jim na voljo in s katerimi utemeljujejo prošnjo za mednarodno zaščito. V ta namen prosilci polno sodelujejo z organom za presojo in drugimi pristojnimi organi ter ostanejo med celotnim postopkom prisotni in na voljo na ozemlju države članice, ki je odgovorna za obravnavanje njihove prošnje, tudi med ocenjevanjem ustreznih elementov prošnje. Drugi odstavek 4. člena Uredbe 2024/1347/EU našteva, kateri so ti elementi. Sedmi odstavek za izvajanje Uredbe 2024/1347/EU podrobneje opredeljuje podatke, ki jih mora vsebovati prošnja za mednarodno zaščito. Podatki vključujejo osebne in identifikacijske podatke, podatke o poti v Republiko Slovenijo, družinskih članih, dokumentih ter razloge za iskanje mednarodne zaščite. Vključeni sta tudi identifikacijska številka prosilca (v nadaljnjem besedilu: CR številka), ki jo določi policija, in EMŠO, ki jo ministrstvo dodeli ob sprejemu prošnje. Podatek o veroizpovedi, pripadnosti politični stranki ali organizaciji ter izobrazbi in poklicu prosilec navede, če se s tem strinja oziroma če je ta podatek pomemben za njegovo prošnjo.

V skladu z osmim odstavkom se podatki iz 1., 3., 4., 5., 6., 20. in 22. točke prejšnjega odstavka za namen vložitve prošnje povzamejo iz obrazca iz drugega odstavka 41. člena tega zakona, da se ministrstvo izogne ponovnemu pridobivanju že pridobljenih podatkov.

Deveti odstavek določa, da ministrstvo ob vložitvi prošnje prosilcu po uradni dolžnosti dodeli EMŠO in mu izda izkaznico prosilca. Ta lahko na predlog urada vsebuje tudi naslov začasnega prebivanja, ki velja kot naslov za vročanje, kar omogoča ustrezno obveščanje prosilca in vodenje evidence.

Deseti odstavek določa, da se pri vložitvi prošnje ustno na zapisnik smiselno upoštevajo določbe 14. člena Uredbe 2024/1348/EU. Ta člen ureja obveznosti držav članic glede dokumentiranja osebnih razgovorov v postopkih za mednarodno zaščito.

Enajsti odstavek ureja možnost elektronskega vročanja. Ministrstvo prosilca ob vložitvi prošnje seznani z možnostjo vročanja po elektronski poti, pri čemer se mora prosilec s tem strinjati. Če se strinja, se navede tudi njegov elektronski naslov. Ministrstvo prosilca seznani tudi s fikcijo vročitve, ki velja pri elektronskem vročanju.

Podrobnejši način izvedbe postopkov do vložitve prošnje in vložitev prošnje se določita v podzakonskem predpisu, ki ga sprejme minister.

K 43. členu:

V primerih navzkrižja interesov krajevno pristojni center za socialno delo določi kolizijskega skrbnika, kar dodatno varuje pravice mladoletnika v postopku. V tem primeru ne gre za mladoletnika brez spremstva, temveč za mladoletnika s spremstvom, pri čemer je zakoniti zastopnik praviloma starš, kolizijski skrbnik pa mladoletnika zastopa samo na osebnem razgovoru.

Drugi odstavek opredeljuje, da se za zadostna prizadevanja za zagotovitev možnosti osebnega razgovora šteje, če je bilo vabilo na osebni razgovor vročeno. S tem se izraz, uporabljen v 13. členu Uredbe 2024/1348/EU, natančneje določi, da ne bi prihajalo do dvomov ali nejasnosti med postopkom.

Tretji odstavek prepoveduje prosilcu in drugim osebam, ki so prisotne na osebnem razgovoru in ga ne izvajajo v skladu s 14. členom Uredbe 2024/1348/EU ali 22. členom Uredbe 2024/1351/EU, da snemajo ali fotografirajo na osebnem razgovoru, s čimer se zagotavljajo varstvo zaupnosti postopka, zaščita podatkov ter nemoten in nemoten potek razgovora.

Peti odstavek 22. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da kadar okoliščine to ustrezno utemeljujejo, lahko države članice opravijo osebni razgovor prek videokonference. V takem primeru država članica zagotovi potrebne ureditve za ustrezne zmogljivosti, postopkovne in tehnične standarde, pravno pomoč in tolmačenje, pri čemer upošteva usmeritve Agencije za azil. Ker gre za opcisko določbo, je za njeno izvajanje treba nacionalno določiti možnost, kar prinaša četrti odstavek tega člena. S tem odstavkom se tako daje možnost, da pristojni organ v utemeljenih primerih z namenom določitve odgovorne države članice osebni razgovor opravi prek videokonference, če je zagotovljen varen prenos podatkov.

Sedmi odstavek 67. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da država članica premestitve preuči informacije, ki jih je poslala država članica prejemnica, in preveri, da ni utemeljenih razlogov za domnevo, da zadevna oseba pomeni grožnjo za notranjo varnost. Država članica premestitve se lahko odloči, da bo te informacije preverila med osebnim razgovorom z zadevno osebo, ki je v postopku premestitve. Ker gre za možnost, ki jo država lahko uporabi, je v petem odstavku tega člena predvideno, da bo lahko uradna oseba ministrstva in policije izvedla osebni razgovor, kadar bo po pregledu prejetih informacij presodila, da je treba informacije dodatno preveriti.

Ker gre v primeru petega odstavka za osebo, ki je v skladu z Uredbo 2024/1351/EU v državi članici prejemnici, predstavlja peti odstavek podlago za napotitev uradne osebe ministrstva in policije z namenom izvedbe osebnega razgovora ali za izvedbo razgovora prek videokonference, v skladu s četrtnim odstavkom tega člena.

Šesti odstavek pojasnjuje, kako se zagotovi izvedba osebnega razgovora v postopku določanja odgovorne države članice v skladu z Uredbo 2024/1351/EU. Ker se razgovor opravlja v sodelovanju z državo članico, ki je v skladu z Uredbo 2024/1351/EU določena kot država članica prejemnica, morata policija in ministrstvo zagotoviti možnost, da se uradne osebe odpravijo v to državo in tam opravijo razgovor. Alternativno se razgovor izvede na daljavo z uporabo videokonference.

Sedmi odstavek določa izjemo od obveznosti izvedbe osebnega razgovora. Če Evropska komisija sprejme priporočilo iz prvega odstavka 14. člena Uredbe 2024/1359/EU, ki se nanaša na uporabo hitrega postopka za skupine prosilcev, pri katerih objektivne okoliščine kažejo na verjetno utemeljenost prošnji, in če je tudi v posameznem primeru verjetno, da je prošnja utemeljena, se osebni razgovor lahko opusti.

V skladu z 22. členom Uredbe 2024/1351/EU je osebni razgovor, ki se izvede v postopku določitve odgovorne države članice, namenjen poenostavitvi postopka za določitev odgovorne države članice in temu, da se prosilcu omogoči, da pravilno razume informacije, ki jih je prejel v skladu z 19. členom Uredbe 2024/1351/EU. Ker je v primerih iz 41. člena Uredbe 2024/1351/EU odgovorna država članica za obravnavo prošnje že določena, država članica v skladu z Uredbo 2024/1351/EU ni dolžna v teh primerih opraviti osebnega razgovora. Glede na navedeno, je v osmem odstavku določeno, da se v primerih iz 41. člena Uredbe 2024/1351/EU osebni razgovor iz 22. člena Uredbe 2024/1351/EU ne opravi.

K 44. členu:

Ta člen določa obveznost ministrstva, da prosilca obvesti o dejstvu, da se obravnava utemeljenosti njegove prošnje za mednarodno zaščito vodi v pospešenem postopku. Namen določbe je zagotoviti seznanitev prosilca s postopkom obravnave njegove prošnje, ki se vodi v skladu s prvim odstavkom 42. člena Uredbe 2024/1348/EU.

K 45. členu:

Določba ureja dostop organizacij in oseb, ki zagotavljajo nasvete in svetovanje, do državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, ki so pridržani v Centru za tujce ali na mejnih prehodih, vključno s tranzitnimi območji, na zunanjih mejah, ki je mogoč po predhodnem dogovoru s policijo (najava pri policiji).

Drugi odstavek določa, da se dostop oseb, navedenih v prejšnjem odstavku, lahko omeji zaradi varnosti, javnega reda ali učinkovitega upravnega vodenja mejnih prehodov ali Centra za tujce.

Dostop organizacij in oseb iz prvega odstavka tega člena do državljanov tretjih držav, ki so obravnavani v okviru preverjanja na meji iz 5. člena Uredbe 2024/1356/EU, se omeji v skladu s hišnim redom posameznega mejnega prehoda ali Centra za tujce, če so omejitve potrebne v skladu s šestim odstavkom 8. člena Uredbe 2024/1356/EU, kar zagotavlja varno in urejeno delovanje teh prostorov. Na tak način se po potrebi omeji tudi dostop do oseb, ki so v postopku preverjanja in oseb, ki so v postopku vračanja na meji.

K 46. členu:

Prvi odstavek določa uporabo drugega odstavka 14. člena Uredbe 2024/1347/EU, ki določa, da se, poleg razlogov iz 12. člena Uredbe 2024/1347/EU, status begunca ne prizna prosilcu, če obstajajo utemeljeni razlogi, da se ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva obravnava kot nevarna za varnost države članice, v kateri se ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva nahaja ali kadar ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva po pravnomočni obsodbi za izredno hudo kaznivo dejanje pomeni nevarnost za skupnost države članice, v kateri se ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva nahaja. Medtem, ko 14. člen Uredbe 2024/1347/EU sicer določa razloge za odvzem statusa begunca, drugi odstavek državam članicam omogoča, da se ministrstvo odloči, da prosilcu v primerih iz točk d) in e) prvega odstavka status zavrne, če odločitev o prošnji še ni bila sprejeta. Prvi odstavek tako določa, da se lahko ministrstvo v primeru iz drugega odstavka 14. člena Uredbe 2024/1347/EU na podlagi individualne presoje okoliščin konkretnega primera odloči, da prosilcu statusa begunca ne prizna.

Drugi odstavek določa obvezno uporabo tretjega odstavka 17. člena Uredbe 2024/1347/EU, in sicer se status subsidiarne zaščite ne prizna prosilcu, ki je pred sprejemom v Republiko Slovenijo storil eno ali več kaznivih dejanj, za katere je v Republiki Sloveniji zagrožena zaporna kazen, in je zapustil izvirno državo izključno zato, da bi se izognil kaznim, ki so posledica teh dejanj.

K 47. členu:

V členu so določene mogoče vsebinske odločitve ministrstva v postopku ugotavljanja pogojev za mednarodno zaščito. Ministrstvo lahko z odločbo prosilcu prizna mednarodno zaščito, če ugotovi, da izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa begunca v skladu s 13. členom Uredbe 2024/1347/EU ali pogoje za pridobitev statusa subsidiarne zaščite v skladu z 18. členom Uredbe 2024/1347/EU.

Ministrstvo lahko prošnjo zavrne kot neutemeljeno v skladu s tretjim odstavkom 39. člena Uredbe 2024/1348/EU, če ob upoštevanju obravnavanih dejstev in okoliščin ugotovi, da prosilec ne izpolnjuje pogojev za mednarodno zaščito, ali v primeru drugega odstavka 5. člena Uredbe 2024/1347/EU, ko prosilec sam ustvari okoliščine, da bi si ustvaril pogoje za vložitev prošnje za mednarodno zaščito. Ministrstvo prošnjo zavrne kot neutemeljeno, kadar so podani izključitveni razlogi ali kateri od razlogov za ne priznanje mednarodne zaščite iz 46. člena tega zakona. Prošnjo ministrstvo lahko zavrne tudi kot očitno neutemeljeno v pospešenem postopku, če jo lahko šteje za očitno neutemeljeno v skladu s četrtnim odstavkom 39. člena Uredbe 2024/1348/EU.

Ministrstvo prošnji ugoti tudi, če ugotovi, da prosilec izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa begunca, ker ne more več uživati zaščite organov in agencij Združenih narodov, razen Visokega komisariata Združenih

narodov za begunce, zaradi okoliščin, na katere ni mogel vplivati. Določba izhaja iz a) točke prvega odstavka 12. člena Uredbe 2024/1347/EU ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije (zadeva C-364/11, El Kott), ki pojasnjuje, da se zaščita ali pomoč organov oziroma agencij Združenih narodov šteje za prenehano tudi, kadar je oseba ne more več uživati zaradi okoliščin, na katere ni mogla vplivati in ki so neodvisne od njene volje.

Četrty odstavek 68. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da če je bil upravičenec do mednarodne zaščite premeščen, mu država članica premestitve samodejno prizna status mednarodne zaščite ob upoštevanju statusa, ki ga je priznala država članica prejemnica. V skladu s podtočko ii) točke a) drugega odstavka 56. člena Uredbe 2024/1351/EU se namreč lahko premestijo tudi upravičenci do mednarodne zaščite. Drugi odstavek tega člena v skladu s tem določa, da je osebi, ki ji je bila mednarodna zaščita že priznana v drugi državi članici Evropske unije in je bila v Republiko Slovenijo premeščena v skladu s 67. členom Uredbe 2024/1351/EU, z dnem premestitve priznan enak status mednarodne zaščite tudi v Republiko Slovenijo. Drugi odstavek tega člena v skladu z navedenim ureja pravni položaj osebe, ki je v Republiko Slovenijo premeščena v skladu s 67. členom Uredbe 2024/1351/EU. S premestitvijo v Republiko Slovenijo oseba pridobi status mednarodne zaščite v Republiko Slovenijo po samem zakonu, brez izvedbe novega postopka za priznanje mednarodne zaščite.

V skladu s tretjim odstavkom lahko ministrstvo prošnjo mladoletniku brez spremstva zavrne kot očitno neutemeljeno le, če gre za uporabo koncepta varne izvorne države ali če obstajajo tehtni razlogi, da prosilec pomeni grožnjo za nacionalno varnost. Takšna ureditev je skladna s četrtyim odstavkom 39. člena v povezavi s tretjim odstavkom 42. člena Uredbe 2024/1348/EU, ki za mladoletnike brez spremstva določa posebne pogoje za uporabo pospešenega postopka.

Četrty odstavek določa, da če ministrstvo prošnji ugodi in prosilcu prizna status subsidiarne zaščite, v odločbi določi tudi trajanje tega statusa, ki pa ne sme biti krajše od enega leta. Pri določitvi trajanja subsidiarne zaščite ministrstvo upošteva razmere v izvorni državi, razloge za mednarodno zaščito in osebne okoliščine prosilca.

Če prosilec ustno na zapisnik ali v pisni obliki pred izdajo odločbe izjavi, da umika prošnjo, ministrstvo postopek s sklepom ustavi. Peti odstavek tega člena sledi 40. členu Uredbe 2024/1348/EU, ki ureja eksplicitni umik prošnje.

Prvi odstavek 41. člena Uredbe 2024/1348/EU določa primere, v katerih se prošnja za mednarodno zaščito šteje za implicitno umaknjeno. Gre za primere, v katerih prosilec s svojim vedenjem pokaže, da ne želi več sodelovati v postopku, na primer če ne vloži prošnje, ne pride na razgovor ali ne želi navesti svojega naslova. Šesti odstavek določa, da ministrstvo v teh primerih postopek ustavi s sklepom.

Če gre za primer iz točke a) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU, torej kadar prosilec brez tehtnega razloga ni vložil prošnje, čeprav je imel dejansko možnost za to, šesti odstavek določa, da se lahko sklep in odločba o vrnitvi izdelata samodejno z uporabo informacijskega sistema. Sklep in odločba o vrnitvi vsebujeta obrazložitev in imata namesto podpisa faksimile. To je v skladu s tretjim odstavkom 210. člena ZUP, ki določa, da ima odločba, izdana samodejno, lahko namesto podpisa faksimile. Tak sklep se izdela na podlagi obdelave osebnih podatkov, ki se v skladu s prvim odstavkom 118. člena tega zakona prevzamejo iz evidence dogodkov policije v evidenco ministrstva o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito. Sklep se vroči z javnim naznanilom na enotnem državnem portalu e-Uprava. Pri izvajanju točke f) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU je treba zagotoviti ustrezno preverjanje dejstev, na podlagi katerih se lahko prošnja prosilca razglasi za implicitno umaknjeno. V skladu z navedeno določbo se prošnja šteje za implicitno umaknjeno, če je prosilec vložil prošnjo v državi članici, ki ni država prvega vstopa ali država, ki je izdala dokument za prebivanje ali vizum, in prosilec do določitve odgovorne države članice oziroma do izvedbe postopka predaje ne ostane na njenem območju. Za izvajanje te določbe je torej bistven podatek, ali je prosilec samovoljno zapustil nastanitev in s tem ozemlje države članice. Šesti odstavek tega člena predvideva, da se navedeni podatek preverja na podlagi podatkov o dnevni prisotnosti prosilcev iz evidence urada (2. točka tretjega odstavka 119. člena tega zakona).

Sedmi odstavek določa, da se v postopku obravnave prošnje po Uredbi 2024/1351/EU umik prošnje ne šteje za izjavo o umiku iz prvega odstavka 40. člena Uredbe 2024/1348/EU in ne vpliva na izvršitev predaje na podlagi Uredbe 2024/1351/EU, razen če je prosilec obravnavan po točki a) prvega odstavka 36. člena Uredbe 2024/1351/EU in druga država članica Evropske unije ali pristopnica k Uredbi 2024/1351/EU odgovornosti za sprejem prošnje še ni sprejela.

Osmi odstavek določa, da ministrstvo prošnjo za mednarodno zaščito kot nedopustno zavrže s sklepom, če so izpolnjeni pogoji iz 38. člena Uredbe 2024/1348/EU, ki opredeljuje posebne razloge za nedopustnost prošnje.

Deveti odstavek določa, da ministrstvo prošnjo s sklepom zavrže kot nedopustno, če se na podlagi meril, določenih v Uredbi 2024/1351/EU, ugotovi, da je za obravnavo prošnje odgovorna druga država članica Evropske unije ali pristopnica k Uredbi 2024/1351/EU.

K 48. členu:

Prvi odstavek določa, da se v primerih iz 37. člena Uredbe 2024/1348/EU določi tudi rok za prostovoljni odhod v trajanju od sedem do 30 dni, v katerem mora oseba zapustiti območje Republike Slovenije, območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985.

Drugi odstavek določa izjeme, v katerih se rok za prostovoljni odhod ne določi, na primer kadar je osebi odvzet status zaradi razlogov, povezanih z varnostjo države ali nevarnostjo za skupnost ali ji je izrečena stranska kazen ali sankcija izгона. V primerih, ko je bil tujcu določen rok za prostovoljni odhod v skladu s tem odstavkom tega člena, policija ne izda odločbe o vrnitvi na ZTuj-2. Namen določbe je zagotoviti usklajenost med odločitvijo ministrstva o prostovoljnem odhodu in nadaljnjimi ukrepi, ki jih lahko izvede policija.

Tretji odstavek določa, da rok za prostovoljni odhod iz prvega odstavka tega člena začne teči z dnem izvršljivosti odločbe ali sklepa o mednarodni zaščiti, ki nastopi z dnem, ko oseba nima več pravice ostati na ozemlju Republike Slovenije v skladu z 68. členom Uredbe 2024/1348/EU. V primerih, ko je oseba v času izvršljivosti odločbe o mednarodni zaščiti v zaporu, priporu ali drugi instituciji, ki je ne more prostovoljno zapustiti, začne rok za prostovoljni odhod teči z dnem, ko je oseba odpuščena iz takšne institucije, razen če ji je sodišče izreklo stransko sankcijo izгона iz države v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ko se rok za prostovoljni odhod ne upošteva. V primerih, ko je rok za prostovoljni odhod določen po tem, ko je odločba o mednarodni zaščiti že izvršljiva, začne rok za prostovoljni odhod teči z izvršljivostjo odločbe, v kateri je ta rok določen. Ta določba ureja posebne situacije, v katerih prosilec za mednarodno zaščito zaradi objektivnih razlogov ne more izvršiti odločbe o vrnitvi v prostovoljnem roku, ker se v času izvršljivosti odločbe nahaja v zaporu, priporu ali drugi instituciji, ki je ne more prostovoljno zapustiti. V takih primerih bi začetek teka roka za prostovoljni odhod med prestajanjem omejitve gibanja pomenil pravno fikcijo brez stvarne možnosti izvršitve. Določba zato določa, da rok začne teči šele z dnem odpusta iz take institucije, s čimer se zagotovi učinkovito uresničevanje pravice do prostovoljnega odhoda. V praksi lahko nastopijo tudi primeri, ko je odločba o mednarodni zaščiti že postala izvršljiva, rok za prostovoljni odhod pa se določi šele naknadno (na primer kadar je odločba o vrnitvi zaradi delne razveljavitve v sodnem postopku izdana pozneje). V teh primerih določba pojasnjuje, da rok začne teči z izvršljivostjo tiste odločbe, v kateri je rok določen, saj pred tem še ni obstajal pravni akt, ki bi ga lahko sprožil. Tako se prepreči retroaktivno določanje rokov ter zagotovita pravna varnost in predvidljivost postopkov. Vložitev prve naknadne prošnje zadrži tek že določenega roka za prostovoljni odhod do izvršljive odločitve o dopustnosti te prošnje v skladu s tretjim odstavkom 55. člena Uredbe 2024/1348/EU. Če ministrstvo ugotovi, da naknadna prošnja vsebuje nove elemente ali ugotovitve, odpravi že določeni rok za prostovoljni odhod.

Ministrstvo lahko v skladu s četrtnim odstavkom tega člena na prošnjo posameznika podaljša rok za prostovoljni odhod, če obstajajo posebne okoliščine, ki upravičujejo daljši rok.

Ministrstvo v skladu s petim odstavkom tega člena določi ukrep odstranitve tujca in prepovedi vstopa v primeru zavrnitve prošnje za mednarodno zaščito. Vendar pa se ti ukrepi ne uporabljajo, če oseba v Sloveniji

prebiva zakonito. Če ministrstvo ugotovi, da so se pojavili novi elementi v smislu tretjega odstavka 55. člena Uredbe 2024/1348/EU ali jih je prosilec navedel kot nove, odpravi že izrečeni ukrep odstranitve tujca in ukrep prepovedi vstopa.

Ministrstvo lahko v skladu s šestim odstavkom tega člena po uradni dolžnosti ali na prošnjo posameznika prekliče, skrajša ali začasno odloži prepoved vstopa na podlagi razlogov, ki jih določa ZTuj-2.

K 49. členu:

Peti odstavek 41. člena tega zakona v skladu s tretjim odstavkom 28. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da ministrstvo v okviru predhodnega postopka prosilcu določi datum, uro in kraj sprejema prošnje za mednarodno zaščito.

Prvi odstavek tega člena določa, da se šteje, da je imel prosilec dejansko možnost za vložitev prošnje, če je bil obveščen o datumu, uri in kraju sprejema prošnje, kot je določeno v petem odstavku 41. člena tega zakona. Uredba 2024/1348/EU namreč določa, da se prošnja za mednarodno zaščito lahko šteje za implicitno umaknjeno, kadar prosilec brez tehtnega razloga ne vloži prošnje, čeprav ima dejansko možnost za to. Podano obvestilo o datumu, uri in kraju sprejema prošnje je torej ključni element v ugotavljanju, ali je bila prosilcu dana ustrezna in realna možnost za uveljavljanje njegove pravice do vložitve prošnje. Če prosilec kljub prejetemu obvestilu o datumu, uri in kraju sprejema prošnje te ne vloži in za to ne navede tehtnega razloga, so izpolnjeni pogoji za uporabo 41. člena Uredbe 2024/1348/EU in za obravnavo prošnje kot implicitno umaknjene.

V skladu s točko d) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU se prošnja za mednarodno zaščito lahko šteje za implicitno umaknjeno, kadar se prosilec brez utemeljenega razloga ne udeleži osebnega razgovora, čeprav bi se ga moral udeležiti v skladu s 13. členom Uredbe 2024/1348/EU, oziroma kadar brez utemeljenega razloga noče odgovarjati na vprašanja, zastavljena med razgovorom, in sicer v taki meri, da izid razgovora ne zadostuje za sprejetje odločitve o utemeljenosti prošnje. Dejstvo, da je ministrstvo prosilca obvestilo o datumu, uri in kraju osebnega razgovora, se šteje za zadosten ukrep za zagotavljanje možnosti prosilcu, da sodeluje v postopku. Če je bil prosilec ustrezno in pravočasno obveščen o datumu, kraju in posledicah morebitne neupravičene odsotnosti z razgovora, pa se na razgovor ne odzove brez utemeljenega razloga, so izpolnjeni pogoji za uporabo določbe točke d) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU. Takšna opustitev sodelovanja prosilca pomeni, da pristojni organ ne more ustrezno oceniti utemeljenosti njegove prošnje, kar upravičuje presojo, da je prošnja implicitno umaknjena.

K 50. členu:

Člen vzpostavlja pravno podlago za uporabo konceptov varne tretje države in varne izvorne države v skladu z Uredbo 2024/1348/EU. Določa postopek, po katerem Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva razglasi državo za varno tretjo državo ali varno izvorno državo. Ministrstvo zbira informacije iz drugih držav članic Evropske unije, institucij Evropske unije in ustreznih mednarodnih organizacij, da zagotovi ustreznost razglasitve določene države za varno tretjo ali varno izvorno državo.

K 51. členu:

Prvi odstavek 43. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da lahko država članica, potem ko izvede preverjanje v skladu z Uredbo 2024/1356/EU in pod pogojem, da prosilcu še ni bil dovoljen vstop na ozemlje držav članic, prošnjo za mednarodno zaščito obravnava v postopku na meji. Postopek se uporablja za državljane tretjih držav in osebe brez državljanstva, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop na ozemlje, določenih v 6. členu Uredbe 2016/399/EU. Določitev obvezne nastanitve v kapaciteto, namenjeno nastanitvi prosilcev v postopku na meji, zagotavlja izvedbo postopka na meji v skladu s pogoji, ki jih določa Uredba 2024/1348/EU.

Drugi odstavek določa rok za obravnavo prošenj v postopku na meji, ki se mora v skladu z drugim odstavkom 51. člena Uredbe 2024/1348/EU končati najpozneje v 12 tednih od registracije prošnje. V ta namen se določa, da mora ministrstvo odločitev sprejeti najpozneje v šestih tednih od vložitve tožbe.

Tretji odstavek določa obveznost ministrstva, da prosilca pred izdajo odločbe o zavrnitvi prošnje kot neutemeljene ali zavrženju prošnje s sklepom kot nedopustne seznaniti z možnostjo, da v treh dneh od te seznaitve zahteva odobritev roka za prostovoljni odhod. Ta ureditev temelji na petem odstavku 4. člena

Uredbe 2024/1349/EU, ki določa, da se osebam odobri rok za prostovoljno vrnitev, razen če obstaja nevarnost pobega ali če je bila njihova prošnja v okviru azilnega postopka na meji zavrnjena kot očitno neutemeljena ali če predstavljajo grožnjo za javni red, javno varnost ali nacionalno varnost držav članic. Rok se odobri le na zahtevo prosilca, ne presega 15 dni in ne daje pravice do ponovnega vstopa, pri čemer osebam za ta čas pristojni organi prevzamejo veljavne potne listine, da se prepreči pobeg. Take osebe za namene tega odstavka policiji za toliko časa, kot je potrebno, predajo vse veljavne potne listine, ki jih imajo, da se prepreči pobeg. Če oseba v skladu s petim odstavkom 4. člena Uredbe 2024/1349/EU zahteva odobritev roka za prostovoljni odhod, ga ministrstvo določi v odločbi, izdani v postopku na meji, s katero prošnjo za mednarodno zaščito zavrže kot nedopustno ali zavrne kot neutemeljeno.

Četrty odstavek določa začetek teka roka za prostovoljni odhod, ki začne teči z dnem, ko odločba, izdana v postopku na meji, s katero prošnjo za mednarodno zaščito zavrže kot nedopustno ali zavrne kot neutemeljeno, postane izvršljiva.

Uredba 2024/1349/EU določa, da se osebam, ki jim je bila v okviru azilnega postopka na meji izdana odločba o zavrnitvi prošnje kot neutemeljene ali zavrnjenju prošnje kot nedopustne, odobri rok za prostovoljno vrnitev, razen če obstaja nevarnost pobega, če je bila prošnja zavrnjena kot očitno neutemeljena ali če oseba predstavlja grožnjo za javni red, javno varnost ali nacionalno varnost države članice. Zaradi zagotovitve enotne presoje okoliščin, ki kažejo na nevarnost pobega, peti odstavek tega člena določa, da ministrstvo pri presoji, ali prosilec sploh lahko zahteva rok za prostovoljni odhod, uporablja merila, določena v ZTuj-2, ki v 68. členu določa objektivna in preverljiva merila za ugotavljanje nevarnosti pobega, in sicer: navajanje lažnih podatkov oziroma nesodelovanje v postopku, kot tudi zavrnitev odvzema biometričnih podatkov; uporaba lažnih ali ponarejenih osebnih dokumentov, kot tudi namerno uničenje ali kakršna koli drugačna namerna odstranitev obstoječih dokumentov; vstop v Republiko Slovenijo v času veljavne prepovedi vstopa; v zadnjih treh letih pred izdajo odločbe o vrnitvi pravnomočno izrečena sankcija za prekršek zaradi nezakonitega prebivanja; jasno izražena namera o nespoštovanju odločbe o vrnitvi; dejstvo, da je bil tujec v zadnjih dveh letih pred izdajo odločbe o vrnitvi v Republiki Sloveniji pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti; dejstvo, da je bila tujcu v zadnjih dveh letih pred izdajo odločbe o vrnitvi v Republiki Sloveniji najmanj trikrat izrečena pravnomočna sankcija za prekrške po predpisih zoper javni red ali za prekrške po predpisih, ki urejajo državno mejo in tujce, orožje ter prepovedane droge.

Šesti odstavek omogoča ministrstvu, da po uradni dolžnosti ali na prošnjo osebe prekliče, skrajša ali začasno odloži prepoved vstopa v skladu z ZTuj-2.

K 52. členu:

Postopek vračanja na meji je opredeljen v Uredbi 2024/1349/EU, ki vzpostavlja enotna pravila Evropske unije za vračanje državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva, katerih prošnje za mednarodno zaščito so bile zavrnjene v okviru azilnega postopka na meji.

Uredba 2024/1349/EU določa potek postopka vračanja, ki se uporablja neposredno po zavrnitvi prošnje, ter ureja pogoje in postopkovna jamstva za njegovo izvedbo. Določa tudi pravila glede morebitne uporabe pridržanja, možnosti prostovoljnega odhoda in prisilnega vračanja.

Poleg tega Uredba 2024/1349/EU določa posebne ukrepe, ki jih lahko države članice sprejmejo v kriznih razmerah, med drugim podaljšanje rokov in prilagoditve postopkov, kadar to zahtevajo izjemne okoliščine.

V skladu s tem členom je za izvedbo postopka vračanja na meji v skladu z Uredbo 2024/1349/EU pristojna policija.

K 53. členu:

Prvi odstavek določa, da policija z odločbo določi obveznost prebivanja na določeni lokaciji na podlagi 4. člena Uredbe 2024/1349/EU in pridržanje na podlagi 5. člena Uredbe 2024/1349/EU.

Pridržanje se izvaja v Centru za tujce in se v skladu z Uredbo 2024/1349/EU uporablja le kot skrajni ukrep.

Tretji odstavek določa, da policija izvaja pridržanje v postopku vračanja na meji v skladu z določbami zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ki urejajo omejitve gibanja.

K 54. členu:

Prvi odstavek določa, da zoper odločbo o obveznosti prebivanja in zoper odločbo o pridržanju iz prvega odstavka prejšnjega člena pritožba ni dovoljena. Zoper ti odločbi je mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče v osmih dneh po vročitvi odločbe. Tožba ne zadrži izvršitve odločbe. O tožbi mora upravno sodišče odločiti v šestih dneh. Namen je zagotoviti takojšnjo izvršitev odločbe ob hkratni možnosti pravnega varstva. Ureditev sledi 78. členu ZTuj-2.

K 55. členu:

Člen ureja postopek podaljšanja subsidiarne zaščite v Republiki Sloveniji, pri čemer podrobno določa obveznosti ministrstva in upravičenca ter časovne okvire postopka. V skladu s prvim odstavkom se pri postopku podaljšanja subsidiarne zaščite uporabljajo določbe Uredbe 2024/1347/EU, Uredbe 2024/1348/EU in tega zakona, ki urejajo priznanje subsidiarne zaščite.

Drugi odstavek nalaga ministrstvu dolžnost, da osebo s priznano subsidiarno zaščito 60 dni pred iztekom njenega statusa pisno obvesti o pogojih za podaljšanje subsidiarne zaščite, posledicah, če podaljšanja ne uveljavlja, in možnosti vložitve naknadne prošnje. Poleg obvestila prejme oseba tudi obrazec za vložitev zahteve za podaljšanje subsidiarne zaščite ali pa z njim obvesti ministrstvo, da podaljšanja subsidiarne zaščite ne bo uveljavljala.

Tretji odstavek določa, da lahko oseba s priznano subsidiarno zaščito, vloži tudi naknadno prošnjo. Naknadno prošnjo lahko oseba s priznano subsidiarno zaščito vloži pred potekom statusa, in sicer od prejema obvestila, ki ga ministrstvo osebi s subsidiarno zaščito pošlje 60 dni pred potekom statusa in v katerem osebo obvesti o možnosti vložitve naknadne prošnje. Naknadno prošnjo lahko oseba vloži le, če ni uveljavljala podaljšanja subsidiarne zaščite.

Izpolnjen obrazec, ki velja kot prošnja za podaljšanje subsidiarne zaščite, mora oseba vrniti najpozneje 30 dni pred potekom statusa. Po prejemu izpolnjenega obrazca ministrstvo izda sklep, s katerim ugotovi, da je oseba v postopku podaljšanja subsidiarne zaščite. Ministrstvo z osebo opravi osebni razgovor, v katerem preveri obstoj razlogov za podaljšanje subsidiarne zaščite. Pri izvedbi osebnega razgovora se uporabljajo določbe Uredbe 2024/1348/EU in tega zakona, ki veljajo za osebni razgovor.

Osmi odstavek določa, da če oseba še vedno izpolnjuje pogoje za priznanje subsidiarne zaščite, ministrstvo izda odločbo, s katero osebi podaljša subsidiarno zaščito za najmanj dve leti in največ pet let. Pri določitvi trajanja podaljšanja subsidiarne zaščite ministrstvo upošteva razmere v izvorni državi, razloge za subsidiarno zaščito in osebne okoliščine vlagatelja.

Če oseba pogojev za podaljšanje subsidiarne zaščite ne izpolnjuje, ministrstvo izda odločbo, s katero zavrne prošnjo za podaljšanje subsidiarne zaščite.

Ministrstvo postopek podaljšanja subsidiarne zaščite s sklepom ustavi, kadar prosilec pred izdajo odločitve prošnjo izrecno umakne, se brez opravičljivega razloga ne odzove na vabilo na osebni razgovor, v sodnem postopku pridobi status begunca ali pridobi državljanstvo Republike Slovenije oziroma druge države, saj v teh primerih ni več pravne podlage ali interesa za nadaljevanje postopka, kar pomeni, da pogoji za obravnavo prošnje niso več izpolnjeni.

K 56. členu:

Prvi odstavek določa, da ministrstvo v postopku odvzema statusa mednarodne zaščite v skladu s 65. členom in tretjim odstavkom 66. člena Uredbe 2024/1348/EU izda odločbo. Tretji odstavek 66. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da mora biti odločitev o odvzemu mednarodne zaščite izdana čim prej v pisni obliki. Ta odločitev mora vsebovati obrazložitev dejanskih in pravnih razlogov za odvzem in pisni pouk o tem, kako je odločitev mogoče izpodbijati, in o ustreznih rokih. Uporabljajo se postopkovna pravila iz 66. člena Uredbe 3024/1348/EU. Razlogi za prenehanje so natančno opredeljeni v 11. in 16. členu Uredbe 2024/1347/EU.

Drugi odstavek določa, da, če se upravičenec do mednarodne zaščite nedvoumno odpove svojemu statusu v skladu s točko a) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU, status mednarodne zaščite preneha z dnem pravnomočne odločbe o prenehanju statusa.

Tretji odstavek določa odstop od prvega odstavka tega člena (da ministrstvo v postopku o prenehanju ali odvzemu statusa mednarodne zaščite izda odločbo) in sicer ureja primer, ko oseba pridobi državljanstvo Republike Slovenije. V takem primeru mednarodna zaščita samodejno preneha po samem zakonu z dnem pridobitve državljanstva, saj oseba z novo državljansko vezjo uživa polno zaščito države. Ta primer temelji na točki b) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU.

Tudi četrti odstavek določa odstop od prvega odstavka tega člena. Določa da status preneha po samem zakonu z dnem pridobitve statusa mednarodne zaščite v drugi državi članici Evropske unije. Gre za primer iz točke c) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU.

Peti odstavek določa, da ministrstvo v primerih iz tretjega in četrtega odstavka ne vodi posebnega upravnega postopka, ampak v spis samo vloži izpis o prenehanju statusa iz evidence, skupaj z navedbo pravne podlage. S tem status formalno preneha brez izdaje odločbe, kar ustreza postopku, ki ga omogoča šesti odstavek 66. člena Uredbe 2024/1348/EU.

K 57. členu:

Sodno varstvo v skladu s tem zakonom se šteje za učinkovito pravno sredstvo v pritožbenem postopku iz V. poglavja Uredbe 2024/1348/EU.

Zoper odločitve v rednem postopku ni dovoljena pritožba, je pa mogoče z vložitvijo tožbe na upravno sodišče sprožiti upravni spor. Člen za vložitev tožbe zoper odločitev pristojnega organa določa krajši rok, kot je določen v Zakonu o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06, 107/09 – odl. US, 62/10, 98/11 – odl. US, 109/12, 10/17 – ZPP-E in 49/23; v nadaljnjem besedilu: ZUS-1), in sicer 15-dnevni rok zoper odločbe oziroma sklepe, s katerimi je postopek mednarodne zaščite končan.

Krajši rok se v tem zakonu določa zaradi posebne narave postopkov, ki zahtevajo hitro odzivanje na krizne razmere, kot so množične migracije. S tem je zagotovljeno pospešeno odločanje, kar prispeva k večji učinkovitosti postopkov in zmanjšanju dolgotrajnosti obravnave. V postopkih po tem zakonu je pospešeno odločanje ključno. Krajši rok prispeva k zmanjšanju dolgotrajnosti teh postopkov, obenem pa strankam omogoča dovolj časa za pripravo in vložitev tožbe, zlasti ob uporabi strokovne pravne pomoči.

Tretji odstavek določa izjemo od 15-dnevnega roka za vložitev tožbe. V skladu s točko a) sedmega odstavka 67. člena Uredbe 2024/1348/EU se tožba, če je prošnja zavržena kot nedopustna in je postopek ustavljen zaradi implicitnega umika prošnje ali če je prošnja zavržena kot neutemeljena oziroma očitno neutemeljena, če so v času odločitve podane katerekoli okoliščine za pospešeni postopek v skladu s prvim in tretjim odstavkom 42. člena Uredbe 2024/1348/EU, vloži v osmih dneh od vročitve odločbe.

Četrti odstavek prenaša četrti in peti odstavek 68. člena Uredbe 2024/1348/EU. Določa možnost vložitve zahteve za dovolitev ostati na ozemlju v osmih dneh, s čimer se zagotavlja hitro odločanje o pravici ostati na ozemlju. Določa tudi, da pravica ostati traja do izdaje sodbe upravnega sodišča, s katero se zaključi postopek pred sodiščem prve stopnje.

Peti odstavek v skladu s četrtnim odstavkom 68. člena Uredbe 2024/1348/EU določa obveznost upravnega sodišča, da v okviru odločanja o tožbi zoper odločbo oziroma sklep ministrstva iz tretjega odstavka 68. člena Uredbe 2024/1348/EU po uradni dolžnosti in po preučitvi dejstev in pravnih vprašanj odloči o pravici prosilca oziroma osebe, ki ji je bila odvzeta mednarodna zaščita, ostati na ozemlju Republike Slovenije do izdaje sodbe o tožbi zoper odločbo oziroma sklep ministrstva iz tretjega odstavka 68. člena navedene uredbe.

Šesti odstavek določa, da se zahteva za dovolitev ostati na ozemlju zavrže, če oseba v predpisanem roku ne vloži tudi tožbe, saj je zahteva akcesorne narave in je vezana na sodni postopek zoper odločbo oziroma sklep ministrstva.

Sedmi odstavek določa, da se v postopkih sodnega varstva glede odločitev, sprejetih na podlagi Uredbe 2024/1348/EU, Uredbe 2024/1351/EU ali tega zakona, subsidiarno uporabljajo določbe ZUS-1.

Osmi odstavek omogoča, da lahko ministrstvo oziroma urad poleg oseb, ki so pooblašcene za zastopanje na podlagi zakona, ki ureja upravni spor, in zakona, ki ureja državno odvetništvo, zastopa tudi minister, predstojnik urada ali javni uslužbenec, ki nima opravljenega pravniškega državnega izpita, vendar le če ima vsaj pet let delovnih izkušenj na področju mednarodne zaščite. Za zastopanje pred sodišči je namreč poznavanje posebnosti področja mednarodne zaščite, predvsem posebnosti posameznega postopka, bistveno pomembnejše od opravljenega pravniškega državnega izpita. Poleg tega pa smo s predlogom poenotili pogoje za zastopanje pred sodišči v postopkih mednarodne zaščite, saj obveznost opravljenega pravniškega državnega izpita prav tako ne velja za pravne zastopnike, ki v postopkih pred sodišči zastopajo prosilce za mednarodno zaščito. Uslužbenca ministrstva za zastopanje pooblasti minister, uslužbenca urada pa predstojnik urada.

K 58. členu:

Člen določa posebna pravila glede rokov, v katerih mora upravno sodišče odločiti v postopkih mednarodne zaščite.

Upravno sodišče mora o tožbah zoper odločbe, izdane na podlagi Uredbe 2024/1348/EU ali tega zakona, odločiti najpozneje v 30 dneh. O tožbah zoper očitno neutemeljene odločbe, izdane v pospešenem postopku, pa mora odločiti najpozneje v sedmih dneh. Prav tako mora sodišče v sedmih dneh od prejema tožbe odločiti o tožbi zoper sklepe, izdane na podlagi Uredbe 2024/1348/EU ali tega zakona, razen če ta zakon ne določa drugače.

Tretji odstavek določa sedemdnevni rok za odločanje upravnega sodišča o zahtevi za dovolitev ostati na ozemlju Republike Slovenije.

Četrty odstavek določa rok, v katerem upravno sodišče odloči o pravici osebe ostati na ozemlju Republike Slovenije glede na to ali je bila tožba vložena samo zato, da bi se zadržala ali onemogočila izvršitev odločbe o vrnitvi, ki bi pomenila neizbežno odstranitev prosilca iz države članice. Namen določbe je zagotoviti hitro odločitev o tem, ali ima oseba pravico ostati na ozemlju Republike Slovenije do odločitve o pravem sredstvu, s čimer se omogoči učinkovita izvedba postopka v skladu z Uredbo 2024/1348/EU.

Peti odstavek ureja roke za obravnavo prošenj v okviru postopka na meji, ki se mora v skladu z drugim odstavkom 51. člena Uredbe 2024/1348/EU končati najpozneje v 12 tednih od registracije prošnje. V skladu s tretjim odstavkom 51. člena tega zakona mora ministrstvo odločbo oziroma sklep v okviru postopka na meji izdati najpozneje v treh tednih od vložitve tožbe. Četrty odstavek tega člena določa, da mora tudi upravno sodišče o tožbi zoper odločbo oziroma sklep ministrstva, izdan v postopku na meji, odločiti čim prej, najpozneje pa v šestih tednih od vložitve tožbe.

K 59. členu:

V tem členu so taksativno določene pravice prosilcev. Te pravice začnejo veljati, ko oseba postane prosilec, torej s podajo prošnje, in trajajo dokler ima prosilec pravico ostati na ozemlju Republike Slovenije v skladu s 35. členom tega zakona. Pri tem velja, da oseba šteje za prosilca, ko vloži prvo naknadno prošnjo, medtem ko se oseba pri drugi in vsaki nadaljnji naknadni prošnji obravnava po zakonu, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, zato tej osebi pravice prosilcev ne pripadajo več (glej 33. člen tega zakona). Prosilcu se pravice v okviru sprejema podaljšajo po izteku pravice ostati do roka za prostovoljni odhod iz odločitve ministrstva in za čas, v katerem ima prosilec pravico vložiti prošnjo na sodišče za pravico ostati na ozemlju Republike Slovenije za čas trajanja pravnega sredstva.

Prosilec, obravnavan v skladu s postopkom na meji, nima pravice do prebivanja v Republiki Sloveniji (vezano na fikcijo nevstopa v okviru tega postopka), poklicnega usposabljanja in pomoči pri vključevanju v okolje, kar je vsebinsko in časovno smiselno vezano na ta postopek.

V primeru izvršljive odločitve o predaji prosilca državi članici, ki je v skladu z Uredbo 2024/1351/EU odgovorna za obravnavo njegove prošnje, pravice prosilca trajajo do dejanske predaje v to državo. Pri tem

Direktiva 2024/1346/EU določa, da so prosilci v celoti upravičeni do pravic prosilcev le v tisti državi članici, kjer bi se morali nahajati v skladu z navedeno uredbo. Smiselno enake posledice neizpolnjevanja obveznosti prosilca v skladu z Uredbo 2024/1351/EU določa tudi 18. člen Uredbe 2024/1351/EU, v skladu s katerim prosilec, ki je bil obveščen o svojih obveznostih in posledicah njihovega neizpolnjevanja, ni upravičen do pogojev za sprejem iz 17. do 20. člena Direktive 2024/1346/EU v nobeni drugi državi članici kot v državi članici, v kateri se mora nahajati v skladu s četrtem odstavkom 17. člena te uredbe, od trenutka, ko je bil obveščen o odločitvi o svoji predaji odgovorni državi članici. Ne glede na navedeno pa to ne sme posegati v potrebo po zagotavljanju življenjskega standarda v skladu s pravom Evropske unije, vključno z Listino in mednarodnimi obveznostmi. Zato se prosilcem, ki so v Republiki Sloveniji prejeli odločitev o predaji, pravice prosilcev ustrezno omejujejo. Ti prosilci niso upravičeni do dostopa na trg dela, poklicnega usposabljanja, pomoči pri vključevanju v okolje in dodatnega obsega zdravstvenih storitev v skladu s tem zakonom. Prav tako se jim materialna oskrba omeji na osnovne potrebe – zagotovijo se jim prehrana, nastanitev in higienske potrebščine, ob nujni potrebi pa tudi obleko in obutev. Pri tem v vsakem primeru Republiko Slovenijo zavezuje obveznost, da zagotovi življenjski standard v skladu s pravom Evropske unije, vključno z Listino, in mednarodnimi obveznostmi, kar je poudarjeno tudi v 20. in 21. členu Direktive 2024/1346/EU. O omejitvi pravic odloči ministrstvo v sklepu o predaji.

Podrobnejše pogoje in načine za zagotavljanje pravic prosilcem določi Vlada Republike Slovenije s podzakonskim aktom.

Prosilec uveljavlja pravice na podlagi tega člena z veljavno izkaznico prosilca.

K 60. členu:

Obseg materialne oskrbe za prosilce določajo 7. in 8. točka 2. člena ter 19. člen Direktive 2024/1346/EU. Izraz »materialni pogoji za sprejem« iz navedene direktive je v tem zakonu opredeljen kot materialna oskrba, izraz »dodatek za dnevne izdatke« pa kot žepnina.

V skladu s četrtem odstavkom 7. člena Direktive 2024/1346/EU materialna oskrba pripada prosilcu, ki dejansko biva v nastanitveni kapaciteti, ki se uporablja za nastanitev prosilcev. Določba zagotavlja tudi, da obleka, obutev in higienske potrebščine pripadajo posameznemu prosilcu glede na njegove dejanske potrebe. V skladu s tretjim odstavkom 20. člena Direktive 2024/1346/EU je treba pri zagotavljanju materialne oskrbe upoštevati spol, starost in posebne potrebe glede sprejema posameznega prosilca. To vključuje na primer ločeno in varno nastanitev za ženske, družine ali mladoletnike brez spremstva.

Stroške materialne oskrbe praviloma krije urad. Če ima prosilec zadostna lastna sredstva za preživljanje, mu ne pripadajo prehrana, obleka, obutev in higienske potrebščine (v skladu s tretjim odstavkom 19. člena Direktive 2024/1346/EU). Pogoj zadostnih lastnih sredstev ne velja za mladoletnike.

Če se prosilec zaposli in prejema določene dohodke ali ima zadostna lastna sredstva, se mora v dveh mesecih od začetka zaposlitve oziroma pridobitve zadostnih lastnih sredstev izseliti iz azilnega doma ali pa uradu plačevati stroške nastanitve (v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 19. člena Direktive 2024/1346/EU). Tudi to ne velja za mladoletnike.

Prav tako se ne glede na prejšnje določbe osebi, ki je kot mladoletnik brez spremstva bivala v nastanitveni kapaciteti urada in je bivanje v tej kapaciteti po napolnjenem 18. letu podaljšala, ni treba izseliti iz te nastanitvene kapacitete. Mora pa v primeru, da v tej nastanitvi ostane, prispevati za strošek prehrane.

Člen v skladu s tretjim odstavkom 19. člena Direktive 2024/1346/EU določa dodaten pogoj za pravico do žepnine, in sicer urad dodeli žepnino le tistim prosilcem, ki so brez dohodkov in drugih prejemkov ter nimajo zavezancev, ki so jih zmožni in dolžni preživljati. Žepnina se prosilcem izplačuje enkrat mesečno. Višino žepnine in način izplačevanja žepnine pa določi Vlada Republike Slovenije v podzakonskem predpisu. V skladu s petim odstavkom 19. člena Direktive 2024/1346/EU urad zahteva vračilo neupravičeno prejete žepnine in neupravičenega brezplačnega bivanja v azilnem domu ali nastanitveni kapaciteti.

K 61. členu:

Urad je odgovoren za nastanitev prosilcev. Za nastanitev prosilcev urad v skladu s točko b) prvega odstavka 20. člena Direktive 2024/1346/EU vzpostavi nastanitvene centre oziroma azilne domove. Azilni dom je lahko en sam ali pa jih je več, odvisno od števila in kategorij prosilcev (na primer azilni dom za mladoletnike brez spremstva). Za upravljanje azilnih domov in drugih nastanitvenih kapacitet ter organizacijo delovanja in bivanja v njih je pristojen urad. V primeru povečanega števila prosilcev lahko urad prosilca nastani tudi v drugo nastanitveno kapaciteto.

K 62. členu:

Pred nastanitvijo v azilni dom ali drugo nastanitveno kapaciteto, ki se uporablja za nastanitev prosilcev, mora prosilec opraviti sanitarno-dezinfekcijski in preventivni zdravstveni pregled, če tega še ni opravil. Pregled iz tega odstavka se opravi na podlagi 15. člena Direktive 2024/1346/EU, ki določa, da države članice lahko iz razlogov javnega zdravja zahtevajo zdravniške preglede prosilcev.

Ob prihodu v azilni dom urad prosilcu izda nastanitveno izkaznico v skladu s 107. členom tega zakona.

Tretji odstavek tega člena prenaša 14. člen ter drugi in sedmi odstavek 20. člena Direktive 2024/1346/EU. Urad pri zagotavljanju nastanitve prosilcem sprejme ustrezne ukrepe, da, kolikor je mogoče, ohrani enotnost družine, ki je navzoča na njenem ozemlju. Urad mora zagotoviti tudi zaščito družinskega življenja prosilcev ter jim omogočiti komunikacijo z osebami in organizacijami, ki so zanje pomembne. Prosilec je lahko premeščen iz ene nastanitvene kapacitete v drugo.

K 63. členu:

Urad v skladu s 5. členom Direktive 2024/1346/EU prosilcu ob nastanitvi zagotovi informacije o organizacijah, ki delujejo na področju mednarodne zaščite ter o njegovih pravicah v okviru sprejema. Te informacije se zagotovijo v pisni obliki, na način, da jih prosilec lahko razume. Pri tem urad uporabi predloge, ki jih je pripravila Agencija Evropske unije za azil. Prosilec prejme informacije v jeziku, ki ga razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume, kar omogoča dejanski dostop do informacij in razumevanje pravic ter dolžnosti. V izjemnih primerih se te informacije zagotovijo z ustreznim prevodom. Podpis prosilca potrjuje, da je informacije prejel in da jih razume, kar prispeva k pravni varnosti postopka.

K 64. členu:

Prosilci, ki bivajo v azilnem domu oziroma nastanitveni kapaciteti, so dolžni spoštovati pravila bivanja. Za izvajanje pravil bivanja so pristojni uslužbenci urada. V skladu s četrnim odstavkom 20. člena Direktive 2024/1346/EU urad sprejme ustrezne ukrepe za čim boljše preprečevanje napadov in nasilja, tudi nasilja zaradi spolne usmerjenosti ali spola ali iz rasističnih ali verskih razlogov, prav tako pa mora urad zagotoviti ustrezno varovanje premoženja.

Za izvajanje nalog varovanja lahko urad sklene pogodbo z zasebno varnostno družbo, ki ima ustrezno licenco za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja in ki ima ustrezno usposobljene varnostnike. Varovanje se mora izvajati v skladu z zakonom o zasebnem varovanju, določbami tega zakona, pogodbo o varovanju in načrtom varovanja, pri čemer morajo biti v pogodbi natančno določeni obseg varovanja, naloge varnostnikov, način njihovega dela ter sodelovanje z uradom, policijo in drugimi pristojnimi organi.

Naloge zasebne varnostne družbe obsegajo varovanje ljudi in premoženja, nadzor vstopov in izstopov, preverjanje upravičenosti vstopa, izvajanje površinskih pregledov vrhnjih oblačil in prtljage v zakonsko določenih primerih, ob sumu kršitev pravil bivanja tudi pregled sob, nadzor s tehničnimi sredstvi in obhodi, ukrepanje ob nevarnostih za ljudi ali premoženje, izvajanje požarnih in evakuacijskih ukrepov, preprečevanje kršitev pravil bivanja ali javnega reda ter vodenje seznama dnevne prisotnosti in drugih seznamov, ki so potrebne za preverjanje porabe proračunskih sredstev.

Če varnostnik zazna ravnanje, ki bi lahko pomenilo kršitev pravil bivanja, mora prosilca najprej opozoriti na dolžnost spoštovanja pravil, dogodek dokumentirati in o njem obvestiti urad. Druge ukrepe lahko uporabi le, če so za to izpolnjeni pogoji po zakonu o zasebnem varovanju ali po tem zakonu. O tem, ali je dejansko prišlo do kršitve pravil bivanja in kateri ukrep se bo izrekel, odloči pooblaščen uradna oseba urada.

Posebej je urejena možnost vstopa varnostnika v sobo brez soglasja prosilca. Takšen vstop je dopusten le v nujnih primerih, ko obstaja neposredna nevarnost za življenje ali zdravje ljudi, ob požaru, eksploziji, evakuaciji ali drugi neposredni nevarnosti za ljudi ali premoženje. Vstop mora biti omejen na čas in obseg, ki sta nujno potrebna za odpravo nevarnosti, pri čemer varnostnik ne sme opravljati preiskave prostora ali osebnih predmetov. O vsakem takšnem vstopu mora nemudoma obvestiti urad in sestaviti poročilo.

Urad vodi evidenco dnevne prisotnosti prosilcev zaradi zagotavljanja materialnih pogojev za sprejem in nadzora nad namensko porabo javnih sredstev. Na podlagi pisnega navodila urada lahko varnostnik preverja dnevno prisotnost z ugotavljanjem istovetnosti prosilcev v okviru pooblastil, ki jih določa zakon o zasebnem varovanju, ter v evidenco vnese podatke o prisotnosti oziroma odsotnosti. Če prosilca ni mogoče najti ali preverjanja ne omogoči, mora varnostnik to zabeležiti in o tem obvestiti urad.

Obdelava osebnih podatkov pri nadzoru vstopov in izstopov, preverjanju dnevne prisotnosti ter dokumentiranju dogodkov je dopustna le v obsegu in za namene, ki jih določa zakon. Upravlavec osebnih podatkov je urad, zasebna varnostna družba pa jih sme obdelovati izključno po navodilih urada in le v obsegu, ki je nujen za izvajanje zakonsko določenih nalog.

Urad prosilcem za pomoč pri opravilih, povezanih z vzdrževanjem in nastanitvijo, ali pri vsakodnevnem sporazumevanju uradnih oseb z drugimi prosilci izplača nagrado. Višino nagrade za posamezno opravljeno delo določa stroškovnik, ki ga sprejme urad.

K 65. členu:

Ta člen določa pravno podlago za razvrstitev kršitev pravil bivanja v azilnem domu in drugih nastanitvenih kapacitetah na lažje in težje. Lažje kršitve zajemajo dejanja, ki se pojavljajo v okviru vsakdanjega bivanja in pomenijo odstopanje od pravil bivanja, s čimer motijo redno delovanje institucije. Primeri takih kršitev so pisanje in lepljenje predmetov (na primer papir) na površine na način, da se s tem varnostnemu osebju onemogoča izvajanje nadzora; vnos koles v sobe, kar zmanjšuje kakovost bivalnega prostora; ter vnos električnih aparatov, ki lahko pomenijo resno tveganje za požarno varnost. Težje kršitve pomenijo resnejše ogrožanje dostojanstva ali varnosti nastanjenih oseb, zaposlenih v azilnem domu oziroma nastanitveni kapaciteti in lastnine. Take kršitve so med drugim izražanje nestrpnosti, žaljiv ali nasilen odnos, vnašanje in uživanje alkohola in drugih opojnih snovi, neupoštevanje zaposlenih pri zagotavljanju nemotenega delovanja nastanitvene kapacitete in izvrševanju sprejemnih pravic ter zloraba nastanitvene izkaznice prosilca.

K 66. členu:

Ta člen določa sankcije oziroma ukrepe, ki se uporabijo v primeru ugotovljenih kršitev pravil bivanja v azilnem domu in drugih nastanitvenih kapacitetah. Sankcije so razvrščene glede na težo kršitve, pri čemer urad pri določanju sankcij upošteva ustaljeno prakso. Za lažje kršitve pravil bivanja pooblaščen uradna oseba urada prosilcu izreče ustno opozorilo, ki se evidentira v obliki uradnega zaznamka. Ukrepanje v teh primerih je pretežno preventivne narave, z namenom preprečevanja ponovitve dejanja. Težje kršitve, ki so z vidika bivanja nesprejemljive, zahtevajo ustrezno sankcioniranje. S tem se zagotavlja višja stopnja varnosti in reda v instituciji ter s tem posledično tudi bolj varno in dostojno bivanje prosilcev.

Za vnos in uživanje alkoholnih pijač ter drugih opojnih snovi, vključno z zdravili z zasvojitvenim potencialom ter za oviranje postopka nastanitve druge osebe v sobo se lahko kršitelju prepove nastanitev v nastanitvenem delu azilnega doma ali druge nastanitvene kapacitete ter se ga začasno nastani v sprejemne prostore. Gre za začasno rešitev, katere namen je kršitelja odmakniti od drugih oseb, ki bi jim lahko škodil. Ukrep traja le toliko časa, da minejo razlogi zanj – torej da popusti vpliv alkohola oziroma drugih opojnih snovi ali da se določena oseba nastani v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti – in največ 24 ur. Ukrep ustno odredi pooblaščen urad, izvede pa ga lahko poleg uradne osebe urada tudi izvajalec zasebnega varovanja.

Za izražanje rasne, verske, nacionalne, spolne, politične ali druge nestrpnosti v kakršnikoli obliki, za žaljiv ali nasilen odnos do sostanovalcev, zaposlenih in obiskovalcev, vnos nevarnih predmetov ter lahko vnetljivih snovi, neizpolnitev ukaza uradnih oseb, ki bi povzročila hujše motnje v delovanju nastanitvene kapacitete, izdelovanje ali vnašanje predmetov, primernih za napad, pobeg ali za storitev kazniviga dejanja, namerno

kršitev predpisov o varstvu pred požarom, eksplozijo ali drugimi naravnimi nesrečami, opravljanje pridobitvene dejavnosti v prostorih nastanitvene kapacitete, snemanje ali fotografiranje na območju urada in za zlorabo nastanitvene izkaznice prosilca urad lahko odloči, da se prosilec preseli v drugo nastanitveno lokacijo.

Navedeni ukrepi za težje kršitve se najprej izrečejo ustno, v enem dnevu pa se osebi izda tudi pisna odločitev. Oseba se lahko pritoži na ukrep v treh dneh od pisne vročitve odločbe, vendar to ne zadrži njene izvršitve. O ugovoru odloči predstojnik urada.

Za namerno povzročitev materialne škode urad z odločbo prosilcu izreče en mesec neizplačila žepnine ter zahteva povrnitev stroškov za nastalo škodo. Če oseba nima zadostnih lastnih sredstev za preživljanje, se škoda povrne z neizplačevanjem žepnine do določenega zneska.

Če prosilec trikrat lažje krši pravila bivanja, se to šteje za težjo kršitev pravil bivanja, za katero se v skladu z 68. členom tega zakona izreče ukrep neizplačila žepnine za en mesec.

K 67. členu:

Prosilci so praviloma nastanjeni v azilnem domu, kjer jim je zagotovljena materialna oskrba. Prosilec lahko na lastne stroške izbere tudi nastanitev izven azilnega doma, razen če gre za prosilca, ki mu je omejeno gibanje na naslov.

Ko gre za izjemne osebne okoliščine, se prosilec lahko nastani tudi v drugi primerni ustanovi, če mu urad ne more zagotoviti nastanitve v azilnem domu. Gre predvsem za nastanitev v domu za ostarele ali drugih zdravstvenih ustanovah, varni hiši, če je to potrebno zaradi posebnih potreb prosilca. Stroške nastanitve in prehrane v takšnih primerih krije urad, če prosilec nima lastnih sredstev za preživljanje in ni na podlagi drugega predpisa določen drug zavezanec za plačilo. Če prosilec teh stroškov ne more kriti v celoti, urad krije razliko. Utemeljenost izjemnih okoliščin oceni multidisciplinarni tim, o razselitvi pa nato odloči uradna oseba urada.

Stanodajalec ali institucija, v kateri je prosilec nastanjen, mora urad v najkrajšem času obvestiti, če prosilec zapusti bivališče. Prisotnost na naslovu izven azilnega doma lahko preverja tudi urad sam.

Za prosilca, ki ima ob podaji prošnje za mednarodno zaščito že urejen status prebivanja v Republiki Sloveniji, se šteje, da je za trajanje veljavnosti tega prebivanja razseljen na zasebnem naslovu in da stroške prebivanja krije sam.

K 68. členu:

Omejitev in ukinitve materialne oskrbe je urejena v skladu s 23. členom Direktive 2024/1346/EU. Prosilec nima pravice do žepnine, kadar vloži naknadno prošnjo, ko je bil njegov postopek za mednarodno zaščito enkrat že pravnomočno končan, če ima zadostna lastna sredstva ali če prestaja kazen zapora.

Prosilcu se za en mesec žepnina ne izplača, če ne izpolnjuje obveznosti obveščanja o spremembi naslova prebivališča in drugih pomembnih spremembah, ki lahko vplivajo na izvrševanje njegovih pravic, ali če ne izpolni obveznosti glede udeležbe pri osebem razgovoru; kadar stori težjo kršitev hišnega reda azilnega doma ter če je uporabljal javni prevoz brez ustreznega plačila (slednje temelji na podlagi izkušnje v praksi).

Žepnina se ne izplača prosilcu za čas pridržanja iz razloga preprečevanja ogrožanja varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali če je to nujno potrebno zaradi osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda.

Če prosilec več kot dvakrat težje krši hišni red azilnega doma in drugih nastanitvenih kapacitet, se mu materialna oskrba omeji na raven, ki je določena za prosilce, ki jim je bila izdana odločitev o predaji odgovorni državi članici v skladu z Uredbo 2024/1351/EU. To je v skladu s točko b) prvega odstavka 23. člena Direktive 2024/1346/EU.

Odločitve o omejitvi ali ukinitvi materialne oskrbe v skladu s tem členom sprejme urad. Ministrstvo obvešča urad o nesodelovanju prosilca z ministrstvom glede predvidenih dolžnosti prosilca.

Omejitev ali ukinitve materialne oskrbe se izvede šele po sprejeti odločitvi urada. Ne glede na posamezno omejitev ali ukinitve je treba prosilcu vedno omogočiti dostop do zdravstvenega varstva, kot je določeno v tem zakonu, z izjemo dodatnih storitev za prosilce, ki nimajo ugotovljenih posebnih potreb, o katerih odloča komisija, ter življenjski standard v skladu s pravom Evropske unije, vključno z Listino, in mednarodnimi obveznostmi.

K 69. členu:

Prosilcu je v skladu s prvim odstavkom 22. člena Direktive 2024/1346/EU med postopkom za mednarodno zaščito zagotovljena ustrezna zdravstvena oskrba, ki vključuje nujno medicinsko pomoč, nujni reševalni prevoz, nujno zobozdravstveno pomoč, nujno zdravljenje in neodložljive zdravstvene storitve, zdravila na recept s pozitivne liste, določene pripomočke, cepljenje po obveznem programu, zdravstveno varstvo žensk in obvezne zdravstvene preglede pred vključitvijo v izobraževanje in v času izobraževanja.

V skladu s tretjim odstavkom 22. člena Direktive 2024/1346/EU se prosilcu s posebnimi potrebami glede sprejema ali v utemeljenih primerih drugemu prosilcu lahko zagotovi dodaten obseg zdravstvenih storitev. O morebitnem dodatnem zdravstvenem varstvu odloči zdravnik, ki deluje v okviru javne zdravstvene službe.

V skladu z drugim odstavkom 22. člena Direktive 2024/1346/EU so mladoletni prosilci upravičeni do zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot otroci, ki so državljani Republike Slovenije. V enakem obsegu so do zdravstvenega varstva upravičeni tudi šolajoči se otroci od 18. leta dalje, in sicer do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti. Če mladoletnik med prejemanjem posebnega zdravljenja dopolni 18 let, se takšno zdravljenje nadaljuje brez prekinitve ali odložitve, če se šteje, da gre za potrebno zdravstveno varstvo.

K 70. členu:

Ta člen zakona prenaša 17. člen Direktive 2024/1346/EU. Določa, da ima prosilec pravico dostopa na trg dela v skladu z zakonom, ki ureja zaposlitev in delo tujcev. S tem zakonom predlagamo spremembo določbe v zakonu, ki ureja zaposlitev in delo tujcev (glej prehodne določbe), in sicer na način, da ima prosilec, čigar istovetnost je ugotovljena, pravico dostopa na trg dela tri mesece po registraciji prošnje, a le če mu v tem obdobju še ni bila vročena odločitev ministrstva v postopku mednarodne zaščite in te zamude ni mogoče pripisati prosilcu.

Nadaljnji pogoji se opredelijo v tem členu tega zakona. Tako v primeru prosilcev, ki so v postopku določanja odgovorne države članice, pravica dostopa na trg dela začne veljati šest mesecev po registraciji prošnje.

Prav tako se izjemoma dostop na trg dela ne odobri tistemu prosilcu, ki je v postopku pospešene vsebinske obravnave prošnje za mednarodno zaščito, kjer:

- je prosilec pri vložitvi svoje prošnje in navajanju dejstev naštel samo zadeve, ki niso pomembne za preučitev vprašanja, ali prosilec izpolnjuje pogoje za upravičenca do mednarodne zaščite;
- so prosilčeve izjave jasno nedosledne ali protislovne, jasno lažne ali očitno malo verjetne ali so njegove izjave v nasprotju z ustreznimi in razpoložljivimi informacijami o izvorni državi, zaradi česar je njegova prošnja z vidika vprašanja, ali prosilec izpolnjuje pogoje za upravičenca do mednarodne zaščite, očitno neprepričljiva;
- se šteje, da je prosilec, potem ko je imel vse možnosti, da izkaže utemeljen razlog, namerno zavajal organe z navedbo neresničnih informacij ali predložitvijo lažnih dokumentov ali s tem, da je zamolčal pomembne informacije ali dokumente, zlasti glede svoje identitete ali državljanstva, ki bi lahko negativno vplivali na odločitev, ali pa obstajajo jasni razlogi za domnevo, da je prosilec zlonamerno uničil ali odsvojil osebno ali potno listino, da bi onemogočil ugotavljanje svoje identitete ali državljanstva;
- prosilec poda prošnjo samo zato, da bi zadržal, onemogočil ali preprečil izvršitev odločbe o svoji odstranitvi z ozemlja države članice;
- se tretja država lahko šteje za varno izvorno državo za prosilca;

- obstajajo tehtni razlogi za obravnavanje prosilca kot nevarnega za nacionalno varnost ali javni red držav članic ali je bil prosilec prisilno izgnan iz resnih razlogov, povezanih z nacionalno varnostjo ali javnim redom, na podlagi nacionalnega prava.

Če je bil prosilcu v takšnem primeru dostop na trg dela odobren, se mu ta dostop odvzame.

Če prosilec izpolnjuje pogoje iz tega člena, lahko pri ministrstvu zaprosi za potrdilo o izpolnjevanju pogojev. Če prosilec ne izpolnjuje pogojev iz tega člena in zaprosi za potrdilo o izpolnjevanju pogojev, mu ga ministrstvo ne izda, o neizpolnjevanju pogojev pa prosilca obvesti.

V skladu z 18. členom Direktive 2024/1346/EU se prosilcu omogoči tudi dostop do tečajev poklicnega usposabljanja.

K 71. členu:

Ta člen prenaša 16. člen Direktive 2024/1346/EU. Osnovnošolsko izobraževanje je obvezno za vse šoloobvezne otroke, ki bivajo v Republiki Sloveniji. Prosilec se omogoči obiskovanje osnovne šole v okviru nacionalnega sistema najkasneje v dveh mesecih od dneva vložitve prošnje. Mladoletnikom pripada tudi pripravljalna učna pomoč, s katero se mu poskuša olajšati dostop do splošnega izobraževalnega sistema.

Po končani osnovni šoli lahko prosilec nadaljuje šolanje v srednjih in poklicnih šolah ter nato v višješolskem ali visokošolskem sistemu oziroma v okviru izobraževanja odraslih pod enakimi pogoji kot slovenski državljani. Pri tem ima prosilec, ki je dijak ali študent, pravico do nastanitve v dijaškem ali študentskem domu pod pogoji, ki veljajo za državljane.

Urad pod pogojem, da prosilec nima lastnih sredstev za preživetje, zagotavlja prosilcu tudi nakup učnih pripomočkov ni drugih stroškov za izvedbo izobraževanja v okviru osnovne in srednje šole, ki jih sicer ne krije ministrstvo, pristojno za izobraževanje ali samoupravna lokalna skupnost. To vključuje nakup delovnih zvezkov, učbenikov, zvezkov, copatov, drugih šolskih potrebščin ter kritje stroškov za ekskurzije, kulturne, naravoslovne in tehnične dneve.

Ministrstvo krije stroške javnega prevoza do izobraževalnih ustanov za tiste prosilce, ki so vključeni v redni izobraževalni sistem, vključno z izobraževanjem odraslih, in ki se izobraževanja redno udeležujejo. V nasprotnem primeru mora prosilec sredstva za javni prevoz vrniti uradu.

Če prosilec formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti, posamezen vzgojno-izobraževalni zavod odloči o vpisu prosilca na podlagi smernic, ki jih prejme pristojni zavod.

Za prosilce se lahko omogoči razpis dodatnih mest v programih z omejitvijo vpisa, če vzgojno-izobraževalni zavod za spremembo obsega razpisanih mest pridobi soglasje ministra, pristojnega za izobraževanje.

Prosilci se lahko vpišejo v izobraževalne programe tudi med šolskim letom, če ima vzgojno-izobraževalni zavod na voljo prosta mesta.

Prosilce se nastani v strokovne centre za otroke in mladostnike s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami pod enakimi pogoji in po enakih postopkih, kot veljajo za državljane Republike Slovenije.

Vlada Republike Slovenije določi postopek in merila za priznavanje izobraževanja in poklicnih kvalifikacij, kadar prosilec ne more predložiti pisnih dokazil o svoji izobrazbi ali kvalifikacijah.

Če je prosilec določeno stopnjo izobrazbe pridobil v drugi državi, je za pridobitev in predložitev dokazov odgovoren sam.

Določba prvega odstavka dodatno omogoča vključitev otrok prosilcev v vrtce, vendar brez možnosti subvencije v skladu z veljavnimi predpisi. Ta določba se dodaja v zakon zaradi jasnosti pri izvajanju v praksi.

K 72. členu:

V skladu z 18. členom Direktive 2024/1346/EU urad za izboljšanje sposobnosti prosilcev za samostojno delovanje, sporazumevanje in lažje vključevanje v slovensko družbo prosilcem omogoči učenje slovenskega jezika in spoznavanje slovenske družbe z organizacijo tečajev in z dodatnim informiranjem. Kadar navedene aktivnosti potekajo zunaj nastanitvenih kapacitet, urad tistim prosilcem, ki nimajo lastnih sredstev za preživljanje ali jim preživljanje ni zagotovljeno kako drugače in se redno udeležujejo aktivnosti, krije stroške javnega prevoza.

K 73. členu:

Prosilec mora med postopkom upoštevati pravni red Republike Slovenije, spoštovati integriteto uradnih oseb, spoštovati pravila, ki določajo hišni in požarni red azilnega doma, in izpolnjevati svoje dolžnosti. O dolžnostih je oseba, ki želi podati prošnjo za mednarodno zaščito ustrezno obveščena v skladu s tem zakonom. Izpolnjevanje dolžnosti in sodelovanje v postopku sta zelo pomembna. Morebitno nesodelovanje v postopku lahko vpliva na samo odločitev o prošnji. Prosilec mora biti vedno dosegljiv pristojnim organom in se odzvati na njihova vabila in ukrepe. Ministrstvu mora predložiti vso dokumentacijo, ki jo ima pri sebi in je pomembna za obravnavo njegove prošnje, sodelovati mora pri ugotavljanju svoje istovetnosti, na zahtevo urada mora opraviti zdravniški pregled, dovoliti mora, da ga pregledajo uradne osebe, da ga fotografira uradna oseba ministrstva, mu odvzame prstne odtise, v najkrajšem mogočem času mora utemeljiti svojo prošnjo ter prepričljivo in verodostojno obrazložiti razloge, s katerimi utemeljuje svojo prošnjo. Prosilec mora uradu poslati podatke in dokumentacijo, ki vpliva na uresničevanje pravic na področju sprejema.

K 74. členu:

Ta člen omogoča uporabo določb ZTuj-2 ter določa prekrške, globe in uporabo kazenskih določb v primerih, ko drug zakon ali mednarodna pogodba, ki zavezuje Republiko Slovenijo, ne določa drugače. Prvi odstavek navedeno določa za osebe s priznano mednarodno zaščito, drugi odstavek pa za prosilce.

K 75. členu:

Po vzoru 36.a člena Zakona o nadzoru državne meje (Uradni list RS, št. 35/10 – uradno prečiščeno besedilo, 15/13 – ZNPPol, 5/17, 68/17, 47/19, 139/20, 161/21, 29/22, 76/23 in 112/24) se tudi v okviru tega zakona ureja možnost finančnega nadomestila občinam zaradi morebitnih obremenitev občinske infrastrukture, ki nastanejo v povezavi z vzpostavitvijo nastanitvenih kapacitet za prosilce. Občine bodo pogoj za financiranje izpolnile, če bo vsaj tri mesece v koledarskem letu zasedenost skupnih nastanitvenih kapacitet za prosilce v posamezni občini presegla 50 odstotkov. Vlada Republike Slovenije določi metodologijo za izračun višine finančnega nadomestila, pri čemer upošteva število nastanjenih prosilcev in število prebivalcev občine. Finančno nadomestilo se odmeri enkrat na leto, in sicer najpozneje do februarja za preteklo koledarsko leto. Vlada Republike Slovenije v ta namen izda sklep, v katerem našteje občine, ki so za določeno koledarsko leto upravičene do finančnega nadomestila, in določi višino tega nadomestila za posamezno občino. Za finančno nadomestilo zaprosijo občine, izplača pa ga urad.

K 76. členu:

Člen ureja zadržanje državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva zaradi izvedbe postopkov preverjanja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU. Namen instituta zadržanja je zagotoviti učinkovito izvedbo postopkov preverjanja, preprečiti nevarnost pobega oseb, za katere se izvajajo postopki preverjanja, ter preprečiti morebitne posledične grožnje notranji varnosti oziroma javnemu zdravju.

Prvi in drugi odstavek člena urejata možnost izreka ukrepa začasnega zadržanja v dveh različnih situacijah glede na kraj izvajanja preverjanja.

V primeru iz prvega odstavka, ko se preverjanje osebe izvaja na zunanji meji Republike Slovenije, še preden ji je dovoljen vstop na ozemlje, policija izreče ukrep zadržanja za največ 168 ur (sedem dni), kot to določa tretji odstavek 8. člena Uredbe 2024/1356/EU. Podlaga je 6. člen Uredbe 2024/1356/EU, ki določa, da se med preverjanjem osebi ne dovoli vstop na ozemlje, obenem pa morajo države članice v svojem nacionalnem pravu določiti ukrepe, s katerimi zagotovijo, da takšne osebe ostanejo na voljo pristojnim organom (tj. policiji), zlasti z namenom preprečitve nevarnosti pobega, pa tudi morebitnih groženj javnemu zdravju ali notranji varnosti, ki bi iz tega izhajale.

Drugi odstavek ureja primer, ko se preverjanje osebe izvaja že na ozemlju Republike Slovenije. To se nanaša na primere, ko se osebo prestreže po nezakonitem prehodu meje, preverjanje pa še ni bilo opravljeno v nobeni državi članici. Tudi v tej situaciji policija izreče ukrep zadržanja, vendar je v tem primeru najdaljše trajanje ukrepa v skladu s četrtem odstavkom 8. člena Uredbe 2024/1356/EU omejeno na 72 ur. Podlaga je 7. člen Uredbe 2024/1356/EU, ki zahteva, da je treba v nacionalnem pravu zagotoviti pravno podlago, ki omogoča, da osebe v postopku preverjanja na ozemlju ostanejo na voljo organom, odgovornim za izvajanje preverjanja (tj. policiji), kadar obstaja tveganje pobega ali druge varnostne grožnje. V obeh primerih gre za dopusten poseg v pravico do prostosti, ki mora biti sorazmeren, nujen in časovno omejen ter podvržen ustreznim procesnim jamstvom.

Tretji odstavek določa, da ima zadržana oseba smiselno enake pravice kot pridržane osebe v skladu z Zakonom o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 22/25 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZNPPol). Na ta način se zagotavlja ustrezna raven varstva pravic osebe, ki ji je začasno omejena svoboda gibanja. Določba sledi primerljivi ureditvi zadržanja oseb po Zakonu o nadzoru državne meje (Uradni list RS, št. 35/10 – uradno prečiščeno besedilo, 15/13 – ZNPPol, 5/17, 68/17, 47/19, 139/20, 161/21, 29/22, 76/23 in 112/24).

Četrty odstavek po vzoru ZNPPol določa, da mora policija zadržano osebo najkasneje v šestih urah od začetka zadržanja z odločbo obvestiti o zadržanju, pri čemer je bistveno, da se takšna odločba osebi tudi osebno vroči. Odločba, poleg preostalih obveznih sestavin, vsebuje še razloge za zadržanje.

Peti odstavek določa, da je zadržani osebi dokler traja zadržanje in še dva dneva potem, ko je bilo zadržanje zaključeno, zagotovljena pravica do tožbe zoper odločbo o zadržanju, o katerem odloči upravno sodišče v 48 urah. Tožba ne zadrži izvrševanja ukrepa, saj bi to lahko onemogočilo učinkovito izvedbo preverjanja. Takšno sodno varstvo se določa po vzoru ZNPPol.

Šesti odstavek določa, da je zadržana oseba v postopkih pred upravnim sodiščem upravičena do brezplačne pravne pomoči pod pogoji, ki jih določa Zakon o brezplačni pravni pomoči (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 23/08, 15/14 – odl. US, 19/15 in 93/25 – ZNUZJV) ter ne glede na pogoji vzajemnosti.

Takšna ureditev predstavlja izvajanje Uredbe 2024/1356/EU in hkrati zagotavlja spoštovanje ustavnih in mednarodnopravnih standardov varstva človekovih pravic. Zadržanje je časovno omejeno, vezano na obstoj zakonsko določenih razlogov in podvrženo sodnemu nadzoru. Ureditev je skladna z 19. členom Ustave Republike Slovenije, ki ureja varstvo osebne svobode. Procesna jamstva zadržanih oseb se zagotavljajo z obveznostjo seznaitve z razlogi za zadržanje, pravico do pravnega sredstva in sodnim nadzorom nad podaljšanjem ukrepa, s čimer je zagotovljeno ustrezno ravnotežje med učinkovitim izvajanjem postopkov preverjanja in varstvom temeljnih pravic posameznikov.

K 77. členu:

Ta člen v skladu z 9. členom Direktive 2024/1346/EU določa, da se lahko prosilec za učinkovito preprečitev pobega izreče, da smejo bivati samo na točno določenem naslovu. Taka odločitev ne pomeni pridržanja prosilca, se mu pa z njo omeji svoboda gibanja, če prosilec ni izpolnil obveznosti v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, da ostane v državi članici, v kateri bi moral biti prisoten, ali če je bil po pobegu v drugo državo članico predan Republiki Sloveniji, v kateri bi moral biti prisoten, in hkrati obstaja nevarnost pobega. Prosilec je v takšnem primeru v skladu s prvim odstavkom 60. člena tega zakona upravičen do materialne oskrbe pod pogojem, da biva na tem določenem naslovu. Prosilec lahko določen naslov, na katerega mu je omejeno gibanje, zapusti le v okviru dovoljenega časa glede na pravila bivanja na naslovu. Prosilec mora o vsaki zapustitvi nastanitvene kapacitete in razlogih za to obvestiti urad.

Na podlagi individualnih okoliščin primera se lahko prosilcu namesto ukrepa omejitve gibanja na naslov določi obveznost javljanja. Tudi to ne sme nesorazmerno vplivati na njegove pravice iz tega zakona, zato mora ministrstvo pri določanju pogostosti javljanja upoštevati morebitno prosilčevo izobraževanje in druge obveznosti.

V utemeljenih primerih lahko prosilec dobi tudi dovolilnico za začasno zapustitev naslova, na katerega mu je omejeno gibanje. O tem odloča urad. Prosilec pa dovolilnice ne potrebuje za obisk državnih organov, ki zahtevajo njegovo prisotnost - o tem mora le ustrezno obvestiti urad.

Kadar varovanje kapacitete, kjer so nastanjeni prosilci, ki jim je omejena svoboda gibanja, izvaja zasebna varnostna družba, urad varnostnikom zagotovi dostop do podatkov, ki jih potrebujejo za izvajanje ugotavljanja istovetnosti prosilca ter preverjanje veljavnosti ukrepa in utemeljenosti zapustitve naslova.

O izreku obeh navedenih ukrepov odloči ministrstvo. Ukrep se izreče ustno na zapisnik, ta pa se prosilcu prebere v jeziku, ki ga razume. Ukrep vsebuje seznanitev prosilca s posledicami neizpolnjevanja obveznosti (peti odstavek 9. člena Direktive 2024/1346/EU). V treh delovnih dneh od izreka ukrepa ministrstvo izda odločbo. Z namenom ustreznega izvajanja določb tega člena se urad in ministrstvo ažurno obveščata o izrečnih ukrepih.

Namen ukrepov iz prvega in drugega odstavka tega člena je izboljšati učinkovit nadzor nad gibanjem prosilcev in preprečiti pobege. Poleg tega se z izvajanjem teh določb zagotovi uporaba ukrepov, milejših od pridržanja. Izvajanje ukrepov iz tega člena je v skladu s 54. členom Uredbe 2024/1348/EU obvezno v azilnem postopku na meji.

K 78. členu:

Alternative pridržanju so ukrepi brez odvzema prostosti, ki se izvajajo namesto pridržanja in so v tem pogledu milejši ukrep, čeprav lahko pomenijo določeno stopnjo in intenzivnost prisile. Alternative pridržanju se uporabijo pred izrekom o pridržanju in le, če obstajajo pogoji za pridržanje, kot jih določa ta zakon. Izrečejo se lahko za največ štiri mesece, kar je primerljivo obdobje pridržanju. Ob tem ukrep preneha, če prenehajo razlogi zanj. Šele kadar v posameznem primeru alternative pridržanju ni mogoče učinkovito izvesti ali kadar prosilec že izrečene ukrepe alternativ pridržanju krši, se prosilcu lahko izreče ukrep pridržanja. Z uporabo alternativ pridržanju se želi preprečiti škodljive fizične in psihološke učinke odvzema prostosti na ljudi, vključno z osebami v ranljivem položaju, ter se jim izogniti.

Ta člen določa dve vrsti alternativ pridržanju, ki sta glede na kontekst mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji primerni in izvedljivi, to je začasni zaseg osebnih dokumentov in obvezno javljanje dvakrat na dan.

V skladu s smernicami Agencije Evropske unije za azil zaseg osebnih dokumentov pomeni, da posameznik, na katerega se ukrep nanaša, oblastem izroči vse veljavne identifikacijske ali nacionalne potne dokumente, ki jih ima. Ti dokumenti se lastniku vrnejo takoj, ko so postopki, zaradi katerih so bili dokumenti zadržani, zaključeni, razen če okoliščine zahtevajo drugače. Prosilcu mora ostati dokument, ki dokazuje njegov status v državi članici (izkaznica prosilca).

Ukrep obveznega javljanja pomeni, da se mora posameznik, na katerega se ukrep nanaša, ob določenih časovnih intervalih javiti pristojnim organom. Javljanje je določeno dvakrat na dan, saj se morajo vsi prosilci že tako javiti enkrat na dan, tako da je drugo javljanje dodatna dolžnost prosilca. Ure javljanja se lahko razlikujejo glede na posamezne okoliščine in se lahko uskladijo z drugimi uradnimi obveznostmi pri organih (na primer osebni razgovor v postopku), da se prepreči pretirano obremenjevanje. Kot je navedeno v uvodni izjavi 20 Direktive 2024/1346/EU, zahteve glede obveznega javljanja ne smejo nesorazmerno posegati v pravice zadevne osebe.

Ukrep izreče ministrstvo ustno na zapisnik, v treh delovnih dneh se izda odločba.

K 79. členu:

V drugem odstavku tega člena so v skladu z 10. členom Direktive 2024/1346/EU taksativno naštetih razlogi, na podlagi katerih lahko ministrstvo izreče ukrep alternative pridržanju ali ukrep pridržanja, in sicer: da se preveri oziroma ugotovi prosilčeva istovetnost ali državljanstvo; da se ugotovijo dejstva, pomembna za postopek mednarodne zaščite, ki jih brez izrečenega ukrepa ne bi mogli pridobiti, zlasti če obstaja nevarnost pobega; kadar je bilo prosilcu gibanje omejeno v postopku vračanja in je prosilec prošnjo podal le zato, da bi zadržal ali oviral odstranitev; kadar je prosilec kršil ukrep omejitve gibanja na določen naslov; da se v okviru postopka na meji odloči o vstopu na ozemlje; da se prepreči ogrožanje varnosti države ali ustavne

ureditve Republike Slovenije ali zaradi varstva osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda; ter v skladu z Uredbo 2024/1351/EU za namen predaje prosilca odgovorni državi članici.

Pri izrekanju ukrepov ministrstvo najprej oceni, ali lahko učinkovito izvede alternative pridržanju, in šele ko oceni, da to ne bi bilo učinkovito, ali ko je bila prosilcu alternativa pridržanju že izrečena, pa jo je kršil, lahko odredi ukrep pridržanja. Pridržanja se ne sme izreči mladoletniku, razen, če se pridržanje odredi družini z mladoletniki v okviru postopka na meji v skladu z Uredbo 2024/1348/EU. Pri pridržanju družine se za vsakega družinskega člana prosilca izda individualna odločba o pridržanju.

V primeru preprečevanja ogrožanja varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali zaradi varstva osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda lahko ukrep alternative pridržanju ali ukrep pridržanja odredi tudi urad.

Ministrstvo in urad ukrep pridržanja izrečeta ustno. Odločba se izda najpozneje v treh delovnih dneh od ustnega izreka sklepa. Ukrep traja do prenehanja razlogov, vendar največ tri mesece. Če v tem času še ni odločeno o prošnji prosilca, razlogi pa še trajajo, se ukrep lahko enkrat podaljša še za en mesec. Izjema velja za pridržanje v skladu s tretjim odstavkom 44. člena Uredbe 2024/1351/EU, ki določa, da pridržanje traja čim krajši čas in ne dlje, kot je razumno potrebno za skrbno izvedbo potrebnih upravnih postopkov vse do izvršitve predaje na podlagi te uredbe.

Osebe, ki jim je bil izrečen ukrep pridržanja in so nastanjene v Centru za tujce, morajo spoštovati tamkajšnja pravila bivanja. Ob morebitnih kršitvah se uporabljajo pravila bivanja Centra za tujce.

K 80. členu:

Ukrep omejitve gibanja na naslov, na katerem je prosilec nastanjen, in ukrep pridržanja se odpravita po uradni dolžnosti, če prenehajo razlogi, zaradi katerih sta bila izrečena. Upravno sodišče lahko izvaja nadzor nad izvajanjem teh ukrepov.

K 81. členu:

Prosilec se lahko pritoži na odločbo o izreku omejitve gibanja na določen naslov, na katerem je prosilec nastanjen, in na odločbo o izreku obveznega javljanja v okviru 77. člena tega zakona ali na odločbo o ukrepu alternative pridržanju. V osmih dneh po vročitvi odločbe lahko vloži tožbo na upravno sodišče, ki mora odločiti o tožbi v 30 dneh.

Prosilec se lahko pritoži tudi zoper odločbo o izreku pridržanja. Tudi v tem primeru ima za vložitev tožbe na upravno sodišče osem dni časa. Sodišče opravi ustno zaslišanje prosilca in o tožbi odloči v osmih dneh, v izjemnih primerih v 21 dneh od začetka postopka. V skladu s tretjim odstavkom 11. člena Direktive 2024/1346/EU se ukrep nemudoma odpravi, v primeru pridržanja pa se prosilec takoj izpusti, če sodišče ne odloči v 21 dneh od začetka postopka.

K 82. členu:

V skladu s 13. členom Direktive 2024/1346/EU je treba osebam s posebnimi potrebami glede sprejema zagotoviti dodatna jamstva. Kadar bi omejitev gibanja na naslov ali pridržanje prosilca s posebnimi potrebami glede sprejema resno ogrozilo njegovo telesno in duševno zdravje, se takšnemu prosilcu gibanje ne omeji oziroma se ga ne pridrži. Za prosilce s posebnimi potrebami glede sprejema mora v času izvajanja ukrepa omejitve gibanja na določeno območje in ukrepa pridržanja urad oziroma policija upoštevati individualne okoliščine in potrebe vsakega prosilca ter zagotoviti redno spremljanje prosilčevega stanja in ustrezno pomoč. Če ocena posebnih potreb glede sprejema še ni bila opravljena v času ukrepa, jo je treba opraviti v najkrajšem mogočem času in jo potem tudi ustrezno upoštevati pri zagotavljanju ustreznih pogojev.

Čeprav Direktiva 2024/1346/EU omogoča pridržanje mladoletnikov pod določenimi pogoji, se ta možnost ne prenaša v ta zakon. Izjema je le pridržanje družin z mladoletniki v okviru obveznega mejnega postopka v skladu z Uredbo 2024/1348/EU. Družini z mladoletniki se v primeru pridržanja v skladu s četrtnim

odstavkom 13. člena Direktive 2024/1346/EU zagotovi ločena nastanitve, ki zagotavlja ustrezno zasebnost in je prilagojena potrebam mladostnikov.

Peti odstavek 13. člena Direktive 2024/1346/EU določa, da so pridržani prosilci nastanjeni ločeno, razen v primeru družin. To zagotavlja Pravilnik o bivanju v Centru za tujce in izdaja izkaznice o dovolitvi zadrževanja (Uradni list RS, št. 35/24), ki v sedmem odstavku 5. člena določa, da se pri nastanitvi med drugim upošteva tudi spol prosilca.

K 83. členu:

Tako Direktiva 2024/1346/EU kot Uredba 2021/1351/EU nevarnost pobega opredeljujeta kot obstoj konkretnih razlogov in okoliščin v posameznem primeru, ki temeljijo na objektivnih merilih, opredeljenih v nacionalnem pravu, za nevarnost, da bi prosilec lahko pobegnil. Ta člen določa, katera objektivna merila morajo biti podana za opredelitev obstoja takšne nevarnosti, ki je razlog za pridržanje v skladu s tem zakonom. Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v sodbi in sklepu X Ips 11/2019 presodilo, da morajo biti objektivna merila, ki opredeljujejo obstoj nevarnosti pobega, določena v jasni in splošni zavezujoči določbi, ki jo je mogoče nedvoumno izvajati in katere uporaba je predvidljiva, da se prepreči nevarnost samovoljnega ravnanja (izvršilne veje oblasti). Vse okoliščine lahko kažejo na to, da se prosilec ne bo podrejal pravnemu redu in se bo izogibal posameznim procesnim dejanjem postopka mednarodne zaščite oziroma bo pobegnil, saj njegova dejanja (sicer v okviru drugih postopkov) jasno kažejo na izogibanje odločitvam uradnih organov oziroma na njihovo nespoštovanje oziroma nespoštovanje pravnega reda. Enaka ravnanja se torej lahko predvidevajo tudi v postopku mednarodne zaščite.

K 84. členu:

Vsebina pravic mednarodne zaščite je primarno določena v III. oddelku VII. poglavja Uredbe 2024/1347/EU.

Drugi odstavek določa, da oseba te pravice pridobi z dnem vročitve odločbe o priznanju mednarodne zaščite. Ne glede na to pa oseba s priznano mednarodno zaščito iz 10. člena in drugega odstavka 47. člena tega zakona pridobi pravice iz prejšnjega odstavka z dnem prihoda v Republiko Slovenijo, oseba s priznano mednarodno zaščito, ki ji je s pravnomočnostjo odločbe o priznanju mednarodne zaščite prenehal status začasne zaščite v skladu z zakonom, ki ureja začasno zaščito, pa pravice iz prejšnjega odstavka pridobi z dnem pravnomočnosti odločbe o priznanju mednarodne zaščite.

Tretji odstavek zagotavlja, da osebam v postopku podaljšanja subsidiarne zaščite, za katere je ministrstvo izdalo sklep iz šestega odstavka 55. člena, ter osebam, ki pred potekom subsidiarne zaščite vložijo naknadno prošnjo, pravice iz prvega odstavka tega člena ne prenehajo do pravnomočne odločitve v zadevnem postopku. S tem se zagotavlja neprekinjeno uživanje pravic med trajanjem postopka.

Četrty odstavek določa, da izdaja nove odločbe o priznanju ali podaljšanju subsidiarne zaščite oziroma ponovna pridobitev mednarodne zaščite na podlagi naknadne prošnje ali po sodni razveljavitvi odločbe ne pomeni nastanka nove pravice do uveljavljanja pravic iz prvega odstavka 88., 91. in 95. člena tega zakona. Te pravice se izvajajo neprekinjeno, zato jih upravičenec ne more znova uveljavljati, če jih je že enkrat izkoristil v polnem obsegu. Namen določbe je preprečiti ponovno uveljavljanje istih časovno omejenih pravic samo zaradi izdaje nove odločbe.

Peti odstavek določa, da pravice iz prvega odstavka tega člena prenehajo s prenehanjem ali odvzemom mednarodne zaščite, razen pravic po zakonu, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev. Takšna izjema je potrebna zaradi uskladitve z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19, 189/20 – ZFRO, 54/22 – ZUPŠ-1, 76/23 – ZŠolPre-1B, 122/23 – ZŠtip-1C, 22/25 – ZZZRO-1, 40/25 – ZINR, 90/25 – ZPIZ-2O in 12/26 – ZSDP-1H; v nadaljnjem besedilu: ZUPJS), ki določa posebna pravila glede priznanja, spremembe in prenehanja upravičenosti do pravic iz javnih sredstev. V skladu z ZUPJS pravice iz javnih sredstev praviloma prenehajo s prvim dnem naslednjega meseca po mesecu, v katerem je nastopila sprememba, ki vpliva na upravičenost, in ne že z dnem nastanka te spremembe. S tem se zagotavlja skladnost s prvim odstavkom 31. člena Uredbe 2024/1347/EU, ki določa, da se osebe z mednarodno zaščito glede socialne varnosti in socialne pomoči obravnavajo enako kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno

zaščito. Ker za državljane Republike Slovenije prenehanje upravičenosti do pravic iz javnih sredstev poteka po pravilih ZUPJS, mora enaka ureditev veljati tudi za osebe z mednarodno zaščito.

Peti odstavek dodatno določa, da če je oseba s priznano mednarodno zaščito pravnomočno obsojena zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, ali na nepogojno kazen zapora, daljšo od šest mesecev, ji prenehajo določene pravice, in sicer ukrepi vključevanja v okolje, pravica do nastanitve v integracijskih nastanitvenih kapacitetah urada in pravica do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

Šesti odstavek ureja način izkazovanja upravičenosti do pravic oseb s priznano mednarodno zaščito. Do izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje oseba svoje pravice uveljavlja z odločbo o priznanju mednarodne zaščite, oseba s priznano subsidiarno zaščito v postopku podaljšanja subsidiarne zaščite pa s sklepom, ki potrjuje njen status v tem postopku.

Sedmi odstavek ureja pravice družinskih članov upravičencev do mednarodne zaščite, ki jim je bilo izdano dovoljenje za prebivanje na podlagi prvega odstavka 23. člena Uredbe 2024/1347/EU. Ti družinski člani imajo pravice v obsegu, določenem v šestem odstavku 23. člena navedene uredbe, in pravice oseb z mednarodno zaščito, ki jih določa ta zakon.

K 85. členu:

Osebi, ki ji je priznan status begunca, se izda dovoljenje za stalno prebivanje v obliki izkaznice. Do njene izdaje odločba o priznanju mednarodne zaščite z dnem vročitve velja kot dovoljenje za stalno prebivanje.

Osebi s priznano subsidiarno zaščito se za čas trajanja te zaščite izda dovoljenje za začasno prebivanje v obliki izkaznice. Do njene izdaje odločba o priznanju ali podaljšanju statusa z dnem vročitve velja kot dovoljenje za začasno prebivanje.

Tretji odstavek ureja izvajanje 23. člena Uredbe 2024/1347/EU glede ohranjanja enotnosti družine upravičencev do mednarodne zaščite. Določa, da ministrstvo družinskemu članu upravičenca do mednarodne zaščite, ki sam ne izpolnjuje pogojev za priznanje mednarodne zaščite, izda dovoljenje za prebivanje v skladu s 23. členom Uredbe 2024/1347/EU. Sklicevanje tudi na sedmi odstavek 23. člena Uredbe 2024/1347/EU omogoča uporabo te ureditve tudi za druge bližnje sorodnike, vključno s sorojenci, ki so živeli skupaj kot člani družine pred prihodom prosilca na ozemlje države članice in ki so odvisni od upravičenca do mednarodne zaščite.

Četrty odstavek določa obliko in način izdaje dovoljenja za prebivanje, in sicer se uporablja nacionalna ureditev, ki velja za izdajo dovoljenj za prebivanje v skladu z ZTuj-2. Zaradi jasne identifikacije pravne podlage za izdajo dovoljenja se določa, da se v opombi na izkaznici dovoljenja za prebivanje navede besedilo »Družinski član, 23. člen Uredbe 2024/1347«. Določba hkrati določa obveznost predložitve fotografije ter zajema prstnih odtisov in lastnoročnega podpisa za digitalni zajem v skladu z ZTuj-2 in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi. Določba prav tako opredeljuje, da je družinski član osebe z mednarodno zaščito v postopku izdaje dovoljenja oproščen oproščen plačila upravne takse, stroške tiskovine pa krije ministrstvo, določa postopek v primeru pogrešitve, izgube, tatvine ali poškodbe izkaznice dovoljenja za prebivanje ter opredeljuje njeno izdelavo in shranjevanju podatkov.

K 86. členu:

Prvi odstavek 32. člena Uredbe 2024/1347/EU določa, da imajo osebe s priznano mednarodno zaščito dostop do zdravstvenega varstva pod enakimi pogoji kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito. Člen določa, da se osebe s priznano mednarodno zaščito obvezno zdravstveno zavarujejo iz tega naslova, če niso obvezno zdravstveno zavarovane na drugi podlagi, to pa jim omogoča dostop do zdravstvenega varstva pod enakimi pogoji kot državljanom Republike Slovenije. Sredstva za plačilo prispevkov zagotovi ministrstvo, pristojno za zdravje.

Otroci, ki imajo priznano mednarodno zaščito, so upravičeni do zdravstvenega varstva v enakem obsegu in pod enakimi pogoji kot otroci državljani Republike Slovenije. Namen navedene določbe je, da se otrokom, ki imajo priznano mednarodno zaščito, prizna enak obseg zdravstvenih storitev v breme obveznega

zdravstvenega zavarovanja, in sicer pod enakimi pogoji, kot velja za otroke, ki so obvezno zdravstveno zavarovani kot družinski člani po 22. členu Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZČmIS-1 in 78/23). V enakem obsegu so do zdravstvenega varstva upravičeni tudi šolajoči se otroci po 18. letu starosti, in sicer do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti.

K 87. členu:

Prvi odstavek določa, da je oseba s priznano mednarodno zaščito pri uveljavljanju pravic na področju predšolske vzgoje, osnovnošolskega, srednješolskega, višješolskega in visokošolskega izobraževanja ter izobraževanja odraslih in glasbenega šolstva izenačena z državljani Republike Slovenije. S tem se zagotavlja izvajanje prvega in drugega pododstavka prvega odstavka in prvega pododstavka drugega odstavka 29. člena Uredbe 2024/1347/EU, ki določajo enako obravnavanje upravičencev do mednarodne zaščite pri dostopu do izobraževalnega sistema.

Drugi odstavek določa, da so osebe s priznano mednarodno zaščito, ki imajo status dijaka ali študenta, pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije upravičene do državne štipendije ter nastanitve v dijaških in študentskih domovih.

Tretji odstavek ureja financiranje stroškov izobraževanja oseb s priznano mednarodno zaščito in določa, da te stroške, razen stroškov vključitve v predšolsko vzgojo, krijeta ministrstvo, pristojno za izobraževanje, oziroma ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, v enakem obsegu in pod enakimi pogoji, kot veljajo za državljane Republike Slovenije.

Četrti odstavek določa pravico učencev s priznano mednarodno zaščito do brezplačnega prevoza v skladu z zakonom, ki ureja osnovno šolo.

Peti odstavek določa, da individualne stroške, povezane z izobraževanjem, ki niso zajeti v sistemskem financiranju iz tretjega odstavka, krije oseba s priznano mednarodno zaščito sama. Hkrati se ureja financiranje učbenikov in drugega učnega gradiva iz učbeniških skladov osnovnih in srednjih šol pod enakimi pogoji, kot veljajo za druge učence in dijake.

Šesti odstavek določa, da urad osebam s priznano mednarodno zaščito, ki so upravičene do denarne socialne pomoči, v obdobju dveh let od priznanja mednarodne zaščite krije določene stroške, povezane z izvajanjem obveznega izobraževalnega programa. Za mladoletnike brez spremstva, vključene v redne izobraževalne programe ali osnovno šolo za odrasle, se določa tudi upravičenost do mesečne vozovnice za mestni ali medkrajevni promet.

Sedmi odstavek ureja pravico do subvencionirane šolske prehrane za učence in dijake s priznano mednarodno zaščito v skladu s predpisi, ki urejajo uveljavljanje pravic iz javnih sredstev in šolsko prehrano.

Osmi odstavek ureja postopek vključevanja oseb s priznano mednarodno zaščito, ki formalne izobrazbe ne morejo izkazati z dokumenti, v posamezne izobraževalne programe in določa pristojnost vzgojno-izobraževalnih zavodov oziroma visokošolskih zavodov pri odločanju o vpisu ob upoštevanju smernic Zavoda Republike Slovenije za šolstvo.

Deveti odstavek določa sprejetje in vsebino smernic Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, ki se nanašajo na izvedbo začetnega razgovora, ugotavljanje predznanja in pripravo osebnega individualnega načrta.

Deseti odstavek omogoča razpis dodatnih mest za osebe s priznano mednarodno zaščito v programih z omejitvijo vpisa ter določa, da mora vzgojno-izobraževalni zavod za spremembo obsega razpisanih mest pridobiti soglasje ministra, pristojnega za izobraževanje.

Enajsti odstavek omogoča vpis oseb s priznano mednarodno zaščito v izobraževalne programe tudi med šolskim letom, če ima vzgojno-izobraževalni zavod na voljo prosta mesta.

Dvanajsti odstavek določa, da se osebe s priznano mednarodno zaščito v strokovne centre za otroke in mladostnike s čustvenimi in vedenjskimi težavami in motnjami nameščajo pod enakimi pogoji in po enakih postopkih, kot veljajo za državljane Republike Slovenije.

Trinajsti odstavek določa, da urad osebam s priznano mednarodno zaščito, ki so upravičene do denarne socialne pomoči, v obdobju enega leta od priznanja mednarodne zaščite krije stroške prevodov listin o izobrazbi ter stroške postopkov priznavanja in vrednotenja izobraževanja ter poklicnega usposabljanja.

Štirinajsti odstavek določa, da Vlada Republike Slovenije določi postopek in merila za priznavanje izobraževanja in poklicnih kvalifikacij, kadar oseba s priznano mednarodno zaščito ne more predložiti pisnih dokazil o svoji izobrazbi ali kvalifikacijah.

K 88. členu:

Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, ima v skladu s 35. členom Uredbe 2024/1347/EU pravico do različnih ukrepov za lažjo integracijo v družbo države, ki ji je zaščito priznala. Za namen izvajanja tega člena so v prvem odstavku natančneje opredeljene pravice, ki jih oseba v tem okviru pridobi. Te pravice so pomoč pri vključevanju v okolje, tečaj spoznavanja slovenske družbe, tečaj slovenskega jezika, enkratno opravljanje preizkusa znanja slovenskega jezika in vključevanje v programe poklicnega usposabljanja.

Drugi odstavek določa, da oseba s priznano mednarodno zaščito, ki v prvih šestih mesecih po pridobitvi statusa iz neupravičenih razlogov ne začne obiskovati tečaja slovenskega jezika in tečaja spoznavanja slovenske družbe, izgubi pravico do enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika, nastanitve v integracijskih nastanitvenih kapacitetah urada in denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu. Namen določbe je spodbujati aktivno sodelovanje oseb s statusom mednarodne zaščite pri procesu integracije v slovensko družbo, saj so navedeni tečaji ključni za lažje vključevanje v družbo in trg dela.

Podrobnejši način in pogoje za zagotavljanje pravic iz prvega odstavka tega člena določi Vlada Republike Slovenije v podzakonskem predpisu.

K 89. členu:

Oseba s priznano mednarodno zaščito ima pravico do pomoči pri vključevanju v okolje, ki vključuje dodelitev svetovalca za integracijo in izvajanje različnih aktivnosti, namenjenih lažjemu vključevanju v slovensko družbo, kar omogoča učinkovito prilagajanje na novo družbeno in kulturno okolje. Svetovalec za integracijo je oseba, zaposlena v uradu.

Svetovalec za integracijo osebi s priznano mednarodno zaščito in njenim družinskim članom svetuje, jih usmerja in jim nudi pomoč pri vključevanju v okolje ter jih informiranja v skladu z 22. členom Uredbe 2024/1347/EU. 22. člen Uredbe 2024/1347/EU določa, da pristojni organ osebam s priznano mednarodno zaščito zagotovi informacije o pravicah in obveznostih, povezanih s statusom begunca ali statusom subsidiarne zaščite, čim prej po tem, ko je bila taka zaščita priznana. Te informacije se zagotovijo v jeziku, ki ga upravičenec lahko razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume, v njih pa se izrecno navedejo posledice neizpolnjevanja obveznosti iz 27. člena Uredbe 2024/1347/EU glede gibanja znotraj Evropske unije. Določa se možnost uporabe strojnega prevajanja ustne komunikacije pri sporazumevanju med osebo s priznano mednarodno zaščito in uradno osebo urada v obdobju največ 24 mesecev od pridobitve pravice na podlagi prve odločbe iz tega člena. Namen je olajšati začetno obdobje vključevanja oseb s priznano mednarodno zaščito v novo okolje ter omogočiti učinkovito in pravočasno komunikacijo z uradnimi osebami pri urejanju vprašanj, povezanih z uresničevanjem njihovih pravic in izpolnjevanjem obveznosti.

V primerih, ko oseba potrebuje dodatno pomoč za vključevanje v družbo, svetovalec za integracijo v sodelovanju z njo pripravi osebni integracijski načrt. Ta načrt temelji na potrebah, znanju, zmožnostih in

sposobnostih osebe ter vključuje konkretne aktivnosti za lažje vključevanje v okolje. Tak individualni način omogoča, da so aktivnosti ciljno usmerjene in dejansko prispevajo k učinkoviti integraciji.

Urad za pripravo in spremljanje osebnega integracijskega načrta lahko skliče multidisciplinarni tim, ki ga sestavljajo predstavniki pristojnih institucij in organizacij, kar omogoča usklajeno delovanje različnih deležnikov in zagotavlja celovito podporo osebi s priznano mednarodno zaščito.

K 90. členu:

Člen ureja pravice in dolžnosti v zvezi z nastanitvijo oseb s priznano mednarodno zaščito v nastanitvenih zmogljivostih urada, s ciljem zagotavljanja primerne oskrbe, zaščite in podpore pri vključevanju v slovensko družbo.

Prvi odstavek določa, da lahko oseba s priznano mednarodno zaščito, ki ob pridobitvi statusa biva v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti, in oseba s priznano mednarodno zaščito, ki ob pridobitvi mednarodne zaščite biva v nastanitvenem centru ali drugi nastanitveni kapaciteti, namenjeni nastanitvi oseb z začasno zaščito v skladu z zakonom, ki ureja začasno zaščito razseljenih oseb, tam prebivata največ 30 dni oziroma do prvega izplačila denarne socialne pomoči, če sta vložili vlogo za njeno pridobitev v skladu s predpisi s področja socialnega varstva, pri čemer se šteje, da imata ti osebi v tem času zakonsko prebivališče na naslovu azilnega doma oziroma druge nastanitvene kapacitete urada, v kateri bivata. V tem času tema osebama pripada tudi prehrana, če sta to pravico ob pridobitvi mednarodne zaščite imeli kot prosilca. Če je oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je imela predhodno status začasne zaščite, imela dolžnost uradu povrniti stroške prehrane, se ta dolžnost podaljša za čas nastanitve iz tega odstavka. Takšna omejitev omogoča postopno prehodno obdobje od azilnega sistema do integracije v okolje, hkrati pa zagotavlja prostorsko razpoložljivost za nove upravičence.

Drugi odstavek določa, da oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je kot prosilec v času bivanja v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti urada, uradu plačevala stroške nastanitve v skladu s 60. členom tega zakona, te stroške uradu plačuje tudi za čas bivanja iz prejšnjega odstavka. Vse nastanjene osebe morajo spoštovati pravila bivanja v nastanitveni kapaciteti, v kateri so nastanjene.

K 91. členu:

Urad osebi s priznano mednarodno zaščito na podlagi njene vloge ob pogojih iz tega člena in do zapolnitve razpoložljivih nastanitvenih zmogljivosti zagotovi nastanitev v integracijski hiši ali drugi nastanitveni zmogljivosti urada, namenjeni nastanitvi oseb s priznano mednarodno zaščito (v nadaljnjem besedilu: integracijska nastanitvena kapaciteta urada), vendar najdlje za 12 mesecev od pridobitve pravice na podlagi prve odločbe o priznanju mednarodne zaščite. Za osebe, ki so imele predhodno priznan status začasne zaščite, se čas začasne zaščite všteva v skupno obdobje upravičenosti do nastanitve. Takšna ureditev omogoča neprekinjenost nastanitve in priznava čas, ki ga je posameznik že preživel v podpornih nastanitvenih kapacitetah. O nastanitvi odloči urad z odločbo.

Osebe, ki so bile kot mladoletniki brez spremstva nastanjene v primernih nastanitvenih zmogljivostih in so medtem postale polnoletne, lahko na podlagi mnenja urada ali pristojnega centra za socialno delo bivajo v teh nastanitvenih zmogljivostih ali se nastanijo v integracijski nastanitveni kapaciteti do dopolnjenega 21. leta. Ta določba ščiti mladoletnike v prehodnem obdobju in omogoča nadaljevanje integracije brez nenadnih sprememb nastanitve.

Med časom nastanitve osebe s priznano mednarodno zaščito so do nastanitve upravičeni tudi družinski člani osebe s priznano mednarodno zaščito, ki so pridobili dovoljenje za prebivanje na podlagi združitve družine. S tem se zagotavlja pravica do celovitosti družine.

Urad lahko osebi z odločbo podaljša nastanitev bivanja v integracijski nastanitveni kapaciteti urada za največ šest mesecev, če je bila oseba v zadnjem letu od pridobitve mednarodne zaščite vsaj 80-odstotno vključena v tečaje slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe. Oseba s priznano mednarodno zaščito mora vlogo za podaljšanje bivanja v integracijski nastanitveni kapaciteti urada vložiti najpozneje 30 dni pred iztekom obdobja upravičenosti do nastanitve. To omogoča dokončanje izobraževalnih in integracijskih aktivnosti, ki so ključne za uspešno vključevanje v družbo.

Če urad v prvih 12 mesecih po pridobitvi mednarodne zaščite ni zagotovil izvedbe celotnega obsega tečaja, se šteje, da je oseba izpolnila pogoje za podaljšanje nastanitve, razen če je iz podatkov iz 14. točke tretjega odstavka 119. člena tega zakona razvidno, da kljub nadaljnji 100-odstotni udeležbi ob zaključku tečajeve ne bi dosegla 80-odstotne udeležbe. Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki predloži dokazilo o uspešno opravljenem preizkusu znanja slovenskega jezika na osnovni ravni, pogoja 80-odstotne udeležbe na tečaju slovenskega jezika ni treba izpolnjevati. Določba zagotavlja, da urad izvede potrebne izobraževalne tečaje in da oseba ne izgubi pravice do podaljšane nastanitve zaradi razloga, ki ni odvisen od nje.

Šesti odstavek omogoča podaljšanje nastanitve v integracijskih nastanitvenih kapacitetah tudi po izteku predpisanega obdobja nastanitve, kadar pri osebi s priznano mednarodno zaščito obstajajo objektivni razlogi, na katere sama ni mogla vplivati, in so hkrati na voljo proste nastanitvene kapacitete. Namen določbe je preprečiti, da bi oseba zaradi okoliščin, ki niso na njeni strani, ostala brez ustrezne nastanitve. Nastanitev se lahko odobri do prenehanja obstoja objektivnih razlogov, vendar skupno največ za šest mesecev. O nastanitvi urad odloči z odločbo.

Sedmi odstavek določa, da o obstoju objektivnih razlogov za podaljšanje nastanitve v integracijski nastanitveni kapaciteti mnenje poda multidisciplinarni tim, ki ga sestavljajo svetovalec za integracijo osebe s priznano mednarodno zaščito in drugi relevantni subjekti, ki so vključeni v obravnavo njenega primera.

Osmi odstavek določa, da osebe s priznano mednarodno zaščito, ki imajo zadostna lastna sredstva za preživljanje v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka oziroma jim je preživljanje zagotovljeno na drug način, uradu mesečno plačujejo stroške nastanitve v integracijski nastanitveni kapaciteti urada, in sicer v višini, ki jim jo z odločbo določi pooblaščen uradna oseba urada. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve. Za osebo s priznano mednarodno zaščito in njene družinske člane so zadostna lastna sredstva za preživljanje sredstva, ki so višja od višine zneska, ki se določi v razmerju do osnovnega zneska minimalnega dohodka po merilih za določitev višine minimalnega dohodka, ki jih določa zakon, ki ureja socialno varstvo, za dodelitev denarne pomoči.

Deveti odstavek opredeljuje stroške, ki se štejejo med stroške nastanitve, ter določa način njihovega izračuna. Zaradi zagotavljanja preglednosti urad višino stroška za pretekli mesec objavi na oglasni deski integracijske nastanitvene kapacitete.

K 92. členu:

Oseba s priznano mednarodno zaščito in njeni družinski člani ki bivajo v integracijski nastanitveni kapaciteti urada morajo spoštovati pravila bivanja, ki jih sprejme urad.

V drugem odstavku so izrecno opredeljene kršitve pravil bivanja, ki pomenijo resno ogrožanje reda, varnosti in sobivanja. Mednje spadajo izražanje kakršne koli oblike rasne, verske, nacionalne, spolne, politične ali druge nestrpnosti; žaljiv ali nasilen odnos do sostanovalcev, zaposlenih in obiskovalcev; posedovanje ali uporaba orožja ali eksplozivnih snovi; odtujevanje predmetov; namerno uničevanje prostorov in opreme; omogočanje bivanja drugim osebam; vnašanje ali uživanje prepovedanih drog, vključno z zdravili z zasvojitvenim potencialom, ki jih nastanjeni osebi ne predpiše zdravnik; namerna kršitev predpisov o varstvu pred požarom, eksplozijo ali naravnimi in drugimi nesrečami; kršenje javnega reda in miru v integracijskih nastanitvenih kapacitetah urada ter druge kršitve, ki jih določajo pravila bivanja.

Navedene kršitve pomenijo resno grožnjo za varnost, zdravje in dobro počutje vseh nastanjenih oseb. Jasna opredelitev težjih kršitev omogoča enotno izvajanje hišnega reda, preprečuje arbitrarne odločitve in zagotavlja varno okolje, ki je ključnega pomena za integracijo.

K 93. členu:

Člen določa mogoče ukrepe, ki jih lahko urad izreče osebi s priznano mednarodno zaščito ob ugotovljeni kršitvi pravil bivanja v integracijskih nastanitvenih kapacitetah urada. Urad lahko za težje kršitve hišnega reda izreče pisni opomin, ukrep preselitve v drugo integracijsko nastanitveno kapaciteto urada, odpoved nastanitve v integracijski nastanitveni kapaciteti urada ali povrnitev škode. Z določbo se zagotavlja učinkovit

nadzor nad spoštovanjem pravil bivanja, vzdrževanjem reda in varnosti ter zaščito drugih stanovalcev, zaposlenih in premoženja, hkrati pa se omogoča sorazmerno odzivanje na posamezne primere kršitev.

K 94. členu:

Ta člen ureja postopek izrekanja ukrepov ob kršitvah pravil bivanja v integracijskih nastanitvenih kapacitetah urada. Določa formalnopravni okvir za izrek ukrepov, pri čemer se pisni opomin izreče s sklepom, drugi ukrepi pa z odločbo. Vzpostavljeno je postopno ukrepanje: ob prvi kršitvi se izreče opomin, ob ponovitvi katerekoli kršitve sledi preselitev, po drugi ponovitvi katere koli kršitve pa odpoved nastanitve. Urad izreče ukrep odpovedi nastanitve v integracijski nastanitveni kapaciteti urada tudi za prvo ali drugo kršitev pravil bivanja, če je to glede na naravo ali težo kršitve nujno zaradi osebne varnosti, premoženjske varnosti ali drugih primerljivih razlogov javnega reda.

Povrnitev škode se izreče na podlagi dejansko povzročene škode ob namernem uničevanju prostorov ali opreme.

Člen določa tudi pravico do ugovora zoper izrečene ukrepe, o katerem odloča predstojnik urada, pri čemer ugovor zoper pisni opomin, izrečen s sklepom, ne zadrži njegove izvršitve. Namen določbe je zagotoviti pravičen, sorazmeren in učinkovit odziv na kršitve, obenem pa omogočiti varstvo pravic oseb s priznano mednarodno zaščito.

K 95. členu:

Prvi odstavek določa upravičenost osebe s priznano mednarodno zaščito do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu za obdobje 12 mesecev od pridobitve pravice na podlagi prve odločbe o priznanju mednarodne zaščite, če je nastanjena na zasebnem naslovu, izpolnjuje pogoje za denarno socialno pomoč oziroma ima ustrezne dohodke in premoženje ter ji bivanje ni zagotovljeno na drug način. Namen določbe je zagotoviti osnovno podporo pri samostojnem urejanju nastanitve v začetnem obdobju po priznanju mednarodne zaščite.

Drugi odstavek določa možnost podaljšanja pravice do denarnega nadomestila še za eno leto, če je oseba vsaj 80-odstotno udeležena na tečajih spoznavanja slovenske družbe in slovenskega jezika, pri čemer se izpolnjevanje pogoja udeležbe pod določenimi pogoji šteje za izpolnjeno oziroma se lahko nadomesti z dokazilom o uspešno opravljenem preizkusu znanja slovenskega jezika. Namen določbe je spodbujanje integracije in učenja jezika, hkrati pa upoštevanje okoliščin, na katere oseba ali izvajanje programov nista imela vpliva.

Tretji odstavek določa, da se osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je predhodno imela status začasne zaščite, obdobje upravičenosti do denarnega nadomestila skrajša za čas trajanja statusa začasne zaščite. Namen določbe je upoštevanje že prejetih pravic iz naslova začasne zaščite in preprečitev podvajanja upravičenosti.

Četrty odstavek določa, da se čas nastanitve osebe s priznano mednarodno zaščito v integracijski nastanitveni kapaciteti urada všteva v skupno obdobje, za katero je oseba upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

Peti odstavek določa posebno ureditev za osebe, ki so kot mladoletniki brez spremstva bivale v ustreznih nastanitvah in so medtem dosegle polnoletnost. Tem osebam se pravica do denarnega nadomestila podaljša do dopolnjenega 21. leta starosti oziroma najmanj za dve leti od priznanja mednarodne zaščite, če izpolnjujejo pogoje materialnega položaja in jim ni zagotovljena druga nastanitev. Namen določbe je zagotoviti postopno in varnejše prehajanje v samostojno življenje po polnoletnosti.

Šesti odstavek ureja upravičenost do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu za družinske člane, ki se osebi s priznano mednarodno zaščito pridružijo v okviru združitve družine, ter določa pogoje za njihovo upoštevanje pri odmeri in višini nadomestila.

Sedmi odstavek določa, da sredstva za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu zagotavlja urad.

K 96. členu:

Prvi odstavek določa, da se postopek za dodelitev denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu začne na zahtevo osebe s priznano mednarodno zaščito, ki mora pri uradu vložiti ustrezno vlogo, katere obrazec določi Vlada Republike Slovenije.

Drugi odstavek ureja začetek prejemanja nadomestila, in sicer se se nadomestilo dodeli od dneva vložitve vloge.

Tretji odstavek ureja trajanje dodelitve denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu. Nadomestilo se praviloma dodeli za čas trajanja najemne pogodbe, vendar največ za šest mesecev.

K 97. členu:

Člen podrobneje ureja višino in način odmere denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu za osebe s priznano mednarodno zaščito in njihove družinske člane. Višina nadomestila se določi glede na število oseb, ki se skupaj zasebno nastanijo, in je vezana na najnižjo pokojnino, določeno v 39. členu Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US, 133/23 in 90/25). Stopnje se postopno povečujejo glede na število članov, pri čemer se upošteva dejstvo, da stroški bivanja naraščajo z večjim številom oseb. Višina denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu se tako določi v odstotku od najnižje pokojnine, veljavnega na dan vložitve vloge za denarno nadomestilo za zasebno nastanitev, in sicer če je oseba nastanjena sama, znaša nadomestilo 100 odstotkov najnižje pokojnine. Če sta nastranjeni dve osebi, znaša 130 odstotkov, za tri osebe 160 odstotkov, za štiri 190 odstotkov, za pet 210 odstotkov, za šest 230 odstotkov, za sedem ali več pa 250 odstotkov najnižje pokojnine.

Drugi odstavek določa, da se denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu prizna največ v višini dejanskih stroškov najemnine in stroškov, povezanih z najemom nepremičnine. Če so ti stroški nižji od zneska nadomestila, se nadomestilo določi v višini pogodbeno dogovorjene najemnine in stroškov.

Tretji odstavek določa, da oseba s priznano mednarodno zaščito, ki brezplačno biva na zasebnem naslovu na podlagi dogovora o uporabi nepremičnine, lahko prejme denarno nadomestilo za nastanitev, ki je omejeno na dejanske stroške uporabe nepremičnine, vendar največ do zakonsko določene višine.

Četrti odstavek določa, kateri stroški se štejejo za stroške, povezane z najemom oziroma uporabo nepremičnine. Ti obsegajo skupne in individualne obratovalne stroške, ki jih je oseba s priznano mednarodno zaščito kot najemnik dolžna plačevati na podlagi najemne pogodbe oziroma dogovora o uporabi nepremičnine, sklenjenega v skladu s stanovanjskimi predpisi.

Peti odstavek določa način ugotavljanja višine stroškov, povezanih z najemom oziroma uporabo nepremičnine. Višina teh stroškov se določi na podlagi dejansko izkazanih stroškov v zadnjem mesecu pred mesecem vložitve vloge za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu, s čimer se zagotavlja, da se pri odločanju upoštevajo aktualni stroški upravičenca.

Šesti odstavek določa, kdo je vlagatelj vloge za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu. Za vlagatelja se šteje samska oseba oziroma tisti od zakoncev oziroma zunajzakonskih partnerjev ali partnerjev iz druge oblike partnerske zveze v skladu z zakonom, ki ureja uveljavljanje pravic iz javnih sredstev. S tem se jasno določa nosilec postopka in preprečuje večkratno vlaganje vlog znotraj iste družine.

Sedmi odstavek določa, da se denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu dodeli kot enotno nadomestilo za celotno družino.

Osmi odstavek določa, da sprememba najnižje pokojnine po izdaji odločbe ne vpliva na že določeno višino denarnega nadomestila za nastanitev, ki ostane nespremenjena do izteka odločbe.

Deveti odstavek ureja ugotovitveni postopek pred uradom, v okviru katerega lahko osebo s priznano mednarodno zaščito povabi na razjasnitev dejstev, pomembnih za odločitev o vlogi. Določa tudi, da se v

primeru ponovnega neopravičenega izostanka šteje, da je vloga umaknjena. Hkrati določa obveznost urada, da osebo v vabilu opozori na pravne posledice neudeležbe.

Deseti odstavek ureja način vročanja odločbe o pravici do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu. Prednostno se določa osebna vročitev pri uradu ali po pošti, pri čemer se v primeru neprevzema pošiljke in neodziva na ponovno vabilo šteje, da je vloga umaknjena, če ni opravičljivega razloga. S tem se zagotavlja učinkovito vročanje in dokončanje postopka.

Enajsti odstavek določa način izplačevanja denarnega nadomestila, ki se praviloma izvaja mesečno na bančni račun upravičene osebe. Izjemoma je omogočeno tudi gotovinsko izplačilo v prostorih urada, če upravičenec ne more odpreti bančnega računa, s čimer se zagotavlja dostop do pravice tudi v posebnih okoliščinah.

K 98. členu:

Namen tega člena je zagotoviti pravično, sprotno in pregledno obravnavo sprememb v okoliščinah oseb s priznano mednarodno zaščito, ki vplivajo na njihovo upravičenost do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev.

Prvi odstavek določa, da mora oseba s priznano mednarodno zaščito, ki prejema denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu, v osmih dneh uradu sporočiti vse spremembe, ki lahko vplivajo na pravico ali višino nadomestila, kot so spremembe dohodkov, družinskih članov, prebivališča, zaposlitve, najemnih razmerij, bančnih podatkov ali daljša odsotnost iz Republike Slovenije.

Drugi odstavek določa, da urad na podlagi sporočenih ali uradno ugotovljenih sprememb znova odloči o pravici do nadomestila, pri čemer veljavno odločbo razveljavi ter spremeni višino ali obdobje prejemanja ali ugotovi prenehanje pravice. Določa tudi, od kdaj nove odločitve učinkujejo, in sicer praviloma od začetka meseca po spremembi ali obvestilu, pri čemer veljajo posebna pravila, če sprememba pomeni znižanje ali prenehanje pravice.

Tretji odstavek določa, da v primeru odsotnosti iz Republike Slovenije za več kot 30 dni urad odloči o prenehanju upravičenosti in takoj ustavi izplačevanje denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

Četrty odstavek določa, da urad enako ravna, tudi če se oseba z mednarodno zaščito preseli v integracijske nastanitvene kapacitete urada ali ji je bivanje zagotovljeno na drug način, kar prav tako pomeni prenehanje izplačevanja nadomestila.

Peti odstavek ureja pooblastilo urada za preverjanje dejstev in okoliščin, pomembnih za ugotavljanje odsotnosti osebe s priznano mednarodno zaščito iz Republike Slovenije. Vključuje tudi možnost preverjanja dejanskega preverjanja na naslovu začasnega ali stalnega prebivališča, s čimer se zagotavlja pravilno ugotavljanje izpolnjevanja pogojev glede dejanskega bivanja v državi.

Šesti odstavek ureja postopek razjasnitve dejstev. V primeru neodziva na vabilo se neopravičen izostanek šteje za odsotnost iz Republike Slovenije več kot 30 dni. Hkrati je določena obveznost urada, da osebo v vabilu opozori na pravne posledice neudeležbe.

K 99. členu:

Prvi odstavek določa, da urad osebi s priznano mednarodno zaščito, za katero ugotovi, da je neupravičeno prejela denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu, izda odločbo, s katero ji naloži vračilo neupravičeno prejetih sredstev.

Drugi odstavek določa, da mora oseba neupravičeno prejeta sredstva vrniti v 30 dneh od vročitve odločbe, s katero ji je bilo naloženo vračilo.

Tretji odstavek določa, da se v primeru, ko oseba še naprej prejema denarno nadomestilo, vendar neupravičeno prejetih sredstev ne vrne v 30 dneh od vročitve odločbe, ta sredstva poračunajo z naslednjimi izplačili denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

S tem členom se zagotavlja zakonita in namenska poraba sredstev denarnega nadomestila za nastanitev, saj člen določa obveznost vračila neupravičeno prejetih izplačil, jasen rok za njihovo vračilo in mehanizem poračuna z nadaljnjimi izplačili, s čimer se omogočata učinkovito varovanje javnih sredstev in preprečevanje neupravičenih koristi.

K 100. členu:

Prvi odstavek določa pravico osebe s priznano mednarodno zaščito do udeležbe na tečaju spoznavanja slovenske družbe, tečaju slovenskega jezika in enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika. S tem se omogoča učinkovitejša integracija v slovensko družbo s pridobivanjem osnovnih jezikovnih in kulturnih kompetenc.

Drugi odstavek določa, da osebe, ki so upravičene do denarne socialne pomoči ali izpolnjujejo pogoje za njeno pridobitev, dobijo podporo v obliki najcenejše vozovnice za javni promet za vsaj 80-odstotno udeležbo na tečajih v preteklem mesecu, na katere jih napoti urad. Ta ureditev zagotavlja, da finančne omejitve ne preprečujejo udeležbe na tečajih ter s tem spodbuja redno obiskovanje tečajev.

Tretji odstavek določa, da vsebino in trajanje tečajev podrobneje določi Vlada Republike Slovenije.

Sredstva za izvajanje tečajev in za zagotavljanje vozovnic zagotavlja urad.

K 101. členu:

Prvi odstavek določa obveznost osebe s priznano mednarodno zaščito, da urad predhodno obvesti o odsotnosti s tečaja spoznavanja slovenske družbe in tečaja slovenskega jezika ter predloži dokazila, če se tečaja ne more udeležiti iz opravičljivih razlogov. V primeru nepredvidenih razlogov mora o odsotnosti obvestiti urad v osmih dneh po prenehanju razloga.

Drugi odstavek natančno določa, kateri razlogi se štejejo za opravičljive: zdravstveni razlogi, predhodno dogovorjene obveznosti v povezavi z uveljavljanjem pravic pri drugih organih in osebni razlogi, ki izhajajo iz ranljivosti. Takšna opredelitev zagotavlja, da se upoštevajo dejanske okoliščine, ki lahko preprečijo udeležbo na tečaju, ne da bi bila oseba prikrajšana za pravico do tečaja.

Tretji odstavek določa, da se pri vodenju podatkov iz 14. točke tretjega odstavka 119. člena tega zakona opravičene odsotnosti štejejo za udeležbo, da oseba zaradi upravičenih razlogov ne izgubi pravic.

Četrty odstavek ureja možnost začasne prekinitve tečaja v primeru udeležbe v programu opismenjevanja, zdravstvenih razlogov ali izjemnih življenjskih okoliščin. Urad in oseba s priznano mednarodno zaščito se lahko dogovorita za začasno prekinitve. Takšna ureditev omogoča fleksibilnost in prilagodljivost udeležbe ter zagotavlja, da oseba kljub nepredvidenim okoliščinam lahko dokonča tečaj. Namen določbe je, da se v primeru upravičenih razlogov (na primer porod, resna bolezen ali druge izjemne življenjske okoliščine) tečaj začasno prekine, nato pa se za obdobje prekinitve podaljša. Na primer, če oseba zaradi poroda ne more obiskovati tečaja tri mesece, se obdobje tečaja podaljša za dodatne tri mesece. Denarno nadomestilo se za čas prekinitve tečaja ne podaljša, določba se nanaša le na možnost dokončanja tečaja.

Peti odstavek določa, da mora oseba, ki po preteku 12 mesecev od pridobitve statusa ni izpolnila pogojev iz drugega odstavka 95. člena (tj. ni dosegla 80 % udeležbe na tečajih slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe ali ni opravila izjemnega pogoja za oprostitev), vrniti denarna nadomestila, ki jih je prejela po tem obdobju.

K 102. členu:

Ta člen določa pravila za prilagojeno izvajanje tečajev za osebe s priznano mednarodno zaščito. Osebam, ki so nepismene ali nepismene v latinici, se zagotovi program opismenjevanja, kar omogoča pridobitev

osnovne pismenosti in olajša nadaljnje učenje slovenskega jezika. Program opismenjevanja se šteje za del tečaja slovenskega jezika.

Za osebe, ki se zaradi delovnega razmerja ali osebnih okoliščin ne morejo redno udeleževati tečaja spoznavanja slovenske družbe in tečaja slovenskega jezika, se del tečajev lahko izvede tudi v drugih oblikah s pomočjo sodobnih tehnologij. Namen te določbe je povečati dostopnost tečajev, tako da lahko tudi osebe z omejenim časom ali posebnimi obveznostmi pridobijo potrebno znanje in izpolnijo pogoje za učinkovito integracijo.

K 103. členu:

Namen člena je omogočiti, da osebe s priznano mednarodno zaščito, ki se zaradi trajnih zdravstvenih težav ali drugih resnih okoliščin ne morejo redno udeleževati tečaja spoznavanja slovenske družbe in tečaja slovenskega jezika, kljub temu ne izgubijo pravic, ki so pogojene z udeležbo na teh tečajih. Ali gre za upravičeno nezmožnost udeležbe oseba s priznano mednarodno zaščito iz prejšnjega odstavka dokaže s potrdilom zdravstvene ustanove.

K 104. členu:

Člen določa, da center za socialno delo po priznanju mednarodne zaščite mladoletniku brez spremstva vloži predlog za postavitve pod skrbništvo pri pristojnem sodišču. Ta rešitev sledi prvemu odstavku 33. člena Uredbe 2024/1347/EU, ki od držav članic zahteva, da pristojni organi čim prej po priznanju zaščite sprejmejo potrebne ukrepe za imenovanje skrbnika. Določa se tudi, da sodišče odločbo o postavitvi pod skrbništvo in imenovanju skrbnika pošlje ministrstvu in uradu, kar omogoča ustrezno evidentiranje in usklajeno izvajanje ukrepov v okviru integracije in varstva otrok s priznano mednarodno zaščito.

Drugi odstavek določa, da Vlada Republike Slovenije določi način usposabljanja za skrbnike mladoletnikov brez spremstva s priznano mednarodno zaščito, pri tem pa smiselno upošteva vsebino in pravila usposabljanja iz 29. člena tega zakona, saj so ta ustrezna tudi za skrbnike. Ta določba ureja izvajanje točke a) drugega pododstavka drugega odstavka 33. člena Uredbe 2024/1347/EU, ki zahteva, da imajo skrbniki potrebno strokovno znanje in izkušnje ter ustrezno usposabljanje.

K 105. členu:

Prvi odstavek določa, da mora oseba s priznano mednarodno zaščito spoštovati ustavno ureditev, predpise in druge splošne akte Republike Slovenije ter ukrepe državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil. Namen tega je zagotoviti, da osebe s priznano mednarodno zaščito delujejo v skladu z zakonodajo in pravnim redom države ter spoštujejo pravice in obveznosti drugih.

Drugi odstavek določa obveznost obveščanja organov, pristojnih za zagotavljanje pravic, o vseh spremembah, ki vplivajo na uveljavljanje pravic in izvrševanje dolžnosti. Posebej so navedene spremembe, kot so upravičenost do denarne socialne pomoči, zaključek postopkov priznavanja izobrazbe, opravljeni preizkusi znanja, šolanje, zaposlitvene spremembe, spremembe prebivališča ali kontaktnih podatkov, osebne imena, zakonskega stanu, odsotnosti iz države in pridobitev novega državljanstva.

Tretji odstavek določa, da mora oseba nova dejstva, okoliščine ali spremembe sporočiti v osmih dneh, razen če drug zakon določa drugače. Pravočasno obveščanje omogoča učinkovito prilagajanje pravic in dolžnosti posameznika v skladu z njegovimi dejanskimi okoliščinami.

K 106. členu:

Urad nudi tistim prosilcem ali osebam s priznano mednarodno zaščito, ki se želijo vrniti v izvorno državo, ustrezno pomoč, predvsem v obliki informacij o potovanju, razmerah v državi izvora, mednarodnih ali nevladnih organizacijah, ki bi jim lahko zagotovile dodatno pomoč, in podobno. V ta namen lahko urad vzpostavi sodelovanje z organizacijami, ki so specializirane za izvajanje programov prostovoljnega vračanja. Pomembno je, da se osebam, ki se odločijo za prostovoljno vrnitev, omogoči dostojen in varen odhod, brez izgube pravic, do dneva dejanskega odhoda iz Republike Slovenije. Če posamezniki nimajo zadostnih finančnih sredstev za kritje stroškov vrnitve, jih krije urad, kar zagotavlja, da prostovoljna vrnitev ni odvisna samo od socialno-ekonomskega položaja posameznika.

K 107. členu:

Člen ureja izdajo in uporabo nastanitvene izkaznice prosilca, ki je ključni upravni instrument za učinkovito vodenje evidence materialne oskrbe in gibanja prosilcev v azilnem domu in drugih nastanitvenih kapacitetah urada. Izkaznica tako med drugim omogoča beleženje prihodov prosilcev v nastanitveno kapaciteto in odhodov prosilcev iz nje.

Drugi odstavek določa, da mora biti nastanitvena izkaznica izdana najpozneje v 24 urah po prihodu prosilca v azilni dom ali drugo nastanitveno kapaciteto urada, kar omogoča hitro vključitev v evidenčni sistem. Tretji odstavek opredeljuje obvezne sestavine izkaznice.

Podrobnejša ureditev načina izdaje in oblike izkaznice je prepuščena Vladi Republike Slovenije.

K 108. členu:

Izkaznica prosilca je dokument iz četrtega odstavka 29. člena Uredbe 2024/1348/EU, ki se izda osebi, ki je v Republiki Sloveniji vložila prošnjo za mednarodno zaščito in potrjuje status prosilca. Poleg tega velja tudi kot dovoljenje za bivanje v Republiki Sloveniji za čas trajanja postopka v skladu z d) točko četrtega odstavka 29. člena Uredbe 2024/1348/EU.

Pomembno je poudariti, da izkaznica ne dokazuje identitete prosilca in ni dovoljenje za prebivanje; to se izda v obliki samostojne listine v skladu z določbami ZTuj-2. Izdana je za obdobje največ 120 dni, zahtevo za izdajo pa lahko prosilec vloži pet dni pred potekom ali kadarkoli po poteku veljavnosti. Način izdaje ter obliko predpiše minister s podzakonskim predpisom.

Podatke, ki jih vsebuje izkaznica prosilca, primarno določa četrty odstavek 29. člena Uredbe 2024/1348/EU. Ti podatki so ime, datum in kraj rojstva, spol in državljanstva ali, če je ustrezno, dejstvo, da je prosilec brez državljanstva, podoba obraza in podpis prosilca; organ izdajatelja, datum in kraj izdaje ter trajanje veljavnosti dokumenta; status posameznika kot prosilca; izjava, da ima prosilec pravico ostati na ozemlju navedene države članice zaradi obravnave prošnje, in navedba, ali se prosilec sme prosto gibati na celotnem ozemlju države članice ali le na njegovem delu; izjava, da ta dokument ni potna listina in da prosilec brez dovoljenja ne sme potovati v druge države članice. Poleg teh podatkov iz četrtega odstavka 29. člena Uredbe 2024/1348/EU izkaznica prosilca vsebuje tudi naslov začasnega prebivališča, EMŠO, številko izkaznice in CR številko.

V petem odstavku se ureja način vročitve izkaznice prosilcu za mednarodno zaščito. Kot osnovno pravilo se določa osebna vročitev pri ministrstvu, s čimer se zagotavlja zanesljiva identifikacija prosilca ter varnost in sledljivost postopka.

Zaradi organizacijskih in logističnih okoliščin se hkrati omogoča odstop od tega pravila v primerih, ko je prosilec nastanjen v nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona zunaj sedeža ministrstva. V takšnih primerih lahko izkaznico vroči uradna oseba urada na lokaciji nastanitve, kar prispeva k večji učinkovitosti postopka, ne da bi se pri tem zmanjšala raven pravne varnosti ali nadzora nad vročitvijo.

Sedmi odstavek določa dokumentacijo, ki prosilcu služi kot potrdilo o njegovem statusu pred izdajo izkaznice prosilca. Do prejema izkaznice prosilca kot uradnega dokumenta, ki potrjuje prosilčev status, prosilec uporablja kopijo dokumenta iz tretjega odstavka 41. člena tega zakona. S tem se zagotavlja, da ima prosilec v vmesnem obdobju ustrezno dokazilo o svojem statusu, kar je pomembno tako za uveljavljanje njegovih pravic kot za identifikacijske in procesne namene.

K 109. členu:

Člen ureja možnost izdaje potnega lista za tujca v izjemnih primerih, ko resni humanitarni ali drugi nujni razlogi zahtevajo prosilčevo prisotnost v drugi državi, ki pa ni njegova izvorna država. Takšna možnost sledi načelu sorazmernosti. Izdaja potnega lista se veže na trajanje razlogov, ki prisotnost v drugi državi utemeljujejo, za izdajo pa se uporabi ustrezna ureditev iz ZTuj-2. Za zagotovitev enake obravnave kot za druge upravičence do zaščite se prosilca oprosti plačila upravne takse, stroške tiskovine pa krije ministrstvo. Določba tako zagotavlja nujno fleksibilnost v izjemnih primerih, obenem pa preprečuje zlorabe z omejitvijo

trajanja in povezavo s posebnimi razlogi. Pri izdaji se uporabijo podatki iz evidence o prosilcih in osebah z mednarodno zaščito, na enak način kot pri izdaji potnega lista za tujca za osebo s subsidiarno zaščito, kar opredeljuje 116. člen tega zakona. Določba 116. člena se prav tako uporablja za hrambo podatkov, ki se uporabijo za izdajo potnega lista za prosilca.

K 110. členu:

Izkaznica dovoljenja za prebivanje je uradni dokument oziroma listina, ki je izdana na podlagi odločbe o priznanju mednarodne zaščite. Namenjena je izkazovanju istovetnosti osebe, ki ji je bila mednarodna zaščita priznana, hkrati pa zagotavlja pravno podlago za njeno zakonito prebivanje na ozemlju Republike Slovenije.

Beguncu se izkaznica dovoljenja za prebivanje izda z veljavnostjo desetih let, medtem ko se osebi s subsidiarno zaščito izda za čas trajanja priznane zaščite.

Če je oseba s subsidiarno zaščito v postopku podaljšanja zaščite, se izkaznica izda z veljavnostjo 12 mesecev. Če se status subsidiarne zaščite osebi podaljša, se ji izda nova izkaznica dovoljenja za prebivanje, ki velja za čas podaljšanja, v nasprotnem primeru pa mora oseba izkaznico dovoljenja za prebivanje vrniti.

Če oseba s subsidiarno zaščito vloži naknadno prošnjo, se izkaznica izda z veljavnostjo šestih mesecev.

Drugi odstavek 24. člena Uredbe 2024/1347/EU določa, da se dovoljenje za prebivanje izda v enotni obliki, določeni v Uredbi 1030/2002/ES. Poleg podatkov, določenih v tej uredbi, šesti odstavek določa, da izkaznica dovoljenja za prebivanje vsebuje tudi podatek o mednarodni zaščiti in podatek o dostopu na trg dela v skladu z zakonom, ki ureja zaposlovanje in delo tujcev.

Sedmi odstavek določa besedilo opombe glede na vrsto dovoljenja, izdanega osebi. Osebi s subsidiarno zaščito se izda dovoljenje za začasno prebivanje z oznako »SUBSIDIARNA ZAŠČITA/SUBSIDIARY PROTECTION«, medtem ko se osebi s statusom begunca izda dovoljenje za stalno prebivanje z oznako »BEGUNEC/REFUGEE«.

Izkaznica vsebuje tudi biometrične podatke (podobo obraza in prstne odtise), zato je oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, ob izdaji dolžna omogočiti njihov zajem. Prstni odtisi se praviloma zajemajo od dopolnjenega šestega leta starosti dalje, izjema so osebe, katerih prstnih odtisov iz zdravstvenih razlogov ni mogoče zajeti, ali pa lahko oddajo le en prstni odtis. V skladu s tem se v devetem odstavku določa, da se lahko takšnim osebam izda izkaznica za krajše obdobje.

Če osebi preneha status mednarodne zaščite (na primer zaradi odvzema ali ne-podaljšanja), preneha veljati tudi njena izkaznica dovoljenja za prebivanje. Oseba jo mora vrniti v osmih dneh, v nasprotnem primeru pa jo lahko policija odvzame in vrne ministrstvu. Ta določba zagotavlja pravno in upravno sledljivost dokumenta.

Oseba s priznano mednarodno zaščito je v postopku izdaje izkaznice oproščena plačila upravne takse, stroške tiskovine pa krije ministrstvo. Izjema velja v primeru pogrešitve, izgube, tatvine ali poškodbe izkaznice zaradi malomarnega ravnanja, ko oprostitve stroškov ni predvidena.

Oblika in način izdaje izkaznice ter pravila glede biometričnih elementov in razveljavitve dovoljenja se določajo smiselno v skladu z ZTuj-2 ter podzakonskimi predpisi, izdanimi na njegovi podlagi.

K 111. členu:

Člen določa, kateri osebni podatki se uporabijo v postopku izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje osebi, ki ji je priznana mednarodna zaščita. V postopku izdelave izkaznice se uporabijo podatki oseb s priznano mednarodno zaščito iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito, in sicer osebno ime, datum in kraj rojstva, EMŠO, spol in državljanstvo ter podatek o mednarodni zaščiti. Poleg teh podatkov mora oseba s priznano mednarodno zaščito priložiti fotografijo predpisane velikosti, ki jasno prikazuje njeno pravo podobo. V postopku pa mora podati še lastnoročni podpis in prstne odtise.

Vključitev biometričnih podatkov, kot so prstni odtisi in fotografija, zagotavlja varnost in preverljivost identitete oseb s priznano mednarodno zaščito ter preprečuje morebitne zlorabe. Obveznost dajanja prstnih odtisov v skladu z Uredbo 2024/1358/EU velja za osebe, starejše od šestih let.

Biometrični in osebni podatki, uporabljeni za izdajo izkaznice dovoljenja za prebivanje, se hranijo v evidenci o dovoljenjih za začasno prebivanje oziroma evidenci o dovoljenjih za stalno prebivanje v skladu z ZTuj-2.

K 112. členu:

Postopek prijave pogrešitve izkaznice dovoljenja za prebivanje omogoča hitro in učinkovito ukrepanje v primeru izgube, tatvine ali pogrešitve tega dokumenta. Oseba, ki ugotovi, da je izgubila izkaznico dovoljenja za prebivanje, mora to najpozneje v osmih dneh sporočiti ministrstvu ali diplomatsko-konzularnemu predstavništvu Republike Slovenije v tujini. S tem se zagotavlja pravočasno obveščanje organov in preprečitev morebitnih zlorab. Ministrstvo nato izda novo izkaznico dovoljenja za prebivanje. Za zaščito pravnega prometa se informacije o pogrešanih in ukradenih izkaznicah dovoljenja za prebivanje javno objavijo na e-upravi.

K 113. členu:

Prvi odstavek 25. člena Uredbe 2024/1347/EU določa, da pristojni organi upravičencem do statusa begunca izdajo potovalne dokumente v obliki, določeni z vzorcem Ženevske konvencije, in v skladu z minimalnimi varnostnimi značilnostmi in biometričnimi podatki, določenimi v Uredbi 2252/2004/EU, razen če obstajajo utemeljeni razlogi nacionalne varnosti ali javnega reda, ki se nanašajo na upravičenca do statusa begunca. Ti potovalni dokumenti imajo veljavnost več kot eno leto.

Za postopek izdaje, vročitve in pogrešitve potnega lista za begunca se smiselno uporablja Zakon o potnih listinah (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 112/24 – ZNDM-2I in 17/25 – ZPL; v nadaljnjem besedilu: ZPLD-1), razen če Uredba 2024/1347/EU ali ta zakon določa drugače.

Ministrstvo je pristojno za izvajanje postopkov izdaje, vročitve in prijave pogrešitve potnega lista.

Potni list za begunca se praviloma izda z veljavnostjo desetih let, pri čemer se za krajše obdobje veljavnosti uporabljajo enaki postopki, kot jih določa ZPLD-1.

Četrty odstavek določa vsebino potnega lista za begunca. Potni list za begunca med drugim vsebuje tudi pomnilniški medij, na katerem so shranjeni biometrični podatki (podoba obraza in prstni odtis). To zagotavlja večjo varnost in omogoča lažje preverjanje istovetnosti imetnika potnega lista.

V primeru prenehanja ali odvzema statusa begunca mora begunec v osmih dneh vrniti potni list ministrstvu, sicer ga odvzame policija ob preverjanju zakonitosti prebivanja v državi ali vstopa vanjo ali ob preverjanju istovetnosti.

Za begunce, ki nimajo lastnih sredstev za preživljanje, so zagotovljene olajšave v postopku izdaje potnega lista. Te osebe so oproščene plačila upravne takse za izdajo prvega potnega lista, pri čemer stroške tiskovine krije ministrstvo. Pri izdaji nadaljnjih potnih listov pa se za stroške tiskovine uporabljajo določbe ZPLD-1 oziroma predpisi, izdani na njegovi podlagi, za plačilo upravne takse pa Zakon o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš, 189/20 – ZFRO in 44/25 – ZDOsk-1B; v nadaljnjem besedilu: ZUT).

Minister predpiše podrobnosti o obliki, ceni in načinu izdaje potnega lista za begunca, vključno z načinom zajemanja prstnih odtisov.

Osmi odstavek ureja postopek v primeru izgube potnega lista za begunca v tujini. Begunec mora izgubo naznaniti ministrstvu ali najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavništvu Republike Slovenije v tujini, ministrstvo pa mu v sodelovanju z diplomatsko-konzularnim predstavništvom Republike Slovenije izda nov potni list za begunca.

K 114. členu:

Člen določa, kateri podatki so potrebni za izdajo potnega lista za begunca in kako poteka postopek izdaje. Za izdajo potnega lista se uporabijo osebni podatki oseb s priznano mednarodno zaščito, iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito, in sicer o osebnem imenu, datumu in kraju rojstva, EMŠO, spolu, državljanstvu in stalnem prebivališču v Republiki Sloveniji ali stalnem naslovu v tujini.

Begunec k vlogi za izdajo potnega lista priložiti fotografijo v predpisani velikosti, ki mora ustrezati njegovi pravi podobi, in dva prstna odtisa v digitalni obliki ter lastnoročni podpis za digitalni zajem; tega poda begunec, ki se zna in se zmore podpisati in je dopolnil osem let starosti. Osebe, mlajše od 12 let, in tiste, ki iz zdravstvenih razlogov ne morejo dati prstnih odtisov, teh odtisov ne dajejo. Če begunec iz zdravstvenih razlogov lahko da samo en prstni odtis, se zahteva le en prstni odtis.

Prstni odtisi se hranijo do vročitve potnega lista. Osebni in biometrični podatki se hranijo v evidenci izdanih listin.

K 115. členu:

Drugi odstavek 25. člena Uredbe 2024/1347/EU določa, da pristojni organi izdajo potovalne dokumente upravičencem do statusa subsidiarne zaščite, ki ne morejo pridobiti ali podaljšati nacionalnega potnega lista. Ti potovalni dokumenti morajo biti skladni z minimalnimi varnostnimi značilnostmi in biometričnimi podatki, kot so določeni v Uredbi 2252/2004/ES, razen če obstajajo razlogi glede nacionalne varnosti ali javnega reda. Potovalni dokumenti imajo veljavnost več kot eno leto.

V skladu z navedenim ta člen ureja izdajo potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito in določa, da ministrstvo izda potni list za tujca za čas trajanja subsidiarne zaščite, razen če obstajajo razlogi za zavrnitev izdaje v skladu z ZTuj-2. Za obliko, vsebino, način izdaje, vročitev in naznanitev pogrešitve potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito se smiselno uporabljajo določbe ZTuj-2 in podzakonskih aktov, izdanih na njegovi podlagi.

Za osebe s subsidiarno zaščito, ki nimajo lastnih sredstev za preživljanje, so zagotovljene olajšave v postopku izdaje potnega lista. Te osebe so oproščene plačila upravne takse za izdajo prvega potnega lista, pri čemer stroške tiskovine krije ministrstvo. Pri izdaji nadaljnjih potnih listov pa se za stroške tiskovine uporabljajo določbe ZPLD-1 oziroma predpisi, izdani na njegovi podlagi, za plačilo upravne takse pa ZUT.

Tretji odstavek določa, da je za izvajanje postopkov izdaje, vročitve in naznanitve pogrešitve potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito pristojno ministrstvo.

V primeru prenehanja ali odvzema statusa subsidiarne zaščite mora oseba v osmih dneh vrniti potni list ministrstvu, sicer ji ga odvzame policija ob preverjanju zakonitosti prebivanja v državi ali vstopa vanjo ali ob preverjanju istovetnosti.

Peti odstavek ureja postopek v primeru izgube potnega lista za tujca oziroma izkaznice dovoljenja za prebivanje osebe s subsidiarno zaščito v tujini. Oseba mora izgubo naznaniti ministrstvu ali najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavništvu Republike Slovenije v tujini, ministrstvo pa ji v sodelovanju z diplomatsko-konzularnim predstavništvom Republike Slovenije izda nov potni list za tujca oziroma novo izkaznico dovoljenja za prebivanje.

K 116. členu:

Člen določa, kateri osebni podatki se uporabijo v postopku izdaje potnega lista za tujca za osebe s priznano subsidiarno zaščito. V postopku izdelave potnega lista se uporabijo podatki oseb s priznano subsidiarno zaščito iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito, in sicer osebno ime, datum in kraj rojstva, EMŠO, spol, državljanstvo ter začasno prebivališče v Republiki Sloveniji ali začasen naslov v tujini. Poleg teh podatkov mora oseba s priznano subsidiarno zaščito priložiti fotografijo predpisane velikosti, ki jasno prikazuje njeno pravo podobo. Prav tako mora oseba dati dva prstna odtisa in lastnoročni podpis za digitalni zajem.

Biometrični in osebni podatki, uporabljeni za izdajo potnega lista za tujca, se hranijo v evidenci izdanih listin. Prstni odtisi se hranijo do vročitve potnega lista.

K 117. členu:

Prvi odstavek določa evidence, ki se v informacijskih sistemih vodijo na podlagi tega zakona. Te evidence so zbirke osebnih podatkov, potrebnih za izvajanje postopkov na podlagi predpisov iz 2. člena tega zakona in na podlagi tega zakona. Določenih je pet evidenc: evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito, evidenca o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito, evidenca izdanih listin, evidenca o pravnih svetovalcih ter evidenca o pravnih zastopnikih in kandidatih za pravne zastopnike.

Drugi odstavek določa, da evidenco o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito vodi ministrstvo. Namen vodenja te evidence je odločanje o prošnjah za mednarodno zaščito, zagotavljanje pravic prosilcem in izvajanje drugih postopkov v skladu s tem zakonom. Evidenca se vodi v Azilnem registru, ki je del informacijskega sistema upravnih notranjih zadev.

Tretji odstavek določa, da evidenco o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito upravlja urad. Ta evidenca se vodi za namen odločanja o pravicah in obveznostih teh oseb, kot so pravice do nastanitve, finančne pomoči, zdravstvenega varstva in podobno. Za upravljavca evidence je določen urad, ki v evidenci obdeluje samo tiste podatke, ki so potrebni za izvajanje njegovih pristojnosti.

Četrty odstavek določa, da evidenco izdanih listin upravlja ministrstvo. Namen vodenja te evidence je preverjanje istovetnosti, statusa tujca in prehoda državne meje prosilcev ter oseb s priznano mednarodno zaščito. Takšna ureditev je v skladu s potrebami notranje varnosti in nadzora nad bivanjem navedenih oseb.

Peti odstavek določa, da evidenco o pravnih svetovalcih vodi ministrstvo z namenom izvajanja določb tega zakona o pravnih svetovalcih.

Šesti odstavek določa, da evidenco o pravnih zastopnikih in kandidatih za pravne zastopnike upravlja ministrstvo, pristojno za pravosodje, z namenom zagotoviti učinkovito, pregledno in varno izvajanje nalog pravnih zastopnikov v postopkih mednarodne zaščite ter za potrebe izvajanja usposabljanj, preverjanja znanja in spremljanja stanja na tem področju.

Sedmi odstavek določa, da se vse evidence vodijo v elektronski obliki v ustreznih informacijskih sistemih, ki morajo zagotavljati tudi vodenje dnevnika obdelave v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22 in 40/25 – ZInFV-1), in sicer tako, da se shranjujejo podatki o tem, kdo in kdaj je izvajal posamezna opravila v zvezi s posameznim podatkom ali dokumentom in s katerim razlogom.

Osmi odstavek določa obseg in pogoje dostopa med organi. Ministrstvo mora uradu omogočiti obdelavo potrebnih podatkov iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito in evidence izdanih listin. Izjema velja za podatke, pridobljene na podlagi 22. in 40. člena tega zakona (to so podatki, pridobljeni za namen izvajanja Uredbe 2024/1358/EU in podatki o predhodnem pregledu ranljivosti, za katere je predviden prenos iz evidence ministrstva v evidenco urada), ki se hranijo v evidenci o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito.

Deveti odstavek določa, da se za izdajo potnih listov in izkaznic dovoljenj za prebivanje ministrstvu, pristojnemu za zunanje zadeve, omogoči obdelava podatkov iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito in evidence izdanih listin. Določba omogoča izmenjavo podatkov med organi za namen izdaje dokumentov na diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v tujini. V okviru tega se omogoči dostop do podatkov, ki so zbrani v postopku izdaje posamezne listine v 111., 114. in 116. členu.

K 118. členu:

Prvi odstavek določa povezovanje evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito z evidenco o dogodkih iz zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije, ter evidenco o nedovoljenih vstopih tujcev v državo in evidenco o izdanih odločbah o vrnitvi, ki ju vodi policija v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Povezovanje poteka preko enoličnega povezovalnega znaka CR številka

Iz evidenc, ki jih vodi policija, se v evidenco o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito, prenesejo:

- osebni podatki iz drugega odstavka 41. člena tega zakona, ki jih ministrstvo potrebuje za izvedbo registracije prošnje;
- podatki, ki jih policija zbere v okviru predhodnega pregleda ranljivosti iz 22. člena tega zakona, kar ministrstvo uporabi v oceni posebnih procesnih jamstev iz 23. člena tega zakona;
- podatki, pridobljeni v postopku preverjanja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU, ki so potrebni za ugotavljanje dodatnih dejstev v postopku mednarodne zaščite, ter
- biometrični podatki, pridobljeni v skladu s prvim odstavkom 40. člena tega zakona, ki jih ministrstvo uporabi za vnos podatkov o osebah iz prvega odstavka 15. člena Uredbe 2024/1358/EU v sistem Eurodac, skupaj z drugimi podatki iz prvega in drugega odstavka 17. člena navedene uredbe.

Drugi odstavek določa podatke, ki jih vsebuje evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito po opravljeni registraciji iz tretjega odstavka 41. člena tega zakona. Evidenca o prosilcih in osebah z mednarodno zaščito se dopolni tudi s podatki iz evidence o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito, in sicer s:

- podatkom o nastanitvi in
- podatkom o dnevni prisotnosti prosilcev v azilnem domu, drugih institucijah ali na zasebnem naslovu.

Glede na vrsto postopka, ki sledi registraciji prošnje, tretji odstavek določa nadaljnjo dopolnitev evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito po vloženi prošnji iz prvega odstavka 42. člena tega zakona oziroma po izdaji sklepa iz drugega stavka šestega odstavka ali sklepa iz devetega odstavka 47. člena.

Četrty in peti odstavek določata zadnjo dopolnitev evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito v primeru izdaje odločitve po vloženi prošnji. Evidenca se v teh primerih razširi s podatki o vrsti odločitve, razlogih za sprejetje odločitve, odločitvami sodišč v povezavi z vložnimi pravnimi sredstvi ter s podatki, povezanimi z vračanjem.

Šesti odstavek člena opredeljuje hrambo podatkov v evidenci o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito. Prvi stavek predvideva ukrep brisanja prenesenih podatkov 30. dan od roka, določenega v 27. členu Uredbe 2024/1348/EU, če se postopek registracije prošnje ne izvede v roku iz prvega odstavka 27. člena Uredbe 2024/1348/EU. Določba predvideva tudi, da se biometrični podatki in podatki o ranljivosti osebe v postopku iz 22., 23. in 24. člena izbrišejo 30. dan po izdaji pravnomočne odločitve, s čimer se zagotavlja varstvo občutljivih vrst osebnih podatkov.

V nadaljevanju se v evidenci hranijo ostali preneseni in podatki iz prvega, drugega, tretjega, četrtega, petega, devetega ali enajstega odstavka tega člena, ki pa se izbrišejo deset let po datumu pravnomočnosti izdane odločitve ali prej, če se pred iztekom tega obdobja ugotovi, da je zadevna oseba pridobila državljanstvo katerekoli države članice. Obdobje hrambe sledi roku, ki je določen v Uredbi 2024/1348/EU. Osebni podatki oseb, ki so obravnavani v skladu z Uredbo 2024/1350/EU, se hranijo tri oziroma pet let od datuma registracije ali manj, če se pred iztekom tega obdobja ugotovi, da je zadevna oseba pridobila državljanstvo katerekoli države članice.

Po izbrisu drugih podatkov se v evidenci o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito naprej hranijo naslednji podatki:

- osebno ime,
- datum rojstva,
- kraj rojstva,
- EMŠO,
- spol,
- državljanstvo,
- vrsta in datum odločitve,
- podatki o vložnih pravnih sredstvih,
- podatki o odločitvah sodišča.

Ti podatki se uporabljajo za ugotavljanje dejstev v postopkih prenehanja ali odvzema mednarodne zaščite ter v drugih upravnih postopkih oseb, ki so bile obravnavane v postopkih mednarodne zaščite (na primer pridobitev državljanstva).

Sedmi odstavek določa, da se v Azilnem registru izdelajo upravni dokumenti na podlagi obdelave osebnih podatkov, ki se vodijo v evidenci o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito. To predvideva tehnično rešitev za večje digitalno poslovanje, kar bi pomembno razbremenilo javne uslužbence in omogočilo učinkovitejše in hitrejšje postopke.

Na podlagi zbranih podatkov se v evidenci izdela dokument za vložitev prošnje s podatki iz 42. člena. Na enak način se izdelajo tudi dokument sklepa in odločbe o vrnitvi iz 47. člena, zapisnik osebnega razgovora, pripravljen na podlagi 14. člena Uredbe 2024/1348/EU, zapisnik iz tretjega odstavka 77. člena tega zakona, zapisnik iz drugega odstavka 78. člena ter zapisnik iz petega odstavka 79. člena tega zakona, ki pa vsebujejo naslednje osebne podatke: osebno ime, EMŠO, spol, državljanstvo, kraj rojstva, CR številka, podatke o postavitvi zakonitega zastopnika ali skrbnika za mladoletnega prosilca brez spremstva, podatek o postavitvi skrbnika za posebni primer.

Dokumenti se po podpisu ali v primeru iz drugega stavka šestega odstavka 47. člena tega zakona ob opremi s faksimilo, prenesejo s povezovalnim znakom številka zadeve, v sistem za upravljanje dokumentarnega gradiva, ki se na ministrstvu vodi v skladu s predpisi, ki urejajo upravno poslovanje. S tem se zagotavljata njihova nadaljnja hramba in obdelava v okviru uradnega dokumentarnega sistema. Ob prenosu v sistem za upravljanje dokumentarnega gradiva se izbrišejo iz evidence ministrstva.

Osmi odstavek določa podatke, ki jih policija pridobiva iz evidence ministrstva, z namenom zagotavljanja podlage za obveščanje o izvršljivosti odločitev, ki imajo za posledico obravnavo osebe po predpisih, ki urejajo vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

Evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito se s povezovalnim znakom EMŠO poveže z evidenco o izdanih odločbah o vrnitvi, kamor se prenesejo naslednji podatki osebe, kateri je bila izdana odločba ali sklep iz prvega do petega odstavka 48. člena tega zakona: osebno ime, spol, datum rojstva, EMŠO, državljanstvo, biometrični podatki, podatek o številki zadeve, datum izdaje in vročitve, podatek o dokončnosti in pravnomočnosti odločbe ali sklepa, podatek o roku za prostovoljni odhod, če je ta določen, in njegovem podaljšanju, datumu vložitve prošnje za podaljšanje roka za prostovoljni odhod ter podatek o trajanju prepovedi vstopa, če je ta določena, njeni začasni odložitvi ali skrajšanju ter v primeru preklica tudi podatek o datumu preklica prepovedi vstopa.

Ministrstvo v primerih iz 37. člena Uredbe 2024/1348/EU določi tudi desetdnevni rok za prostovoljni odhod, v katerem mora oseba zapustiti ozemlje Republike Slovenije, ozemlje držav članic Evropske unije in ozemlje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985. V teh primerih se določita tudi ukrep odstranitve tujca in ukrep prepovedi vstopa, razen ko oseba v Republiki Sloveniji zakonito prebiva na podlagi drugega pravnega naslova. V povezavi z navedenim drugi odstavek 48. člena tega zakona določa primere, v katerih se rok za prostovoljni odhod ne določi, zlasti kadar so podani razlogi, povezani z varnostjo države ali nevarnostjo za skupnost, kadar oseba zakonito prebiva na podlagi drugega pravnega naslova ali kadar ji je izrečena stranska kazen ali sankcija izгона. Na podlagi določbe se zagotavlja implementacija 3. člena Uredbe 2018/1860/EU, ki predvideva, da države članice vnesejo v schengenski informacijski sistem (v nadaljnjem besedilu SIS) razpise ukrepov za državljane tretjih držav, ki jim je bila izdana odločba o vrnitvi, za namene preverjanja, ali je bila obveznost vrnitve izpolnjena, in za podporo izvrševanju odločb o vrnitvi. Po prenosu podatkov bo organ, pristojen za vnos podatkov v SIS, preveril kakovost podatkov in jih po nacionalnem vmesniku vnesel v SIS.

Deveti odstavek določa povezovanje evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito z evidenco o izdanih odločbah o vrnitvi, in sicer z uporabo povezovalnega znaka EMŠO. Namen povezave je zagotoviti izvajanje četrtega odstavka 37. člena tega zakona ter omogočiti ažurno in zanesljivo izmenjavo podatkov o osebah, ki so bile obravnavane v postopkih mednarodne zaščite in so bile kasneje odstranjene. Iz evidence o izdanih odločbah o vrnitvi se v evidenco prenesejo osnovni identifikacijski podatki osebe ter podatek o odstranitvi. Takšen obseg podatkov je omejen na nujni minimum, potreben za zagotavljanje točnosti evidenc in sledljivosti statusa posameznika.

Z desetim odstavkom se vzpostavlja pravna podlaga za pridobivanje podatkov od Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije iz evidence o prosilcih

in osebah s priznano mednarodno zaščito, in sicer za namen urejanja obveznih socialnih zavarovanj oseb obravnavanih po tem zakonu. Iz evidence ministrstva se s povezovalnim znakom EMŠO, prenašajo podatki o osebnem imenu, EMŠO, datumu rojstva, kraju rojstva in državljanstvu ter podatki, relevantni za ugotavljanje statusa upravičenosti do zavarovanja, vključno s podatki o potrdilih za dostop na trg dela ter podatki o pravnomočnosti, dokončnosti odločitev o prošnjah, vključno s podatki prenehanju ali odvzemu mednarodne zaščite, z razlogom oziroma pravno podlago za prenehanje ali odvzem.

Takšna ureditev omogoča učinkovito urejanje obveznih socialnih zavarovanj v sistemih obveznih socialnih zavarovanj, zmanjšuje administrativna bremena ter zagotavlja večjo točnost in usklajenost podatkov med pristojnimi institucijami.

Enajsti odstavek ureja povezovanje evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito z evidence o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito prek enoličnih identifikatorjev (CR številka ali EMŠO), z namenom zagotavljanja podatkov potrebnih za izdajo odločitev na področju mednarodne zaščite. V okviru tega se iz uradove evidence o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito v evidence ministrstva prenašajo podatki o nastanitvi prosilca ter podatek o dnevni prisotnosti prosilca v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 61. člena tega zakona.

V skladu s šestim odstavkom 24. člena se lahko, kadar to vpliva na pravice prosilca v postopku mednarodne zaščite, prenesejo tudi podatki o posebnih potrebah glede sprejema iz tega člena.

Podatki, ki se prenesejo, so potrebni za vodenje postopka mednarodne zaščite ter omogočajo ministrstvu, da v upravnem delu postopka, ob upoštevanju posebnih jamstev v primeru ranljivih oseb, izda ustrezno odločitev.

K 119. členu:

Podatke iz evidence o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito upravlja urad za zagotovitev nastanitve in odločanje o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito v skladu s VII. in IX. poglavjem tega zakona.

Prvi odstavek ureja vzpostavitev povezave med evidence o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito ter evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito. Prenos podatkov podatkov med evidencama se vzpostavi po prenosu podatkov iz policijskih evidenc v evidence ministrstva. Povezava med evidence ministrstva in urada se vzpostavi s pomočjo povezovalnega znaka CR številka, kar omogoča enolično in zanesljivo usklajevanje podatkov med evidencami. Iz evidence ministrstva se v evidence urada prenesejo podatki, iz 41., 22. in 38. člena tega zakona ter podatki iz 5. in 6. točke drugega odstavka 118. člena tega zakona. Gre za podatke, ki so jih je policija pridobila tekom predhodnega postopka (podatki iz preverjanja, predhodnega zdravstvenega pregleda in predhodnega pregleda ranljivosti) in so potrebni za pravilno ugotavljanje in izvajanje pravic prosilcev.

V drugem odstavku se tudi določa, da se osebni podatki osebe prenesejo oziroma posodobijo na podlagi povezovanja z evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito s pomočjo povezovalnega znaka CR številka ali EMŠO. Prenesejo oziroma posodobijo se podatki o odločbah in sklepih (številka, datum izdaje, vročitve, dokončnost in pravnomočnost ter razlogi za odločitev) ter osebni podatki prosilca (osebno ime, datum in kraj rojstva, spol in državljanstvo ter podatki o posebnih procesnih jamstvih, ki lahko vplivajo na pravice prosilca glede sprejema). Takšna ureditev omogoča celovito in sprotno usklajevanje podatkov med evidencama ter prispeva k večji točnosti, preglednosti in učinkovitosti zagotavljanja pravic prosilcev.

Tretji odstavek določa podatke v evidenci o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito, ki se obdelujejo od začetka zagotavljanja pravic sprejema do obdobja, v katerem urad v skladu z določbami tega zakona zagotavlja pravice in obveznosti oseb, obravnavanih v skladu s predpisi iz 2. člena tega zakona in tem zakonom.

Četrti odstavek določa, da se podatki iz 1., 2., in 6. točke tretjega odstavka v evidenci o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito obdelujejo na podlagi uporabe nastanitvene izkaznice prosilca iz

107. člena tega zakona. Namen določbe je zagotoviti ažurno in zanesljivo evidentiranje podatkov, ki nastajajo pri uveljavljanju pravic, vezanih na nastanitev, ter povezavo med uporabo izkaznice in obdelavo teh podatkov.

Peti odstavek ureja prenos podatkov o odstranitvi oseb iz evidence o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito v evidenco o pravicah prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito, in sicer prek povezovanja evidenc z uporabo enoličnih identifikatorjev (CR številka ali EMŠO). Prenos se izvede po predhodnem prenosu podatkov iz policijskih evidenc v skladu z devetim odstavkom 118. člena tega zakona.

Prenesejo se naslednji osebni podatki: osebno ime, spol, datum rojstva, EMŠO, državljanstvo ter podatek o odstranitvi oseb. Namen ureditve je zagotoviti ažurno in enotno evidentiranje statusa oseb, ki so bile obravnavane v okviru postopka mednarodne zaščite in kasneje odstranjene.

Šesti odstavek določa rok hrambe podatkov iz prvega, drugega in tretjega odstavka, in sicer deset let po izdaji odločitve ali po prenehanju mednarodne zaščite, nato pa se podatki arhivirajo. Zaradi občutljive narave zdravstvenih podatkov in podatkov o ranljivostih prosilca, se ti izbrišejo 30. dan po pravnomočni odločitvi ministrstva. Arhiviranje v smislu te določbe pomeni izločitev podatkov iz aktivne uporabe in omejitev njihove nadaljnje obdelave za namen, za katerega so bili prvotno zbrani. Ne gre zgolj za tehnični premik podatkov v drugo okolje, temveč za spremembo režima njihove obdelave, pri kateri je dostop do podatkov omejen.

Sedmi odstavek določa, da se varnostnikom, ki opravljajo naloge v azilnem domu ali drugih nastanitvenih kapacitetah urada, omogoči obdelava omejenega nabora osebnih podatkov. Namen določbe je omogočiti izvajanje nalog varovanja in zagotavljanja reda v nastanitvenih kapacitetah, pri čemer je obseg podatkov izrecno omejen na podatke, ki so nujni za opravljanje teh nalog, s čimer se zagotavlja sorazmernost obdelave.

K 120. členu:

Evidenco izdanih listin sestavljajo evidenca potnih listov za prosilce, izdanih na podlagi 109. člena tega zakona, evidenca potnih listov za begunca, izdanih na podlagi 113. člena tega zakona in evidenca potnih listov za osebe s subsidiarno zaščito, izdanih na podlagi 115. člena tega zakona. Za namen izdaje posameznih listin se v navedene evidence prenesejo osebni podatki osebe iz evidence o prosilcih in oseb s priznano mednarodno zaščito.

V evidencah se poleg podatkov, potrebnih za identifikacijo imetnika listine, vodijo tudi podatki o postopku izdaje listine, podatki o izdani listini ter podatki o ukradenih in pogrešanih listinah.

Določen je tudi rok hrambe podatkov, pri čemer se biometrični podatki o podobi obraza in prstnih odtisih hranijo le do vročitve listine, nato pa se izbrišejo. Podatki, ki se hranijo pet let po poteku veljavnosti listine, se po poteku tega roka arhivirajo.

Arhiviranje v smislu te določbe pomeni izločitev podatkov iz aktivne uporabe in omejitev njihove nadaljnje obdelave za namen, za katerega so bili prvotno zbrani. Ne gre zgolj za tehnični premik podatkov v drugo okolje, temveč za spremembo režima njihove obdelave, pri kateri je dostop do podatkov omejen.

K 121. členu:

V prvem odstavku so določeni podatki, ki se vodijo v evidenci o pravnih svetovalcih. Obseg podatkov je omejen na podatke, ki so nujno potrebni za identifikacijo pravnega svetovalca, preverjanje izpolnjevanja pogojev za opravljanje funkcije, vodenje postopkov imenovanja in razrešitve ter učinkovito izvajanje nalog ministrstva. Za pravne osebe se vodijo osnovni identifikacijski in kontaktni podatki, za fizične osebe pa identifikacijski, kontaktni in statusni podatki ter podatki o izobrazbi, imenovanju, prenehanju funkcije in opravljenem usposabljanju.

Drugi odstavek določa dolžnost pravnega svetovalca, da ministrstvu v treh dneh pisno sporoči spremembo podatkov o kontaktni telefonski številki, elektronskem naslovu ter zaposlitvi oziroma drugem statusu, kar je potrebno za zagotavljanje ažurnosti evidence.

Tretji odstavek ureja rok hrambe osebnih podatkov. Osebni podatki se hranijo pet let po prenehanju statusa pravnega svetovalca, nato pa se arhivirajo. Predlagana ureditev upošteva načelo omejitve hrambe osebnih podatkov, saj določa časovno omejitev njihove obdelave. Arhiviranje v smislu te določbe pomeni izločitev podatkov iz aktivne uporabe in omejitev njihove nadaljnje obdelave za namen, za katerega so bili prvotno zbrani. Ne gre zgolj za tehnični premik podatkov v drugo okolje, temveč za spremembo režima njihove obdelave.

Zbiranje kontaktne telefonske številke in naslova elektronske pošte je potrebno za učinkovito izvajanje postopkov in zagotavljanje pravočasne oziroma nujne komunikacije s pravnimi svetovalci. Zaradi narave njihovega dela, zlasti zagotavljanja pravne pomoči prosilcem za mednarodno zaščito, ki praviloma ne poznajo pravnega reda in postopka ter potrebujejo pomoč pri razumevanju in uveljavljanju svojih pravic, je potrebna hitra in zanesljiva dosegljivost pravnih svetovalcev. Telefonska številka omogoča neposredno komunikacijo v nujnih primerih, elektronski naslov pa hitro pisno komunikacijo in posredovanje dokumentacije, zato je glede na različni funkciji obeh komunikacijskih kanalov potrebno zbiranje obeh kontaktnih podatkov.

K 122. členu:

Prvi odstavek določa, da evidenco pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike sestavljata imenik pravnih zastopnikov in evidenca preverjanja znanja kandidatov za pravne zastopnike.

Drugi odstavek določa nabor osebnih, kontaktnih in strokovnih podatkov, ki jih vsebuje imenik pravnih zastopnikov, tretji odstavek pa nabor osebnih, kontaktnih in strokovnih podatkov, ki jih vsebuje evidenca preverjanja znanja kandidatov za pravne zastopnike. Zbiranje kontaktne številke telefona in naslova elektronske pošte je potrebno za učinkovito izvajanje postopkov in zagotavljanje pravočasne oziroma nujne komunikacije s pravnimi zastopniki. Zaradi narave njihovega dela, zlasti zastopanja prosilcev za mednarodno zaščito pred sodišči in s tem povezanih kratkih procesnih rokov, je potrebna njihova hitra in zanesljiva dosegljivost. Telefonska številka omogoča neposredno komunikacijo v nujnih primerih, elektronski naslov pa hitro pisno komunikacijo in posredovanje dokumentacije, zato je glede na različni funkciji obeh komunikacijskih kanalov potrebno zbiranje obeh kontaktnih podatkov.

Četrti odstavek določa, kateri podatki iz imenika so javni in se lahko objavijo za zagotavljanje dostopa prosilcev do informacij o pravnih zastopnikih, ob upoštevanju varstva osebnih podatkov.

Peti odstavek nalaga pravnim zastopnikom dolžnost, da ministrstvu sami sporočajo spremembe svojih podatkov in v treh dneh od njihovega nastanka.

Šesti odstavek ureja hrambo osebnih podatkov pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike. Podatki se hranijo pet let po prenehanju statusa pravnega zastopnika, nato pa se arhivirajo.

K 123. členu:

Prvi in drugi odstavek določata, da osebne podatke za vpis v evidenco o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito in evidenco o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito ministrstvo in urad pridobivata z medsebojnim povezovanjem evidenc, neposredno od policije s povezovanjem evidenc, od prosilca in osebe mednarodno zaščito oziroma njenega zakonitega zastopnika, prič, iz uradnih in drugih zbirk osebnih podatkov iz 124. člena tega zakona ter na podlagi izvedenih aktivnosti zagotavljanja pravic in vključevanja v družbo za osebe s priznano mednarodno zaščito. Kadar tako določa ta zakon, pristojni organ po uradni dolžnosti sam pridobi podatke. Prosilec in oseba s priznano mednarodno zaščito oziroma njun zakoniti zastopnik morajo organom, pristojnim za izvajanje tega zakona, dati vse podatke, o katerih pooblaščen organi in organizacije ne vodijo zbirk podatkov.

Tretji odstavek določa, da ministrstvo, pristojno za pravosodje, podatke, ki jih potrebuje za odločanje in vodenje evidence o pravnih zastopnikih in kandidatih za pravne zastopnike, pridobiva neposredno od posameznika, podatke, ki jih zbira po uradni dolžnosti, pa iz uradnih evidenc ministrstva in centralne kazenske evidence. Hkrati natančno opredeljuje vrste podatkov in upravljavce zbirk, iz katerih se ti podatki pridobivajo.

Četrti odstavek določa pogoje za posredovanje osebnih podatkov iz evidenc, pri čemer je posredovanje dopustno le na podlagi obrazložene pisne zahteve, ki izkazuje ustrezno pravno podlago, ali na podlagi izrecne privolitve posameznika. Za posredovanje podatkov za namene kazenskega pregona morajo biti izpolnjeni tudi dodatni pogoji v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov na področju obravnavanja kaznivih dejanj.

Peti odstavek ureja pravno podlago za prenos osebnih podatkov, vključno z biometričnimi podatki in drugimi podatki, potrebnimi za ugotavljanje istovetnosti, pristojnim organom tretjih držav, kadar je to nujno za izdajo identifikacijskega dokumenta ali potovalne listine za namen izvedbe vračanja, ponovnega sprejema ali reintegracije osebam, ki so bile obravnavane v postopkih mednarodne zaščite in jim je bila izdana odločba o vrnitvi.

Pravna podlaga za tak prenos je 50. člen Uredbe 2024/1358/EU, ki državam članica dopušča prenos podatkov v tretje države izključno za namen identifikacije in izvedbe vračanja, ob izpolnjevanju pogojev obveščenosti posameznika, sorazmernosti in skladnosti z določbami prava EU o varstvu osebnih podatkov. Določba tako omogoča učinkovito izvajanje postopkov vračanja in ponovnega sprejema ob hkratnem zagotavljanju ustreznih varovalk varstva osebnih podatkov in temeljnih pravic posameznikov.

Šesti odstavek vzpostavlja pravno podlago za izvedbo prenosa osebnih in biometričnih podatkov iz nacionalnih evidenc policije (evidenca o nedovoljenih vstopih tujcev v državo ter evidenca o izdanih odločbah o vrnitvi v skladu z ZTuj-2), evidenc ministrstva (evidenca o prosilcih in osebah s priznano mednarodno zaščito iz 118. člena tega zakona in evidenca o osebah z začasno zaščito po zakonu, ki ureja začasno zaščito), ter sistemom Eurodac.

Prva alineja ureja operativno delo prek spletnega vmesnika agencije eu-LISA, kar je standarden način vpisa v sistem Evropske unije. Druga alineja pa vzpostavlja pravno podlago za povezovanje nacionalnih evidenc in evidence centralnega sistema Eurodac, ki je nujna pri večjem številu obravnavanih oseb, kjer ročni vnos ni učinkovit ali varen.

Določba je okvir za nadaljnje delovanje sistema Eurodac v okviru evropske arhitekture interoperabilnosti (Uredbi 2019/817 in 2019/818). Ob vsakem vnosu podatkov v sistem Eurodac je podatkovni tok zasnovan na naslednji način:

- vnos podatkov v centralni sistem Eurodac,
- izvedba avtomatizirane primerjave s skupno storitvijo za ujemanje biometričnih podatkov (ang. Shared Biometric Matching Service – v nadaljnjem besedilu: sBMS). Prek sBMS se izvede takojšnja primerjava z obstoječimi zapisi v vseh povezanih sistemih Evropske unije,
- ugotavljanje identitete državljanov tretjih držav v skupnem repozitoriju identitet (angleško Common Identity Repository; v nadaljnjem besedilu: CIR), ki deluje kot osrednja zbirka alfanumeričnih (na primer. osebno ime, datum rojstva) in biometričnih podatkov (podoba obraza, prstni odtisi). Na podlagi podatkov v CIR deluje detektor večkratnih identitet (angleško Multiple Identity Detector; v nadaljnjem besedilu: MID), ki samodejno preverja, ali je ista biometrija v različnih sistemih (na primer VIS in Eurodac) povezana z različnimi identitetami. V primeru neskladja MID ustvari »rumeno povezavo« (yellow link), ki v skladu z Uredbo 2019/818/EU zahteva obvezno ročno preverjanje pristojne uradne osebe za potrditev dejanske identitete.

K 124. členu:

Prvi in drugi odstavek določata, da lahko policija poleg evidenc, navedenih v 14. in 15. členu Uredbe 2024/1356/EU, za namen identifikacije ali preverjanja identitete osebe oziroma varnostnega preverjanja uporablja tudi določene evidence iz ZNPPol in ZTuj-2.

Tretji odstavek določa način pridobivanja podatkov iz navedenih evidenc, in sicer z alfanumeričnim iskanjem ali z uporabo biometričnih identifikatorjev.

Četrti odstavek določa, da ministrstvo pridobiva in posreduje podatke iz sistema Eurodac v skladu z Uredbo 2024/1358/EU; podatke od drugih držav članic v skladu z Uredbo 2024/1351/EU; podatke od drugih državnih organov pa v skladu s tem zakonom.

Peti odstavek določa pravno podlago za pridobivanje podatkov iz uradnih evidenc in zbirk podatkov, ki jih urad potrebuje za odločanje o pravicah po tem zakonu ter za spremljanje učinkovitosti integracijskih ukrepov. Določba taksativno določa upravljavce zbirk in vrste podatkov, ki se lahko pridobivajo, pri čemer je njihov obseg omejen na podatke, potrebne za izvajanje zakonsko določenih nalog.

Šesti odstavek določa, da ministrstvo in ministrstvo, pristojno za pravosodje, izpolnjevanje pogoja nekaznovanosti za tolmače, pravne svetovalce in pravne zastopnike ugotavljata po uradni dolžnosti na podlagi podatkov iz kazenske evidence, evidence pravnomočnih sodb oziroma sklepov o prekrških, evidenc o pravnomočnih odločbah o prekrških ter podatkov o vloženih pravnomočnih obtožnicah in izdanih nepravnomočnih sodbah.

Prvi odstavek 7. člena Uredbe 2019/816/EU določa, da osrednji organi uporabljajo centraliziran sistem o obsodbah državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva (sistem ECRIS-TCN) za določitev držav članic, ki imajo informacije iz kazenskih evidenc o državljanu tretje države. Namen tega je, da se prek sistema ECRIS-TCN pridobijo podatki o predhodnih obsodbah, kadar so ti podatki zahtevani za kazenski postopek ali za druge namene, ki jih dovoljuje nacionalno pravo. Med te namene spadajo tudi migracijski postopki, vključno z azilnimi postopki. Sedmi odstavek tega člena v skladu z navedenim ministrstvu omogoča, da pri preverjanju izključitvenih razlogov pridobi potrebne podatke tudi prek sistema ECRIS-TCN.

Osmi odstavek določa, da posameznikov, na katere se nanašajo podatki, ni treba predhodno seznaniti s pridobivanjem podatkov iz uradnih evidenc in zbirk podatkov, kadar se ti pridobivajo na podlagi zakonskega pooblastila.

K 125. členu:

Člen zagotavlja visoko raven varstva osebnih podatkov prosilcev za mednarodno zaščito in oseb s priznano mednarodno zaščito v postopkih, ki jih izvajajo policija, urad in ministrstvo. Osebe teh organov, zakoniti zastopniki, pravni svetovalci, pravni zastopniki, tolmači, predstavniki nevladnih organizacij ter Visokega komisariata Združenih narodov za begunce so zavezani k strogi zaupnosti. Vsi podatki in informacije, ki jih pridobijo od prosilcev ali oseb s priznano mednarodno zaščito, se varujejo pred nepooblaščenim razkritjem in uporabljajo izključno za namen postopka.

Poleg tega ministrstvo, urad in policija, pa tudi drugi organi, ki so vključeni v izvajanje pravic prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito (na primer Finančna uprava Republike Slovenije in center za socialno delo), posebej varujejo podatke pred dostopom organov izvirne države prosilcev. Prepovedano je pridobivanje informacij neposredno od domnevnih preganjalcev ali povzročiteljev resne škode na način, ki bi omogočal, da ti subjekti izvirno izvedo o vložitvi prošnje za zaščito. Ta zaščita preprečuje dodatno tveganje za prosilce, kot so maščevanje, nadaljnje preganjanje ali druge oblike hudih kršitev človekovih pravic.

K 126. členu:

S spremembo se v 3. členu ZZSDT posodablja sklic na pravni akt Evropske unije, ki ureja standarde za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito. Dosedanja navedba prenosa Direktive 2013/33/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2013/33/EU) se nadomešča z navedbo prenosa Direktive 2024/1346/EU. Direktiva 2024/1346/EU pomeni prenovitev ureditve na tem področju in razveljavlja Direktivo 2013/33/EU, zato je treba navedbo pravnega akta Evropske unije v zakonu ustrezno posodobiti.

Sprememba 8. točke drugega odstavka 6. člena ZZSDT spreminja pogoj glede ugotavljanja istovetnosti prosilca za mednarodno zaščito ter začetek teka roka za pridobitev prostega dostopa na trg dela veže na registracijo prošnje za mednarodno zaščito namesto na njeno vložitev. Skladno s spremembami, ki jih prinaša Pakt, se namreč spreminja trenutek v postopku, od katerega se začne šteti obdobje za pridobitev pravice do dostopa do trga dela. Po veljavni ureditvi se to obdobje šteje od vložitve prošnje za mednarodno

zaščito, po novi ureditvi pa bo teklo že od njene registracije. Hkrati se iz veljavne določbe ZZSDT črta pogoj nesporno ugotovljene istovetnosti prosilca. Zahteva po nesporno ugotovljeni istovetnosti bi lahko v praksi pomembno omejila oziroma celo onemogočila dostop do trga dela večjemu številu prosilcev za mednarodno zaščito, ki ob prihodu pogosto ne razpolagajo z osebnimi dokumenti. Dostop do zaposlitve bi bil zato lahko odvisen od okoliščin, na katere prosilec nima vpliva. Takšna ureditev bi lahko nesorazmerno posegla v možnost prosilcev za mednarodno zaščito, da v postopku čim prej pridobijo dostop do trga dela. Zato nesporno ugotovljena istovetnost prosilca ne more biti določena kot odločilen pogoj za pridobitev prostega dostopa do trga dela. Predlagana sprememba je namenjena uskladitvi ureditve z Direktivo 2024/1346/EU ter z zahtevami varstva temeljnih pravic.

K 127. členu:

Določba ureja novo poglavje v Zakonu o varuhu človekovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17 – uradno prečiščeno besedilo in 57/25 – ZF; v nadaljnjem besedilu ZVarCP) in vzpostavlja spremljevalni mehanizem v skladu z 10. členom Uredbe 2024/1356/EU in četrtem odstavkom 43. člena Uredbe 2024/1348/EU. V skladu z 10. členom Uredbe 2024/1356/EU morajo države članice v nacionalni zakonodaji vzpostaviti mehanizem, ki spremlja dejansko implementacijo vseh relevantnih standardov Evropske unije na področju temeljnih pravic. Posebna pozornost mora biti namenjena predvsem pravici dostopa do azilnega postopka, načelu nevračanja, največji otrokovi koristi, ter relevantnim standardom in zaščitnim ukrepom v zvezi z omejitvijo gibanja in odvzemom prostosti. Prav tako se mora spremljati skladnost izpolnjevanja postopkovnih zahtev, dostojno ravnanje in sprejemni pogoji ter ravnanje z ranljivimi osebami. Glede na navedeno, je določeno, da se ta naloga podeli novi notranjeorganizacijski enoti Varuha človekovih pravic (v nadaljnjem besedilu: varuh) za spremljanje spoštovanja temeljnih pravic v zvezi s preverjanjem državljanov tretjih držav v skladu z Uredbo 2024/1356/EU in za spremljanje spoštovanja temeljnih pravic prosilcev v zvezi s postopki na meji v skladu z Uredbo 2024/1348/EU.

Ker je vloga novega mehanizma za spremljanje v bistvenem podobna vlogi državnega preventivnega mehanizma iz 50.c člena ZVarCP se predlaga urejanje v novem poglavju, skupaj z navedenim 50.c členom, hkrati pa se predlaga tudi, da se za postopek mehanizma za spremljanje smiselno uporablja postopek, ki ga uporablja državni preventivni mehanizem. Pri tem se posebej predvideva tudi, da varuh postopek natančneje opredeli s svojim internim splošnim aktom, v katerem bo lahko predvidel tudi sodelovanje s civilnodružbenimi organizacijami in drugimi državnimi organi.

Varuh mora za namen opravljanja te naloge imeti prost dostop do zadevnih oseb (državljanov tretjih držav, ki se jih preverja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU, in prosilcev za mednarodno zaščito, za katere se uporablja mejni postopek v skladu z Uredbo 2024/1348/EU). Prost dostop mora biti varuhu omogočen tudi do lokacij, na katerih so te osebe. Uredba 2024/1356/EU sicer določa, da mora biti poleg dostopa do vseh ustreznih lokacij, vključno z objekti za sprejem in pridržanje, ter posameznikov, dostop omogočen tudi do dokumentov, kadar je to potrebno. Člen dostopa do navedenega ne ureja posebej, saj je to urejeno že v 6. členu ZVarCP, ki določa, da morajo državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil varuhu na njegovo zahtevo zagotoviti vse podatke in informacije iz njihove pristojnosti ne glede na stopnjo zaupnosti in mu omogočiti izvedbo preiskave. Dostop do prostorov je urejen v 42. členu ZVarCP, ki določa, da lahko varuh oziroma oseba, ki jo varuh pooblasti, vstopi v uradne prostore vsakega državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil, pa tudi, da lahko varuh pregleda zapore in druge prostore, v katerih so osebe, ki jim je odvzeta prostost, ter druge zavode z omejeno svobodo gibanja, pri čemer ima pravico, da opravi razgovor z zadevnimi osebami brez navzočnosti drugih oseb.

V skladu z Uredbo 2024/1356/EU mora biti spremljevalni mehanizem neodvisen. Neodvisnost tega mehanizma je zagotovljena že s 4. členom ZVarCP, ki določa, da je varuh pri svojem delu neodvisen in samostojen, ter z 19. ter 20. členom ZVarCP, ki določata nezdržljivost funkcije in omejitev odgovornosti varuha.

V skladu z drugim pododstavkom prvega odstavka 10. člena Uredbe 2024/1356/EU države članice po potrebi zagotovijo napotitev na sprožitve civilnega ali kazenskega postopka v primerih nespoštovanja ali neuveljavljanja temeljnih pravic v nacionalnem pravu. Možnost (oziroma dolžnost) naznanitve kaznivega dejanja je urejena že v 145. členu Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 96/22 – odl. US, 2/23 – odl. US, 89/23 – odl. US in 53/24), ki določa, da so vsi državni

organi in organizacije z javnimi pooblastili dolžni naznaniti kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, če so o njih obveščeni ali če kako drugače izvedo zanje. Obenem z ovadbo morajo organi in organizacije iz prejšnjega odstavka navesti dokaze, za katere vedo, in poskrbeti, da se ohranijo sledovi kaznivega dejanja in predmeti, na katerih ali s katerimi je bilo kaznivo dejanje storjeno, ter druga dokazila. Tudi z vidika napotitve na sprožitev civilnega mehanizma je ta možnost že urejena v 50.b členu ZVarCP, ki ureja pristojnosti centra za človekove pravice, ki lahko v tem kontekstu informira o tej možnosti.

K 128. členu:

Ta prehodna določba do ustrezne ureditve neposredno v ZTuj-2 določa možnost, da policija tujcu odredi omejitev gibanja in nastanitve v Centru za tujce tudi iz razlogov, ki niso izrecno navedeni v prvem in drugem odstavku 76. člena ZTuj-2, in sicer tudi kadar se preprečuje ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali je to nujno potrebno zaradi osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda. Za ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije se šteje ogrožanje notranje ali zunanje varnosti države, to je ogrožanje delovanja institucij in temeljnih javnih služb ter preživetja prebivalstva, tveganje resnih motenj v mednarodnih odnosih ali mirnem sožitju med narodi in ogrožanje obrambnih interesov države. Drugi primerljivi razlogi javnega reda so tisti, ki pomenijo resnično, sedanjo in dovolj resno grožnjo temeljnemu interesu države. Gre za smiselno enak razlog, kot je naveden v 6. točki drugega odstavka 79. člena tega zakona.

Ureditev se uvaja kot prehodna, da se enak razlog za omejitev gibanja in nastanitve tujca, ki je opredeljen v 6. točki drugega odstavka 79. člena tega zakona, začasno uporablja tudi v okviru ZTuj-2. Namen je zagotoviti konsistentno pravno podlago za policijo, preprečiti pravno vrzel in omogočiti enotno izvajanje ukrepov omejitve gibanja in nastanitve v postopkih mednarodne zaščite in vračanja, dokler ta razlog ne bo izrecno urejen neposredno v ZTuj-2.

K 129. členu:

Prehodna določba določa, da naloge zagotavljanja sredstev za plačilo in povračilo stroškov pravnega zastopanja, odločanja o stroškovnikih in uveljavljanja povrnitve izplačanih sredstev do začetka uporabe nove ureditve še naprej opravlja ministrstvo. Odložitev prenosa teh nalog na ministrstvo, pristojno za pravosodje, je potrebna zaradi zagotovitve ustreznih organizacijskih, kadrovskih in tehničnih pogojev za prevzem novih pristojnosti ter nemotenega izvajanja nalog brez posegov v že vzpostavljene postopke.

K 130. členu:

Ker informacijski sistem urada ob uveljavitvi zakona še ne bo vzpostavljen, se določa prehodna ureditev, v skladu s katero ga mora urad vzpostaviti do 12. junija 2028. Do vzpostavitve navedenega informacijskega sistema se evidenca o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito vodi v informacijskem sistemu ministrstva.

K 131. členu:

Prehodna določba zagotavlja neprekinjenost opravljanja nalog in jasno določa, da osebe, ki so bile po dosedanji ureditvi imenovane za svetovalce za begunce, z dnem uveljavitve zakona nadaljujejo z opravljanjem nalog kot pravni zastopniki.

Enako se zagotavlja neprekinjenost opravljanja nalog zakonitih zastopnikov, imenovanih po dosedanji ureditvi, ki z uveljavitvijo tega zakona prav tako nadaljujejo z opravljanjem svojih nalog.

Prehodna določba zagotavlja kontinuiteto opravljanja nalog ter jasno določa, da osebe, ki so bile po dosedanji ureditvi imenovane za svetovalce za begunce, z dnem uveljavitve zakona nadaljujejo z opravljanjem nalog kot pravni zastopniki.

K 132. členu:

Člen ureja prehodno obdobje in določa, da izkaznice prosilca, izkaznice dovoljenja za prebivanje, potni listi za begunca in potni listi za osebo s subsidiarno zaščito, izdane po Zakonu o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D; v nadaljnjem besedilu: ZMZ-1), ostanejo v veljavi do izteka roka njihove veljavnosti, s čimer preprečuje nepotrebno administrativno breme.

K 133. členu:

Člen vsebuje prehodne določbe glede uporabe dosedanje in nove ureditve za postopke mednarodne zaščite, postopke sprejema in postopke glede priznanja pravic osebam z mednarodno zaščito, ki zagotavljajo pravno jasnost glede ureditve, ki se uporablja za posamezne postopke, ter njihovo nemoteno nadaljevanje in dokončanje ob prehodu na novo pravno ureditev.

V prvem odstavku je določeno, da se postopki, v katerih je bila prošnja za mednarodno zaščito vložena do vključno 11. junija 2026, končajo v skladu z ZMZ-1. S tem se zagotavlja pravna varnost prosilcev in kontinuiteta postopkov, ki so se začeli pred začetkom uporabe Uredbe 2024/1348/EU.

Drugi odstavek določa, da se postopki, v katerih je bila prošnja vložena po 11. juniju 2026, končajo po določbah pravnih aktov iz 2. člena tega zakona, s katerim se ureja izvajanje novega pravnega okvira Evropske unije na področju azila in upravljanja migracij.

Tretji odstavek določa, da se postopki glede sprejema, ki so bili začeti pred uveljavitvijo tega zakona in ob njegovi uveljavitvi še niso končani, nadaljujejo in končajo po določbah tega zakona.

Četrty odstavek določa, da se postopki glede priznanja pravic osebam z mednarodno zaščito, ki so bili začeti pred uveljavitvijo tega zakona in ob njegovi uveljavitvi še niso končani, nadaljujejo in končajo v skladu z Uredbo 2024/1347/EU in tem zakonom.

K 134. členu:

Člen določa rok za izdajo podzakonskih in drugih predpisov, potrebnih za izvajanje določb tega zakona, in sicer najpozneje šest mesecev po uveljavitvi tega zakona. Podzakonski akt iz šestega odstavka 21. člena tega zakona se izda v 12 mesecih po uveljavitvi tega zakona, kar je usklajeno z zamikom uporabe v skladu s 129. členom tega zakona.

K 135. členu:

Člen določa prenehanje veljavnosti ZMZ-1, Zakona o izvajanju uredbe (EU) za obdelavo biometričnih in drugih podatkov v okviru sistema Eurodac (Uradni list RS, št. 1100/26) ter vseh podzakonskih in drugih predpisov, ki so bili sprejeti na njegovi podlagi. Hkrati omogoča, da se ti predpisi še naprej uporabljajo do sprejetja novih podzakonskih aktov, kolikor niso v nasprotju z novimi določbami. S tem se zagotavljata pravna kontinuiteta in nemoteno izvajanje pravic in obveznosti v prehodnem obdobju.

K 136. členu:

Člen določa začetek uporabe zakona, pri čemer se predlaga zamik začetka uporabe za šest mesecev za peti odstavek 117. člena, šesti, osmi, deveti, deseti in enajsti odstavek 118. člena ter peti odstavek 119. člena. To je posledica potrebe, da ministrstvo vzpostavi evidenco o pravnih svetovalcih ter zagotovi ustrezne tehnične zmogljivosti, ki so povezane s povezovanjem evidence o prosilcih in osebah s priznано mednarodno zaščito s policijskimi evidencami, evidenco Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije ter evidenco o pravicah prosilcev in oseb s priznано mednarodno zaščito.

Posebej se določa dvanajstmesečni zamik uporabe sedmega odstavka 118. člena, saj ta predvideva vzpostavitev tehnične rešitve, ki bo omogočala obdelavo podatkov iz evidence o prosilcih in osebah s priznано mednarodno zaščito za pripravo dokumentov, kot jih določa navedena določba. Tehnična rešitev bo zajemala tudi podpis oziroma v primeru iz drugega stavka šestega odstavka 47. člena tega zakona opremo s faksimile ter prenos dokumentov v sistem dokumentarnega gradiva ministrstva.

K 137. členu:

Člen določa, kdaj ta zakon začne veljati. Določeno je, da zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, saj je zaradi zagotovitve čimprejšnjega prenosa Direktive 2024/1346/EU

v nacionalni pravni red Republike Slovenije in ustreznega izvajanja uredb EU iz drugega odstavka 2. člena tega zakona treba zagotoviti čimprejšnjo uveljavitev zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

Zakon o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev

3. člen (predpisi Evropske unije)

S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije delno prenašajo naslednje direktive Evropske unije:

- (prenehala veljati);
- Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (UL L št. 212 z dne 7. 8. 2001, str. 12);
- Direktiva Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine (UL L št. 251 z dne 3. 10. 2003, str. 12);
- Direktiva Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas (UL L št. 16 z dne 23. 1. 2004, str. 44), zadnjič spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2011/51/EU z dne 11. maja 2011 o spremembah Direktive Sveta 2003/109/ES, da se razširi njeno področje uporabe na upravičence do mednarodne zaščite (UL L št. 132 z dne 19. 5. 2011, str. 1);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EGS (UL L št. 158 z dne 30. 4. 2004, str. 77);
- Direktiva Sveta 2004/81/ES z dne 29. aprila 2004 o dovoljenju za prebivanje, izdanem prebivalcem tretjih držav, ki so žrtve nedovoljene trgovine z ljudmi ali so bili predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljevanja, ki sodelujejo s pristojnimi organi (UL L št. 261 z dne 6. 8. 2004, str. 19);
- Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušku ali par (UL L št. 132 z dne 21. 5. 2016, str. 21);
- Direktiva (EU) 2021/1883 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2021 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namen visokokvalificirane zaposlitve in razveljavitvi Direktive Sveta 2009/50/ES (UL L št. 382 z dne 28. 10. 2021, str. 1);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2009/52/ES z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L št. 168 z dne 30. 6. 2009, str. 24);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2011/95/EU z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (UL L št. 337 z dne 20. 12. 2011, str. 9);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2011/98/EU z dne 13. decembra 2011 o enotnem postopku obravnavanja vloge za enotno dovoljenje za državljane tretjih držav za prebivanje in delo na ozemlju države članice ter o skupnem nizu pravic za delavce iz tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici (UL L št. 343, 23. 12. 2011, str. 1);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2013/33/EU z dne 26. junija 2013 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (UL L št. 180 z dne 29. 6. 2013, str. 96);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2014/36/EU z dne 26. februarja 2014 o pogojih za vstop in bivanje državljanov tretjih držav zaradi zaposlitve sezonskih delavcev (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014, str. 375);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2014/66/EU z dne 15. maja 2014 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav v okviru premestitev znotraj podjetja (UL L št. 157 z dne 27. 5. 2014, str. 1).

6. člen
(prost dostop na trg dela)

(1) Pravica do prostega dostopa na trg dela pomeni, da se tujec v Republiki Sloveniji lahko zaposli, samozaposli ali opravlja delo brez soglasja k enotnemu dovoljenju ali modri karti EU ali brez dovoljenja za sezonsko delo.

(2) Pravico do prostega dostopa na trg dela ima:

1. tujec, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje zaradi združitve družine s slovenskim državljanom;
2. tujec, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za stalno prebivanje;
3. tujec, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje za tujca slovenskega rodu;
4. tujec, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje kot žrtev trgovine z ljudmi;
5. tujec, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje kot žrtev nezakonitega zaposlovanja;
6. tujec, ki mu je v Republiki Sloveniji priznana pravica do mednarodne zaščite ter njegov družinski član, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za prebivanje zaradi združitve družine;
7. tujec, ki mu je v Republiki Sloveniji priznan status osebe z začasno zaščito, kar dokazuje z izkaznico osebe z začasno zaščito;
8. tujec, čigar istovetnost je nesporno ugotovljena in ima v Republiki Sloveniji status prosilca za mednarodno zaščito, in sicer po treh mesecih od vložitve prošnje za mednarodno zaščito, če mu v tem času ni bila vročena odločitev pristojnega organa in te zamude ni mogoče pripisati tujcu. Izpolnjevanje navedenih pogojev tujec dokazuje s potrdilom ministrstva, pristojnega za notranje zadeve.

(3) Tujci iz prejšnjega odstavka imajo pravico do prostega dostopa na trg dela tudi v času, ko v Republiki Sloveniji prebivajo na podlagi potrdila o pravočasno vloženi prošnji za podaljšanje dovoljenja za prebivanje ali statusa.

V. PREDLOG ZA OBRAVNAVO PREDLOGA ZAKONA PO NUJNEM ALI SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlog zakona se ne obravnava po nujnem oziroma skrajšanem postopku.

VI. PRILOGE

- Pravilnik o načinu dostopa do pravnih zastopnikov, plačilu in povračilu strokov pravnim zastopnikom ter merilih za izračun povrnitve strokov od osebe, ki ima zadostna lastna sredstva (Prav_p_zast.docx)
- Uredba o načinu zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnikov brez spremstva (URED_N_MBS.docx)
- Pravilnik o predhodnem postopku in izvedbi postopkov do vložitve prošnje za mednarodno zaščito ter vložitve prošnje za mednarodno zaščito (Prav_post.docx)
- Pravilnik o obliki in načinu izdaje potnega lista za begunca (Prav_pl.docx)
- Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic osebam s priznano mednarodno zaščito (Ured_prav_omz.docx)
- Uredba o načinu izvajanja zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva in usposabljanja skrbnikov mladoletnikov brez spremstva s priznano mednarodno zaščito (URED_ZZ_MBS.docx)
- Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic prosilcem za mednarodno zaščito (URED_P_pros.docx)
- Pravilnik o nagradi in povračilu strokov zakonitim zastopnikom mladoletnikov brez spremstva (PRAV_NAG_ZZ.docx)
- Pravilnik o načinu dostopa pravnih svetovalcev ter plačilu in povračilu strokov pravnim svetovalcem (Prav_p_svet.docx)
- Pravilnik o preverjanju znanj kandidatov za pravne zastopnike in o usposabljanju pravnih zastopnikov v okviru Centra za izobraževanje v pravosodju (Prav_p_zast_PZ.docx)